

**PARLEMENT DE LA REGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

SESSION ORDINAIRE 2009

16 JUILLET 2009

**DECLARATION GOUVERNEMENTALE
ET ACCORD DE GOUVERNEMENT**

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

GEWONE ZITTING 2009

16 JULI 2009

**REGEERVERKLARING EN
REGEERAKKOORD**

---

1. DECLARATION GOUVERNEMENTALE

DECLARATION DE POLITIQUE GENERALE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

UN DEVELOPPEMENT REGIONAL DURABLE AU SERVICE DES BRUXELLOIS

C'est la cinquième fois qu'un accord de Gouvernement est présenté devant votre assemblée.

Cette déclaration revêt cette année un caractère particulier.

Plus que jamais nous sommes à un tournant de notre histoire.

Pendant deux décennies nous avons montré, tous ensemble, notre capacité à faire vivre notre Région au bénéfice de ses habitants.

Sans l'existence d'institutions démocratiques composées de représentants de la population bruxelloise, il n'est pas possible de mettre en place un projet de développement global et cohérent basé sur une vision à long terme de la ville. Un projet par et pour les Bruxelloises et les Bruxellois.

Voilà donc 20 ans que nous incarnons avec succès une forme particulière mais emblématique du vivre ensemble des francophones et des néerlandophones.

Une des leçons à retenir de cette négociation réside dans cette volonté réitérée, dans cette volonté commune et partagée de rencontrer au mieux les préoccupations des Bruxelloises et des Bruxellois.

En 20 ans, la Région et ses institutions ont montré leur maturité, leur capacité à faire vivre un modèle qui pour être complexe n'en a pas moins démontré toute sa stabilité, et ce dans l'intérêt aussi de l'ensemble du pays.

Notre Région bruxelloise a trouvé sa place en tant que Région à part entière, avec ses spécificités propres, aux côtés des autres institutions de la Belgique fédérale. Les années à venir marqueront inévitablement pour elle un tournant majeur qui, je l'espère, lui permettra de contribuer plus encore à la prospérité de ses habitants et du pays.

Mais cette déclaration s'inscrit dans un contexte de grave incertitude. Du fait d'abord d'un contexte économique dif-

1. REGEERVERKLARING

ALGEMENE BELEIDSVERKLARING VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING

EEN DUURZAME ONTWIKKELING VAN HET GEWEST TEN DIENSTE VAN DE BRUSSELAARS

Voor de vijfde maal wordt een Regeerakkoord voorgelegd aan uw vergadering.

De verklaring van dit jaar is bijzonder van aard.

Meer dan ooit staan we op een keerpunt in onze geschiedenis.

We hebben gedurende twee decennia allen samen aangemoedigd dat we ons Gewest kunnen laten leven ten bate van de inwoners ervan.

Zonder democratische instellingen die zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de Brusselse bevolking is het niet mogelijk een globaal en samenhangend ontwikkelingsproject op te zetten dat is gebaseerd op een lange-termijnvisie voor de stad. Een project vóór en dóór de Brusselaars.

Wij zijn nu al 20 jaar met succes het voorbeeld van een bijzondere, maar symbolische vorm van samenleven van Franstaligen en Nederlandstaligen.

Eén van de lessen die we uit deze onderhandeling moeten onthouden, zit vervat in die herhaalde bereidheid, in deze gemeenschappelijke en gedeelde bereidheid om zo goed mogelijk een antwoord te vinden op de bekommernissen van de Brusselaars.

Op 20 jaar tijd hebben het Gewest en zijn instellingen hun maturiteit getoond en hun vermogen om een model tot leven te brengen dat ingewikkeld is, maar daarom niet minder blijk geeft van stabiliteit, ook in het belang van het hele land.

Ons Brussels Gewest heeft zijn plaats gevonden als volwaardig Gewest met zijn specifieke eigenheden, naast de andere instellingen van het federale België. De komende jaren zullen voor Brussel onvermijdelijk een belangrijk keerpunt betekenen dat – althans, dat hoop ik – het Gewest de mogelijkheid zal bieden nog meer bij te dragen tot de welvaart van zijn inwoners en de inwoners van het land.

Toch weegt op deze verklaring een context van grote onzekerheid. In de eerste plaats omwille van een moeilijke

ficile avec ses conséquences sociales. Ensuite parce que s'annoncent des réformes institutionnelles sans doute importantes.

Parce que nos capacités budgétaires dépendent fortement de nos recettes propres et spécialement de nos impôts régionaux, plus sensibles à la conjoncture économique que dans les autres régions.

Je reviendrai sur ces différents points.

Trois choses sont à mes yeux particulièrement essentielles pour la Région :

- elle doit bénéficier de moyens en proportion aux missions qui sont les siennes;
- elle doit continuer à bénéficier d'un statut d'autonomie égal à celui des autres régions qui seul permet de respecter le principe démocratique d'égalité des citoyens;
- elle doit continuer à jouer pleinement son rôle de trait d'union entre les communautés du pays et assumer sa fonction de capitale de tous les Belges.

Nous sommes également confrontés à des défis majeurs.

Le défi de l'essor démographique commande une concentration des moyens pour la construction de nouveaux logements, de places dans des crèches, des écoles accessibles à tous.

Le défi de l'emploi, de la formation et de l'enseignement, rendu plus important que jamais suite aux effets de la crise économique.

Le défi environnemental qui implique que Bruxelles devienne un modèle en matière de développement durable.

Le défi de la lutte contre la dualisation de la ville qui nécessite de mener des politiques transversales et territorialisées dans les domaines sociaux, économique et culturels.

Le défi de l'internationalisation qui constitue plus que jamais la vocation de Bruxelles.

Le choix des priorités sera dès lors d'autant plus nécessaire que les conséquences de la crise financière et économique sur les finances publiques obligent le Gouvernement à faire preuve de responsabilité et de sélectivité dans la mobilisation des moyens budgétaires.

L'accord de Gouvernement pour la législature 2009-2014 affronte tous ces défis en proposant une stratégie

économique context, met zijn maatschappelijke gevolgen. En vervolgens ook omdat zich ongetwijfeld zware institutionele hervormingen aankondigen.

Want onze budgettaire vermogens zijn sterk afhankelijk van onze eigen inkomsten, en dan vooral van onze gewestelijke belastingen, die gevoeliger zijn aan de economische conjunctuur dan in de andere Gewesten.

Ik komt op deze punten later terug.

Ik zie drie belangrijke elementen voor het Gewest :

- het Gewest moet over middelen kunnen beschikken die in verhouding staan tot de taken die het vervult;
- het Gewest moet eenzelfde zelfstandigheidsstatuut behouden als de andere gewesten; alleen dit statuut maakt het mogelijk het democratisch beginsel van de gelijkheid van de burgers te respecteren;
- het Gewest moet ten volle zijn rol blijven spelen van schakel tussen de gemeenschappen van het land en zijn functie van hoofdstad van alle Belgen blijven vervullen.

Wij krijgen ook te maken met zeer grote uitdagingen.

De uitdaging van de demografische groei vereist een concentratie van de middelen voor de bouw van nieuwe woningen en scholen die toegankelijk zijn voor iedereen, de creatie van plaatsen in de kinderkribben.

De uitdaging van de werkgelegenheid, de opleiding en het onderwijs is belangrijker dan ooit, omwille van de gevolgen van de economische crisis.

De uitdaging op milieuvlak die ervoor zorgt dat Brussel een model inzake duurzame ontwikkeling wordt.

De uitdaging van de strijd tegen de dualisering van de stad die vereist dat een transversaal en geterritorialiseerd beleid gevoerd wordt op sociaal, economisch en cultureel vlak.

De uitdaging van de internationalisering die meer dan ooit de roeping is van Brussel.

De keuze van de prioriteiten zal des te meer noodzakelijk zijn, daar de gevolgen van de financiële en economische crisis op de openbare financiën de Regering ertoe zullen dwingen verantwoordelijkheid en selectiviteit aan de dag te leggen bij de aanwending van de budgettaire middelen.

Het regeerakkoord voor de legislatuur 2009-2014 pakt al deze uitdagingen aan en stelt een toekomststrategie voor

d'avenir fondée sur une vision solidaire et durable de la ville.

Les mesures prises par le Gouvernement seront particulièrement concentrées sur :

- les politiques d'accompagnement individualisé des personnes;
- le soutien à la création et au déploiement d'une activité économique diversifiée, en particulier au bénéfice de l'emploi des Bruxellois;
- les moyens humains des collectivités publiques et du réseau associatif, appelées à agir dans la proximité du quotidien des Bruxellois;
- les politiques d'amélioration de l'habitat;
- les politiques inscrivant l'ensemble de la région dans une politique de développement durable.

Face à la grave détérioration de ses finances, le Gouvernement bruxellois souhaite entamer avec le Gouvernement fédéral une négociation qui tiendrait compte de la spécificité de notre Région confrontée aux charges de ses missions nationales et internationales et inhérentes à son statut de capitale.

A cette occasion, le Gouvernement rappellera que les recettes bruxelloises sont plus que dans les autres entités sensibles à l'évolution conjoncturelle.

Cette négociation devra porter sur l'aide financière sollicitée auprès de l'échelon fédéral ainsi que sur la détermination du déficit autorisé et donc sur la clé de répartition des efforts consentis de la part des entités fédérées et de l'autorité fédérale.

En cas d'issue positive de la négociation avec l'autorité fédérale, le Gouvernement bruxellois s'efforcera d'atteindre l'équilibre budgétaire à l'horizon de 2014.

Le premier chapitre de notre déclaration concerne les synergies Emploi – Environnement – Économie - Formation

Le Gouvernement concentrera ses actions dans des quartiers fragilisés et sur les secteurs prioritaires suivants : commerce et horeca, construction et rénovation, non-marchand, services de proximité, et secteurs créatifs et innovants.

Un premier gisement d'opportunités économiques et d'emplois concerne la valorisation du potentiel d'amélioration énergétique du bâti.

die is gebaseerd op een solidaire en duurzame visie van de stad.

De maatregelen die de Regering genomen heeft, zullen in het bijzonder geconcentreerd worden op :

- het gepersonaliseerde beleid voor de begeleiding van mensen;
- de steun aan de creatie en de ontwikkeling van een gediversifieerde economische activiteit, die vooral de werkgelegenheid van de Brusselaars ten goede komt;
- het personeel van de openbare en van het verenigingsleven, die als roeping hebben in te werken op het alledaagse leven van de Brusselaars;
- het beleid voor de verbetering van de woonomstandigheden;
- het beleid waardoor het Gewest in zijn geheel meewerkt aan een duurzame ontwikkeling.

Met het oog op de ernstige verslechtering van haar financiën wenst de Brusselse Regering met de Federale Regering een onderhandeling op te starten, waarbij rekening gehouden zou worden met de eigenheid van ons Gewest, dat geconfronteerd wordt met de lasten die voortvloeien uit zijn nationale en internationale opdrachten en die samenhangen met zijn hoofdstedelijk statuut.

De Regering zal er daarbij aan herinneren dat de Brusselse inkomsten meer dan in de andere entiteiten gevoelig zijn voor de evolutie van de conjunctuur.

Deze onderhandeling moet betrekking hebben op de financiële steun die van het federale niveau gevraagd wordt alsook op de bepaling van het toegestane tekort en dus op de verdeelsleutel van de inspanningen die door de deelstaten en de federale overheid geleverd worden.

Indien de onderhandeling met de federale overheid een positieve afloop kent, zal de Brusselse Regering zich inspannen om tegen 2014 het begrotingsevenwicht te bereiken.

Het eerste hoofdstuk van onze beleidsverklaring betreft de synergieën tussen Werkgelegenheid – Leefmilieu – Economie - Opleiding

De Regering zal haar acties concentreren in de kansarme wijken en op de volgende prioritaire sectoren: handel en horeca, bouw en renovatie, non-profit, buurtdiensten en de creatieve en vernieuwende sector.

Een eerste bron van mogelijkheden op het vlak van economie en werkgelegenheid heeft betrekking op de herwaardering van het potentieel van de energetische verbetering van de gebouwen.

Dès le début de la législature sera scellé un **Pacte de Croissance Urbaine Durable**.

L'objectif est de faire de Bruxelles l'une des villes européennes les plus accueillantes et ouvertes à l'innovation, à la création et au développement, à la fabrication et à la commercialisation de produits et services à haute valeur environnementale, et ce au service de l'emploi des Bruxellois.

Le Gouvernement fera de l'Alliance emploi-environnement un axe central de la législature qui se déclinera dans l'ensemble des mesures prises, que ce soit dans le logement, l'éco-construction, la mobilité, les déchets, les économies d'énergie, le tourisme, ...

Le Gouvernement réunira sans délais les partenaires sociaux afin d'élaborer le **Pacte de Croissance Urbaine Durable**. L'élaboration de ce Pacte devra être terminée pour la fin de l'année 2009, afin que l'exécution puisse commencer au cours du premier semestre de l'année 2010.

De manière générale, le Gouvernement s'engage dans l'effort marquant pour la formation des demandeurs d'emploi et des travailleurs

Il est important de mettre en œuvre des efforts de formation, principalement au niveau linguistique et pour des fonctions peu qualifiées, en particulier pour les jeunes demandeurs d'emploi. La collaboration entre ACTIRIS, Bruxelles-Formation et le service bruxellois du VDAB sera renforcée et formalisée.

La promotion du bilinguisme et du multilinguisme fera l'objet d'un plan de développement qui sera présenté au Gouvernement d'ici début 2010, notamment via des contacts avec les institutions communautaires pour mettre en place des collaborations. Le dispositif des chèques langues sera augmenté et le partenariat avec l'enseignement de promotion sociale sera conforté, de manière à proposer aux demandeurs d'emploi des cours de langue systématiques.

Le Gouvernement visera à multiplier les expériences professionnelles nouvelles :

- en développant notamment une politique volontariste d'accès à la Fonction publique, aux emplois para-publics, dans le secteur associatif et privé. Les expériences de « premiers emplois jeunes » au sein des Administrations régionales et communales ainsi que des pararégionaux seront augmentées;
- les stages et premières expériences professionnelles, en particulier chez les jeunes, y compris dans le secteur privé, seront encadrés et favorisés.

Van bij de start van de legislatuur zal een **Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei** worden gesloten.

De doelstelling bestaat erin van Brussel één van de meest gastvrije steden van Europa te maken die open staat voor innovatie, creatie en ontwikkeling, productie en commercialisering van producten en diensten met een hoge milieuwaarde ten dienste van de werkgelegenheid van de Brusselaars.

De Regering zal van de alliantie werkgelegenheid-milieu een centrale krachtlijn van de legislatuur maken die aanwezig is in alle maatregelen die worden genomen, hetzij inzake huisvesting, duurzaam bouwen, mobiliteit, afval, energiebesparing, toerisme, ...

De Regering zal onverwijld de sociale partners samenbrengen om het **Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei** uit te werken. De uitwerking van dit pact moet eind 2009 afgewerkt zijn, zodat de uitvoering ervan tijdens het eerste halfjaar van 2010 van start kan gaan.

Algemeen werkt de Regering mee aan de markante inspanning voor de opleiding van werkzoekenden en werknehmers

De inspanningen inzake opleiding zijn cruciaal, vooral op taalvlak en voor de laaggeschoolde functies, vooral voor jonge werkzoekenden. De samenwerking tussen ACTIRIS, Bruxelles-Formation en de Brusselse gewestelijke dienst van de VDAB zal worden versterkt en geformaliseerd.

De promotie van de tweetaligheid en de meertaligheid zal worden opgenomen in een ontwikkelingsplan dat begin 2010 zal worden voorgelegd aan de Regering, meer bepaald via contacten met de gemeenschapsinstellingen om samenwerkingsverbanden op te zetten. De voorziening van de talencheques zal worden versterkt, net zoals de samenwerking met het onderwijs voor sociale promotie, zodat er systematisch taalcursussen kunnen worden aangeboden aan de werkzoekenden.

De Regering zal de stijging van de nieuwe werkervaringen tijdens de legislatuur vooropstellen :

- aan de hand van een voluntaristisch beleid inzake toegang tot de overheidsdiensten, tot semi-openbare banen en in de verenigings- en de privé-sector. De experimenten met de « startbaanovereenkomsten » in de besturen van gewesten en gemeenten en van de pararegionale instellingen zullen worden opgevoerd;
- de stages en de eerste werkervaringen, vooral bij de jongeren en ook in de privésector worden omkaderd en in de hand gewerkt.

Les investissements de revalorisation des équipements des écoles techniques et professionnelles bruxelloises seront pérennisés, en concertation avec les institutions communautaires. La valorisation des métiers techniques et scientifiques sera encouragée tout comme le dispositif d'enseignement et de formation en alternance, dans le secteur privé ou dans la Fonction publique régionale et locale.

De nouveaux Centres de référence professionnelle seront créés dans des secteurs à fort potentiel d'emplois comme par exemple les métiers du secteur public (aide à la préparation d'exams) et métiers de la ville.

Les mécanismes d'emplois subventionnés feront l'objet d'une évaluation globale par le Gouvernement. Le nombre de postes ACS existant sera pérennisé et prioritairement attribué aux demandeurs d'emploi peu qualifiés. Une attention prioritaire sur la formation de qualité à délivrer au personnel sera demandée aux employeurs bénéficiaires de cette mesure.

Il s'agira de créer des emplois nouveaux dans des secteurs porteurs d'emploi

Outre l'Alliance Emploi – Environnement, le Gouvernement concentrera ses actions sur des secteurs prioritaires : commerce et horeca, tourisme, construction et rénovation, non-marchand, services de proximité et les secteurs créatifs et innovants. Le secteur de l'économie sociale sera renforcé. Le Gouvernement s'engagera dans l'intensification du micro-crédit, le soutien aux projets collectifs d'insertion et la systématisation des clauses sociales dans les marchés publics.

Je l'ai dit, pour promouvoir l'emploi des Bruxellois, une politique volontariste d'accès à la Fonction publique bruxelloise et fédérale, aux emplois para-publics et dans le secteur associatif doit être menée. L'emploi des Bruxellois dans la Fonction publique des autres niveaux de pouvoir au sens large fera l'objet d'une concertation immédiate avec ceux-ci.

Un certain nombre d'initiatives ont été lancées qu'il convient à présent de consolider et d'amplifier dans l'accompagnement des demandeurs d'emploi. Ainsi, la décentralisation d'ACTIRIS dans chaque commune sera poursuivie et finalisée, en concertation avec les pouvoirs locaux. Le regroupement d'acteurs d'emploi, d'insertion et de la formation autour de ces antennes, pour former de véritables Maisons de l'emploi, sera encouragé.

La mise en œuvre du contrat de gestion d'ACTIRIS sera finalisée.

Les demandeurs d'emploi ont droit à une information et un accompagnement de qualité mais ils ont également des

De investeringen voor de herwaardering van de uitrustingen van de Brusselse technische en beroepsscholen moeten bestendig worden, in overleg met de Gemeenschapsinstellingen. De herwaardering van de technische en wetenschappelijke beroepen zal worden aangemoedigt, net zoals de onderwijsvoorziening en het alternerend leren in de privé-sector of de gewestelijke en plaatselijke overheidsdiensten.

Er zullen nieuwe Beroepsreferentiecentra worden opgericht in de sectoren met een groot potentieel aan banen zoals bijvoorbeeld de beroepen in de overheidssector (hulp bij de voorbereiding van de examens) en de stadsberoepen.

De mechanismen van de gesubsidieerde banen zullen globaal worden geëvalueerd door de Regering. Het aantal bestaande GECO-posten zal dus bestendig worden en prioritair worden toegekend aan laaggeschoold werkzoekenden. De werkgevers die gebruik maken van deze maatregel, zullen worden verzocht prioritair aandacht te besteden aan de kwaliteitsvolle opleiding die moet worden gegeven aan het personeel.

Men zal nieuwe banen moeten creëren in sectoren met een potentieel aan werkgelegenheid

Bovenop de Alliantie Werkgelegenheid – Milieu zal de Regering haar acties concentreren op een aantal prioritaire sectoren : handel en horeca, toerisme, bouw en renovatie, non-profit, buurtdiensten en de creatieve en vernieuwende sector. De sector van de sociale economie zal worden versterkt. De Regering verbindt zich ertoe het microkrediet te versterken, steun te verlenen aan collectieve inschakelings-projecten en systematisch sociale clausules in te lassen in de overheidsopdrachten.

Ik heb het reeds gezegd: om de werkgelegenheid van de Brusselaars te bevorderen, moet een voluntaristisch beleid worden gevoerd met het oog op de toegang tot de Brusselse en federale overheidsdiensten, de semi-openbare werkgelegenheid en de verenigingssector. Over de werkgelegenheid van de Brusselaars in de overheidsdiensten van de andere beleidsniveaus in de brede zin moet dadelijk overleg worden gepleegd met deze niveaus.

Er werden een aantal initiatieven gelanceerd die nu moeten worden versterkt en uitgebreid bij de begeleiding van werkzoekenden. Zo zal de decentralisatie van Actiris in elke gemeente worden voortgezet en afgewerkt in overleg met de lokale overheid. De groepering van actoren inzake werkgelegenheid, inschakeling en opleiding rond deze antennes om echte Huizen van Tewerkstelling te vormen, zal worden aangemoedigt.

De uitvoering van het beheerscontract van Actiris zal worden afgewerkt.

De werkzoekenden hebben recht op kwaliteitsvolle informatie en begeleiding, maar hebben ook plichten bij

devoirs dans le cadre de leur recherche d'emploi. Le Contrat de projet professionnel est appliqué depuis plusieurs années sur base volontaire. Il sera rendu obligatoire aux moins de 25 ans en commençant par ceux qui sortent de l'école. Le Gouvernement envisagera l'extension de cette obligation en concertation avec les partenaires sociaux.

Un dispositif sera créé pour assurer un accompagnement et un reclassement de travailleurs d'entreprises en faillite, dans le cadre d'un Accord de coopération avec les deux autres Régions.

Eu égard au développement démographique et au caractère multiculturel de la population bruxelloise, la promotion de la diversité et la lutte contre les discriminations constituent une priorité.

Cela implique la mise en œuvre dans les meilleurs délais des ordonnances sur la diversité en matière d'emploi, dans la Fonction publique régionale et locale ainsi que sur la responsabilité sociétale des entreprises. Un dispositif semblable à celui de l'ordonnance relative à la Fonction publique locale sera envisagé pour les organismes pararégionaux et les entreprises publiques régionales. L'usage du curriculum vitae anonyme sera encouragé.

Il faut aussi améliorer la mobilité des demandeurs d'emploi

Compte tenu des besoins en termes d'emplois dans les autres Régions, il est essentiel d'encourager la mobilité des demandeurs d'emploi. Les efforts déjà réalisés seront élargis (entre autres le maintien des équipes mixtes ACTIRIS/VDAB et ACTIRIS/Forem). Le dispositif de taxis collectifs sera évalué et le cas échéant étendu à des nouvelles zones.

Il faut bien sûr investir dans l'activité économique pour créer des emplois nouveaux

L'activité économique de notre Région, créatrice d'emploi et de richesse, doit être soutenue et encouragée. L'action sera ciblée sur des secteurs d'avenir et un cadre fiscal propice aux investissements sera maintenu. Le mécanisme du Fonds de compensation fiscale sera pérennisé.

Les aides économiques seront concentrées sur les zones en difficultés socio-économiques.

Dans le contexte économique actuel, les instruments financiers régionaux existants doivent être adaptés pour

het zoeken naar werk. Het contract voor beroepsproject wordt sedert enkele jaren op vrijwillige basis toegepast. Dit contract zal verplicht gemaakt worden voor de min-25-jarigen, beginnend bij de schoolverlaters. De Regering zal overwegen deze verplichting uit te breiden in overleg met de sociale partners.

In het kader van een samenwerkingsakkoord met de twee andere Gewesten zal een voorziening worden opgericht om een begeleiding en een herklassering te waarborgen van werknemers van ondernemingen die over de kop gaan.

Gezien de demografische ontwikkeling en het multiculturele karakter van de Brusselse bevolking, zijn de bevordering van de diversiteit en de strijd tegen de discriminatie een prioriteit.

Dit impliceert dat de ordonnanties over de diversiteit inzake werkgelegenheid, in de gewestelijke en lokale overheidsdiensten en over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemingen, zo snel mogelijk worden toegepast. Voor de pararegionale instellingen en de gewestelijke openbare ondernemingen zal een instrument worden uitgewerkt in de zin van het instrument waarin voorzien is door de ordonnantie over het Brussels ambtenarenapparaat. Het gebruik van het anonieme curriculum vitae zal worden aangemoedigd.

We moeten ook de mobiliteit van de werkzoekenden verbeteren

Rekening houdend met de behoeften inzake werkgelegenheid in de andere Gewesten, is het belangrijk de mobiliteit van werkzoekenden aan te moedigen. De inspanningen die reeds werden geleverd, zullen worden uitgebreid (onder andere het behoud van de gemengde teams Actiris/VDAB en Actiris/Forem). De voorziening van de collectieve taxi's zal worden geëvalueerd en, indien nodig, worden uitgebreid naar nieuwe gebieden.

We moeten uiteraard investeren in de economische activiteit om nieuwe banen te creëren

De economische activiteit van ons Gewest die zorgt voor werkgelegenheid en rijkdom, moet dus worden ondersteund en aangemoedigd. De actie moet worden gericht op sectoren met toekomst en er moet een fiscaal kader worden aangehouden dat geschikt is voor investeringen. Het mechanisme van het Fiscaal Compensatifonds zal bestendigd worden.

De economische bijstand zal geconcentreerd worden in gebieden met socio-economische moeilijkheden

In de huidige economische context moeten de bestaande gewestelijke financiële instrumenten worden aangepast om

favoriser l'accès au crédit comme le financement par la SRIB des investissements générateurs d'économies d'énergie de bâtiments appartenant à des PME ou le micro-crédit pour favoriser l'entrepreneuriat au sein des publics défavorisés.

Des initiatives seront prises permettant d'exonérer certaines entreprises qui viennent s'installer dans l'EDRLR et qui y créent de l'emploi de proximité garanti pendant une certaine durée.

L'activité du Port de Bruxelles sera développée tout en veillant à sa bonne intégration dans la ville, notamment en réaffirmant l'affectation aux activités portuaires des parcelles situées entre le Pont des Armateurs et la frontière régionale (Schaerbeek-Formation), en tenant compte de son environnement urbain et de son évolution. Le Gouvernement veillera à privilégier l'installation d'entreprises à haute valeur ajoutée sociale et environnementale.

Le commerce sera soutenu car c'est un secteur à fort potentiel d'emplois, spécialement peu qualifiés. Le Schéma de développement commercial servira à l'élaboration d'une ordonnance relative à la mixité des fonctions commerciales, élément qui renforce son attractivité.

Une Agence régionale bruxelloise pour le commerce (intégrant Atrium), compétente sur tout le territoire aura pour mission d'initier, soutenir et aider au développement de projets d'implantation commerciale. Ceux qui présentent le plus de difficultés socio-économiques continueront à faire l'objet d'une attention particulière, via la prolongation ou le lancement de nouveaux Contrats de quartier commerçant.

Dans le cadre du PDI, le Gouvernement favorisera l'implantation d'un centre commercial sur le plateau du Heysel en veillant à l'impact de ce projet sur le tissu commercial bruxellois et sur l'habitabilité du quartier, en ce compris les questions de mobilité. Le Gouvernement liera cette implantation aux autres projets d'intérêt régional, en particulier la création d'un centre de Congrès capable d'offrir 5.000 places et en tenant compte des activités récréatives actuellement présentes sur le site.

Il nous faut également déployer la dimension internationale de Bruxelles et intensifier sa vocation touristique

Développer la dimension internationale de Bruxelles fait partie intégrante du projet de ville et sera à ce titre une des lignes de force de la législature. Les enjeux principaux de la vocation internationale de Bruxelles s'articulent autour

de l'accès au crédit comme le financement par la SRIB des investissements générateurs d'économies d'énergie de bâtiments appartenant à des PME ou le micro-crédit pour favoriser l'entrepreneuriat au sein des publics défavorisés.

Er zullen initiatieven genomen worden op grond waarvan bepaalde ondernemingen een fiscale vrijstelling kunnen genieten als zij zich vestigen in de RVOHR en er gedurende een welbepaalde periode gewaarborgd lokaal werk creëren.

De activiteit van de Haven van Brussel zal ontwikkeld worden, waarbij zal worden toegezien op een goede integratie ervan in de stad, meer bepaald door het bevestigen van de bestemming voor havenactiviteiten van de percelen gelegen tussen de Redersbrug en de gewestgrens (Schaarbeek-Vorming), rekening houdend met de stedelijke omgeving en de evolutie hiervan. Men dient erop toe te zien dat de voorkeur wordt gegeven aan ondernemingen met een hoge toegevoegde waarde op sociaal vlak en voor het leefmilieu.

De handel is een sector met een sterk potentieel aan banen, vooral laaggeschoold; het is dus belangrijk deze sector te steunen. Het Schema voor Handelontwikkeling zal dienen voor de uitwerking van een ordonnantie betreffende de gemengdheid van de handelsfuncties in de wijken, wat de aantrekkelijkheid versterkt.

Er zal een Brussels Gewestelijk Agentschap voor de Handel worden opgericht (waarin Atrium wordt geïntegreerd) dat de taak zal krijgen de ontwikkeling van projecten voor handelsvestigingen te starten, te steunen en in de hand te werken. De handelsvestigingen met de meeste socio-economische problemen zullen bijzondere aandacht krijgen via de verlenging of de lancering van nieuwe Handelswijkcontracten.

In het kader van het PIO zal de Regering de vestiging van een winkelcentrum op het Heizelplateau bevorderen en daarbij bijzondere aandacht besteden aan de weerslag van dit project op het Brusselse stadsweefsel en de bewoonbaarheid van de wijk, evenals aan de kwesties in verband met mobiliteit. De Regering zal deze vestiging verbinden aan de andere projecten van gewestelijk belang, in het bijzonder de bouw van een congrescentrum met een capaciteit van 5.000 plaatsen en daarbij rekening houden met de recreatie-activiteiten die momenteel al op de site aanwezig zijn.

We moeten tegelijk de internationale dimensie van Brussel ontwikkelen en zijn toeristische roeping versterken

De ontwikkeling van de internationale dimensie van Brussel maakt integraal deel uit van het stadsproject en zal als dusdanig één van de krachtlijnen van de legislatuur zijn. De belangrijkste uitdagingen van de internationale roeping

des implantations d'organisations internationales sur le territoire régional, du développement du tourisme, qu'il soit d'affaires ou de loisir, ou encore de l'attraction de l'investissement étranger.

Un plan de « city marketing » doit donc être élaboré sur base des éléments constitutifs de l'identité de Bruxelles que nous avons identifiés, fédérant tant les acteurs publics que privés autour de lui.

Comme cela a déjà été dit, le Gouvernement se prononcera sur la localisation d'un stade national à la lumière des études sur les hypothèses d'implantation et sur les possibilités de financement tant dans le cadre d'un partenariat avec le secteur privé que par l'intervention de l'autorité fédérale.

De même, la conception d'un grand Musée de l'Europe, à l'initiative du Parlement européen, doit permettre une sensibilisation réciproque de la population bruxelloise et des institutions européennes et de faire rayonner Bruxelles bien au-delà de nos frontières.

La qualité de l'accueil est une autre condition déterminante du succès d'une politique touristique renforcée. Le rôle du BIP comme instrument de promotion et d'information sur la Région à destination des touristes sera soutenu.

Soutenir les industries créatives et culturelles

La mise en place d'infrastructures ou de projets culturels dans le cadre du développement des zones stratégiques pour le rayonnement international de Bruxelles en constituera un axe important avec notamment la construction d'une salle de spectacles polyvalente, la promotion de l'activité des institutions culturelles régionales et fédérales, la poursuite du soutien au projet bi-culturel, régional et local à Flagey et, je l'ai déjà dit, la création d'un Musée de l'Europe dans le quartier européen.

Investir dans la recherche et l'innovation pour faire de Bruxelles une capitale de la connaissance est un autre objectif du Gouvernement

Dans le cadre des moyens budgétaires, ceux dévolus à la recherche scientifique en Région bruxelloise seront accrus pour tendre vers les normes européennes recommandées.

Le ciblage des aides dans des secteurs porteurs d'emplois et d'innovation que sont les TIC, les sciences du vivant et l'environnement sera poursuivi en évitant les saupoudrages afin d'atteindre une plus grande efficacité. Le projet Greenbizz relatif à l'accueil et l'accompagnement des

van Brussel zijn toegespitst op de vestiging van internationale organisaties op het grondgebied van het Gewest, de ontwikkeling van het zakelijke en vrijetijdstoerisme of het aantrekken van buitenlandse investeringen.

Een plan inzake « city marketing » moet dus worden uitgewerkt op basis van de elementen die wij geïdentificeerd hebben als zijnde deel van de Brusselse identiteit, waarbij zowel de openbare als de privéactoren worden betrokken.

Zoals reeds gezegd, zal de Regering zich uitspreken over de ligging van een nationaal stadion in het licht van de studies over de mogelijkheden tot vestiging en de financieringsmogelijkheden, zowel via een partnership met de privé-sector als via de tegemoetkoming vanwege de federale overheid.

Zo moet ook het ontwerp van een groot Museum van Europa, op initiatief van het Europees Parlement, de mogelijkheid bieden zowel de Brusselse bevolking als de Europese instellingen te sensibiliseren en de uitstraling van Brussel tot ver buiten de landsgrenzen te waarborgen.

De kwaliteit van het onthaal is een andere bepalende voorwaarde voor het slagen van een versterkt toeristisch beleid. De rol van het BIP als instrument voor de promotie van en de informatie over het Gewest ten dienste van de toeristen zal ondersteund worden.

De creatieve en culturele nijverheid ondersteunen

De oprichting van een infrastructuur of culturele projecten in het kader van de ontwikkeling van de strategische gebieden voor de internationale uitstraling van Brussel is hiervan een belangrijke krachtlijn met meer bepaald de bouw van een polyvalente evenementenzaal, de promotie van de activiteiten van de gewestelijke en federale culturele instellingen, de voortzetting van de steun aan het biculturele, gewestelijke en lokale project te Flagey en – zoals ik al zei – de bouw van een Museum van Europa in de Europese Wijk.

Investeren in onderzoek en innovatie om van Brussel een kennishoofdstad te maken, is eveneens een doelstelling van de Regering

Binnen de perken van de beschikbare begrotingsmiddelen zullen de middelen voor het wetenschappelijk onderzoek in het Brussels Gewest worden verhoogd om te evolueren naar de aanbevolen Europese normen.

De hulp moet verder worden toegespitst op de sectoren met een potentieel aan werkgelegenheid, namelijk ICT, levenswetenschappen en milieu en aan innovatie; hierbij moet versnippering worden vermeden om tot een maximale doeltreffendheid te komen. Het project Greenbizz inzake het

entreprises « vertes » démarrant leurs activités sera concrétisé.

Le chapitre 2 porte sur le droit au logement

Soutenir les locataires et amplifier les constructions

Toutes les formules de politique du logement garantissant à terme une maîtrise foncière publique seront amplifiées pour prolonger le premier plan logement.

La politique sociale du logement (par l'intermédiaire du Fonds du logement, des agences immobilières sociales,...) sera encore accrue à destination des ménages à faibles revenus et des personnes fragilisées.

Des grilles de référence de loyers par quartier seront établies après consultation des représentants des locataires, propriétaires et des partenaires sociaux. Ces loyers de référence tiendront notamment et progressivement compte de la qualité énergétique des biens proposés.

L'instauration d'une nouvelle allocation-loyer sera conditionnée à l'état des finances régionales et à la mise en place de grilles de référence de loyers qui seront fonction de fourchettes de valeurs objectives.

Un Fonds régional et mutuelliste des garanties locatives géré par les pouvoirs publics permettra, d'une part, aux locataires de bénéficier d'intérêts fixes et, d'autre part, de dégager une plus-value financière en faveur de la garantie locative pour les plus démunis.

Le Gouvernement fixera une norme à atteindre dans les 10 années à venir de 15 % de logements de qualité à gestion publique et à finalité sociale sur le territoire de toutes les communes. En vue d'atteindre cet objectif, le Gouvernement mettra en place des partenariats avec les communes incluant des mesures incitatives qui tiennent compte des spécificités urbanistiques de celles-ci.

Il est non seulement indispensable de poursuivre la réalisation des constructions de logements sociaux sur les sites retenus par le premier Plan régional de logement mais également de planifier des constructions supplémentaires et la transformation d'immeubles à l'abandon en logements sur le court, moyen et long terme.

La Région mettra en place un bail à durée déterminée de 9 ans pour les nouveaux entrants à partir de 2010. A l'issue du bail, celui-ci ne pourrait être renouvelé que si les occupants ne dépassent pas de 10 % les conditions pour pouvoir bénéficier d'un logement social. Le Gouvernement pourra déterminer des dérogations pour des raisons liées à l'âge et à la santé. Le plafond de la cotisation de solidarité sera relevé.

onthaal en de begeleiding van « groene » ondernemingen die hun activiteiten opstarten, moet worden geconcretiseerd.

Hoofdstuk 2 behandelt het recht op wonen

De huurders steunen en meer woningen bouwen

Alle formules inzake huisvestingsbeleid die op termijn een openbaar grondbeheer waarborgen, zullen worden uitgebreid om het eerste huisvestingsplan te verlengen.

Het sociale huisvestingsbeleid (met tussenkomst van het Woningfonds, de sociale verhuurkantoren ...) moet nog worden versterkt voor de gezinnen met een laag inkomen en kwetsbare personen.

Na raadpleging van de vertegenwoordigers van de huurders, eigenaars en sociale partners zullen roosters worden opgesteld met huurrichtprijzen per wijk. Deze huurrichtprijzen moeten meer bepaald en geleidelijk rekening houden met de energetische kwaliteit van de voorgestelde panden.

De invoering van een nieuwe huurtoelage zal worden gekoppeld aan de toestand van de gewestelijke financiën en de uitwerking van roosters met huurrichtprijzen, op grond van reeksen van objectieve waarden.

Een gewestelijk en mutualistisch Fonds van huurwaarborgen dat wordt beheerd door de overheid, zal de huurders enerzijds de mogelijkheid bieden vaste intrestvoeten te genieten en anderzijds een financiële meerwaarde bieden ten gunste van de huurwaarborg voor de minst bedeelden.

De Regering zal een norm vastleggen van 15 % kwaliteitswoningen in openbaar beheer en met een sociaal oogmerk op het grondgebied van alle gemeenten, die binnen 10 jaar moet worden behaald. Om deze doelstelling te verwezenlijken, zal de Regering overgaan tot samenwerking met de gemeenten, met inbegrip van aanmoedigingsmaatregelen die rekening houden met hun specifieke stedenbouwkundige kenmerken.

Het is niet alleen noodzakelijk de bouw van sociale woningen voort te zetten op de sites die in aanmerking werden genomen door het eerste Gewestelijk Huisvestingsplan, maar ook bijkomende bouwwerken te plannen en leegstaande gebouwen om te vormen tot woningen, dit op korte, middellange en lange termijn.

Het Gewest zal een huurovereenkomst van bepaalde duur van 9 jaar instellen voor nieuwe huurders vanaf 2010. Wanneer deze huurovereenkomst afloopt, zou deze slechts kunnen worden verlengd als de huurders met maximaal 10 % de voorwaarden overschrijden om aanspraak te maken op een sociale woning. De Regering zal afwijkingen kunnen bepalen omwille van redenen inzake ouderdom en gezondheid. Het plafond van de solidariteitsbijdrage zal worden opgetrokken.

Les efforts pour développer une offre de logements accessibles aux revenus moyens (via le Fonds du logement et la SDRB) seront poursuivis. La SDRB agira en priorité dans les zones de revitalisation urbaine et dans les ZIR ou Zones leviers prioritaires et proches de la future ZRU.

Lutter contre les logements vides et insalubres

Les procédures liées au pouvoir d'expropriation seront allégées dans le cas d'immeubles (de logements ou de bureaux) vides ou insalubres d'une part, et les modalités du droit de gestion publique seront assouplies notamment par l'augmentation de la durée d'amortissement d'autre part.

La taxation devra décourager l'inoccupation tandis que la rénovation ou la gestion par un tiers des biens de propriétaires en difficulté sera encouragée.

La réaffectation de bureaux vides en logements fera l'objet d'une étude de faisabilité approfondie.

Le chapitre 3 a pour titre : Un développement durable et solidaire

La ville est le lieu de rencontre de l'ensemble des problématiques de notre temps.

Le défi climatique se pose avec une acuité particulière dans les territoires urbains.

A l'instar d'autres villes européennes, la Région de Bruxelles-Capitale s'engage dans un objectif ambitieux sur le Climat de réduction de gaz à effet de serre (par rapport à 1990) de - 30 % pour 2025 en intégrant les préoccupations connexes, telles que la qualité de l'air, la pollution atmosphérique et l'énergie.

Ces enjeux – et leur évaluation – seront intégrés dans le nouveau PRDD, dont je reparlerai.

Pour cadrer et soutenir les ambitions fortes de la Région, un projet d'ordonnance cadre, appelée le Code bruxellois de l'Air, du Climat et de l'Energie (Cobrace), sera élaboré.

L'encadrement du marché de l'énergie continuera à reposer sur une intercommunale de gestion des réseaux de distribution forte qui deviendra intégralement publique début 2013, ainsi que sur un régulateur renforcé pour veiller à une concurrence équilibrée entre fournisseurs.

De inspanningen om een aanbod aan woningen te ontwikkelen dat betaalbaar is voor middelgrote inkomens (via het Woningfonds en de GOMB), zullen worden voortgezet. De GOMB zal prioritair actief zijn in de stedelijke herwaarderingsgebieden en in de GGB of de Hefboomgebieden die prioritair zijn en dicht bij de toekomstige stedelijke herwaarderingsgebieden liggen.

De strijd tegen leegstaande en ongezonde woningen

Enerzijds zullen de procedures inzake de onteigeningsbevoegdheid in het geval van gebouwen (woningen of kantoren) die leeg staan of ongezond zijn, minder zwaar worden gemaakt en anderzijds zullen de voorwaarden voor het openbaar beheersrecht worden versoepeld, meer bepaald door de verlenging van de afschrijvingsduur.

Belastingheffing moet de leegstand ontmoedigen, terwijl de renovatie of het beheer van de goederen van eigenaars in moeilijkheden door een derde zal worden aangemoedigd.

Een diepgaande haalbaarheidsstudie zal onderzoeken of leegstaande kantoren een nieuwe bestemming kunnen krijgen als woningen.

Hoofdstuk 3 heeft als titel : Een duurzame en solidaire ontwikkeling

De stad is een raakpunt voor alle grote problemen van onze tijd.

De klimaatuitdaging is intens, en dan vooral binnen de stedelijke territoria.

In navolging van andere Europese steden onderschrijft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de ambitieuze klimaatdoelstelling om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2025 met 30 % te verminderen (vergeleken bij 1990) en bekommert het zich tegelijk om de aanverwante kwesties zoals luchtkwaliteit, luchtvervuiling en energie.

Deze uitdagingen – en de evaluatie ervan – zullen verwerkt worden in het nieuwe Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO), waar ik later op terugkom.

Om de krachtige ambities van het Gewest te omkaderen en te ondersteunen, zal een ontwerp van kaderordonnantie worden uitgewerkt met de naam « Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energie (BWLKE) ».

De omkadering van de energiemarkt zal blijven berusten op een sterke intercommunale voor het beheer van de distributienetten die begin 2013 volledig openbaar wordt, en op een versterkte regulator die uitgerust is om toe te zien op een evenwichtige concurrentie tussen de leveranciers.

Sera instaurée une tarification progressive de l'électricité et du gaz (en fonction de la composition du ménage) en cas de régionalisation de cette matière. Les limitateurs de puissance pour les personnes en défaut de paiement passeront de 6 à 10 ampères.

La rénovation énergétique des bâtiments est essentielle non seulement pour relever le défi climatique mais également pour diminuer la facture énergétique.

Le partenariat public-ménage

Un « partenariat public-ménages » (PPM) permettant de préfinancer la rénovation énergétique du logement (y compris en cas de locations) sera mis en œuvre. Un opérateur public bruxellois (existant ou à créer) sera l'interlocuteur unique des ménages. Il financera un audit préalable, obligatoire et gratuit permettant de déterminer les investissements prioritaires en vue d'atteindre des niveaux ambitieux de performance énergétique pour le parc de logements existants. Les ménages en difficulté de paiement de leur facture d'énergie et les ménages à bas revenus seront les premiers bénéficiaires de cette mesure.

Le système des primes Energie sera revu : budget augmenté et concentré sur les économies d'énergie les plus efficaces en termes énergétique et social.

Le prêt vert social sera renforcé.

Le régime des primes énergie en matière d'isolation et de chauffage, et à destination des ménages, proposera une intervention complémentaire pour les zones EDRLR.

La Région organisera, au sein de Bruxelles-Environnement, un service d'accompagnement des ménages pour agir sur l'URE et l'éco-construction dans leur logement.

Toutes les constructions ou les rénovations de logements réalisées par des entités publiques ou assimilées (SDRB, SLRB et SISP, Fonds du Logement, AIS, Régie foncière, ...) dont la réalisation dépend financièrement de la Région devront être sur le plan énergétique conçue sur la logique du coût d'occupation le plus bas pour le futur occupant.

La Région doit viser l'exemplarité énergétique de ses propres bâtiments. Ainsi, dès 2009, tous les investissements immobiliers de la Région devront viser l'exemplarité en matière énergétique : toute construction neuve devra respecter au minimum le standard passif et toute rénovation lourde devra respecter le standard très basse énergie.

Le renforcement du cadre réglementaire sera progressivement développé par le renforcement des exigences éner-

Bij een regionalisering van deze materie zal een progressieve tarivering van elektriciteit en gas (afhankelijk van de samenstelling van het gezin) ingevoerd worden. De vermoedensbegrenzers voor personen in een toestand van wanbetaling worden van 6 op 10 ampère gebracht.

De energetische renovatie van gebouwen is niet enkel essentieel om de klimaatgebonden uitdaging aan te pakken, maar ook om de energiefactuur te verminderen.

Partnership tussen de overheid en de gezinnen:

Er zal een « partnership tussen de overheid en de gezinnen » (POG) uitgewerkt worden, dat het mogelijk maakt de energierenovatie van de woning (ook in geval van huur) te prefincieren. Een (bestaande of nog op te richten) Brusselse publieke operator zal daarbij optreden als enige gesprekspartner van de gezinnen. Deze zal een voorafgaande, verplichte en kostenloze audit financieren, die duidelijk moet maken welke prioritaire investeringen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de energieprestaties van het bestaande woningenpark een ambitieus niveau halen. Gezinnen die het moeilijk hebben hun energiefactuur te betalen en gezinnen met een laag inkomen zullen als eersten in aanmerking komen voor deze maatregel.

Het beleid rond de energiepremies zal herzien worden : een groter budget dat meer wordt toegespitst op energiebesparingen die milieutechnisch en sociaal het efficiëntst zijn.

De sociale groene lening zal versterkt worden.

Het stelsel van energiepremies voor isolatie en verwarming, bestemd voor de gezinnen, zal voorzien in een aanvullende tussenkomst voor de gebieden van de RVOHR.

Het Gewest zal binnen Leefmilieu-Brussel een dienst inrichten die gezinnen moet begeleiden op het vlak van Rationeel EnergieGebruik en duurzaam bouwen.

Alle woningen die door openbare of daarmee gelijkgestelde entiteiten (GOMB, BGHM en OVM, Woningfonds, SVK, Grondregie, ...) met de financiële inbreng van het Gewest gebouwd of gerenoveerd worden, moeten energietechnisch zodanig ontworpen worden dat de bewoningskosten voor de toekomstige bewoner zo laag mogelijk uitvallen.

De eigen gebouwen van het Gewest moeten een toonbeeld zijn op het vlak van energie. Zo moet het Gewest vanaf 2009 voor al zijn investeringen in vastgoed op het vlak van energie voorbeeldigheid nastreven: bij iedere nieuwbouw moet minstens de passiefstandaard in acht genomen worden, terwijl bij iedere grondige renovatie de zeer lage energiestandaard moet gelden.

Het reglementair kader zal geleidelijk versterkt worden met strengere energie-eisen voor nieuwe gebouwen (met

gétiques pour les bâtiments neufs (avec la norme passive (E50) et pour les rénovations lourdes le standard très basse énergie pour 2015). Dans les 2 ans, le programme PLAGE pour les propriétaires disposant de plus de 300.000 m² sera mis en oeuvre. Un audit énergétique pour tout bâtiment de plus de 3.500 M² non affecté au logement sera rendu obligatoire.

Par ailleurs, les pouvoirs publics bruxellois seront progressivement tenus d'intégrer une part de production d'énergie verte de 30 % de la consommation des bâtiments publics nouvellement construits.

En ce qui concerne la gestion de l'eau

Le Gouvernement étudiera la possibilité de réduire l'impact de la facture d'assainissement de l'eau pour les personnes les plus fragilisées.

Le Gouvernement veillera à la mise en œuvre du Plan régional de Lutte contre les inondations (Plan Pluie 2008-2011) et à adopter un nouveau plan actualisé à l'horizon 2011-2015.

Après la finalisation des études en cours sur le réseau d'égouttage, seront effectués progressivement les travaux de rénovation nécessaires, en commençant par les tronçons présentant le plus de dangers et les plus importants pour la collecte. Le remplacement des conduites en plomb sera finalisé.

Il nous faut aussi mener une action globale contre toutes les formes de pollution

Le plan « Bruxelles Air », visant notamment à réduire les particules fines dans l'air, sera renforcé et les mesures prises en cas de pics de pollution devront être évaluées après trois ans.

La réduction de la circulation, – 20 % de la charge de trafic par rapport à 2001, est un objectif important. L'éventuelle mise en place de systèmes de péage urbain, après avoir consulté les autres Régions, ou d'une tarification qui tienne compte de l'utilisation d'un véhicule plutôt que de sa possession seront étudiées.

Le Gouvernement adoptera en dernière lecture en septembre 2009 les arrêtés d'exécution de l'ordonnance du 1er mars 2007 sur les ondes électromagnétiques. Le Gouvernement veillera, dans la mesure du possible, à garantir le même niveau global de couverture des réseaux.

En matière d'assainissement des sols, le Gouvernement procédera également à la validation complète du projet d'inventaire de l'état du sol dans un délai maximal de 3 ans. Le programme Brussels Greenfields sera renforcé et étendu.

inachtneming van de passiefnorm E50 en toepassing van de zeer lage energiestandaard bij grondige renovaties tegen 2015). Binnen de 2 jaar zal het PLAGE-programma voor eigenaars die in het bezit zijn van meer dan 300.000 m² uitgevoerd worden. Voor gebouwen van groter dan 3.500 m² die niet bestemd zijn voor huisvesting, zal een energie-audit verplicht gemaakt worden.

De Brusselse overheid zal er overigens geleidelijk toe verplicht worden voor 30 % van het energieverbruik van de nieuw gebouwde openbare gebouwen een beroep te doen op groene energieproductie.

Wat het waterbeheer betreft

De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken om de impact van de waterzuiveringsfactuur te verminderen voor de meest kansarme personen.

De Regering zal toeziен op de uitvoering van het gewestelijk plan ter bestrijding van overstromingen (Regenplan 2008-2011) en tegen 2011-2015 moet een nieuw bijgewerkte plan worden goedgekeurd.

Zodra de lopende studies over het afwateringsnet afgelopen zullen zijn, zullen geleidelijk de nodige renovatiewerken uitgevoerd worden, te beginnen met de stroken die de meeste gevaren inhouden en van het grootste belang zijn voor de wateropvang. De vervanging van de loden leidingen zal voltooid worden.

We moeten ook een alomvattend beleid voeren tegen alle vormen van vervuiling

Het « Brussel-Air-plan » zal, specifiek gericht op een vermindering van het fijn stof in de lucht, verder uitgewerkt worden en de maatregelen bij pollutiepieken moeten na drie jaar geëvalueerd worden.

De vermindering van het verkeer (– 20 % van de verkeerslast tegenover 2001) is een belangrijke doelstelling. De eventuele invoering van systemen van stadstol na overleg met de andere Gewesten of een tarivering die rekening houdt met het gebruik van een voertuig en niet met het bezit ervan worden onderzocht.

In september 2009 zal de Regering in laatste lezing de uitvoeringsbesluiten goedkeuren voor de ordonnantie van 1 maart 2007 over elektromagnetische golven. De Regering zal er in de mate van het mogelijke op toezien dat hetzelfde globale dekkingsniveau van de netwerken gewaarborgd wordt.

Inzake bodemsanering zal de Regering ten laatste binnen drie jaar overgaan tot de volledige validering van de ontwerp-inventaris van de bodemtoestand. Het programma Brussels Greenfields wordt versterkt en uitgebreid.

En ce qui concerne l'aéroport de Bruxelles National

Dans le cadre de la concertation avec le Gouvernement fédéral, le Gouvernement bruxellois défendra les principes qu'il a toujours défendus à savoir :

- modification de certaines routes aériennes,
- une définition plus précise du tracé de ces routes,
- le rétablissement des normes de vent « historiques »,
- une fixation claire des procédures aériennes,
- la création d'une autorité de contrôle indépendante et neutre,
- la limitation des vols annuels par un plafonnement global des vols,
- exigence d'une étude d'incidence préalable en ce qui concerne la perspective de l'installation d'un terminal Low cost et qui ne peut aboutir à une augmentation du nombre global annuel des mouvements aériens,
- l'extension de la nuit jusque 7h00 du matin,
- le refus de l'usage intensif et régulier de la piste 07L.

Le Gouvernement continuera à plaider au niveau européen pour une suppression totale des vols de nuit et l'instauration d'une taxe sur le kérósène utilisé par les avions commerciaux.

En ce qui concerne la gestion des déchets, le Gouvernement visera une gestion efficace et socialement juste

La Région se doit de développer ses collectes sélectives si elle veut atteindre les objectifs européens de 50 % de recyclage de déchets municipaux pour 2020.

Cela passe par diverses mesures comme les collectes de déchets de construction, la mise en place d'une unité de traitement des déchets organiques par voie de biométhanisation ou le développement du réseau de déchetteries.

La Région entend préserver le service public de collecte des déchets ménagers et des immondices.

La Région instaurera un régime de taxes sur l'incinération des déchets selon des modalités et des tarifs comparables à celles qui existent dans les Régions wallonne et flamande. Ces taxes permettront à la région :

- d'encourager la prévention et le recyclage des déchets;

Wat de luchthaven van Brussel Nationaal betreft

In het kader van het overleg met de federale Regering moet de Brusselse Regering meer bepaald de volgende principes verdedigen :

- de aanpassing van bepaalde vliegroutes,
- een preciezere omschrijving van het tracé van deze routes,
- de herinvoering van de « vroegere » windnormen,
- een duidelijke vastlegging van de vliegprocedures,
- de oprichting van een onafhankelijke en neutrale controle-autoriteit,
- de beperking van de jaarlijkse vluchten door een algemene bovenlimiet voor het aantal vluchten,
- de verplichte voorafgaande effectenstudie in het perspectief van de bouw van een low-cost terminal, die in ieder geval niet mag leiden tot een stijging van het jaarlijkse globale aantal bewegingen,
- de uitbreiding van de nacht tot 7u00 's ochtends,
- de weigering van een intensief en regelmatig gebruik van baan 07L.

De Regering zal op Europees niveau blijven pleiten voor een totaalverbod op nachtvluchten en de invoering van een heffing op kerosine voor commerciële vluchten.

Wat het afvalbeheer betreft, zal de Regering zich toespitsen op een efficiënt en sociaal rechtvaardig beleid

Het Gewest dient zijn selectieve inzameling verder te ontwikkelen als het de Europese doelstellingen wil halen die stellen dat 50 % van het gemeentelijk afval tegen 2020 gerecycleerd moet worden.

Hier zal een pakket aan maatregelen worden genomen zoals de ophaling van bouwafval, de bouw van een eenheid die organisch afval verwerkt door biomethaanvorming en de uitbouw van het netwerk van containerparken.

Het Gewest wil de inzameling van huishoudelijk afval en huisvuil blijven aanbieden als openbare dienst.

Het zal een heffing instellen op de verbranding van afval en daarbij modaliteiten en tarieven hanteren die vergelijkbaar zijn met deze van het Waals en het Vlaams Gewest. Deze heffing moet het voor het Gewest mogelijk maken :

- afvalpreventie en -recyclage aan te moedigen;

– de récupérer des recettes fiscales qui lui sont dues (puisque, en l'absence de taxes en Région bruxelloise, ce sont les Régions wallonne et flamande qui perçoivent les taxes prélevées sur les déchets de ces régions qui sont incinérés à Bruxelles).

Le projet de ressourcerie, tel qu'adopté dans le cadre des projets FEDER, sera mis sur pied d'ici la fin de l'année 2009. Ce partenariat public (Bruxelles-propriété)/social (ASBL actives dans le réemploi) vise à installer une filière de réemploi dans un Eco-Pôle permettant de traiter à terme 5000 tonnes d'objets encombrants par an.

La Région visera aussi à mettre en place un système de tarification de la collecte des déchets qui soit à la fois progressif et solidaire pour les ménages et qui soit responsabilisant pour les entreprises.

Le chapitre 4 évoque la mobilité urbaine

L'objectif de la politique de mobilité doit être d'atteindre la réduction de 20 % de la charge de circulation dans la Région par rapport à 2001, telle que prévu par le PRD et le plan Iris 2.

Mais la charge de la circulation ne sera moindre que si des alternatives crédibles sont proposées aux usagers.

L'amélioration des fréquences, de la régularité et de la vitesse commerciale de la STIB sera assurée : création de nouveaux sites propres, télécommande des feux de signalisation, acquisition de nouveaux matériels roulant modernes, confortables et écologiquement performants.

Les négociations seront entamées immédiatement avec l'Etat fédéral pour financer et cofinancer une série de grands travaux dont notamment l'extension du réseau vers le Nord-Ouest et le Nord-Est de Bruxelles pour desservir la zone de Neder-Over-Hembeek, l'hinterland et le grand bassin d'emploi qu'est la zone de l'aéroport de Zaventem.

La Gare de l'Ouest deviendra une halte RER stratégique pour l'ensemble de l'ouest de la région bruxelloise.

Là où cela s'avère nécessaire, l'extension du réseau souterrain et de surface de la STIB sera poursuivie afin de couvrir l'entièreté de la Région en développant des liaisons performantes qui structureront le réseau et éviteront les ruptures de charge.

Le Gouvernement étudiera notamment en priorité les dossiers de la prolongation du métro et pré-métro à Schaerbeek et à Uccle, et le passage à Evere. L'extension du métro sera définitivement confirmée en tenant compte

– verschuldigde belastinginkomsten terug te winnen (doordat een dergelijke heffing in het Brussels Gewest niet bestaat, innen het Waals en het Vlaams Gewest immers de heffingen op het afval dat uit deze gewesten afkomstig is en in Brussel verbrand wordt).

Het project inzake de kringloopcentra, zoals goedgekeurd in het kader van de EFRO-projecten, zal tegen eind 2009 worden opgezet. Dit openbaar (Net Brussel)/sociaal (vzw's actief in het hergebruik) samenwerkingsverband beoogt in een eco-pool een hergebruikscircuit te vestigen waar op termijn 5.000 ton grofvuil per jaar verwerkt kan worden.

Het Gewest beoogt tevens een systeem uit te werken voor een progressieve en solidaire tarivering van de inzameling van afval bij de gezinnen, die de ondernemingen responsabiliseert.

Hoofdstuk 4 gaat dieper in op de stedelijke mobiliteit

De doelstelling van het mobiliteitsbeleid moet bestaan in een vermindering van de verkeerslast in het Gewest met 20 % in vergelijking met 2001, zoals bepaald in het GewOP en het Iris 2-plan.

Toch kan de verkeersoverlast enkel verminderen indien de gebruikers kunnen beschikken over geloofwaardige alternatieven.

Een verbetering van de frequentie, van de regelmatigheid en van de reissnelheid van de MIVB zal worden verzekerd : aanleg van nieuwe eigen banen, afstandsbediening van de verkeerslichten, aankoop van nieuw, modern, comfortabel en ecologisch performant rollend materieel.

Er zullen onmiddellijk onderhandelingen opgestart worden met de federale Staat over de financiering en cofinanciering van een reeks grote werkzaamheden, zoals meer bepaald de uitbreiding van het net naar het noordwesten en het noordoosten van Brussel met het oog op de bediening van de zone van Neder-Over-Heembeek, het hinterland en het grote tewerkstellingsbekken rond de luchthaven van Zaventem.

Het Weststation wordt een strategische GEN-halte voor de volledige westkant van het Brussels Gewest.

Waar nodig zullen het ondergronds en bovengronds netwerk van de MIVB verder uitgebred worden, zodanig dat het volledige Gewest bestreken wordt aan de hand van performante verbindingen die het net structureren en overstappen vermijden.

De Regering zal onder meer prioritair de dossiers onderzoeken van de verlenging van metro en pre-metro in Schaerbeek en Ukkel en de doortocht in Evere. De uitbreiding van de metro wordt definitief bevestigd, rekening

de plusieurs éléments et notamment le fait que la demande ne peut être rencontrée par un autre transport en commun et qu'un financement fédéral soit assuré.

Le Gouvernement est partisan de l'élargissement de la gratuité des transports en commun bruxellois. Dans la mesure des possibilités budgétaires, il élargira la tarification sociale, par priorité au profit des demandeurs d'emploi engagés dans le cadre d'un CPP et des élèves et des étudiants bruxellois, en concertation avec les Communautés.

Le RER : un moyen de décongestionner la ville

En concertation avec les deux autres Régions, des parkings de dimension suffisante devront être créés, gardés et sécurisés, aux abords et dans les gares de départ afin de permettre aux navetteurs d'utiliser le RER.

Le RER doit être au service d'une mobilité intra-bruxelloise efficace.

La Région demandera à ce que Bruxelles soit reconnue à part entière dans les clés d'investissements de la SNCB et veillera à ne pas devoir supporter des charges relevant de l'autorité fédérale et des sociétés qui en dépendent.

Le plan régional de stationnement harmonisera progressivement les règles sur l'ensemble des 19 communes.

Un contrôle efficace du stationnement payant, et surtout des infractions conduisant à un stationnement dangereux (passage piéton, arrêt de bus, piste cyclable) doit être mis en œuvre au moyen d'agents sous statut public, appliquant la même règle pour tous.

Le Gouvernement veillera à la mise en œuvre effective de l'ordonnance relative à l'Agence régionale de stationnement, en concertation avec les communes.

Une politique ambitieuse en matière de transport de marchandises

La politique générale de mobilité et d'aménagement du territoire (+ stationnement) réglementera progressivement l'accès des camions de tonnage élevé dans les centres urbains et les quartiers résidentiels de nos communes. L'identification des itinéraires obligatoires pour le trafic des poids lourds s'appuiera à la fois sur les plans communaux de mobilité et sur la hiérarchie des voiries ainsi que sur une signalisation directionnelle spécifique sur l'ensemble du territoire régional afin d'établir des plans d'accès vers les zonings et zones commerciales.

houdend met een aantal elementen en dan vooral het feit dat de vraag niet door een ander openbaar vervoer mag worden gedekt en op voorwaarde dat een federale financiering vaststaat.

De Regering is voorstander van de uitbreiding van het gratis karakter van het Brussels openbaar vervoer. Binnen de perken van de begroting zal zij, in overleg met de Gemeenschappen, de sociale tarivering uitbreiden, in de eerste plaats ten gunste van werkzoekenden die aangeworven zijn in het kader van een CBP en van Brusselse leerlingen en studenten.

Het GEN: een manier om de verkeersellende in de stad te verminderen

In overleg met de andere twee Gewesten moeten rond en in de opstapstations bewaakte en beveiligde parkings aangelegd worden die groot genoeg zijn, zodanig dat de pendelaars van daaruit gebruik kunnen maken van het GEN.

Het Brusselse GEN moet een doeltreffende mobiliteit binnen Brussel ten goede komen.

Het Gewest zal vragen om Brussel binnen de investeringssleutels van de NMBS als volwaardig te erkennen en het zal erop toezien geen lasten te moeten dragen die toezielen aan de federale overheid en aan de maatschappijen die eronder ressorteren.

Het gewestelijk parkeerbeleid zal voorzien in een geleidelijke harmonisering van de regels voor alle 19 gemeenten.

Voor een doeltreffend toezicht op het betalend parkeren, en vooral op de overtredingen die leiden tot gevaarlijk parkeren (zebrapaden, bushalte, fietspad) moeten beambten met een openbaar statuut ingezet worden, die voor iedereen dezelfde regels toepassen.

De Regering zal toezien op de effectieve uitvoering van de ordonnantie met betrekking tot het Gewestelijk Parkeeragentschap in overleg met de gemeenten.

Een ambitieus beleid voor het goederenvervoer

De toegang van vrachtwagens met groot laadvermogen tot de stadscentra en de woonwijken van onze gemeenten zal geleidelijk gereglementeerd worden via het algemeen mobiliteits- en ruimtelijke ordeningsbeleid (+ parkeerbeleid). De verplichte routes voor vrachtwagens zullen vastgelegd worden op grond van de gemeentelijke mobiliteitsplannen en de hiërarchie van de wegen, en op basis van een aparte bewegwijzering in heel het gewest teneinde bereikbaarheidsplannen uit te tekenen voor de industrieterreinen en commerciële zones.

Pour un développement économique durable de la Région, une stratégie globale pour le transport de marchandises sera élaborée.

Le chapitre 5 traite de l'aménagement durable du territoire régional

Une planification intégrant les défis de la Région

Un des grands chantiers de la législature consistera dans le nouveau Plan régional de développement durable.

Ce PRDD permettra :

- d'accroître l'offre d'emplois et de logements,
- d'orienter de nouveaux programmes de revitalisation urbaine,
- de promouvoir l'activité économique,
- d'améliorer la sécurité,
- de poursuivre des objectifs environnementaux, en particulier la lutte contre le changement climatique et la réduction de la consommation énergétique.

L'effort de rénovation urbaine des quartiers en fragilité socio-économique sera poursuivi et la recherche de mixité dans le logement sera renforcée afin de lutter contre la dualisation spatiale. La valorisation des zones stratégiques pour le développement international de Bruxelles sera étudiée dans l'intérêt premier des habitants.

Les moyens des Contrats de quartiers intégreront un volet énergétique et environnemental spécifique doté de moyens spécifiques pour permettre d'accélérer la transformation énergétique du parc immobilier spécifiquement dans les quartiers anciens et précarisés à revitaliser.

Le redéploiement des pôles d'activités des institutions européennes fera l'objet d'une attention soutenue, et un soin particulier sera apporté à la qualité architecturale et environnementale des nouvelles constructions.

Le processus de restructuration de la Commission Européenne autour de la rue de la Loi sera poursuivi avec comme fil rouge l'ouverture du quartier européen sur la ville.

Un urbanisme de projets au service des habitants

Deux outils permettront de doter Bruxelles de projets urbanistiques de qualité.

Voor een duurzame economische ontwikkeling van het Gewest zal een globale strategie voor het goederenvervoer worden uitgewerkt.

Hoofdstuk 5 behandelt de duurzame aanleg van het gewestelijk grondgebied

Een planning in verhouding tot de uitdagingen van het Gewest

Eén van de grote werkterreinen van deze legislatuur wordt het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling.

Het GPDO moet :

- een toename van het job- en woningaanbod mogelijk maken,
- nieuwe programma's voor stadsvernieuwing aansturen,
- de economische activiteit bevorderen,
- de veiligheid verbeteren,
- de doelstellingen inzake leefmilieu doortrekken, in het bijzonder de bestrijding van de klimaatverandering en een verminderd energiegebruik.

De inspanning voor stadsvernieuwing in de sociaal-economisch kwetsbare wijken wordt voortgezet en het streven naar een gemengd karakter in de huisvesting versterkt in de strijd tegen ruimtelijke dualisering. Bij de valorisering van de strategische zones voor de internationale ontwikkeling van Brussel zal onderzocht worden hoe de belangen van de bewoners op de eerste plaats kunnen komen.

De wijkcontracten zullen voorzien worden van een specifiek energie- en milieuhoofdstuk met specifieke middelen om de omvorming van het energie-aspect van gebouwen te versnellen, specifiek voor de oude en kansarme wijken die geherroedeerd moeten worden.

Bijzondere aandacht zal gaan naar de herontplooiing van de activiteitspolen van de Europese instellingen, met specifieke zorg voor de architecturale en milieutechnische kwaliteit van de nieuwe gebouwen.

Het herstructureringsproces van de Europese Commissie rond de Wetstraat zal worden voortgezet, met als rode draad het openstellen van de Europese wijk naar de stad toe.

Een stedenbouw van projecten in dienst van de bewoners

Brussel krijgt twee instrumenten om de kwaliteit van stedenbouwkundige projecten te verhogen.

Tout d'abord, le maître-architecte aura la tâche de garantir en permanence un niveau de qualité architecturale pour les projets urbanistiques publics.

Ensuite, l'ADT sera chargée de l'opérationnalisation des projets urbains stratégiques et la mise en œuvre des schémas directeurs et l'aménagement des entrées de ville.

Enfin, vu l'évolution conjoncturelle et le haut taux de vacance de bureaux, le Gouvernement veillera autant que possible à limiter le développement de nouveaux espaces de bureaux dans l'attente des objectifs du nouveau PRDD.

La sensibilisation à la valorisation du patrimoine, dans toute sa diversité, doit s'adresser à toute la population bruxelloise, de toutes les classes sociales et toutes les tranches d'âge de la population ainsi qu'au monde économique. Les « Classes du Patrimoine et de la Citoyenneté » qui s'adressent au public scolaire seront amplifiées de même que les évènements ponctuels autour du patrimoine et les actions de sensibilisation auprès des nouveaux habitants de Bruxelles.

Un autre enjeu fondamental consiste à trouver un juste équilibre entre la sauvegarde du patrimoine et les nécessaires économies d'énergie ainsi qu'entre la sauvegarde du patrimoine et le nécessaire développement d'un projet socio-économique.

Vivre en sécurité

Il importe de renforcer la présence des agents de prévention dans les parcs, lors des grands événements, dans les sites de logements sociaux, aux abords des écoles, à proximité des zones commerçantes, en partenariat avec les pouvoirs locaux. Ces travailleurs doivent être dotés d'un véritable statut uniifié de gardien de la paix et bénéficier d'une formation spécifique.

Afin de renforcer le dialogue entre acteurs de la prévention et forces de l'ordre et disposer d'une analyse globale basée sur toutes les informations pertinentes, l'Observatoire pour la Prévention de l'Insécurité sera mis en place en collaboration avec les autres niveaux de pouvoir.

Le Gouvernement demandera à l'autorité fédérale d'accorder la priorité au renforcement de la présence policière dans les grandes gares bruxelloises fréquentées quotidiennement par un nombre important d'usagers.

Le chapitre 6 évoque le défi démographique et le vivre ensemble dans la diversité

Après des décennies de réduction, la population bruxelloise s'est remise à croître à un rythme soutenu depuis quelques années.

Eerst en vooral krijgt de Bouwmeester als taak permanent de architecturale kwaliteit te waarborgen bij openbare stedenbouwkundige projecten.

Het ATO, van zijn kant, wordt belast met de operationele uitwerking van strategische stedelijke projecten en de uitwerking van de richtschema's en de aanleg van de toegangen tot de stad.

Gelet op de evolutie van de conjunctuur en de grote leegstand van kantoren zal de Regering er zoveel als mogelijk op toezien de ontwikkeling van nieuwe kantoorruimten te beperken in afwachting van de doelstellingen van het nieuwe GPDO.

De sensibilisering voor de herwaardering van het erfgoed in al zijn verscheidenheid moet zich richten tot heel de Brusselse bevolking, tot alle maatschappelijke klassen en alle leeftijdscategorieën van de bevolking, alsook de economische wereld. Het programma « Erfgoedklassen en Burgerschap », dat zich richt tot een schoolgaand publiek, zal worden aangesterkt, evenals individuele evenementen rond het erfgoed en de sensibiliseringssacties bij nieuwe inwoners van Brussel.

Een andere uiterst belangrijke uitdaging is het vinden van een billijk evenwicht tussen het behoud van het erfgoed en de noodzakelijke energiebesparingen en tussen de instandhouding van het erfgoed en de noodzakelijke uitbouw van een sociaal-economisch project.

Veilig leven

Het is belangrijk dat de aanwezigheid van stadswachten versterkt wordt in de parken, bij grote evenementen, op de sociale woonlagen, rondom de scholen, nabij de handelszones, en dit in samenspraak met de plaatselijke besturen. Deze werknemers moeten een echt ééngemaakte statuut van gemeenschapswacht krijgen en een specifieke opleiding genieten.

Om de dialoog tussen de preventie-actoren en de ordediensten te versterken en te beschikken over een globale analyse op grond van relevante gegevens zal een Observatorium voor Onveiligheidspreventie worden opgericht in samenwerking met de andere beleidsniveaus.

De Regering zal de Federale Overheid verzoeken prioriteit te verlenen aan een grotere aanwezigheid van politie in de grote Brusselse stations, die dagelijks door een groot aantal gebruikers worden bezocht.

Hoofdstuk 6 gaat dieper in op de demografische problematiek en het samenleven in diversiteit

Na tientallen jaren van terugloop is de Brusselse bevolking sinds een aantal jaren opnieuw aan een gestaag ritme aan het groeien.

Sur base de l'étude démographique réalisée par le bureau du plan, la population des jeunes de 0 à 14 ans va croître sur la période 2000-2020 de 40,53 % (soit + 69.315). Cela signifie pour le bassin de vie bruxellois d'immenses défis, quantitatifs autant que qualitatifs.

En collaboration avec les Communautés et les Commissions communautaires, le Fédéral, les communes, ainsi que les associations de terrain et les institutions spécialisées en contact avec les jeunes, la Région coordonnera la mise en place d'un « Plan 2010-2020 de l'Enfance et de la Jeunesse » composé de mesures transversales capables de garantir l'effectivité des politiques en matière d'enseignement, de formation en langue, d'activités extra-scolaire, de première expérience professionnelle, d'accès à la culture et aux nouvelles technologies, au développement de projets économiques sociaux ou culturels, à la mobilité ou à un logement décent.

Bruxelles est aujourd'hui une ville jeune et multiculturelle. Cette diversité est une richesse essentielle, et doit être vécue comme telle. Elle constitue un atout indéniable pour le développement économique, social et culturel de notre ville à la condition qu'elle ne conduise pas au péril des replis identitaire.

Il appartient aux différentes autorités publiques de mettre tout en œuvre pour garantir la cohésion sociale, favoriser le dialogue et l'échange entre les cultures et les communautés, donner à chacun et de manière concrète, l'assurance d'être un citoyen à l'égal de tous les autres, quelles que soient son origine, sa position sociale, ses options philosophiques ou religieuses.

Il s'agit de promouvoir une identité bruxelloise ouverte, qui ne soit pas la simple juxtaposition de cultures différentes, mais une affirmation positive de la diversité et du métissage, à l'image de ce que Bruxelles a toujours symbolisé dans notre pays. A l'opposé du communautarisme et de l'assimilation dans un modèle culturel unique, l'ambition est de construire un projet de « vivre ensemble » fondé sur le respect, l'ouverture d'esprit, l'échange culturel et le partage des valeurs.

J'aborde ici un chapitre aussi important qu'attendu, celui des services publics aux Bruxellois

La confiance est un vecteur essentiel de notre société, que ce soit dans le domaine économique ou dans celui de la gouvernance.

L'adhésion des citoyens à notre projet non seulement doit être recherchée mais elle est une condition de sa mise en œuvre.

La transparence, le dialogue, la participation sont autant de fondements à la cohésion sociale recherchée.

Volgens de demografische studie uitgevoerd door het Planbureau zal de jonge bevolkingsgroep tussen de 0 en de 14 jaar tijdens de periode 2000-2020 toenemen met 40,53 % (hetzij + 69.315). Dat houdt voor het Brussels leefbekken enorme uitdagingen in.

In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gemeenschapscommissies, de Federale Overheid, de gemeenten, de associatieve sector op het terrein en de instellingen gespecialiseerd in het contact met de jongeren zal het Gewest de invoering coördineren van een « Plan 2010-2020 voor het Kind en de Jongere », bestaande uit transversale maatregelen die de effectiviteit van de beleidsinitiatieven inzake onderwijs, taalopleiding, buitenschoolse activiteiten, eerste beroepservaring, toegang tot cultuur en nieuwe technologieën, tot de ontwikkeling van economische, sociale en culturele projecten, tot mobiliteit en tot een behoorlijke woning moeten waarborgen.

Vandaag is Brussel een jonge en multiculturele stad. Deze diversiteit is een fundamentele rijkdom en moet als zodanig beleefd worden. Ze is een onmiskenbare troef voor de economische, sociale en culturele ontwikkeling van onze stad op voorwaarde dat ze niet leidt tot een identair isolement.

Het is de taak van de overheid om alles in het werk te stellen om de sociale samenhang te waarborgen, de dialoog en de uitwisseling tussen culturen en gemeenschappen te stimuleren, iedereen met concrete middelen gerust te stellen dat hij een burger is zoals alle anderen, ongeacht zijn herkomst, zijn sociale stand en zijn levensbeschouwelijke of religieuze keuzes.

Er moet een open Brusselse identiteit worden bevorderd die niet eenvoudig een nevenstelling is van verscheidene culturen maar een positief uitdragen van diversiteit en cultuurvermenging volgens het symbool dat Brussel voor ons land altijd geweest is. In tegenstelling tot het enge groepsdenken en assimilatie in één enkel cultuurmodel is het de ambitie om een project van « samenleven » uit te bouwen dat steunt op respect, openheid van geest, culturele uitwisseling en gedeelde waarden.

Er wordt al langer uitgekeken naar het volgende hoofdstuk, dat van de openbare diensten voor de Brusselaars

Vertrouwen, zowel in de economie als in het bestuur, speelt een wezenlijke rol in onze samenleving.

De instemming van de burgers met ons project is niet alleen iets wat we moeten nastreven. Zij vormt tevens een voorwaarde om dat project uit te voeren.

Transparantie, dialoog en inspraak zijn de bouwstenen voor de sociale cohesie die wij nastreven.

Une gestion moderne et novatrice des institutions au service des citoyens requiert une bonne gouvernance de la part des Parlements, Gouvernements et services publics tous niveaux de responsabilité confondu.

Il apparaît dès lors important de mettre en œuvre de nouvelles mesures visant à renouveler la gouvernance et les pratiques politiques. Ces nouvelles mesures consisteront en un ensemble de règles concrètes, assorties au besoin de sanctions.

Pour y parvenir, le Gouvernement proposera, dès la rentrée parlementaire, les mesures suivantes :

- L'impossibilité pour les membres du Gouvernement et les Secrétaires d'Etat d'exercer une autre profession ou un autre mandat qu'il soit public ou privé, rémunéré ou gratuit.
- Un renforcement des règles relatives aux incompatibilités et aux conflits d'intérêt notamment en ce qui concerne l'exercice conjoint d'une profession et d'un mandat public sera réalisé.
- Une commission indépendante de déontologie et d'éthique qui dépendra du Parlement bruxellois sera mise sur pied. Cette commission sera notamment chargée de formuler un avis sur les propositions en matière de rationalisation, d'harmonisation et de renforcement des différentes règles énoncées précédemment. Par ailleurs, elle assurera le respect des règles actuelles et futures et sanctionnera les manquements.
- Un dispositif juridique sera adopté afin de limiter progressivement le nombre de députés bruxellois membres d'un collège communal. A cette fin, le Gouvernement déposera au plus tard en novembre 2009, un projet d'ordonnance limitant à 25 % par groupe politique et globalement le nombre de parlementaires autorisés à exercer simultanément la fonction de bourgmestre, échevin ou président de CPAS, et ce à partir de l'installation du Parlement résultant des élections régionales de 2014.

Enfin, le plafond de rémunérations, fixé à 150 % de l'indemnité parlementaire, tiendra dorénavant compte des rémunérations liées à tout mandat public et aux fonctions assumées au sein du Parlement.

Le Parlement bruxellois doit renforcer son rôle comme institution centrale de toute démocratie, par, notamment, une modernisation et une dynamisation des procédures parlementaires, l'amélioration de l'ouverture et de la publicité des débats parlementaires. Pour ce faire, nous désirons mettre en œuvre, la diffusion des débats via internet et l'amélioration du site internet parlementaire.

Voor een modern en innoverend beheer van de instellingen ten dienste van de burgers is een behoorlijk bestuur door de Parlementen, Regeringen en overheidsdiensten op alle mogelijke niveaus nodig.

Het lijkt dus belangrijk nieuwe maatregelen uit te voeren met het oog op de vernieuwing van het bestuur en de politieke praktijk. Deze nieuwe maatregelen zullen bestaan uit een reeks concrete regels, die indien nodig gekoppeld zijn aan sancties.

Om hiertoe te komen, zal de Regering bij de start van het parlementaire jaar de volgende maatregelen voorstellen :

- De onmogelijkheid voor de Regeringsleden en de Staatssecretarissen om een ander – bezoldigd of onbezoldigd – beroep of mandaat uit te oefenen, hetzij in de openbare sector, hetzij in de privé-sector.
- Een versterking van de regels inzake de onverenigbaarheid en de belangenconflicten, meer bepaald voor wat betreft de gezamenlijke uitoefening van een beroep en een openbaar mandaat.
- De oprichting van een onafhankelijke Commissie Ethisch en Deontologie, die zal afhangen van het Brussels Parlement. De taak van deze Commissie zal er meer bepaald in bestaan een advies te formuleren over de voorstellen inzake rationalisatie, harmonisatie en versterking van de verscheidene bovengenoemde regels, de naleving te waarborgen van de huidige en toekomstige regels en inbreuken te bestraffen.
- De goedkeuring van een juridisch mechanisme om geleidelijk het aantal Brusselse parlementsleden te beperken dat lid is van een gemeentelijk college. Hiertoe zal de Regering ten laatste in november 2009 een ontwerpordonnantie indienen die het aantal parlementsleden dat tegelijk de functie van burgemeester, schepen of OCMW-voorzitter mag uitoefenen per politieke fractie en globaal beperkt tot 25 %, vanaf de installatie van het Parlement dat voortkomt uit de gewestverkiezingen van 2014.

Tot slot zal het loonplafond, dat is vastgesteld op 150 % van de parlementaire vergoeding, voortaan rekening moeten houden met de bezoldigingen die verbonden zijn aan elk openbaar mandaat en aan de functies die worden uitgeoefend binnen het Parlement.

Het Brussels Parlement moet zijn rol versterken als centrale instelling van elke democratie, meer bepaald door de parlementaire procedures te moderniseren en dynamischer te laten verlopen en de openheid en de bekendmaking van de parlementaire debatten te verbeteren. Met het oog daarop willen wij de debatten uitzenden via het internet en de website van het Parlement verbeteren.

Par ces temps de difficulté financière, nous nous devons de limiter les frais de fonctionnement du Parlement et du Gouvernement. Concrètement, nous nous engageons à :

- réduire globalement la taille et le coût des cabinets ministériels en faisant davantage appel à l'action de l'administration. Les coûts de personnel et de fonctionnement des cabinets seront réduits globalement de 10 % ;
- prévoir un effort de réduction, globalement comparable à celui du Gouvernement, en ce qui concerne les frais de fonctionnement et les dotations du Parlement ;
- mettre en œuvre des règles relatives aux missions à l'étranger dans les règlements d'ordre intérieur du Parlement.

L'efficacité des services publics bruxellois passe bien entendu également par un partenariat efficace et cohérent avec les communes

Les communes sont un élément essentiel de la gouvernance urbaine. Il est donc primordial de renforcer la complémentarité et la collaboration entre les communes et la Région.

En vue d'avancer dans ce domaine, un Groupe de Travail composé de représentants politiques de la Région et des communes sera chargé de remettre, dans les deux ans un rapport sur cette répartition des tâches dans le souci d'une gestion régionale cohérente et de politiques de proximité efficaces.

Ce groupe de travail pourra étudier d'autres domaines, en ce compris la rationalisation des limites communales.

Les finances communales devront continuer à faire l'objet d'une attention soutenue et être pérennisées.

Une centrale d'achat commune aux pouvoirs locaux sera mise en place afin de réaliser des économies d'échelle tant pour les produits énergétiques que non énergétiques.

La Région veillera par ailleurs à la mise en œuvre complète du Plan de Gouvernance Locale visant à améliorer la gestion communale et améliorer la qualité du service aux citoyens. Une réflexion sera menée quant à la transposition des mesures de ce Plan aux CPAS.

Le niveau local constitue par définition un échelon idéal pour mettre concrètement en œuvre des mécanismes de bonne gouvernance et de participation.

Diverses initiatives seront prises pour améliorer la transparence et la participation des citoyens, pour lutter contre

In deze tijden van financiële moeilijkheden moeten wij de werkingskosten van het Parlement en de Regering beperken. Concreet verbinden wij ons ertoe:

- globaal de omvang en de kosten van de ministeriële kabinetten te verminderen, door meer beroep te doen op de administratie. De personeels- en werkingskosten van de kabinetten zullen in totaal met 10 % verlaagd worden;
- een inspanning te leveren die globaal vergelijkbaar is met deze van de Regering om de werkingskosten en de dotaties van het Parlement te verminderen;
- regels van het huishoudelijk reglement van het Parlement met betrekking tot missies in het buitenland ten uitvoer te brengen.

De doeltreffendheid van de Brusselse openbare diensten is uiteraard tevens gekoppeld aan een efficiënte en coherente samenwerking met de gemeenten

De gemeenten zijn een essentieel element in het stedelijk bestuur. Daarom is het van wezenlijk belang dat de complementariteit en de samenwerking tussen de gemeenten en het Gewest versterkt worden.

Om op dit vlak vooruitgang te boeken, zal een Werkgroep bestaande uit politieke vertegenwoordigers van het Gewest en de gemeenten ermee belast worden binnen twee jaar een verslag voor te leggen over deze taakverdeling met het oog op een samenhangend gewestelijk beheer en een efficiënt buurtheleid.

Deze werkgroep kan andere werkterreinen onderzoeken, met inbegrip van een rationalisering van de gemeentegrenzen.

De gemeentefinanciën moeten onverminderd aandacht blijven krijgen en bestendig worden.

Er zal een gemeenschappelijke aankoopcentrale voor de plaatselijke besturen worden opgericht teneinde schaalvoordelen te verwezenlijken, zowel voor energie als voor andere producten.

Het Gewest zal tevens toezien op de volledige uitvoering van het Plaatselijk Bestuursplan, dat als doel heeft het gemeentelijk bestuur en de kwaliteit van de dienstverlening aan de burgers te verbeteren. De omzetting van de maatregelen van dit plan op het niveau van de OCMW's zal onderzocht worden.

Het plaatselijk niveau is per definitie het ideale echelon om concreet mechanismen van behoorlijk bestuur en participatie ten uitvoer te brengen.

Er zullen verscheidene initiatieven genomen worden om de transparantie en de burgerparticipatie te verbeteren,

les conflits d'intérêts, pour renforcer les rôles des pouvoirs communaux, par exemple en permettant aux communes de confier l'exercice de la présidence de leur conseil à un conseiller de la majorité autre que les membres du collège des bourgmestre et échevins en fonction ou en permettant que siègent dans les organes des intercommunales des personnes autres que des conseillers communaux

Pour être en mesure de remplir correctement leurs missions de services publics, il est impératif que les communes disposent de moyens budgétaires suffisants. Le Gouvernement sera dès lors attentif à garantir aux pouvoirs locaux le principe de neutralité budgétaire de ces décisions.

Nous voulons aussi une administration régionale moderne et un personnel motivé

L'égalité d'accès aux emplois de la fonction publique passe par la promotion de l'image de celle-ci. Un accent particulier doit être réservé à la promotion de la diversité et à la lutte contre toute forme de discrimination. A cette fin, il conviendra notamment d'augmenter le nombre d'emplois réservés aux demandeurs d'emploi issus des quartiers bruxellois présentant un haut taux de chômage, au sein des emplois contractuels régionaux et locaux.

Les procédures d'attribution des mandats seront lancées dès septembre 2009, dans tous les organismes où la situation juridique le permet. Elles seront lancées aussi vite que possible au Ministère et dans les autres organismes. Le Gouvernement insistera auprès du Gouvernement fédéral quant à l'urgence d'une modification de la loi linguistique relative à l'établissement des cadres linguistiques.

En liaison avec les politiques d'emploi, les conventions de premier emploi dans la fonction publique devront être développées et orientées en priorité vers les emplois peu qualifiés.

Pour qu'une administration régionale soit également composée de personnes présentant un intérêt et une véritable connaissance de leur Région, il importe de tout mettre en œuvre pour que les personnes engagées restent domiciliées à Bruxelles, comme l'instauration d'une prime de « vie chère » pour les agents domiciliés dans la Région. Le Gouvernement étudiera la possibilité de mettre en place un avantage salarial aux membres du personnel de la Région et des organismes d'intérêt public.

Une fiscalité juste au service d'un budget maîtrisé

Indépendamment de la question de la juste redistribution des recettes fiscales relevant de la compétence fédérale, il

belangenconflicten te bestrijden en de rol van de gemeentelijke overheid te versterken, bijvoorbeeld door de gemeenten de mogelijkheid te bieden het voorzitterschap van hun raad toe te vertrouwen aan een gemeenteraadslid van de meerderheid die geen deel uitmaakt van het zetelende college van Burgemeester en Schepenen of toe te staan dat in de organen van de intercommunales ook andere personen zetelen dan gemeenteraadsleden.

Om de gemeenten op correcte wijze hun opdracht van openbare dienst te laten vervullen, is het absoluut noodzakelijk dat zij over toereikende begrotingsmiddelen beschikken. De Regering zal er daarom op toezien dat de plaatselijke besturen het budgetair neutraliteitsbeginsel genieten voor deze beslissingen.

Wij willen een moderne gewestelijke administratie en prioriteit voor gemotiveerd personeel

Voor een gelijke toegang tot betrekkingen in de overheidsdiensten moet het imago hiervan bevorderd worden. Bijzondere nadruk moet worden gelegd op de bevordering van de diversiteit en de strijd tegen iedere vorm van discriminatie. Daartoe dient het aantal betrekkingen voorbehouden aan werkzoekenden uit de Brusselse wijken met een hoge werkloosheidsgraad opgetrokken te worden binnen het geheel van contractuele gewestelijke en plaatselijke jobs.

Vanaf september 2009 worden in alle instellingen waar de juridische toestand dit toelaat, de procedures voor de toekenning van mandaten opgestart. Zij moeten zo snel als mogelijk opgestart worden in het Ministerie en in de andere instellingen. De Regering zal er bij de Federale Regering op aandringen dat de taalwet met betrekking tot het vaststellen van de taalkaders dringend aangepast moet worden.

In samenhang met het tewerkstellingsbeleid moeten de startbaanovereenkomsten in de overheidsdiensten worden uitgebouwd en prioritair gericht zijn op jobs voor laaggeschoolden.

Om ervoor te zorgen dat een gewestelijk bestuur ook zou bestaan uit personen met belangstelling voor en werkelijke kennis van hun Gewest, is het belangrijk dat alles in het werk wordt gesteld opdat aangeworven personen in Brussel zouden blijven wonen, zoals het instellen van een « levensduurte-premie » voor de personeelsleden die gevestigd zijn in het Gewest. De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken om een loonvoordeel in te voeren voor de personeelsleden van het Gewest en de instellingen van openbaar nut.

Een rechtvaardige fiscaliteit met het oog op een begroting onder controle

Los van de vraag of de fiscale ontvangsten waarvoor de Federale Overheid bevoegd is, rechtvaardig worden her-

est indispensable que la Région dispose d'une administration fiscale propre en ce qui concerne les impôts régionaux. Cette administration fiscale régionale sera compétente pour la perception du précompte immobilier (PRI) et s'attachera à permettre aux communes de mieux évaluer leurs recettes.

Le Gouvernement étudiera la meilleure formule afin que la taxe régionale forfaitaire à charge des chefs de ménage soit réformée en la basant sur la capacité contributive des personnes, sans modifier le produit de la taxe à population égale. Si les moyens budgétaires le permettent, cette taxe pourra être supprimée.

Je l'ai dit en introduction : de nouvelles réformes institutionnelles seront sans doute entreprises.

A l'occasion des négociations dites du groupe « octopus » en janvier 2008, le Gouvernement bruxellois de l'époque a remis une note d'intentions aux négociateurs fédéraux reprenant les principaux axes faisant consensus relatifs aux enjeux institutionnels bruxellois d'une prochaine réforme de l'Etat.

Dans l'hypothèse probable d'une nouvelle négociation institutionnelle, le Gouvernement bruxellois actuel consultera l'ensemble des formations politiques démocratiques représentées au Parlement régional. La « note Octopus » constituera la base de cette consultation.

En conclusion,

J'ai évoqué en commençant mes espoirs mais également mes attentes pour notre Région.

Espoirs dans des institutions fortes et stables.

Les institutions ne prennent corps qu'au travers des hommes et des femmes qui les font vivre.

La volonté commune de l'ensemble des partenaires de s'engager autour de ce projet est assurément un gage de réussite pour l'avenir.

Mais aujourd'hui, arrivés à un tournant de notre histoire, c'est une mobilisation collective et loyale au bénéfice de Bruxelles que j'appelle de mes vœux. C'est tous ensemble que nous pourrons garantir la survie de notre institution.

Je voudrais enfin m'adresser à vous tous, de l'opposition et de la majorité, vous, investis de diverses responsabilités au sein du Parlement ou du Gouvernement pour vous remercier des efforts entrepris afin d'assurer le bon fonctionnement et la crédibilité de nos institutions.

verdeeld, is het essentieel dat het Gewest over een eigen belastingadministratie voor de gewestelijke belastingen kan beschikken. Deze belastingadministratie zal bevoegd zijn voor de inning van de onroerende voorheffing en krijgt als taak de gemeenten in staat te stellen hun ontvangsten beter te evalueren.

De Regering zal onderzoeken wat de beste formule is om de forfaitaire gewestbelasting ten laste van het gezinshoofd te hervormen in functie van de fiscale draagkracht van de personen, zonder de opbrengst van de belasting te veranderen bij gelijk bevolkingsaantal. Indien de begrotingsmiddelen dit toelaten, kan deze belasting worden opgeheven.

Ik heb het al gezegd in de inleiding : er worden ongetwijfeld institutionele hervormingen doorgevoerd

Naar aanleiding van de onderhandelingen van de zogenaamde « octopusgroep » in januari 2008 overhandigde de toenmalige Brusselse Regering de federale onderhandelaars een intentienota met de belangrijkste pijlers waarover een consensus bestond over de Brusselse institutionele belangen bij een volgende staatshervorming.

In de waarschijnlijke hypothese van nieuwe institutionele onderhandelingen zal de huidige Brusselse Regering alle democratische politieke formaties raadplegen die in het gewestelijk Parlement vertegenwoordigd zijn. De « Octopus-nota » zal voor deze raadpleging als werkbasis dienen.

Tot besluit,

Bij het begin van deze beleidsverklaring heb ik de hoop, maar ook de verwachtingen tot uiting gebracht die ik voor ons Gewest koester.

Hoop op krachtige en stabiele instellingen.

De instellingen krijgen slechts vorm dankzij de mannen en vrouwen die deze bezielen.

De gezamenlijke bereidheid van alle partners om zich in te zetten voor dit project, is zeker een waarborg voor het succes in de toekomst.

Nu we aanbeland zijn op een keerpunt in onze geschiedenis, roep ik echter van ganzer harte op tot een collectieve en loyale mobilisatie ten gunste van Brussel. Allemaal samen kunnen wij het voortbestaan van onze instelling garanderen.

Ik zou mij tot slot willen richten tot iedereen die hier aanwezig is, tot de leden van oppositie en meerderheid en tot de personen die in het Parlement of in de Regering belast zijn met uiteenlopende verantwoordelijkheden, om u te danken voor de inspanningen die u geleverd hebt om de goede werking en de geloofwaardigheid van onze instellingen te waarborgen.

Nous aurons à assumer au cours de ces cinq prochaines années une responsabilité aussi lourde qu'essentielle pour nos citoyens.

Notre avenir reposera sur la créativité, l'innovation et surtout l'attachement à cette Région dont nous nous devons d'être les dignes représentants.

De komende vijf jaar zullen wij een al even zware als essentiële verantwoordelijkheid dragen ten aanzien van onze burgers.

Onze toekomst berust op creativiteit, innovatie en vooral op de gehechtheid aan dit Gewest, dat wij op waardige wijze moeten vertegenwoordigen.

2. ACCORD DE GOUVERNEMENT

Un développement régional durable au service des Bruxellois

Chapitre 1. – Pour une synergie Emploi – Environnement – Économie – Formation	32
1. L'alliance Emploi – Environnement	34
2. Emploi : donner sa chance à tous.....	36
2.1. Un investissement massif dans la formation des demandeurs d'emploi et des travailleurs.....	36
2.2. Créer des emplois nouveaux dans des secteurs porteurs d'emploi.....	38
2.3. Des outils publics à niveau et un nouveau dispositif d'accompagnement et de suivi des demandeurs d'emploi	39
2.4. Un dispositif personnalisé de suivi et d'accompagnement des demandeurs d'emploi	41
2.5. Promouvoir la diversité et lutter contre les discriminations à l'embauche	42
2.6. Améliorer la mobilité des demandeurs d'emploi	43
3. Une économie au service des Bruxellois.....	43
3.1. Investir dans l'activité économique pour créer des emplois nouveaux	43
3.2. Le commerce bruxellois	46
3.3. Déployer la dimension internationale de Bruxelles et intensifier sa vocation touristique	49
3.4. Soutenir les industries créatives et culturelles.....	51
3.5. Le commerce extérieur, attirer l'investissement étranger	52
3.6. Investir dans la recherche et l'innovation pour faire de Bruxelles une capitale de la connaissance	52
Chapitre 2. – Concréteriser le droit au logement.....	55
1. Encadrer les loyers	55
2. Aider les locataires à accéder à un logement décent	56
3. Préserver et développer le logement social	56
4. Augmenter le parc public et rééquilibrer la répartition régionale du développement des logements sociaux et publics	58
5. Développer une offre de logements accessibles aux revenus moyens	58
6. Lutter contre les logements vides et insalubres	59
7. Alléger la facture énergétique des locataires et des propriétaires occupants	59
8. Poursuivre la production de nouveaux logements.....	60
9. Aider à l'acquisition de logements et soutenir de nouvelles formes d'habitat	60
Chapitre 3. – Un développement durable et solidaire	61
1. Une énergie accessible à tous et respectueuse de l'environnement.....	61

2. REGEERAKKOORD

Een duurzame ontwikkeling van het Gewest ten dienste van de Brusselaars

Hoofdstuk 1. – Voor een synergie Werkgelegenheid – Milieu – Economie – Opleiding	32
1. De alliantie Werkgelegenheid – Milieu	34
2. Werkgelegenheid : iedereen een kans geven.....	36
2.1. Een massale investering in de opleiding van werkzoekenden en werknemers	36
2.2. Nieuwe banen creëren in sectoren met een potentieel aan werkgelegenheid	38
2.3. Openbare instrumenten op niveau en een nieuwe voorziening inzake begeleiding en follow-up van de werkzoekenden	39
2.4. Een individuele voorziening voor de follow-up en de begeleiding van werkzoekenden	41
2.5. De diversiteit bevorderen en de strijd aanbinden tegen de discriminatie bij aanwervingen	42
2.6. De mobiliteit van de werkzoekenden verbeteren.....	43
3. Een economie ten dienste van de Brusselaars.....	43
3.1. Investeren in de economische activiteit om nieuwe banen te creëren.....	43
3.2. De Brusselse handel	46
3.3. De internationale dimensie van Brussel ontwikkelen en zijn toeristische ambities versterken	49
3.4. De creatieve en culturele rijverheid ondersteunen	51
3.5. De buitenlandse handel steunen, buitenlandse investeringen aantrekken	52
3.6. Investeren in onderzoek en innovatie om van Brussel een kennishoofdstad te maken	52
Hoofdstuk 2. – Concrete invulling geven aan het recht op wonen.....	55
1. De huurprijzen omkaderen met huurrichtprijzen	55
2. De huurders helpen om een behoorlijke woning te vinden	56
3. De sociale huisvesting bewaren en ontwikkelen	56
4. Het openbaar woningenbestand uitbreiden en een nieuw evenwicht brengen in de gewestelijke spreiding van sociale en openbare woningen.	58
5. Een aanbod aan woningen ontwikkelen dat betaalbaar is voor middelgrote inkomens	58
6. De strijd tegen leegstaande en ongezonde woningen	59
7. De energiefactuur van de huurders en inwonende eigenaars verlichten	59
8. De bouw van nieuwe woningen voortzetten	60
9. Hulp bij de aankoop van woningen en steun aan nieuwe woonformules.....	60
Hoofdstuk 3. – Een duurzame en solidaire ontwikkeling	61
1. Een energie toegankelijk voor allen en in harmonie met het leefmilieu.....	61

1.1. La rénovation énergétique des bâtiments.....	62	1.1. De energetische renovatie van gebouwen.....	62
1.2. L'accompagnement des ménages en matière d'énergie..	64	1.2. Energiebegeleiding van de gezinnen	64
1.3. Lutter contre l'inefficacité énergétique dans le logement	65	1.3. De strijd tegen energie-inefficiënte woningen	65
1.4. Un objectif : la baisse du coût d'occupation du logement	65	1.4. Een doelstelling : De lagere bewoningskost voor woningen.....	65
1.5. Des pouvoirs publics exemplaires.....	66	1.5. De overheid als voorbeeld.....	66
1.6. Le renforcement du cadre réglementaire pour stimuler les mesures rentables (PEB, audit, Plage).....	66	1.6. De versterking van het reglementair kader om rendabele maatregelen te stimuleren (EPG, audit, Plage).....	66
1.7. Une politique d'incitation et d'accompagnement ambitieuse	67	1.7. Een ambitieus impuls- en begeleidingsbeleid.....	67
1.8. Un éclairage public exemplaire.....	67	1.8. Openbare verlichting met een voorbeeldfunctie	67
1.9. Faire des énergies renouvelables un élément important de la politique bruxelloise.....	68	1.9. Van hernieuwbare energie een belangrijk onderdeel van het Brussels beleid maken.....	68
 2. Un environnement urbain de qualité	68	 2. Een kwalitatief hoogstaand stedelijk leefmilieu.....	68
2.1. Pour une politique durable de l'eau.....	68	2.1. Voor een duurzaam waterbeleid	68
2.2. Des pouvoirs publics qui montrent l'exemple.....	70	2.2. De overheid geeft het voorbeeld	70
2.3. Repenser les comportements quotidiens pour préserver l'environnement et la santé	71	2.3. Ons dagelijks gedrag herzien om het leefmilieu en onze gezondheid te beschermen.....	71
2.4. Une action globale contre toutes les formes de pollution	72	2.4. Een alomvattend beleid tegen alle vormen van vervuiling	72
2.5. Environnement et activité économique	74	2.5. Leefmilieu en economische activiteit.....	74
2.6. Bruxelles National, un aéroport bénéfique pour toutes et tous.....	76	2.6. Brussel Nationaal, een luchthaven waar iedereen baat bij heeft.....	76
2.7. Les nuisances sonores	77	2.7. De geluidshinder.....	77
2.8. Préserver la nature et la biodiversité en ville et profiter d'espaces verts et naturels agréables et conviviaux dans tous les quartiers.....	78	2.8. Behoud van natuur en biodiversiteit in de stad en genieten van aangename en gezellige groene en natuurlijke ruimten in alle wijken.....	78
2.9. Déchets : une politique de gestion des déchets efficace et socialement juste	79	2.9. Afval : Een efficiënt en sociaal rechtvaardig beleid voor het afvalbeheer.....	79
 Chapitre 4. – Repenser la mobilité urbaine.....	86	 Hoofdstuk 4. – De stedelijke mobiliteit herzien	86
1. Favoriser les modes de déplacement « doux » pour tous les Bruxellois	86	1. Aanmoedigen van de « zachte » vervoermiddelen voor alle Brusselaars	86
1.1. Les piétons.....	86	1.1. De voetgangers	86
1.2. Les vélos.....	87	1.2. De fiets.....	87
2. Des transports en commun dignes d'une capitale internationale et au service de tous les Bruxellois	87	2. Een openbaar vervoer op maat van een internationale hoofdstad en ten dienste van alle Brusselaars	87
3. Le RER : un moyen de décongestionner la ville	90	3. Het GEN : een manier om de verkeersellende in de stad te verminderen	90
4. Une meilleure politique de stationnement.....	91	4. Een beter parkeerbeleid	91
5. Une politique ambitieuse en matière de transport de marchandises.....	92	5. Een ambitieus beleid voor het goederenvervoer	92
6. Lutter contre la congestion automobile	93	6. Strijd tegen de verkeersopstoppingen.....	93
7. Mieux organiser le secteur des taxis.....	93	7. De taxisector beter organiseren	93
8. La sécurité routière	94	8. Verkeersveiligheid.....	94
 Chapitre 5. – Aménager et équilibrer durablement le territoire régional.....	94	 Hoofdstuk 5. – Duurzaamheid in de ordening en het evenwicht van het Gewestelijk grondgebied.....	94
1. Une planification intégrant les défis de la Région	94	1. Een planning in verhouding tot de uitdagingen van het Gewest	94
2. Une ville rénovée.....	96	2. Een vernieuwde stad	96
3. Bruxelles, capitale européenne du vivre ensemble	98	3. Brussel, Europese hoofdstad van het samenleven.....	98
4. Un urbanisme de projets au service des habitants	99	4. Een stedenbouw van projecten in dienst van de bewoners....	99
5. Le patrimoine, élément de valorisation de l'identité bruxelloise	100	5. Het erfgoed als waardescheppend element voor de Brusselse identiteit.....	100

6. Vivre en sécurité	101	6. Veilig leven	101
6.1. La prévention et le cadre de vie.....	102	6.1. Preventie en leefomgeving	102
6.2. Une véritable politique de sécurité urbaine	102	6.2. Een echt stedelijk veiligheidsbeleid.....	102
6.3. Le SIAMU	103	6.3. De DBDMH.....	103
7. La santé au cœur de la ville.....	103	7. Gezondheid centraal in de stad.....	103
8. Le sport comme activité sociale pour tous.....	105	8. Sport als sociale activiteit voor allen.....	105
Chapitre 6. – Anticiper le défi démographique et assurer le vivre ensemble dans une ville de diversité	106	Hoofdstuk 6. – Anticiperen op de demografische problematiek en zorgen voor het samenleven in een stad van verscheidenheid	106
1. Anticiper le défi démographique et le rajeunissement de la population	106	1. Anticiperen op de demografische problematiek en de verjonging van de bevolking.....	106
2. Bruxelles, riche de sa diversité.....	107	2. Brussel, rijk aan diversiteit	107
3. Promouvoir l'égalité des chances.....	109	3. Gelijke kansen bevorderen.....	109
3.1. Femmes-hommes sur un pied d'égalité	109	3.1. Vrouwen en mannen op voet van gelijkheid	109
Chapitre 7. – Des services publics efficaces au service des Bruxellois	110	Hoofdstuk 7. – Efficiënte openbare diensten in dienst van de Brusselaars	110
1. Faire de Bruxelles un modèle de bonne gouvernance	110	1. Brussel uitbouwen tot een model van behoorlijk bestuur.....	110
1.1. Renforcer la confiance des citoyens dans les institutions et les élus	110	1.1. Het vertrouwen van de burgers in instellingen en verkozenen versterken	110
1.2. Réaffirmer le rôle du Parlement.....	113	1.2. De rol van het Parlement moet opnieuw bevestigd worden	113
1.3. Gérer les deniers publics de manière parcimonieuse.....	114	1.3. Spaarzaam omgaan met overheidsgeld	114
1.4. Améliorer la gestion et le contrôle des organismes d'intérêt public et des entités dérivées	115	1.4. Beheer en toezicht verbeteren in de instellingen van openbaar nut en de afgevaardigde entiteiten.....	115
2. Un partenariat efficace et cohérent avec les communes	117	2. Een efficiënte en coherente samenwerking met de gemeenten	117
3. Renforcer la gouvernance des pouvoirs locaux bruxellois	119	3. Het bestuur van de Brusselse plaatselijke overheden versterken	119
3.1. Inciter les communes à élaborer un plan stratégique communal	119	3.1. De gemeenten ertoe aanzetten een gemeentelijk strategisch plan uit te werken	119
3.2. Encourager la participation citoyenne.....	119	3.2. Burgerparticipatie aanmoedigen	119
3.3. Renforcer la bonne gouvernance au niveau local.....	120	3.3. Het behoorlijk bestuur versterken op plaatselijk niveau	120
3.4. La commune, maison de tous les citoyens	122	3.4. De gemeente, huis van alle burgers	122
3.5. Assurer aux pouvoirs locaux des moyens adéquats.....	123	3.5. De plaatselijke besturen voorzien van aangepaste middelen	123
4. Une administration régionale moderne	124	4. Een moderne gewestelijke administratie	124
4.1. Priorité à un personnel motivé	124	4.1. Prioriteit voor gemotiveerd personeel	124
4.2. Priorité à une administration au service des Bruxelloises et des Bruxellois	126	4.2. Prioriteit voor een bestuur in dienst van de Brusselaars	126
5. Une fiscalité juste au service d'un budget maîtrisé	126	5. Een rechtvaardige fiscaliteit met het oog op een begroting onder controle	126
6. Réformes institutionnelles : affirmer la place de Bruxelles en tant que Région, capitale nationale et internationale	127	6. Institutionele hervormingen : de plaats van Brussel als Gewest en als nationale en internationale hoofdstad tot uitdrukking brengen	127
6.1. Un financement adéquat	127	6.1. Een aangepaste financiering	127
6.2. Transferts de compétences	129	6.2. Overdrachten van bevoegdheden	129
6.3. Modernisation de la législation linguistique applicable à Bruxelles	130	6.3. Modernisering van de taalwetgeving van toepassing op Brussel	130
6.4. Simplification et rationalité institutionnelle	130	6.4. Vereenvoudiging en institutionele rationaliteit	130
6.5. Bruxelles et son hinterland	131	6.5. Brussel en zijn hinterland	131
7. Relations internationales	131	7. Internationale betrekkingen	131

UN DEVELOPPEMENT REGIONAL DURABLE AU SERVICE DES BRUXELLOIS

Depuis sa création il y a 20 ans, la Région de Bruxelles-Capitale a eu pour vocation première de construire un véritable projet de ville axé sur la qualité de vie de ses habitants fondé sur les principes de solidarité et de proximité. Cet objectif central a permis à Bruxelles de reprendre son destin en main et de mettre en place une gestion pensée dans l'intérêt de ses habitants : ses quartiers ont été profondément rénovés, ses équipements et ses services à la population ont été renforcés, l'urbanisation et l'aménagement de son territoire ont été repensés et encadrés, ...

Aujourd'hui, Bruxelles est à un tournant de son histoire et confrontée à 5 défis majeurs :

- le défi de l'essor démographique qui commande une concentration des moyens pour la construction de nouveaux équipements, de logements, de places dans des crèches et des écoles accessibles à tous, une mobilité performante, le maintien de services de qualité à toute la population et une réflexion sur l'organisation des fonctions dans la ville;
- le défi de l'emploi, de la formation et de l'enseignement, rendu plus important que jamais suite aux effets de la crise économique provoquée par la crise financière conjugués à l'essor démographique qui amène de plus en plus de jeunes sur le marché de l'emploi;
- le défi environnemental qui implique que Bruxelles devienne un modèle en matière de développement durable. Il y va de la protection de la qualité de vie de ses habitants (mobilité, qualité de l'air, prix de la consommation d'énergie,...), de la solidarité envers les générations à venir et de sa responsabilité en tant que capitale internationale amenée à montrer l'exemple (émissions de gaz à effet de serre). Il s'agit également d'une source économique majeure pour la création d'emplois et de la promotion de l'image internationale de la Région;
- le défi de la lutte contre la dualisation de la ville et la pauvreté qui nécessite la poursuite et l'intensification des politiques transversales et territorialisées dans les domaines sociaux, économique et culturels en ciblant les dispositifs dans les zones et les quartiers les plus fragilisés et en luttant activement contre toutes les formes de discrimination;
- le défi de l'internationalisation qui constitue plus que jamais la vocation de Bruxelles mais qui doit réussir à

EEN DUURZAME ONTWIKKELING VAN HET GEWEST TEN DIENSTE VAN DE BRUSSELAARS

Toen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 20 jaar geleden werd gevormd, bestond zijn eerste opdracht erin een echt stadsproject uit te werken dat is toegespitst op de levenskwaliteit van de inwoners van het Gewest en gebaseerd is op de principes van solidariteit en nabijheid. Dank zij deze centrale doelstelling kon Brussel zijn eigen lot in handen nemen en een welfordacht beheer tot stand brengen in het belang van zijn inwoners : de wijken werden grondig vernieuwd, de voorzieningen en de dienstverlening aan de bevolking werden versterkt, er werd opnieuw nagedacht over de stedenbouw en de inrichting van het grondgebied en deze aspecten werden omkaderd, ...

Vandaag staat Brussel op een keerpunt in zijn geschiedenis en wordt het geconfronteerd met vijf grote uitdagingen :

- de uitdaging van de demografische ontwikkeling die een concentratie van de middelen vereist voor de bouw van nieuwe voorzieningen, woningen, plaatsen in kinderkribben en scholen die voor iedereen toegankelijk zijn, een doeltreffende mobiliteit, het behoud van een kwaliteitsvolle dienstverlening voor de hele bevolking; ten slotte moet er ook worden nagedacht over de organisatie van de functies in de stad;
- de uitdaging van de werkgelegenheid, de opleiding en het onderwijs die meer dan ooit belangrijk is geworden als gevolg van de economische crisis die is veroorzaakt door de financiële crisis en die samenvalt met de demografische ontwikkeling, waardoor steeds meer jongeren op de arbeidsmarkt komen;
- de milieu-uitdaging die inhoudt dat Brussel een model inzake duurzame ontwikkeling wordt. Deze uitdaging heeft betrekking op de bescherming van de levenskwaliteit van de inwoners (mobiliteit, luchtkwaliteit, prijs van het energieverbruik, ...), de solidariteit tegenover de volgende generaties en de verantwoordelijkheid als internationale hoofdstad die het voorbeeld moet geven (uitstoot van broeikasgassen). Deze uitdaging is tevens een grote economische bron voor de creatie van werkgelegenheid en de promotie van het internationale imago van het Gewest ;
- de uitdaging van de strijd tegen de dualisering van de stad en de armoede, die vereist dat het transversaal en geterritorialiseerd beleid op sociaal, economisch en cultureel vlak verdergezet en versterkt moet worden, gericht op maatregelen in de meest kwetsbare zones en wijken, en dit door actief iedere vorm van discriminatie te bestrijden;
- de uitdaging van de internationalisering die meer dan ooit de roeping is van Brussel, maar waarbij meer bur-

mieux inclure et à profiter davantage aux habitants de la ville. Cette dynamique doit bénéficier à toutes les couches de la population, en particulier les moins qualifiés et contribuer activement à lutter contre les risques de l'exclusion sociale.

L'accord de gouvernement pour la législature 2009-2014 propose une stratégie d'avenir afin d'affronter ces défis en fondant ses priorités sur une vision solidaire et durable de la ville.

Le choix des priorités est d'autant plus nécessaire que les conséquences de la crise financière et économique sur les finances publiques obligera le Gouvernement à faire preuve de responsabilité et de sélectivité dans la mobilisation des moyens budgétaires.

Les mesures prioritaires du Gouvernement seront donc concentrées dans :

- les politiques d'accompagnement individualisé des personnes;
- le soutien à la création et au déploiement d'une activité économique diversifiée, en particulier au bénéfice de l'emploi des Bruxellois;
- les moyens humains des collectivités publiques et parapubliques ainsi que du réseau associatif;
- les politiques d'amélioration de l'habitat et de la mobilité;
- les politiques inscrivant l'ensemble de la Région dans une politique de développement durable.

Les décisions afférentes aux politiques prioritaires de l'accord de Gouvernement seront évaluées de manière continue au cours de la législature en se fondant sur une nouvelle culture de l'évaluation publique. A cette fin, le Gouvernement se dotera des outils publics nécessaires, en particulier sur le plan de la récolte et du recouplement des données statistiques et de leur analyse.

Le tissu social connaît, à l'instar d'autres métropoles, une évolution qui exige plus que jamais des initiatives capables de lutter contre le risque de dualisation de la ville et qui poursuivent un objectif de mixité sociale fondé sur l'insertion et la réussite professionnelle d'une part et l'attractivité résidentielle de notre Région d'autre part.

En conséquence, le Gouvernement bruxellois fera sans attendre de l'alliance emploi-environnement un axe majeur du projet de ville afin de répondre tant aux défis climatiques qu'aux défis de l'emploi, particulièrement chez les jeunes et en développant des synergies avec les objectifs économiques et ceux de l'enseignement et de la formation.

gers moeten worden betrokken en die meer burgers ten goede moet komen. Deze dynamiek moet alle bevolkingslagen ten goede komen, vooral de laagstgeschoolden en moet actief bijdragen tot de strijd tegen het risico van sociale uitsluiting.

Het regeerakkoord voor de legislatuur 2009-2014 stelt een toekomststrategie voor om deze uitdagingen het hoofd te bieden, waarbij de prioriteiten gebaseerd zijn op een solidaire en duurzame visie van de stad.

De keuze van de prioriteiten is des te meer noodzakelijk daar de gevolgen van de financiële en economische crisis op de openbare financiën de Regering ertoe zullen dwingen verantwoordelijkheid en selectiviteit aan de dag te leggen bij de aanwending van de budgettaire middelen.

De prioritaire maatregelen van de Regering zullen dus geconcentreerd worden op :

- het gepersonaliseerde beleid voor de begeleiding van mensen;
- de steun aan de creatie en de ontplooiing van een gediversifieerde economische activiteit, die vooral de werkgelegenheid van de Brusselaars ten goede komt;
- het personeel van de openbare en parastatale instellingen en van de verenigingen;
- het beleid voor de verbetering van de woonomstandigheden en de mobiliteit;
- het beleid waardoor het Gewest in zijn geheel meewerkt aan een duurzame ontwikkeling.

De beslissingen met betrekking tot de prioritaire beleidslijnen van het regeerakkoord zullen continu geëvalueerd worden in de loop van de legislatuur op basis van een nieuwe openbare evaluatiecultuur. Daartoe zal de Regering de nodige openbare instrumenten in het leven roepen, en dit in het bijzonder op het vlak van de vergaring en kruising van statistische gegevens en de analyse hiervan.

Het sociale netwerk maakt, naar het voorbeeld van andere metropolen, een evolutie door die meer dan ooit initiatieven vereist die het mogelijk maken het risico van dualisering van de stad te bestrijden en die een doelstelling van sociale gemengdheid nastreven gebaseerd op de inschakeling en het professioneel welzijn enerzijds en de aantrekkelijkheid van het wonen in ons Gewest anderzijds.

Bijgevolg zal de Brusselse Regering van de alliantie Werkgelegenheid-Milieu onverwijld een belangrijke krachtlijn van het stadsproject maken om zowel in te spelen op de uitdagingen op het vlak van milieu als van werkgelegenheid, vooral bij jongeren en door synergieën te ontwikkelen met de economische doelstellingen alsook met de doelstellingen die verband houden met onderwijs en opleiding.

Un premier gisement d'opportunités économiques et d'emplois – déjà objectivé et partiellement activé au cours de la législature écoulée – concerne la valorisation du potentiel d'amélioration environnementale du bâti bruxellois. Pour positionner la Région à la pointe en ce domaine, le Gouvernement prendra dès le début de la législature l'initiative d'élaborer puis de mettre en œuvre, dans l'esprit d'une Alliance Emploi-Environnement, un pacte multi-sectoriel entre les autorités publiques, les secteurs concernés à Bruxelles et les partenaires sociaux en vue de stimuler considérablement et de structurer l'offre en matière de construction durable à Bruxelles.

Ce pacte accordera une attention particulière à la formation professionnelle – toutes filières confondues –, à l'accompagnement des entreprises/des entrepreneurs, à la problématique de la labellisation, à la poursuite de la stimulation de la demande, à l'exemplarité des pouvoirs publics et à l'accès au financement. Tenant compte de la réalité bruxelloise et des objectifs visés, la problématique de la rénovation du bâti existant et l'implication des PME et TPE, ainsi que des acteurs de l'économie sociale seront considérées comme des priorités.

Ce pacte associera le secteur privé et le secteur public et veillera à impliquer de façon transversale les compétences et institutions publiques concernées, dans le champ régional et communautaire.

Notre politique énergétique et climatique devra s'inscrire dans cette perspective qui, considérant le caractère essentiellement urbain de la Région bruxelloise, se traduira par une politique d'investissements significatifs dans la rénovation énergétique des bâtiments. Cette politique permettra de réorienter nos dépenses en matière d'énergie dans notre économie, d'anticiper la hausse prévisible des prix de l'énergie au bénéfice du pouvoir d'achat des Bruxellois, en tenant compte de la rentabilité des entreprises et des budgets des différents pouvoirs publics, et en veillant aussi à créer de l'emploi peu délocalisable.

Le développement économique et du cadre de vie à Bruxelles sera porté par un véritable Plan Régional de Développement Durable qui devra penser notre développement autour de l'articulation équilibrée des enjeux économiques, sociaux et environnementaux et dont l'élaboration sera entamée dès le début de la législature. Concrètement, ce PRDD traduira les enjeux du développement durable en Région bruxelloise en permettant d'accroître l'offre d'emplois et de logements, d'orienter de nouveaux programmes de revitalisation urbaine, de développer les entreprises et retrouver des espaces de diversification de notre économie, d'améliorer la sécurité, de poursuivre des objectifs environnementaux,...

Een eerste bron van economische mogelijkheden en werkgelegenheid – die reeds werd geobjectiveerd en ten dele werd geactiveerd tijdens de voorbije legislatuur – heeft betrekking op de herwaardering van het potentiel voor de verbetering op milieuvlak van de gebouwen in Brussel. Om het Gewest een leidinggevende positie te geven op dit vlak zal de Regering van bij de aanvang van de legislatuur initiatief nemen tot de uitwerking en vervolgens de uitvoering, in het kader van een Alliantie Werkgelegenheid-Milieu, van een multisectoraal pact tussen de overheden, de betrokken sectoren in Brussel en de sociale partners om het aanbod inzake duurzaam bouwen te Brussel aanzienlijk te stimuleren en te structureren.

Dit pact zal bijzondere aandacht schenken aan de beroepsopleiding – ongeacht de richting –, de begeleiding van ondernemingen/ondernemers, de problematiek van de toekenning van een label, de voortzetting van de stimulering van de vraag, de voorbeeldfunctie van de overheid en de toegang tot de financiering. Rekening houdend met de situatie in Brussel en de vooropgestelde doelstellingen zullen de problematiek van de renovatie van de bestaande gebouwen en de betrokkenheid van de KMO's en de ZKO's, alsook van de actoren van de sociale economie worden beschouwd als een prioriteit.

Bij dit Pact moeten de openbare en de privésector worden betrokken en moeten op transversale wijze de betrokken bevoegdheden en openbare instellingen op gemeenschaps- en gewestvlak worden betrokken.

Ons energie- en klimaatbeleid moet passen in dit perspectief dat – gezien het voornamelijk stedelijk karakter van het Brussels Gewest – zal vertaald worden in een beleid van grote investeringen in de energierenovatie van de gebouwen. Dit beleid zal ons de mogelijkheid bieden onze uitgaven op het vlak van energie te heroriënteren in onze economie en te anticiperen op de voorspelbare stijging van de energieprijzen ten gunste van de koopkracht van de Brusselaars, rekening houdend met de rendabiliteit van de ondernemingen en de budgetten van de verscheidene overheden en waarbij zal worden toegezien op de creatie van werkgelegenheid die moeilijk kan worden gedelocaliseerd.

De ontwikkeling van de economie en het levenskader te Brussel zal gedragen worden door een echt Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling waarin wordt nagedacht over onze ontwikkeling, waarin de uitdagingen op economisch, sociaal en milieuvlak evenwichtig aan elkaar worden gekoppeld en waarvan de uitwerking zal starten van bij de start van de legislatuur. Concreet zal dit GPDO een weergave zijn van de uitdagingen van de duurzame ontwikkeling in het Brussels Gewest, waarbij het aanbod van de werkgelegenheid en de woningen kan stijgen, nieuwe programma's inzake stadsvernieuwing kunnen worden georiënteerd, ondernemingen kunnen worden ontwikkeld en ruimte kan worden gevonden voor de diversificering van onze economie, de veiligheid kan worden verbeterd, milieudoelstellingen kunnen worden nagestreefd, ...

Ce nouveau PRDD aura comme ambition centrale de diminuer de 30 % par rapport à 1990 ses émissions de CO₂, à l'horizon 2025.

Cet objectif constitue également un atout important pour le positionnement international de la Région à valoriser. Le PRDD intégrera également les objectifs du Plan de Développement International afin de valoriser les zones stratégiques du développement international de Bruxelles.

Le Gouvernement se dotera du cadre juridique et des instruments matériels adéquats en vue de garantir au mieux l'accès de tous aux biens économiques et sociaux de base que sont l'énergie, l'eau et le logement. Un effort soutenu sera consacré à l'augmentation du nombre de logements publics de qualité à vocation sociale et avec des standards de consommation énergétique performants. Des initiatives seront prises afin de poursuivre la rénovation et l'amélioration de la convivialité de l'espace urbain.

Afin d'anticiper l'essor démographique comme une véritable chance pour la Région bruxelloise, le Gouvernement se dotera d'un « Plan 2010-2020 de l'Enfance et de la Jeunesse » qui, en concertation avec les autres niveaux de pouvoir concernés, aura pour vocation de coordonner de manière transversale les politiques essentielles pour l'épanouissement de la jeunesse bruxelloise de demain.

Bruxelles est à la fois une Région à part entière mais elle abrite également la capitale de la Belgique et la capitale de l'Union européenne. A ce titre, la Région bruxelloise assume une responsabilité et des charges spécifiques qui concernent tout le pays. Cette vocation particulière doit déboucher sur une collaboration constructive et équilibrée avec les autres niveaux de pouvoir et en particulier avec l'autorité fédérale, digne d'un fédéralisme arrivé pleinement à maturité. L'objectif est de faire en sorte que chaque Belge et habitant de notre pays puisse se sentir fier de sa capitale et que celle-ci puisse jouer pleinement son rôle de moteur économique et culturel de la Belgique tout en garantissant aux habitants de Bruxelles les mêmes droits à une représentativité politique, seule capable de leur assurer une qualité de vie équivalente à celle des autres Régions du pays.

La mobilité dans et vers Bruxelles constitue un enjeu fondamental en matière de respect des objectifs de Kyoto, de qualité de vie pour les habitants de la ville et d'image internationale de Bruxelles. Dans cette optique, à côté des efforts de la Région, des moyens devront être octroyés par l'Autorité fédérale, conformément à l'objet des discussions institutionnelles de 2008, afin de permettre à la Région de mener une politique ambitieuse au bénéfice de ses habitants et de l'ensemble du pays.

Le Gouvernement bruxellois prendra toutes les initiatives nécessaires pour mettre en place une stratégie concer-

Dit nouvelle GPDO zal de centrale ambitie hebben de uitstoot van CO₂ tegen 2025 te verminderen met 30 % in vergelijking met 1990.

Deze doelstelling is tevens een belangrijke troef die moet worden gevaloriseerd voor de internationale positivering van het Gewest. Het GPDO zal tevens de doelstellingen bevatten van het Plan voor de Internationale Ontwikkeling om de strategische gebieden voor de internationale ontwikkeling van Brussel te herwaarderen.

De Regering zal zorgen voor een juridisch kader en de gepaste materiële instrumenten om de toegang voor iedereen te waarborgen tot de economische en sociale goederen, namelijk energie, water en huisvesting. Er zal een aangehouden inspanning worden geleverd voor de toename van het aantal openbare kwaliteitswoningen met een sociaal karakter en met performante energieverbruiksstandaarden. Er zullen initiatieven worden genomen om de vernieuwing en de verbetering van de gezelligheid van de stedelijke ruimte voort te zetten.

Om te anticiperen op de sterke demografische groei, die een kans inhoudt voor het Brussels Gewest, zal de Regering een « Plan 2010-2020 voor Kinderen en Jongeren » uitwerken dat, in samenwerking met de andere betrokken beleidsniveaus, als doel zal hebben op transversale wijze de beleidsinitiatieven te coördineren die essentieel zijn voor de ontwikkeling van de Brusselse jeugd van morgen.

Brussel is een volwaardig Gewest, maar herbergt tevens de hoofdstad van België en de hoofdstad van de Europese Unie. In die hoedanigheid draagt Brussel specifieke verantwoordelijkheden en lasten die heel het land betreffen. Deze specifieke roeping moet leiden tot een constructieve en evenwichtige samenwerking met de andere beleidsniveaus, en in het bijzonder met de Federale overheid, een ten volle tot rijpheid gekomen federalisme waardig. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat elke Belg en inwoner van ons land trots kan zijn op zijn hoofdstad en dat deze voluit haar rol kan spelen als economische en culturele motor van België, waarbij aan de inwoners van Brussel dezelfde rechten gewaarborgd moeten worden op een politieke representativiteit, die hen als enige de waarborg kan bieden op een leefkwaliteit die equivalent is aan deze in de beide andere Gewesten van het land.

De mobiliteit in en naar Brussel is een fundamentele uitdaging op het vlak van de naleving van de doelstellingen van Kyoto, de levenskwaliteit voor de inwoners van de stad en het internationale imago van Brussel. In deze optiek en naast de inspanningen van het Gewest moeten er middelen worden toegekend door de federale Overheid conform het voorwerp van de institutionele besprekingen van 2008 om het Gewest de mogelijkheid te bieden een ambitieus beleid te voeren dat onze inwoners en het hele land ten goede komt.

De Brusselse Regering zal alle nodige maatregelen treffen om met de twee andere Gewesten een overlegde stra-

tée avec les deux autres Régions relative au développement de l'hinterland de Bruxelles dans le souci d'une prise en compte mutuelle des besoins et des objectifs de chacun.

La Région bruxelloise s'inscrira dans une dynamique de collaboration pro-active avec les autres niveaux de pouvoirs compétents sur le territoire bruxellois (Communautés, communes) dans le souci d'une gestion cohérente des problématiques existant à l'échelle régionale (enseignement, formation, mobilité, aménagement du territoire,...) et celui de garantir l'efficacité des politiques de proximité.

Les moyens nécessaires pour rencontrer ces priorités générales seront développées en tant que tels dans le présent accord mais aussi à travers l'ensemble des politiques bruxelloises qui conjugueront les efforts de la Région et des pouvoirs locaux.

La Région doit faire face à une grave détérioration de ses finances à la suite de la crise économique et financière. Cette détérioration est aggravée par le sous-financement structurel de la Région. Dans ce contexte, la Région doit de toute façon conduire une politique de parcimonie (économie et éventuelles recettes nouvelles) pour lui permettre de retrouver à terme son équilibre financier.

Dans ce cadre, le Gouvernement bruxellois souhaite entamer avec le Gouvernement fédéral une négociation qui tiendrait compte de la spécificité de notre Région confrontée aux charges de ses missions nationales et internationales et inhérentes à son statut de capitale.

A cette occasion, le Gouvernement rappellera que les recettes bruxelloises sont plus que dans les autres entités sensibles à l'évolution conjoncturelle.

Cette négociation devra porter sur l'aide financière sollicitée auprès de l'échelon fédéral ainsi que sur la détermination du déficit autorisé et donc sur la clé de répartition des efforts consentis de la part des entités fédérées et de l'autorité fédérale.

En cas d'issue positive de la négociation avec l'autorité fédérale, le Gouvernement bruxellois s'efforcera d'atteindre l'équilibre budgétaire à l'horizon de 2014.

CHAPITRE 1 Pour une synergie Emploi – Environnement – Économie – Formation

Bruxelles est le premier bassin d'emplois et d'activités du pays. Son emploi intérieur représente plus de 680.000 emplois. Cela correspond à 16 % de l'emploi national, ce qui montre le dynamisme de la Ville-Région au regard des

tegie op te zetten voor de ontwikkeling van het hinterland van Brussel met het oog op een wederzijdse inachtneming van ieders behoeften en doelstellingen.

Het Brussels Gewest zal aansluiten bij een pro-actieve samenwerkingsdynamiek met de andere beleidsniveaus die bevoegd zijn op het Brussels grondgebied (Gemeenschappen, gemeenten) met het oog op een samenhangend beheer van de problemen die bestaan op het vlak van het Gewest (onderwijs, opleiding, mobiliteit, ruimtelijke ordening, ...) en om de efficiëntie te waarborgen van het beleid dat dicht bij de burgers staat.

De noodzakelijke middelen om tegemoet te komen aan deze algemene prioriteiten moeten als dusdanig worden ontwikkeld in dit akkoord, maar ook in alle Brusselse beleidslijnen waarin de inspanningen van het Gewest en de plaatselijke besturen worden gebundeld.

Het Gewest heeft af te rekenen met een ernstige verslechtering van zijn financiën, die een gevolg is van de economische en financiële crisis. Deze verslechtering wordt nog verergerd door de structurele onderfinanciering van het Gewest. In die context moet het Gewest alleszins een beleid voeren dat gericht is op spaarzaamheid (bezuiniging en eventuele nieuwe inkomsten) om op termijn opnieuw een financieel evenwicht te bereiken.

In dat kader wenst de Brusselse Regering met de Federale Regering een onderhandeling op te starten waarbij rekening gehouden zou worden met de eigenheid van ons Gewest, dat geconfronteerd wordt met de lasten die voortvloeien uit zijn nationale en internationale opdrachten en die samenhangen met zijn hoofdstedelijk statuut.

De Regering zal er daarbij aan herinneren dat de Brusselse inkomsten meer dan in de andere entiteiten gevoelig zijn voor de evolutie van de conjunctuur.

Deze onderhandeling moet betrekking hebben op de financiële steun die van het federale niveau gevraagd wordt alsook op de bepaling van het toegestane tekort en dus op de verdeelsleutel van de inspanningen die door de deelstaten en de federale overheid geleverd worden.

Indien de onderhandeling met de federale overheid een positieve afloop kent, zal de Brusselse Regering zich inspannen om tegen 2014 het begrotingsevenwicht te bereiken.

HOOFDSTUK 1 Voor een synergie Werkgelegenheid – Milieu – Economie – Opleiding

Brussel is de belangrijkste bron van werkgelegenheid en activiteit van het land. De werkgelegenheid op het grondgebied staat voor meer dan 680.000 banen. Dit stemt overeen met 16 % van de nationale werkgelegenheid, wat een

10 % que représente la population bruxelloise dans celle du pays.

Bruxelles est une Région qui se caractérise par un tissu d'activités et d'entreprises très dense qui produit de la richesse. Cela correspond à 20 % du PIB belge pour la seule Région bruxelloise sans tenir compte de son hinterland économique.

A l'instar d'autres grandes villes européennes, Bruxelles se caractérise par une forte concentration de profils qualifiés. Ainsi, 53 % de l'emploi (2007) est occupé par des personnes ayant un diplôme d'études supérieures (34,5 % en Flandre et 35,3 % en Wallonie) et 17,5 % par des personnes étant faiblement qualifiées (23,7 en Flandre et 24,9 % en Wallonie).

Le taux de chômage, particulièrement chez les jeunes, est une préoccupation majeure. Cette situation n'est pas une fatalité. Dans ce domaine, le Gouvernement mettra l'accent sur un meilleur accompagnement et une meilleure mobilité de ceux-ci. Le Gouvernement conjuguera l'ensemble de ses efforts afin que chacun puisse bénéficier du moteur économique régional.

Il réaffirme que dans ce cadre l'enseignement est un vecteur essentiel. Il demandera aux Communautés de tenir compte des spécificités bruxelloises.

Le Gouvernement concentrera ses actions sur les secteurs prioritaires suivants : commerce et horeca, construction et rénovation, non-marchand, services de proximité, et secteurs créatifs et innovants. Il fera de l'alliance emploi-environnement un axe central de la législature qui se déclinera dans l'ensemble des mesures prises que ce soit dans le logement, l'éco-construction, la mobilité, les déchets, les économies d'énergie, le tourisme,...

Le Gouvernement accentuera les possibilités pour tous et particulièrement pour les jeunes et certains publics cibles de trouver un emploi, par la valorisation de l'enseignement technique et professionnel et de la formation, l'apprentissage des langues, l'accrochage et la formation des jeunes en entreprise et enfin, par le renforcement des synergies entre opérateurs d'emploi, de formation et d'enseignement.

Le Gouvernement veillera à concentrer ses politiques d'emploi et d'insertion professionnelle dans des communes, zones ou quartiers qui cumulent des problématiques sociales diverses (chômage, qualité des logements, composition familiale, accès aux services collectifs et aux soins de santé, endettement, etc.).

Le Gouvernement réunira sans délais les partenaires sociaux afin d'élaborer un Pacte de Croissance Urbaine Durable. Il devra permettre la mobilisation du secteur privé

bewijs is van het dynamisme van het Stadsgewest ten opzichte van de 10 % die de Brusselse bevolking uitmaakt in de Belgische bevolking.

Brussel is een Gewest dat wordt gekenmerkt door een zeer dicht netwerk van activiteiten en ondernemingen die rijkdom produceren. Deze stemt overeen met 20 % van het Belgisch BBP uitsluitend voor het Brussels Gewest, zonder zijn economisch hinterland.

Net zoals andere grote Europese steden wordt Brussel gekenmerkt door een grote concentratie aan gekwalificeerde profielen. Zo wordt 53 % van de banen (2007) ingenomen door personen met een diploma hoger onderwijs (34,5 % in Vlaanderen en 35,3 % in Wallonië) en 17,5 % door laaggeschoolden (23,7 % in Vlaanderen en 24,9 % in Wallonië).

Het werkloosheidscijfer, vooral bij jongeren, is een grote bekommernis. Deze situatie is niet onoverkomelijk. Op dit vlak zal de Regering de nadruk leggen op een betere begeleiding en een betere mobiliteit van deze groep. De Regering zal al haar inspanningen bundelen, opdat iedereen voordeel heeft bij de gewestelijke economische motor.

Zij bevestigt dat in deze context het onderwijs een essentiële vector is. Zij vraagt aan de Gemeenschappen om rekening te houden met de Brusselse specifieke kenmerken.

De Regering zal haar acties concentreren op de prioritaire sectoren : handel en horeca, bouw en renovatie, non-profit, buurdiensten en de creatieve en vernieuwende sector. Ze zal van de alliantie werkgelegenheid-milieu een centrale krachtlijn van de legislatuur maken die aanwezig is in alle maatregelen die worden genomen, hetzij inzake huisvesting, duurzaam bouwen, mobiliteit, afval, energiebesparing, toerisme, ...

De Regering zal de nadruk leggen op de mogelijkheid voor iedereen en meer bepaald voor de jongeren en bepaalde doelgroepen om een baan te vinden via de herwaardering van het technisch en beroepsonderwijs en de opleiding, het talenonderwijs, de strijd tegen het schoolverzuim en de opleiding van jongeren in ondernemingen en ten slotte via de versterking van de synergieën tussen operatoren op het vlak van werkgelegenheid, opleiding en onderwijs.

De regering zal erop toezien dat haar beleidslijnen inzake tewerkstelling en beroepsinschakeling worden geconcentreerd in gemeenten, gebieden en wijken met diverse sociale problemen (werkloosheid, kwaliteit van de woningen, gezinssamenstelling, toegang tot de collectieve dienstverlening en gezondheidszorg, schuldenlast, enz.).

De Regering zal onverwijld de sociale partners samenbrengen om een Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei uit te werken. Dit Pact zal de mogelijkheid bieden de pri-

et des secteurs professionnels à Bruxelles pour l'emploi et la formation professionnelle. Dans ce cadre, l'alliance emploi-environnement constituera une dynamique essentielle du développement économique de la Région face aux défis environnementaux.

L'élaboration de ce pacte devra être terminée pour la fin de l'année 2009, afin que l'exécution puisse commencer au cours du premier semestre de l'année 2010.

Durant la phase d'élaboration, chaque chantier prioritaire fera l'objet d'un groupe de travail public-privé qui produira un rapport et des propositions. Sur base de l'ensemble de ces propositions, après examen général, un coordinateur établira une proposition qui fera l'objet d'une négociation suivie d'une signature par l'ensemble des parties. Cette proposition sera accompagnée d'une feuille de route établissant l'échéancier général, mais aussi les actions, les responsabilités, les moyens mis en œuvre, les partenaires, les objectifs spécifiques et les indicateurs d'évaluation.

Durant la phase d'exécution, la gestion des engagements pris sera assurée de façon partagée publique/privée, par le biais :

- d'une cellule régionale de coordination stratégique publique impliquant tous les Ministres et institutions publiques concernés pour la coordination et le suivi de la mise en œuvre des actions relevant des pouvoirs publics. Cette cellule assurera la meilleure collaboration entre les administrations et institutions concernées autour des objectifs communs. Chaque Ministre concerné disposera d'une liste des actions prioritaires à mettre en œuvre dans ses compétences et sera amené à en présenter l'état d'avancement, de façon régulière et transparente;
- d'une plateforme régionale rassemblant les acteurs concernés.

1. L'alliance Emploi – Environnement

Les métiers liés aux économies d'énergie constituent assurément un gisement d'emplois essentiel. Il s'agit d'une opportunité en matière de développement économique, de réponse aux défis environnementaux et de positionnement international de notre Région. La conversion et l'évolution de notre économie régionale devra être la priorité des prochaines années afin de réduire l'empreinte écologique de notre Région et de permettre au plus grand nombre d'accéder à un emploi stable et décent.

Un premier gisement d'opportunités économiques et d'emplois concerne la valorisation du potentiel d'amélioration environnementale du bâti. Pour positionner la Région

vésector en de beroepssectoren te Brussel te mobiliseren voor de werkgelegenheid en de beroepsopleiding. In dit kader zal de alliantie werkgelegenheid-milieu een essentiële dynamiek van de economische ontwikkeling van het Gewest zijn met het oog op de uitdagingen op milieuvlak.

De uitwerking van dit pact moet eind 2009 afgewerkt zijn, zodat de uitvoering ervan tijdens het eerste halfjaar van 2010 van start kan gaan.

Tijdens de uitwerkingsfase wordt elk prioritair werkterrein behandeld in een publiek-private werkgroep die een verslag opstelt en voorstellen formuleert. Op basis van al deze voorstellen en na algemeen onderzoek stelt een coördinator een voorstel op, waarover zal worden onderhandeld en dat dan vervolgens wordt ondertekend door alle partijen. Dit voorstel zal gepaard gaan met een stappenplan dat het algemene tijdschema zal bevatten, maar ook de acties, de verantwoordelijkheden, de middelen die worden toegepast, de partners, de specifieke doelstellingen en de evaluatie-indicatoren.

Tijdens de uitvoeringsfase wordt het beheer van de verbintenissen die werden aangegaan, gezamenlijk publiek-privaat gewaarborgd aan de hand van :

- een gewestelijke openbare strategische coördinatiecel waarin alle Ministers en openbare instellingen zijn vertegenwoordigd die betrokken zijn bij de coördinatie en de follow-up van de uitvoering van de acties die onder de bevoegdheid van de overheid vallen. Deze cel zal de betere samenwerking waarborgen tussen de betrokken besturen en instellingen rond de gezamenlijke doelstellingen. Elke betrokken Minister zal beschikken over een lijst van prioritaire acties die hij moet uitvoeren binnen zijn bevoegdheden en moet regelmatig en transparant verslag uitbrengen over de staat van voortgang;
- een gewestelijk platform waarin de betrokken actoren verenigd zijn.

1. De alliantie Werkgelegenheid – Milieu

De beroepen die verband houden met energiebesparing, zijn beslist een belangrijke bron van werkgelegenheid. Dit is een kans op het vlak van de economische ontwikkeling, van de aanpak van de milieu-uitdagingen en van de internationale positionering van ons Gewest. De conversie en de evolutie van onze gewestelijke economie moet de volgende jaren de prioriteit zijn om de ecologische voetafdruk van ons Gewest te verminderen en zoveel mogelijk mensen de mogelijkheid te bieden een stabiel en fatsoenlijk werk te vinden.

Een eerste bron van mogelijkheden op economisch en werkgelegenheidsvlak heeft betrekking op de herwaardering van het potentieel van de verbetering van de gebouwen

à la pointe en ce domaine, le Gouvernement prendra dès le début de la législature, dans la cadre du Pacte de Croissance Urbaine Durable, l'initiative de l'élaboration, puis de la mise en œuvre, dans l'esprit d'une Alliance Environnement-Emploi, d'un programme d'actions entre les autorités publiques et les secteurs concernés. Ce programme visera à stimuler considérablement et à structurer l'offre en matière de construction durable, afin de répondre de façon la plus optimale au renforcement des impulsions données en matière de demande (notamment par le biais des politiques énergétiques régionales). Il fera l'objet d'une coordination spécifique impliquant les ministres concernés,

Dans ce cadre, une attention particulière sera, en tout état de cause, accordée :

1. à la structuration de l'offre, c'est-à-dire à la formation supérieure ou universitaire, à la formation professionnelle et à l'enseignement qualifiant, à l'accompagnement spécifique des demandeurs d'emploi et à la lutte contre les pénuries, à l'accompagnement des entreprises/des entrepreneurs, à la problématique de la labellisation et de l'agrément, etc.;
2. à la poursuite de la stimulation de la demande, notamment par le biais de l'accompagnement des ménages et de la sensibilisation des propriétaires bailleurs, à l'exemplarité des pouvoirs publics, à l'accès au financement pour les entreprises et maîtres d'ouvrage, à l'éco-construction et au soutien à la recherche et à l'innovation;
3. à l'accessibilité du dispositif pour les ménages à bas revenus, qu'ils soient propriétaires ou locataires.

Tenant compte de la réalité bruxelloise et des objectifs visés, la problématique de la rénovation du bâti existant impliquant des PME et TPE, ainsi que les acteurs de l'économie sociale sera considérée comme une priorité.

Ce programme impliquera le secteur privé et le secteur public, tout en associant les divers secteurs pertinents et en impliquant de façon transversale les compétences et institutions publiques concernées, tant dans le champ régional que communautaire. Les partenaires sociaux et l'ensemble des acteurs concernés seront naturellement appelés à contribuer à cette démarche.

Le Gouvernement veillera à assurer la meilleure complémentarité avec les initiatives entreprises dans le même domaine par d'autres entités, qui pourront donner une plus grande portée aux actions entreprises à Bruxelles.

op milieuvlak. Om het Gewest een koppotitie te bezorgen op dit vlak, zal de Regering van bij de start van de legislatuur, in het kader van het Pact voor Duurzame Stedelijke Ontwikkeling, het initiatief nemen voor de uitwerking en vervolgens de uitvoering – in de geest van een Alliantie Milieu-Werkgelegenheid – van een actieprogramma tussen de overheid en de betrokken sectoren. Dit programma heeft tot doel het aanbod inzake duurzaam bouwen aanzienlijk te stimuleren en te structureren om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de versterking van de impulsen die worden gegeven op het vlak van de vraag (meer bepaald aan de hand van een gewestelijk energiebeleid). Dit programma zal het voorwerp uitmaken van een specifieke coördinatie, waarbij de betreffende Ministers worden betrokken.

In dit kader zal in ieder geval bijzondere aandacht worden verleend aan :

1. de structurering van het aanbod, dat wil zeggen de hogere of universitaire opleiding, de beroepsopleiding en het kwalificerend onderwijs, de specifieke begeleiding van werkzoekenden en de strijd tegen de schaarste, de begeleiding van ondernemingen/ondernemers, de problematiek van de toekenning van een label en de erkenning, enz.;
2. De voortzetting van de stimulering van de vraag, meer bepaald aan de hand van de begeleiding van de gezinnen en de sensibilisering van de eigenaars-verhuurders, de voorbeeldfunctie van de overheid, de toegang tot de financiering voor de ondernemingen en bouwheren, het duurzaam bouwen en de steun aan onderzoek en vernieuwing;
3. de toegankelijkheid van de voorziening voor de gezinnen met een laag inkomen, ongeacht of ze eigenaars zijn of huurders.

Rekening houdend met de situatie in Brussel en de vooropgestelde doelstellingen, zal de problematiek van de renovatie van de bestaande gebouwen en de betrokkenheid van de KMO's en de ZKO's, alsook van de actoren van de sociale economie worden beschouwd als een prioriteit.

Bij dit programma zullen de openbare en de privésector worden betrokken, alsook de verscheidene relevante sectoren en op een transversale wijze de betrokken bevoegdheden en openbare instellingen op gemeenschaps- en gewestvlak. De sociale partners en alle betrokken actoren worden natuurlijk opgeroepen deel te nemen aan deze démarche.

De Regering zal toeziend op de betere complementariteit met de initiatieven die door andere entiteiten worden genomen op hetzelfde domein en die de acties die worden ondernomen in Brussel, een grotere draagwijdte kunnen geven.

La mise en œuvre de cette Alliance ainsi que les diverses déclinaisons sectorielles prévues par le présent accord ont pour ambition de faire de Bruxelles l'une des villes européennes les plus accueillantes et ouvertes à l'innovation, au développement, à la fabrication et à la commercialisation de produits et services à haute valeur environnementale (notamment dans les secteurs des déchets, de l'eau et de la dépollution des sols) au service de l'emploi des Bruxellois.

2. Emploi : donner sa chance à tous

2.1. Un investissement massif dans la formation des demandeurs d'emploi et des travailleurs

La Région compte un nombre important de demandeurs d'emploi faiblement qualifiés, avec une connaissance linguistique insuffisante. Il est donc important de mettre en œuvre des efforts de formation principalement au niveau linguistique et pour des fonctions peu qualifiées. Une attention particulière sera accordée aux jeunes demandeurs d'emploi particulièrement nombreux dans notre Région.

La formation est la responsabilité de tous et nécessite une mobilisation générale de tous les acteurs bruxellois, qu'ils soient publics ou privés. Les initiatives lancées lors de la précédente législature et qui montrent leur efficacité doivent désormais être amplifiées et porter sur des objectifs ambitieux. Les acteurs publics doivent montrer l'exemple.

Le Gouvernement visera à multiplier les expériences professionnelles nouvelles au cours de la législature en développant notamment une politique volontariste d'accès à la Fonction publique, aux emplois para-publics et dans le secteur associatif et privé.

Les expériences de « premiers emplois jeunes » au sein des administrations régionales et communales, des pararégionaux seront augmentées avec un objectif ambitieux. La convention aura une durée d'un à 2 ans et comportera un volet formation pour un tiers temps. Les fonctions seront orientées vers des emplois peu qualifiés.

De même, les stages et premières expériences professionnelles, en particulier chez les jeunes, y compris dans le secteur privé, seront encadrés et favorisés, en synergie avec les politiques communautaires de l'enseignement.

Actiris se chargera de la centralisation de l'information sur les stages et les « jobs étudiants » en collaboration avec les référents au niveau local.

Les investissements de revalorisation des équipements des écoles techniques et professionnelles bruxelloises seront pérennisés, en concertation avec les Communautés.

De tenuitvoerlegging van deze Alliantie en van de diverse sectorale takken die worden bepaald in dit akkoord, heeft als streefdoel van Brussel één van de meest gastvrije steden van Europa te maken die open staat voor innovatie, ontwikkeling, productie en commercialisering van producten en diensten met een hoge milieuwaarde (meer bepaald de sectoren afval, water en bodemreiniging) ten dienste van de werkgelegenheid van de Brusselaars.

2. Werkgelegenheid : iedereen een kans geven

2.1. Een massale investering in de opleiding van werkzoekenden en werknemers

Het Gewest telt vele laaggeschoold werkzoekenden met een ontoereikende talenkennis. De inspanningen inzake opleiding zijn dus cruciaal, vooral op taalvlak en voor de laaggeschoold functies. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de vele jonge werkzoekenden in ons Gewest.

Opleiding is de verantwoordelijkheid van iedereen en vereist dus een algemene mobilisatie van alle Brusselse openbare en privé-actoren. De initiatieven die werden genomen tijdens de vorige legislatuur en die hun doeltreffendheid bewijzen, moeten voortaan worden versterkt en ambitieuze doelstellingen vooropstellen. De openbare actoren moeten het voorbeeld geven.

De Regering zal de stijging van de nieuwe werkervaringen tijdens de legislatuur vooropstellen, meer bepaald door de ontwikkeling van een voluntaristisch beleid met het oog op de toegang tot de overheidsdiensten, de semi-openbare werkgelegenheid en in de privé- en verenigingssector.

De experimenten met de « startbaanovereenkomsten » in de besturen van gewesten en gemeenten en van de pararégionale instellingen zullen worden opgevoerd met een ambitieuze doelstelling. De overeenkomst zal een looptijd van één tot twee jaar hebben en een luik opleiding voor een derde van de tijd bevatten. De functies zullen zijn gericht op laaggeschoold banen.

Ook moeten de stages en de eerste werkervaringen, vooral bij de jongeren en ook in de privé-sector worden omkaderd en in de hand gewerkt in synergie met het gemeenschapsbeleid inzake onderwijs.

Actiris zal instaan voor de centralisatie van de informatie over de stages en de « jobstudenten » in samenwerking met de referenten op lokaal niveau.

De investeringen voor de herwaardering van de uitrustingen van de Brusselse technische en beroepsscholen moeten bestendigd worden, in overleg met de Gemeenschappen.

Le mécanisme de la Formation professionnelle individualisée (FPI) sera réformé et simplifié, en concertation avec les Communautés, afin de favoriser les partenariats entre pouvoirs publics et secteur privé.

Le dispositif des chèques langues, qui est un succès, sera augmenté et le partenariat avec l'enseignement de promotion sociale sera conforté, de manière à proposer aux demandeurs d'emploi des cours de langue systématiques. La promotion du bilinguisme et du multilinguisme fera l'objet d'un plan de développement qui sera présenté au Gouvernement d'ici début 2010, notamment via des contacts avec les institutions communautaires pour mettre en place des collaborations.

Le Gouvernement continuera à soutenir le développement des outils de formation dans les Centres de référence professionnelle et les Centre de technologie avancée. La collaboration avec les Centres de Bruxelles-Formation sera encouragée. De nouveaux centres de référence seront créés dans des secteurs à fort potentiel d'emplois comme par exemple les métiers du secteur public (aide à la préparation d'exams) et métiers de la ville. Des screenings relatifs aux fonctions critiques dans les secteurs prioritaires porteurs d'emploi seront réalisés par les centres de référence en collaboration avec Actiris,

La collaboration entre Actiris et Bruxelles-Formation et le service régional bruxellois du VDAB sera renforcée et formalisée.

La valorisation des métiers techniques et scientifiques sera encouragée tout comme le dispositif d'enseignement et de formation en alternance, dans le secteur privé ou dans la fonction publique régionale et locale, qui permet la qualification de nombreux jeunes peu qualifiés. La Région soutiendra les mécanismes de validation des compétences dans les programmes qu'elle subsidie.

Les mécanismes d'emplois subventionnés feront l'objet d'une évaluation globale par le Gouvernement. Eu égard à la situation sur le marché de l'emploi bruxellois (forte proportion d'emplois qualifiés, haut taux d'occupation des emplois par des travailleurs navetteurs, etc.), les pouvoirs publics se doivent de garder un nombre important d'emplois dits subventionnés. Le nombre de postes ACS existant sera donc pérennisé.

Ces emplois seront prioritairement attribués aux demandeurs d'emploi peu qualifiés, eu égard à la situation sur le marché de l'emploi bruxellois. Une attention prioritaire sur la formation de qualité à délivrer au personnel sera demandée aux employeurs bénéficiaires de cette mesure. Dans ce cadre, les formations courtes dans les fonctions critiques seront encouragées. L'écart entre les subventions ACS et les barèmes de la commission paritaire propre à chaque

Het mechanisme van de Individuele Beroepsopleiding in de Onderneming (IBO) zal worden hervormd en vereenvoudigd in overleg met de Gemeenschappen om de samenwerking tussen de overheid en de privé-sector in de hand te werken.

De voorziening van de talencheques is een succes en zal worden versterkt, net zoals de samenwerking met het onderwijs voor sociale promotie, zodat er systematisch taalcursussen kunnen worden aangeboden aan de werkzoekenden. De promotie van de tweetaligheid en de meertaligheid zal worden opgenomen in een ontwikkelingsplan dat begin 2010 zal worden voorgelegd aan de Regering, meer bepaald via contacten met de gemeenschapsinstellingen om samenwerkingsverbanden op te zetten.

De Regering zal de ontwikkeling van de opleidingsmidden in de Beroepsrefentiecentra en de Centra voor Geavanceerde Technologie blijven steunen. De samenwerking met de Centra van Bruxelles-Formation zal worden aangemoedigd. Er zullen nieuwe referentiecentra worden opgericht in de sectoren met een groot potentieel aan banen zoals bijvoorbeeld de beroepen in de overheidssector (hulp bij de voorbereiding van de exams) en de stadsberoepen. In samenwerking met ACTIRIS zullen door de referentiecentra screenings worden uitgevoerd voor de knelpuntberoepen in prioritaire sectoren met tewerkstellingspotentieel.

De samenwerking tussen Actiris en Bruxelles-Formation en de Brusselse gewestelijke dienst van de VDAB zal worden versterkt en geformaliseerd.

De herwaardering van de technische en wetenschappelijke beroepen zal worden aangemoedigd, net zoals de onderwijsvoorziening en het alternerend leren – in de privésector of de gewestelijke en plaatselijke overheidsdiensten –; zo kunnen vele laaggeschoolde jongeren gekwalificeerd worden. Het Gewest zal de mechanismen voor de herwaardering van de competenties steunen in de programma's die het subsidieert.

De mechanismen van de gesubsidieerde banen zullen globaal worden geëvalueerd door de Regering. Gezien de situatie op de Brusselse arbeidsmarkt (grote verhouding van gekwalificeerde banen, vele banen worden ingenomen door pendelaars, enz), moet de overheid een groot aantal zogenaamde gesubsidieerde banen behouden. Het aantal bestaande GECO-posten zal dus bestendigd worden.

Deze banen zullen prioriterend worden toegekend aan laaggeschoolde werkzoekenden, gezien de situatie op de Brusselse arbeidsmarkt. De werkgevers die gebruik maken van deze maatregel, zullen worden verzocht prioriterend aandacht te besteden aan de kwaliteitsvolle opleiding die moet worden gegeven aan het personeel. In dit kader zullen de korte opleidingen in de knelpuntsectoren aangemoedigd worden. De kloof tussen de GECO-subsidies en de bare-

secteur sera progressivement comblé, en fonction des disponibilités budgétaires et du rattrapage de l'indexation de ces barèmes par l'autorité fédérale.

2.2. Crée des emplois nouveaux dans des secteurs porteurs d'emploi

Outre l'alliance Emploi – Environnement, le Gouvernement concentrera ses actions sur les secteurs prioritaires : commerce et horeca, tourisme, construction et rénovation, non-marchand, services de proximité et les secteurs créatifs et innovants.

Par ailleurs, l'économie sociale est également un fabuleux gisement d'emplois.

L'ordonnance du 18 mars 2004 relative à l'agrément et au financement des initiatives locales de développement de l'emploi et des entreprises d'insertion sera revue, après une évaluation de celle-ci, notamment pour se conformer aux directives européennes.

Renforcer l'économie sociale nécessite une plus grande professionnalisation du personnel, une amélioration de la qualité et de la viabilité du service. Cela nécessite également l'intensification du micro-crédit, le soutien aux projets collectifs d'insertion (notamment en ce qui concerne la transmission d'entreprises aux travailleurs) et la systématisation des clauses sociales dans les marchés publics. Le rôle de l'économie sociale pour rencontrer les besoins dans les fonctions critiques sera approfondi. La réflexion sur la place des Entreprises de Travail Adapté dans l'économie sociale sera poursuivie.

Les entreprises d'insertion doivent aussi être soutenues dans le secteur des services aux entreprises, afin de permettre le regroupement des besoins en main-d'œuvre peu qualifiée non rencontrés pour les petites et moyennes entreprises.

Le soutien aux structures d'accompagnement et de conseil aux projets (par exemple les agences conseil) sera évalué et organisé ou objectivé en fonction des résultats obtenus.

La création par des demandeurs d'emplois de leur propre activité sera également encouragée. Ainsi, le soutien aux coopératives d'activités sera développé.

Compte tenu de l'importance du secteur non-marchand dans la Région, un cadastre de l'emploi dans le secteur non-marchand sera réalisé.

ma's van de paritaire commissie eigen aan elke sector moet geleidelijk worden gedicht in functie van onze beschikbare begrotingsmiddelen en de inhaalbeweging voor de indexering van de loonschalen door de Federale Overheid.

2.2. Nieuwe banen creëren in sectoren met een potentieel aan werkgelegenheid

Bovenop de alliantie Werkgelegenheid – Milieu zal de Regering haar acties concentreren op de prioritaire sectoren : handel en horeca, Toerisme, bouw en renovatie, non-profit buurtdiensten en de creatieve en vernieuwende sector.

Bovendien is ook de sociale economie een enorme bron van werkgelegenheid.

De ordonnantie van 18 maart 2004 betreffende de erkenning en de financiering van de plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid en de inschakelingsondernemingen zal na een evaluatie worden herzien onder meer om ze in overeenstemming te brengen met de Europese richtlijnen.

De versterking van de sociale economie vereist een grotere professionalisering van het personeel, een betere kwaliteit en levensvatbaarheid van de diensten, een sterker microkrediet, de steun aan collectieve inschakelingsprojecten (meer bepaald wat betreft de overdracht van ondernemingen aan werknemers), de systematische inlassing van sociale clausules in de overheidsopdrachten. De rol van de sociale economie om te voldoen aan de behoeften inzake de knelpuntberoepen zal worden uitgediept. De denkoefening over de plaats van de ondernemingen voor aangepast werk in de sociale economie zal worden voortgezet.

De inschakelingsondernemingen moeten ook worden ondersteund in de sector van de dienstverlening aan de ondernemingen om de hergroepering mogelijk te maken van de behoeften op het vlak van de laaggeschoold arbeidskrachten die niet worden gevonden voor de kleine en middelgrote ondernemingen.

De steun aan de structuren voor begeleiding en advies aan projecten (o.a. de adviesverlenende agentschappen) zal worden geëvalueerd en georganiseerd of geobjectieerd in functie van de behaalde resultaten.

De oprichting van een eigen activiteit door werkzoeken-den, zal ook worden aangemoedigd. Zo zal de steun aan activiteitencoöperatieën worden ontwikkeld.

Rekening houdend met het belang van de non-profitsector in het Gewest zal een kadaster van de werkgelegenheid in de non-profitsector worden opgemaakt.

Enfin, au-delà de la création proprement dite d'emplois, dans une Région dont le bassin d'emploi est majoritairement occupé par des non-Bruxellois, il est essentiel de promouvoir l'accès des Bruxellois à des emplois dans la Région, via notamment l'engagement de Bruxellois au sein de la fonction publique Bruxelloise et fédérale à Bruxelles. Une politique volontariste d'accès à la Fonction publique, aux emplois para-publics et dans le secteur associatif doit être menée.

Une utilisation coordonnée des dispositifs fédéraux, centralisée au sein d'ACTIRIS, en collaboration avec les acteurs locaux de l'emploi, renforcera les possibilités de création de nouveaux emplois et de mise au travail.

Les recommandations de la Résolution du Parlement bruxellois du 21 mars 2008 sur l'emploi des Bruxellois dans la Fonction publique bruxelloise seront mises en œuvre. L'emploi des Bruxellois dans la Fonction publique des autres niveaux de pouvoir au sens large fera l'objet d'une concertation immédiate avec ceux-ci.

C'est pourquoi ACTIRIS, en collaboration avec tous les acteurs locaux et régionaux de l'emploi et de la formation, mettra à disposition les offres d'emplois contractuels dans les diverses fonctions publiques et organisera la préparation aux examens en partenariat avec ces acteurs. Une concertation avec l'État fédéral et le SELOR sera poursuivie pour la procédure relative aux emplois statutaires.

2.3. Des outils publics à niveau et un nouveau dispositif d'accompagnement et de suivi des demandeurs d'emploi

Les pouvoirs publics ont la responsabilité de proposer aux demandeurs d'emploi bruxellois des institutions qui leur délivrent un service adapté et de qualité ainsi qu'une palette d'outils la plus complète possible, pour les aider à trouver ou retrouver un emploi. Les demandeurs d'emploi doivent pouvoir être aiguillés vers ces outils, dans la mesure où ils augmentent leurs chances de trouver ou retrouver un emploi. Ils ont droit à une information et un accompagnement mais ils ont également des devoirs dans le cadre de leur recherche d'emploi.

Une mise à niveau des outils publics est un préalable. Un certain nombre d'initiatives ont été lancées qu'il convient à présent de consolider et d'amplifier.

Ainsi, la décentralisation d'Actiris dans chaque commune sera poursuivie et finalisée, en concertation avec les pouvoirs locaux. Le regroupement d'acteurs d'emploi, d'insertion et de la formation autour de ces antennes, pour former de véritables maisons de l'emploi sera encouragé. Ainsi, chaque demandeur d'emploi doit pouvoir bénéficier

Ten slotte is het naast de eigenlijke creatie van banen belangrijk, in een Gewest waarvan de werkgelegenheid grotendeels wordt ingevuld door niet-Brusselaars, de toegang van de Brusselaars tot de werkgelegenheid in het Gewest te promoten, meer bepaald via de aanwerving van Brusselaars in de Brusselse en federale overheidsdiensten te Brussel. Er moet een voluntaristisch beleid inzake toegang tot de overheidsdiensten, tot semi-openbare banen en in de verenigingssector worden gevoerd.

Een gecoördineerd gebruik van de federale voorzieningen, dat wordt gecentraliseerd binnen ACTIRIS in samenwerking met de plaatselijke actoren inzake werkgelegenheid, zal de mogelijkheid van de creatie van nieuwe banen en van tewerkstelling versterken.

De aanbevelingen van de Resolutie van het Brussels Parlement van 21 maart 2008 over de werkgelegenheid van de Brusselaars in de Brusselse overheidsdiensten zullen worden uitgevoerd. Over de werkgelegenheid van de Brusselaars in de overheidsdiensten van de andere beleidsniveaus in de brede zin moet dadelijk overleg worden gepleegd met hen.

Daarom zal ACTIRIS in samenwerking met alle plaatselijke en gewestelijke actoren inzake werkgelegenheid en opleiding de contractuele jobaanbiedingen ter beschikking stellen in de verschillende overheidsdiensten en de voorbereiding tot de examens organiseren in samenwerking met deze actoren. Het overleg met de federale Staat en SELOR voor de procedure inzake de statutaire werkgelegenheid moet worden voortgezet.

2.3. Openbare instrumenten op niveau en een nieuwe voorziening inzake begeleiding en follow-up van de werkzoekenden

De overheid heeft de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat de Brusselse werkzoekenden terecht kunnen bij instellingen die hen een aangepaste en kwaliteitsvolle dienstverlening aanbieden alsook een zo groot mogelijk aantal instrumenten om hen te helpen een (nieuwe) baan te vinden. Men moet de werkzoekenden kunnen laten doorstromen naar dat soort instrumenten, naarmate deze hun kansen verhogen om (opnieuw) werk te vinden. Ze hebben recht op informatie en begeleiding, maar hebben ook plichten bij het zoeken naar werk.

De openbare instrumenten moeten eerst op niveau worden gebracht. Er werden een aantal initiatieven gelanceerd die nu moeten worden versterkt en uitgebreid.

Zo zal de decentralisatie van Actiris in elke gemeente worden voortgezet en afgewerkt in overleg met de lokale overheid. De groepering van actoren inzake werkgelegenheid, inschakeling en opleiding rond deze antennes om echte Huizen van Tewerkstelling te vormen, zal worden aangemoedigd. Zo moet elke werkzoekende een zo groot

d'un maximum de services dans un même endroit, sous forme complémentaire, à proximité de chez lui. Une priorité sera accordée au développement d'outils informatiques permettant l'accomplissement de formalités à distance.

La mise en œuvre du contrat de gestion d'Actiris sera finalisée. Une attention particulière sera accordée au développement de la direction employeur, aux présélections et à la qualité du service rendu aux entreprises. Le contrat fera l'objet d'une évaluation et d'une adaptation si nécessaire. En fonction des disponibilités budgétaires, les besoins en personnel d'accompagnement identifiés dans le plan d'entreprise validé par un consultant extérieur seront rencontrés. Les indicateurs de performance et de suivi seront renforcés pour permettre de procéder aux corrections nécessaires.

Une utilisation coordonnée des dispositifs fédéraux, centralisée au sein d'ACTIRIS en collaboration avec les acteurs locaux de l'emploi, renforcera les possibilités de création de nouveaux emplois et de mise au travail. ACTIRIS analysera la faisabilité d'une harmonisation et d'une simplification des dispositifs de remise à l'emploi au bénéfice des demandeurs d'emploi et des employeurs.

Compte tenu de leurs résultats en termes de placements, les Ateliers de Recherche Active d'Emploi seront renforcés.

L'ordonnance relative aux missions locales sera mise en œuvre de manière à permettre une action complémentaire avec les services d'Actiris et la mise en place d'objectifs quantitatifs et qualitatifs.

A présent que les missions et responsabilités des différents acteurs de l'emploi régionaux ont été précisées, une attention toute particulière sera accordée à la collaboration et la coopération entre eux.

Il est important que les jeunes peu qualifiés ou fragilisés puissent avoir aussi accès au secteur de l'intérim. A cette fin, les bureaux sociaux d'intérim seront pérennisés et, sous réserve d'évaluation, de nouvelles implantations seront envisagées. Les collaborations entre Actiris et le secteur de l'intérim seront encouragées.

Les collaborations entre administrations et avec les autorités judiciaires seront intensifiées dans le cadre de la lutte contre le travail au noir. Les moyens de l'inspection sociale régionale seront renforcés. L'utilisation des titres-service dans la Région continuera à faire l'objet d'une attention particulière et des campagnes de sensibilisation, seront, le cas échéant, programmées.

mogelijke en complementaire dienstverlening kunnen verkrijgen op dezelfde plaats en in zijn buurt. Er zal prioriteit worden geschenken aan de ontwikkeling van informatica-middelen die het mogelijk maken bepaalde formaliteiten op afstand te vervullen.

De uitvoering van het beheerscontract van Actiris zal worden afgewerkt. Er zal bijzondere aandacht worden verleend aan de ontwikkeling van de directie werkgever, de preselecties en de kwaliteit van de dienstverlening aan de ondernemingen. Het contract moet worden geëvalueerd en indien nodig aangepast. In functie van de budgettaire beschikbaarheden zullen de behoeften aan begeleidingspersoneel bepaald in het ondernemingsplan dat wordt goedgekeurd door een externe consultant, ingevuld moeten worden. De indicatoren inzake performantie en follow-up zullen worden versterkt om het mogelijk te maken de nodige verbeteringen uit te voeren.

Een gecoördineerd gebruik van de federale voorzieningen, dat wordt gecentraliseerd binnen ACTIRIS in samenwerking met de plaatselijke actoren inzake werkgelegenheid, zal de mogelijkheid van de creatie van nieuwe banen en van tewerkstelling versterken. ACTIRIS zal de haalbaarheid analyseren van een harmonisering en een vereenvoudiging van de voorzieningen inzake hertewerkstelling ten behoeve van werkzoekenden en werkgevers.

Rekening houdend met hun resultaten inzake plaatsingen zullen de Ateliers die Actief Zoeken naar Werk worden versterkt.

De ordonnantie betreffende de lokale werk winkels zal worden uitgevoerd om een bijkomende actie met de diensten van Actiris en de bepaling van kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen mogelijk te maken.

Nu de taken en verantwoordelijkheden van de verscheidene gewestelijke actoren inzake werkgelegenheid zijn toegelicht, zal er bijzondere aandacht worden geschenken aan de onderlinge samenwerking.

Het is belangrijk dat de laaggeschoold of kansarme jongeren ook toegang kunnen krijgen tot de sector van de uitzendarbeid. Hiertoe zullen de sociale uitzendkantoren bestendigd worden en onder voorbehoud van een evaluatie zullen nieuwe vestigingen in overweging worden genomen. De samenwerking tussen Actiris en de sector van de uitzendarbeid zal worden aangemoedigd;

De samenwerking tussen besturen en met de gerechtelijke overheid zal worden versterkt in het kader van de strijd tegen zwartwerk. De middelen van de gewestelijke sociale inspectie zullen worden versterkt. Het gebruik van dienstencheques in het Gewest zal ook in de toekomst bijzondere aandacht krijgen en indien nodig zullen sensibiliseringscampagnes worden geprogrammeerd.

La facilitation du rapprochement entre offres et demandes d'emploi est également essentielle.

Les Guichets d'économie locale, les Centres d'entreprise et les Coopératives d'activités, soutiendront les projets entrepreneuriaux et la création d'emploi indépendants.

Le Gouvernement sera attentif au soutien des CPAS, notamment quant à l'encadrement des « articles 60 » (ceux-ci devant être insérés au plus vite par ACTIRIS dans le processus de recherche active d'emploi), pour leur politique d'insertion socioprofessionnelle.

La Région se concertera avec l'Etat fédéral au sujet du contrôle du respect de l'obligation d'occupation de jeunes sous Convention de premier emploi dans les entreprises privées situées à Bruxelles.

2.4. Un dispositif personnalisé de suivi et d'accompagnement des demandeurs d'emploi

L'expérience montre que les chances de trouver ou retrouver un emploi ne sont jamais aussi grandes que quand un accompagnement de qualité, le plus personnalisé possible, est proposé au demandeur d'emploi et suivi par celui-ci. On peut parler alors de véritable « coaching ». Le contrat de projet professionnel, appliqué depuis plusieurs années sur base volontaire, répond partiellement à cette préoccupation. Il sera rendu obligatoire aux moins de 25 ans en commençant par ceux qui sortent de l'école. Le Gouvernement envisagera l'extension de cette obligation en concertation avec les partenaires sociaux.

Une formule de création d'emploi de « dernier ressort » sera discutée avec l'Etat fédéral à destination des demandeurs d'emploi de longue durée qui, malgré plusieurs évaluations positives par l'Onem dans le cadre du Plan d'accompagnement des chômeurs, ne trouvent pas d'emploi (versement à la Région de l'équivalent de l'allocation de chômage si préfinancement des cotisations sociales et du précompte professionnel).

Si le Pacte des Générations prévoit la constitution de cellules d'accompagnement et d'outplacement des travailleurs licenciés, financées par l'employeur, en cas d'entreprises en restructuration (et demandes de préensions anticipées), rien n'est prévu en cas de faillite, de telle sorte que les travailleurs se retrouvent sans aucune aide de leur employeur. Pour pallier cette carence, un dispositif sera créé, ainsi qu'un cadre le cas échéant, pour assurer un accompagnement et un reclassement de travailleurs d'entreprises en faillite, dans le cadre d'un accord de coopération avec les deux autres Régions. Ce dispositif pourrait aussi trouver à s'appliquer en cas de restructuration, lorsque le Pacte des Générations n'est pas applicable.

Het is ook belangrijk dat het jobaanbod en de werkaanvragen elkaar makkelijker kunnen vinden.

De Lokale Economieloketten, de Bedrijfencentra en de Activiteitencoöperatieën zullen de ondernemingsprojecten en de creatie van zelfstandige banen steunen.

De Regering zal aandacht schenken aan de steun voor de OCMW's, meer bepaald inzake de omkadering van de personen die onder artikel 60 vallen (dezen moeten zo snel mogelijk worden ingeschakeld door ACTIRIS in het proces van de actieve zoektocht naar werk) voor hun beleid inzake socio-professionele inschakeling.

Het Gewest zal overleg plegen met de federale Staat over de controle van de naleving van de tewerkstellingsplicht van jongeren in het kader van het Startbanenplan in privé-ondernemingen die in Brussel zijn gevestigd.

2.4. Een individuele voorziening voor de follow-up en de begeleiding van werkzoekenden

De ervaring toont aan dat de kansen om een (nieuwe) baan te vinden nooit zo groot zijn dan wanneer de werkzoekende een kwaliteitsvolle en zo gepersonaliseerd mogelijke begeleiding wordt voorgesteld en deze hiervan gebruik maakt. Men kan spreken van een echte « coaching ». Het contract voor beroepsproject dat sedert enkele jaren op vrijwillige basis wordt toegepast, komt deels tegemoet aan deze bekommernis. Deze zal verplicht gemaakt worden voor de min-25-jarigen, beginnend bij de schoolverlaters. De Regering zal overwegen deze verplichting uit te breiden in overleg met de sociale partners.

Er zal een formule voor de creatie van banen « van de laatste kans » worden besproken met de federale Staat voor langdurig werklozen die ondanks meerdere positieve evaluaties door de RVA in het kader van het Begeleidingsplan voor werklozen geen baan vinden (storting aan het gewest van het equivalent van de werkloosheidsuitkering als er prefinanciering van de sociale bijdragen en van de bedrijfsvoorheffing is).

Hoewel het Generatiepact voorziet in de samenstelling van cellen voor begeleiding en outplacement van ontslagen werknemers die worden gefinancierd door de werkgever in geval van herstructurering van bedrijven (en aanvragen van vervroegd brugpensioen), is er in niets voorzien in geval van faillissement, zodat de werknemers geen enkele hulp krijgen van hun werkgever. Om deze leemte op te vullen, zal er in het kader van een samenwerkingsakkoord met de twee andere Gewesten een voorziening worden opgericht, alsook een kader indien nodig, om een begeleiding en een herklassering te waarborgen van werknemers van ondernemingen die over de kop gaan. Deze voorziening zou ook kunnen worden toegepast in geval van herstructurering, wanneer het generatiepact niet van toepassing is.

L'augmentation de la prime de formation professionnelle sera analysée comme incitant à mieux s'insérer dans les parcours d'insertion. De même, l'intervention dans les petits frais récurrents liés à la recherche d'emploi sera analysée et le cas échéant développée par ACTIRIS.

Le Gouvernement bruxellois continuera à réclamer les arriérés et à demander la révision de la répartition actuellement désavantageuse pour Bruxelles, de l'enveloppe fédérale des droits de tirage destinée à compenser les efforts des Régions de remise à l'emploi de chômeurs.

2.5. Promouvoir la diversité et lutter contre les discriminations à l'embauche

Eu égard au développement démographique et au caractère multiculturel de la population bruxelloise, il est important que le monde du travail traduise mieux la mixité culturelle de notre société.

La discrimination constitue un frein inacceptable à l'emploi ! La promotion de la diversité et la lutte contre les discriminations constituent une priorité.

Cela implique la mise en œuvre dans les meilleurs délais des ordonnances sur la diversité en matière d'emploi, dans la fonction publique régionale et locale ainsi que sur la responsabilité sociétale des entreprises, afin de leur permettre de développer tous leurs effets. Le Gouvernement envisagera la mise en place d'un dispositif pour les organismes pararégionaux et les entreprises publiques régionales semblable à celui de l'ordonnance du 4 septembre 2008 visant à assurer une politique de diversité au sein de la fonction publique bruxelloise.

L'objectif sera de généraliser des plans de diversité, tant au sein des entreprises que des ministères et organismes publics régionaux, qui montreront l'exemple. Cette généralisation se fera notamment via l'accroissement du nombre de consultants de la diversité, des actions de sensibilisation, la délivrance de labels et l'octroi de primes incitatives. Une attention particulière sera portée à l'objectivation des offres d'emploi et la lutte contre leurs éventuelles exigences de surqualification.

L'usage du curriculum vitae anonyme sera encouragé afin d'éviter qu'une première sélection ne soit opérée sur base du nom et du prénom. En application de la loi anti-discrimination, des tests de situation seront réalisés.

Des actions seront menées afin d'éviter l'exclusion du marché du travail des anciens détenus afin d'assurer une meilleure réinsertion de ceux-ci, et ainsi éviter les récidives.

De verhoging van de premie voor beroepsopleiding zal worden geanalyseerd als aanmoediging om zo goed mogelijk in te stappen in het inschakelingstraject. Zo zal ook de tussenkomst in de kleine recurrente kosten in het kader van de zoektocht naar werk worden geanalyseerd en indien nodig ontwikkeld door ACTIRIS.

De Brusselse Regering zal de achterstallige bedragen blijven vorderen en blijven pleiten voor de herziening van de huidige en voor Brussel ongunstige verdeling van de federale enveloppe van de trekkingsrechten die bestemd is om de inspanningen van de Gewesten bij de hertewerkstelling van werklozen te compenseren.

2.5. De diversiteit bevorderen en de strijd aanbinden tegen de discriminatie bij aanwervingen

Gezien de demografische ontwikkeling en het multiculturele karakter van de Brusselse bevolking, is het belangrijk dat het arbeidsmilieu een betere weerspiegeling is van de culturele gemengdheid van onze maatschappij.

Discriminatie is een onaanvaardbare rem op de werkgelegenheid ! De bevordering van de diversiteit en de strijd tegen de discriminatie zijn een prioriteit.

Dit impliceert dat de ordonnanties over de diversiteit inzake werkgelegenheid, in de gewestelijke en lokale overheidsdiensten en over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemingen, zo snel mogelijk worden toegepast, zodat ze hun volle effect kunnen ontwikkelen. De Regering zal overwegen voor de pararegionale instellingen en de gewestelijke overheidsbedrijven een instrument uit te werken in de zin van het instrument waarin voorzien is door de ordonnantie van 4 september 2008 ertoe strekkende een diversiteitsbeleid te bewerkstelligen in het Brussels ambtenarenapparaat.

De doelstelling bestaat erin de diversiteitsplannen te veralgemenen, zowel binnen de ondernemingen als binnen de ministeries en gewestelijke openbare instellingen die het voorbeeld moeten geven. Deze veralgemeening gebeurt meer bepaald door een stijging van het aantal consultants inzake diversiteit, sensibiliseringssacties, de aflevering van labels en de toekenning van stimulerende premies. Er zal bijzondere aandacht worden geschonken aan de objectivering van de jobaanbiedingen en de strijd tegen eventuele vereisten van overkwalificatie.

Het gebruik van het anonieme curriculum vitae zal worden aangemoedigd om te vermijden dat een eerste selectie gebeurt op basis van de naam en voornaam. In toepassing van de antidiscriminatiewet zullen praktijktests worden uitgevoerd.

Er dient vermeden te worden dat ex-gedetineerden worden uitgesloten van de arbeidsmarkt teneinde een betere herinschakeling van deze personen te waarborgen en recidive te vermijden.

Afin de respecter les taux d'emploi prévus dans la fonction publique pour les personnes handicapées, le travail d'information à destination des employeurs, tant pour lever les préjugés que pour faire connaître les aides disponibles, sera approfondi.

2.6. Améliorer la mobilité des demandeurs d'emploi

Compte tenu des besoins en termes d'emplois dans les autres Régions et plus particulièrement dans la périphérie, il est essentiel d'encourager la mobilité des demandeurs d'emploi. Les efforts déjà réalisés seront élargis (entre autres le maintien des équipes mixtes Actiris/VDAB et Actiris/Forem).

A cette fin, l'échange d'offres d'informations et d'offres d'emplois entre Services publics de l'emploi régionaux sur l'offre et la demande sera intensifié. Des actions concrètes avec des objectifs précis d'échanges d'offres et de placement devront être démultipliées avec les autres Régions et leurs organismes de placement. Dans le cadre d'accords de coopération avec les autres niveaux de pouvoir, le transport interrégional (transport en commun, vélos, ...) sera développé. Des solutions seront recherchées pour faciliter le déplacement des travailleurs vers les zoning et, la nuit, vers des zones peu accessibles ou non desservies par les transports en commun à ce moment. Le dispositif de taxis collectifs sera évalué et le cas échéant étendu à des nouvelles zones.

3. Une économie au service des Bruxellois

3.1. Investir dans l'activité économique pour créer des emplois nouveaux

La Région de Bruxelles-Capitale représente plus de 20 % du PIB belge. Cet immense potentiel doit être mis au service de l'alliance emploi-environnement. Le développement de l'économie crée de l'emploi (40.000 emplois ont été créés entre 2004 et 2008).

L'activité économique doit dès lors être soutenue et encouragée. Il est donc impératif de préserver dans notre Région un climat favorable aux entreprises, pour que celles qui y sont implantées y restent et pour que celles qui désirent y venir viennent s'y planter.

Il est essentiel de cibler notre action sur des secteurs d'avenir et sur des objectifs prioritaires.

Un cadre fiscal propice aux investissements sera maintenu.

A cette fin, le mécanisme du Fonds de compensation fiscale sera pérennisé.

Om te voldoen aan de voorziene tewerkstellingsraad voor personen met een handicap bij de overheidsdiensten, moeten de werkgevers beter geïnformeerd worden, zowel om vooroordelen uit de wereld te helpen als om de beschikbare ondersteuning bekend te maken.

2.6. De mobiliteit van de werkzoekenden verbeteren

Rekening houdend met de behoeften inzake werkgelegenheid in de andere Gewesten en meer bepaald in de rand, is het belangrijk de mobiliteit van werkzoekenden aan te moedigen. De inspanningen die reeds werden geleverd, zullen worden uitgebreid (onder andere het behoud van de gemengde teams Actiris/VDAB en Actiris/Forem).

Hiertoe zal de uitwisseling van informatie en van jobaanbiedingen inzake vraag en aanbod tussen de gewestelijke plaatsingsdiensten worden versterkt. Er moeten meer concrete acties worden opgezet met de andere Gewesten en hun plaatsingsdiensten met als duidelijke doelstelling de uitwisseling van aanbiedingen en de plaatsing. Het intergewestelijk vervoer (openbaar vervoer, fietsen, ...) zal worden ontwikkeld in het raam van samenwerkingsakkoorden met de andere beleidsniveaus. Er zullen oplossingen worden gezocht om de werknemers vlotter naar de zonings te brengen en 's nachts naar gebieden die weinig toegankelijk zijn of op dat moment niet worden bediend door het openbaar vervoer. De voorziening van de collectieve taxi's zal worden geëvalueerd en, indien nodig, worden uitgebreid naar nieuwe gebieden.

3. Een economie ten dienste van de Brusselaars

3.1. Investeren in de economische activiteit om nieuwe banen te creëren

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertegenwoordigt ruim 20 % van het Belgische BBP. Dit immense potentieel moet ten dienste van de alliantie werkgelegenheid-milieu worden gesteld. De ontwikkeling van de economie creëert arbeidsplaatsen (tussen 2004 en 2008 werden 40.000 arbeidsplaatsen gecreëerd).

De economische activiteit moet dus worden ondersteund en aangemoedigd. Het is dus noodzakelijk in ons Gewest een klimaat te vrijwaren dat gunstig is voor de ondernemingen, opdat diegene die er gevestigd zijn, er blijven en opdat diegene die dit wensen, zich er komen vestigen.

Het is essentieel dat we onze actie richten op sectoren met toekomst en op prioritaire doelstellingen.

Er moet een fiscaal kader worden aangehouden dat geschikt is voor investeringen.

Hiertoe zal het mechanisme van het Fiscaal Compensatie-fonds bestendigd worden.

Des initiatives seront prises permettant d'exonérer certaines entreprises qui viennent s'installer dans l'EDRLR et qui y créent de l'emploi de proximité garanti pendant une certaine durée.

Le Gouvernement veillera à réduire le délai d'octroi des permis d'environnement pour des projets d'implantation nécessitant une étude d'incidence uniquement en raison de la présence d'au moins 200 places de parking sans porter atteinte ni à la qualité de l'étude d'incidence ni au processus de publicité et de concertation.

Ensuite, il est essentiel de simplifier la vie des entreprises en leur évitant d'être confrontées à une multiplicité d'acteurs ou opérateurs économiques. La coordination des opérateurs économiques et de la politique foncière sera renforcée.

Des contrats de gestion seront conclus en début de législature avec la SDRB et l'ABE qui viseront à promouvoir de nouvelles formes de partenariats.

Une réflexion sera menée sur le périmètre d'intervention des différents organismes, sur leur nécessaire coordination et leur rationalisation.

Dans le même ordre d'idées, le conseil de coordination économique sera développé.

Tout en continuant à concentrer les aides sur les zones en difficultés socio-économiques et sur base de l'expérience de la mise en réseau des GELs, il faudra doter chacune des communes, le cas échéant en concertation avec les Maisons de l'Emploi, d'un interlocuteur public ou associatif dispensant des informations de première ligne, une guidance et un accompagnement des projets d'économie locale.

Le Gouvernement veillera à renforcer le réseau de structures locales chargées de conseiller les Bruxellois qui désirent développer un projet entrepreneurial afin qu'il couvre l'ensemble du territoire régional de manière effective.

La libération de l'initiative économique reposera sur une plus grande simplification réglementaire, l'amélioration de l'information quant à l'accès aux diverses aides publiques, le soutien aux réseaux d'indépendants (en particulier ceux s'inscrivant dans l'alliance économie-emploi-environnement).

Durant leur vie, les entreprises sont confrontées inévitablement à des *besoins financiers*. Dans certains cas, elles ne trouvent pas de réponse à leurs demandes. Dans le contexte économique actuel, les instruments financiers régionaux existants doivent être adaptés pour favoriser l'accès au crédit.

Er zullen initiatieven genomen worden op grond waarvan bepaalde ondernemingen een fiscale vrijstelling kunnen genieten als zij zich vestigen in de RVOHR en er gedurende een welbepaalde periode gewaarborgd lokaal werk creëren.

De Regering zal erop toezien dat de termijn vermindert voor de toekenning van milieuvvergunningen voor vestigingsprojecten waarvoor enkel een effectenstudie vereist is omwille van de aanwezigheid van minstens 200 parkeerplaatsen, zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de studie of aan de bekendmakings- en overlegprocedure.

Daarnaast is het belangrijk het leven van de ondernemingen te vereenvoudigen door te vermijden dat ze met te veel economische actoren en operatoren te maken krijgen. De coördinatie van de economische operatoren en het grondbeleid zal worden versterkt.

Bij de aanvang van de legislatuur zullen beheerscontracten worden gesloten met de GOMB en het BAO, die de bevordering van nieuwe vormen van partnerships vooropstellen.

Er zal worden nagedacht over de interventieperimeter van de verschillende instellingen en over de noodzakelijke coördinatie en rationalisering ervan.

In dezelfde zin zal de raad voor economische coördinatie worden ontwikkeld.

Terwijl de hulp geconcentreerd blijft op de gebieden met socio-economische moeilijkheden en op basis van de ervaring met de ontwikkeling van het netwerk van de Lokale Economieloketten dient elke gemeente, indien nodig in overleg met de Huizen van de Tewerkstelling, te beschikken over een gesprekspartner uit de openbare of verenigingssector die eerstelijnsinformatie verstrekt, begeleiding aanbiedt en de lokale economieprojecten begeleidt.

De Regering zal toezien op een versterking van het netwerk van lokale structuren die ermee belast zijn de Brusselaars die een ondernemingsproject wensen te ontwikkelen, advies te verstrekken, zodat dit netwerk daadwerkelijk het hele Gewest bestrijkt.

De vrijmaking van het economisch initiatief zal gebaseerd zijn op een grotere reglementaire vereenvoudiging, de verbetering van de informatie betreffende de toegang tot de diverse soorten openbare hulp, de steun aan de netwerken van zelfstandigen (meer bepaald diegenen die deelnemen aan de alliantie economie-werkgelegenheid-milieu).

Tijdens hun bestaan worden ondernemingen onvermijdelijk geconfronteerd met *financiële noden*. In sommige gevallen vinden ze geen antwoord op hun vraag. In de huidige economische context moeten de bestaande gewestelijke financiële instrumenten worden aangepast om de toegang tot krediet te bevorderen.

Faciliter l'accès au crédit pour les petites et moyennes entreprises et les indépendants, particulièrement en temps de crise, appelle notamment la création d'un mécanisme pour couvrir les sinistres du Fonds bruxellois de garantie.

La reprise du Fonds de participation lorsqu'il sera régionalisé sera également nécessaire en prévoyant des moyens suffisants pour permettre le financement et le développement des petites entreprises et indépendants. La présence des Classes moyennes dans la structure développée devra être assurée.

Au sein de la SRIB, un fonds spécifique qui investira dans le capital des PME innovantes et en croissance sera créé. La SRIB pourra être chargée via une mission déléguée de financer des investissements générateurs d'économies d'énergie de bâtiments appartenant à des PME.

BRUSOC, l'une des filiales de la SRIB, spécialisée dans le micro-crédit sera pérennisée favorisant l'entrepreneuriat au sein des publics défavorisés.

Une attention soutenue sera accordée à l'effectivité du fonds régional d'assainissement pour aider les entreprises à faire face aux coûts de dépollution pour qu'il soit pleinement opérationnel.

Pour s'implanter, les entreprises ont besoin de *terrains*. A cette fin, les opérations menées par l'Agence Immobilière Economique (AIE) encadrées par la SDRB seront démultipliées. L'offre publique de bâtiments et de terrains sera augmentée. Le rôle d'acteur foncier sera renforcé au gré de l'exécution des chantiers prioritaires du PRD. Elle favorisera la création de parcs PME (modules de 200-250 m²) pour accueillir ou garder des PME dans le tissu urbain, en veillant à maintenir l'équilibre entre les fonctions d'habitat et les fonctions économiques et industrielles. La mission de la SDRB en tant qu'opérateur et intermédiaire immobilier de l'expansion économique sera accentuée. Une réponse doit être apportée à la pénurie de terrains, entre autres en densifiant les sites et en donnant la priorité à la revalorisation des terrains et des bâtiments inoccupés. Une cellule d'observation de la mobilité des entreprises et des besoins immobiliers qui en découlent sera mise sur pied au sein de la SDRB. Un cadastre des réserves foncières et de l'occupation des zones économiques sera réalisé.

Enfin, il est essentiel d'encourager l'esprit d'entreprendre et de donner goût à nos plus jeunes. A cette fin, le soutien aux programmes de sensibilisation des jeunes sera conforté.

Om de toegang tot het krediet voor de kleine en mid-delgrote ondernemingen en de zelfstandigen te vergemakkelijken, vooral in crisistijd, is meer bepaald de oprichting nodig van een mechanisme om de schadegevallen van het Brussels Waarborgfonds te dekken.

De overname van het Participatiefonds, wanneer dit geregionaliseerd zal zijn, zal ook noodzakelijk zijn door te voorzien in voldoende middelen om de financiering en de ontwikkeling mogelijk te maken van kleine ondernemingen en zelfstandigen. De aanwezigheid van de middenstand in de ontwikkelde structuur moet gewaarborgd worden.

Binnen de GIMB zal een specifiek fonds worden opgericht dat zal investeren in het kapitaal van de innoverende KMO's in volle groei. De GIMB kan worden belast via een afgevaardigde opdracht om de investeringen te financieren die leiden tot energiebesparingen in gebouwen die eigenlijk zijn van de KMO's.

BRUSOC, één van de filialen van de GIMB, dat is gespecialiseerd in het microkrediet, wordt bestendigd als instrument dat het ondernemerschap van kansarme bevolkingsgroepen bevordert.

Er zal blijvende aandacht worden geschonken aan de effectiviteit van het gewestelijk saneringsfonds dat ondernemingen helpt het hoofd te bieden aan de kosten voor sanering, opdat dit ten volle operationeel zou zijn.

Om zich te vestigen, hebben ondernemingen nood aan *terreinen*. Hiertoe zullen de operaties van het Economisch Immobiliénagentschap (EIA) die worden omkaderd door de GOMB, worden opgevoerd. Het openbare aanbod aan gebouwen en terreinen zal worden opgevoerd. De rol van grondactor zal worden versterkt in functie van de uitvoering van de prioritaire werkterreinen van het GewOP. De uitvoering zal de oprichting in de hand werken van KMO-parken (modules van 200-250 m²) om KMO's te vestigen in de stad en ze daar te houden, waarbij erop wordt toegezien dat het evenwicht tussen de woonfuncties enerzijds en de economische en industriële functies anderzijds behouden blijft. De taak van de GOMB als operator en vastgoed-tussenpersoon van de economische expansie zal ook worden versterkt. Er moet een oplossing komen voor de schaarste aan terreinen, onder andere door de sites in te breiden en voorrang te geven aan de herwaardering van de braakliggende terreinen en de leegstaande gebouwen. Er zal een observatiecel worden opgericht binnen de GOMB voor de mobiliteit van de ondernemingen en de vastgoed-behoeften die hieruit voortvloeien. Er zal een kadaster van grondreserves en van de bezetting van de economische gebieden worden opgemaakt.

Ten slotte is het belangrijk de ondernemingsgeest aan te moedigen en onze jongeren de smaak te pakken laten krijgen. Hiertoe moet de steun aan de sensibiliseringssprogramma's voor jongeren worden versterkt.

Les marchés publics pour des travaux publics de proximité en particulier contiendront des clauses sociales et environnementales favorables à l'économie locale.

La politique d'innovation sectorielle sera renforcée et un mécanisme de financement durable de clusters sera mis en place.

Les centres d'entreprise et les GEL seront pérennisés, dans le cadre de l'ordonnance du 12 février 2009, en tant qu'acteurs du développement économique, de l'emploi et de la politique de revitalisation urbaine.

L'activité du Port sera développée tout en veillant à sa bonne intégration dans la ville, notamment en réaffirmant l'affectation aux activités portuaires des parcelles situées entre le Pont des Armateurs et la frontière régionale (Schaerbeek-Formation), en tenant compte de son environnement urbain et de son évolution.. Il veillera à privilégier l'installation d'entreprises à haute valeur ajoutée sociale et environnementale.

La création d'une plate-forme interrégionale sera proposée aux autres régions pour développer en commun des espaces économiques. Les collaborations avec d'autres ports européens seront renforcées. La concertation avec les deux autres Régions doit être intensifiée de façon structurée afin d'optimaliser le développement des zones logistiques situées le long du canal Anvers-Bruxelles-Charleroi.

L'IBSA doit pouvoir fournir au Gouvernement des analyses prospectives sur les prévisions économiques et budgétaires de la Région, entre autres en ayant une vision sur l'évolution des recettes.

Le renforcement des missions et moyens du CESRBC permettra notamment de mener un dialogue permanent avec les partenaires sociaux et les acteurs de l'emploi et de la formation, tant de Bruxelles que des zones économiques limitrophes. Il sera notamment appelé à se pencher sur la liaison de l'octroi des aides économiques à la création d'emplois pour les Bruxellois et sur l'offre de formation et la mise en œuvre de la responsabilité sociétale des entreprises.

La localisation des instances de concertation fera l'objet d'un regroupement géographique au sein d'un lieu unique, véritable maison de la concertation.

3.2. Le commerce bruxellois

Le commerce est un secteur à fort potentiel d'emplois, spécialement peu qualifiés. Il est dès lors essentiel de la

De overheidsopdrachten voor openbare buurtwerken in het bijzonder moeten sociale en milieuclausules bevatten die gunstig zijn voor de lokale economie.

Het beleid inzake sectorale innovatie zal worden versterkt en er zal een mechanisme voor de duurzame financiering van de clusters worden opgericht.

In het kader van de ordonnantie van 12 februari 2009 zullen de Bedrijvencentra en de Lokale Economieloketten bestendigd worden als actoren van duurzame ontwikkeling, werkgelegenheid en het beleid inzake stadsvernieuwing.

De activiteit van de Haven zal ontwikkeld worden, waarbij zal worden toegezien op een goede integratie in de stad, meer bepaald door het bevestigen van de bestemming voor havenactiviteiten van de percelen gelegen tussen de Redersbrug en de gewestgrens (Schaarbeek-Vorming), rekening houdend met de stedelijke omgeving en de evolutie hiervan. Men dient erop toe te zien dat de voorkeur wordt gegeven aan ondernemingen met een hoge toegevoegde waarde op sociaal vlak en voor het leefmilieu.

De oprichting van een intergewestelijk platform zal worden voorgesteld aan de andere gewesten om samen economische ruimtes te ontwikkelen. De samenwerking met andere Europese havens zal worden versterkt. Het overleg met de twee andere gewesten moet op een gestructureerde manier geïntensificeerd worden om de ontwikkeling van logistieke zones langs het kanaal Antwerpen-Brussel-Charleroi te optimaliseren.

Het BISA moet de Regering prospectieve analyses over de economische en budgettaire vooruitzichten van het Gewest kunnen voorleggen, onder andere door een visie te hebben op de evolutie van de inkomsten.

De versterking van de opdrachten en de middelen van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal het meer bepaald mogelijk maken een permanente dialoog op te zetten met de sociale partners en de actoren inzake werkgelegenheid en opleiding, zowel van Brussel als van de aangrenzende economische gebieden. Er zal meer bepaald een oproep worden gedaan om zich te buigen over de koppeling van de toekenning van economische hulp aan de creatie van banen voor de Brusselaars en over het opleidingsaanbod en de uitvoering van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemingen.

De lokalisation van de overleginstanties zal het voorwerp uitmaken van een geografische hergroepering op een unieke plaats, een echt overleghuis.

3.2. De Brusselse handel

De handel is een sector met een sterk potentieel aan banen, vooral laaggeschoold. Het is dus belangrijk deze

soutenir pour lui permettre de développer tout son potentiel.

Le Schéma de développement commercial est un outil précieux qui aide à la décision politique de manière efficace. Il permet de mettre en lumière les interactions entre types de commerces, les surabondances et les manques ! Il est un outil précieux pour aborder la question de la mixité des fonctions commerciales dans les quartiers. La diversité des commerces fait la richesse d'un quartier et renforce son attractivité. Il est important d'assurer des équilibres dans l'offre commerciale, pour éviter l'accumulation de commerces identiques ou de mêmes types. L'élaboration d'une ordonnance relative à la mixité commerciale sera étudiée, en s'appuyant sur le schéma de développement commercial.

Le commerce est présent sur l'ensemble de la Région. Il n'existe pas d'institution publique chargée de cette matière sur tout le territoire de la Région. Une Agence régionale bruxelloise pour le commerce, compétente sur l'ensemble de la Région, avec une activité centrée sur le développement économique, avec un cadre spécifique, sera mise en place, en intégrant Atrium. Cette Agence aura pour mission d'initier, soutenir et aider au développement de projets d'implantation commerciale, d'investir dans l'attractivité des noyaux commerciaux et d'assurer par sa proactivité une meilleure rentabilité commerciale de ces noyaux.

Une attention spécifique continuera à être apportée aux noyaux commerçants qui présentent le plus de difficultés socio-économiques, via la prolongation ou le lancement de nouveaux Contrats de quartier commerçant.

La maîtrise foncière publique de rez-de-chaussée commerciaux devra faire l'objet des nouvelles missions de l'Agence, tout en intégrant la dynamique logement aux étages.

L'attractivité du centre-ville est une priorité. Elle doit être envisagée dans le lien entre le haut et le bas de la ville. Dans ce cadre, la couverture du tunnel entre la Toison d'Or et la Porte de Namur sera étudiée à la lumière d'études de faisabilité technique et financière du projet. L'objectif poursuivi par cette couverture sera de recevoir un espace commercial urbain dans le centre-ville, et de relier les deux rives du boulevard.

Dans le cadre du PDI, le Gouvernement favorisera l'implantation d'un centre commercial sur le plateau du Heysel en accordant une attention particulière à l'impact de ce projet sur le tissu commercial bruxellois et sur l'habitabilité du quartier en ce compris les questions de mobilité. Le Gouvernement liera cette implantation aux autres projets

sector te steunen, zodat hij zijn volledige potentieel kan ontwikkelen.

Het Schema voor Handelssontwikkeling is een waardevol instrument dat de politieke besluitvorming doeltreffend ondersteunt. Het biedt de mogelijkheid de aandacht te vestigen op de interactie tussen de soorten handel, het overaanbod en de tekorten. Het is een waardevol middel om het probleem van de gemengdheid van de handelsfuncties in de wijken aan te vatten. De diversiteit van de handelszaken is de rijkdom van een wijk en versterkt de aantrekkelijkheid ervan. Het is belangrijk het evenwicht te waarborgen in het handelsaanbod om een overaanbod van identieke handelszaken of handelszaken van hetzelfde type te vermijden. De uitvoering van een ordonnantie over de commerciële gemengdheid zal worden bestudeerd, waarbij men zich baseert op het schema voor handelssontwikkeling.

De handel is alomtegenwoordig in het Gewest. Op het gehele grondgebied van het Gewest bestaat er geen enkele openbare instelling die belast is met deze materie. Er zal een Brussels Gewestelijk Agentschap voor de Handel worden opgericht dat bevoegd is over het gehele Gewest met een activiteit die is toegespitst op de economische ontwikkeling met een specifiek kader en waarin Atrium wordt geïntegreerd. Dit Agentschap zal de taak krijgen om de ontwikkeling van projecten voor handelsvestigingen te starten, te steunen en in de hand te werken, te investeren in de aantrekkelijkheid van de handelskernen en door zijn proactiviteit een betere commerciële rendabiliteit van deze kernen te waarborgen.

Er zal ook verder specifieke aandacht besteed worden aan de handelskernen met de meeste socio-economische problemen via de verlenging of de lancering van nieuwe Handelswijkcontracten.

Het openbare grondbeheer van de commerciële benedenverdiepingen moet één van de nieuwe taken van het Agentschap worden, waarin de dynamiek van de huisvesting op de bovenverdiepingen wordt geïntegreerd.

De aantrekkelijkheid van het stadscentrum is een prioriteit die in overweging moet worden genomen in de verbinding tussen de bovenstad en de benedenstad. In dit kader zal de overdekking van de tunnel tussen Gulden Vlies en de Naamsepoort worden bestudeerd in het licht van studies inzake de technische en financiële haalbaarheid van het project. De vooropgestelde doelstelling van deze overdekking zou erin bestaan een stedelijke handelsruimte in het stadscentrum te bouwen en de twee kanten van de laan te verbinden.

In het kader van het PIO zal de Regering de vestiging van een winkelcentrum op het Heizelplateau bevorderen en daarbij bijzondere aandacht besteden aan de weerslag van dit project op het Brusselse stadsweefsel en de bewoonbaarheid van de wijk, evenals aan de kwesties in verband met mobiliteit. De Regering zal deze vestiging verbinden

d'intérêt régional, en particulier la création d'un centre de congrès et en tenant compte des activités récréatives actuellement présentes sur le site.

La Maison de la mode et du design sera développée, au service du développement économique de ces deux secteurs, en veillant à impliquer les acteurs économiques et les associations actives dans ce domaine.

Des mesures permettant d'inciter les commerçants à élargir leurs horaires seront étudiées en concertation avec l'autorité fédérale.

Après analyse juridique, des expériences pilote de « Business Improvement District » seront créées dans des zones à forte présence d'acteurs commerciaux privés et financés principalement par eux, avec un haut degré de commercialité et facilement lisibles.

Les projets visant à améliorer l'attractivité commerciale du quartier européen seront poursuivis.

Afin de permettre aux indépendants de dégager du temps et de se focaliser sur leur activité économique, les pouvoirs publics faciliteront le recrutement par ceux-ci de jeunes Bruxellois via les contrats existants ou à créer (convention de premier emploi, formation professionnelle individuelle en entreprise, etc), notamment en amplifiant et mettant en réseau des formations adaptées (vente et multilinguisme commercial, horeca, etc).

Un service gratuit d'écoconseiller accompagnera la gestion énergétique des petits commerces ainsi que celle de leurs déchets. Il sera étudié la possibilité de réaliser un scan énergétique gratuit dans les Contrats de quartier commerçant sur base d'une méthodologie concertée avec Bruxelles-Environnement et les soutiens financiers aux économies d'énergie dans le cadre de la politique d'expansion économique de la Région seront améliorés. La démocratisation du label géodynamique transformera celui-ci en véritable outil de promotion des initiatives vertes des entreprises et des commerces, y compris les plus petits d'entre eux, aujourd'hui peu conscients des gains potentiels.

La vitalité du secteur artisanal bruxellois doit être encouragée et soutenue par le développement de stratégies de reconnaissance, de promotion et d'aides dans le cadre des moyens disponibles.

Des actions seront menées contre la concurrence déloyale afin de garantir le respect par tous des réglementations sociales et fiscales.

aan de andere projecten van gewestelijk belang, in het bijzonder de bouw van een congrescentrum en daarbij rekening houden met de recreatie-activiteiten die momenteel al op de site aanwezig zijn.

Het Huis voor Mode en Design zal worden ontwikkeld met het oog op de economische ontwikkeling van deze twee sectoren, waarbij erop wordt toegezien dat de economische actoren en de verenigingen die actief zijn op dit vlak, hierbij worden betrokken.

Maatregelen die het mogelijk maken de handelaars ertoe aan te zetten hun openingstijden uit te breiden, zullen worden bestudeerd in overleg met de federale overheid.

Na juridische analyse zullen er pilootprojecten voor « Business Improvement District » worden opgezet in de gebieden waar vele privé commerciële actoren zijn gevestigd; deze projecten worden hoofdzakelijk gefinancierd door hen en hebben een hoge mate aan commercialiteit en zijn makkelijk te begrijpen.

De projecten met het oog op de verbetering van de commerciële aantrekkelijkheid van de Europese wijk zullen worden voortgezet.

Om de zelfstandigen de mogelijkheid te bieden tijd vrij te maken en zich te concentreren op hun economische activiteit, moet de overheid hen makkelijk maken jonge Brusselaars aan te werven via contracten die reeds bestaan of nog moeten opgemaakt worden (Startbaanovereenkomst, Individuele Beroepsopleiding in de onderneming, enz.), meer bepaald door de aangepaste opleidingen uit te breiden en onder te brengen in een netwerk (commerciële verkoop en meertaligheid, horeca, enz. ....)

Een eco-adviseur zal gratis zijn diensten aanbieden bij het energie- en afvalbeheer voor de kleine handelszaken. De mogelijkheid zal worden bestudeerd om gratis een energiescan uit te voeren in de Handelswijkcontracten op basis van een methodologie die wordt besproken met Leefmilieu Brussel en de financiële steun aan de energiebesparing in het kader van het beleid inzake economische expansie van het Gewest zal worden verbeterd. De democratisering van het ecodynamisch label zal van dit instrument een echt middel maken voor de promotie van groene initiatieven van de ondernemingen en de handelszaken, met inbegrip van de kleinste onder hen die zich nu weinig bewust zijn van de potentiële winsten.

Ter bevordering en ondersteuning van de levensvatbaarheid van de Brusselse ambachtelijke sector zullen strategieën uitgestippeld worden rond erkenning, promotie en steun in het kader van de beschikbare middelen.

De oneerlijke mededinging moet bestreden worden ten einde de waarborg te bieden dat iedereen de sociale en fiscale reglementen naleeft.

Dans l'hypothèse d'une régionalisation de la compétence sur les implantations commerciales, il sera nécessaire d'organiser une véritable concertation entre les Régions.

3.3. Déployer la dimension internationale de Bruxelles et intensifier sa vocation touristique

Développer la dimension internationale de Bruxelles fait partie intégrante du projet de ville et sera à ce titre une des lignes de force de la législature. Les enjeux principaux de la vocation internationale de Bruxelles s'articulent autour des implantations d'organisations internationales sur le territoire régional, du développement du tourisme, qu'il soit d'affaires ou de loisir, ou encore de l'attraction de l'investissement étranger.

La dimension internationale et en particulier européenne implique le positionnement de Bruxelles et la promotion de son image de marque à l'étranger. Un plan de « city marketing » doit donc être élaboré sur base des éléments constitutifs de l'identité de Bruxelles, fédérant tant les acteurs publics que privés autour de lui. L'objectif est d'initier une démarche de communication cohérente et intégrée, qui donne une image forte et qui permette une rationalisation des coûts. Cette démarche collective doit en outre impliquer la communication participative vers les habitants qui doivent pouvoir s'identifier aux valeurs d'un label « Bruxelles ».

Le tourisme, qu'il soit d'affaires ou de loisir, représente un important gisement d'emplois pour la Région bruxelloise. Ce secteur est d'autant plus intéressant qu'il propose aujourd'hui des emplois occupés très majoritairement par des Bruxelloises et Bruxellois. Par ailleurs, il s'agit d'un secteur par définition non délocalisable. Le Gouvernement régional bruxellois développera de manière importante le secteur du Tourisme, en s'appuyant sur les conclusions des Assises du Tourisme organisées sous la législature précédente.

Une attention toute particulière sera portée à l'accueil des touristes, la création et l'organisation de grands événements à retentissement national et international, et la construction de nouvelles grandes infrastructures de renommée internationale dans le souci d'une intégration urbaine harmonieuse : le Plateau du Heysel accueillera un Centre de Congrès capable d'offrir 5000 places.

Leur construction comme leur exploitation permettront de multiplier les expériences formatives au bénéfice des Bruxellois. L'initiation de partenariats public – privé devra garantir la maîtrise des projets par les pouvoirs publics. La Région de Bruxelles-Capitale veillera par le développement de ses infrastructures à la croissance des secteurs MICE (Meeting, Incentive, Congrès, Exhibition) du tourisme, étant donné le potentiel créateur d'emplois locaux et peu qualifiés qu'il offre.

In de veronderstelling dat de bevoegdheid over de handelsvestigingen wordt geregionaliseerd, is het noodzakelijk een echt overleg tussen de Gewesten te organiseren.

3.3. De internationale dimensie van Brussel ontwikkelen en zijn toeristische roeping versterken

De ontwikkeling van de internationale dimensie van Brussel maakt integraal deel uit van het stadsproject en zal als dusdanig één van de krachtlijnen van de legislatuur zijn. De belangrijkste uitdagingen van de internationale roeping van Brussel zijn toegespitst op de vestiging van internationale organisaties op het grondgebied van het Gewest, de ontwikkeling van het zakelijke en vrijetijdstoerisme of het aantrekken van buitenlandse investeringen.

De internationale en meer bepaald Europese dimensie houdt de positionering van Brussel en de promotie van diens merkimago in het buitenland in. Een plan inzake « city marketing » moet dus worden uitgewerkt op basis van de elementen die de identiteit van Brussel uitmaken en waarbij zowel de openbare als de privéactoren worden betrokken. De doelstelling bestaat erin een coherente en geïntegreerde communicatie op te zetten die een sterk beeld geeft en die een rationalisering van de kosten mogelijk maakt. Deze collectieve demarche moet overigens de participatieve communicatie tegenover de inwoners inhouden die zich moeten kunnen identificeren met de waarden van het label « Brussel ».

Het toerisme, zowel het zakelijke als het vrijetijdstoerisme is een grote bron van werkgelegenheid voor het Brussels Gewest. Deze sector is des te interessanter omdat de banen in deze sector grotendeels worden ingenomen door Brusselaars. Bovendien is het een sector die per definitie niet delokaliseerbaar is. De Brusselse Gewestregering moet de toeristische sector sterk ontwikkelen op basis van de conclusies van de Ronde-tafel van het Brusselse Toerisme die tijdens de vorige legislatuur werd georganiseerd.

Er moet bijzondere aandacht worden geschenken aan het onthaal van de toeristen, de creatie en organisatie van grote evenementen met nationale en internationale weerklank en de bouw van een nieuwe grote infrastructuur met internationale faam die harmonieus wordt geïntegreerd in de stad : het Heizelplateau zal een Congrescentrum huisvesten met een capaciteit van 5.000 plaatsen.

De bouw van deze infrastructuur en de uitbating ervan zullen de mogelijkheid bieden de vormingservaringen ten behoeve van de Brusselaars op te voeren. De start van de publiek-private samenwerking moet de waarborg bieden dat de overheid de projecten kan beheersen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal via de ontwikkeling van zijn infrastructuur toezien op de groei van de MICE-sectoren (Meeting, Incentive, Congrès, Exhibition), gezien het potentieel dat deze bieden om lokale en laaggeschoold arbeidsplaatsen te creëren.

Le Gouvernement se prononcera sur la localisation d'un stade national à la lumière de toutes les études sur les hypothèses d'implantation et sur les possibilités de financement tant dans le cadre d'un partenariat avec le secteur privé que par l'intervention de l'autorité fédérale.

De même, la conception d'un grand Musée de l'Europe, à l'initiative du Parlement européen ,doit permettre une sensibilisation réciproque de la population bruxelloise et des institutions européennes et de faire rayonner Bruxelles bien au-delà de nos frontières, affirmer un peu plus encore Bruxelles comme destination « capitale de l'Europe ». L'accent sera mis sur Bruxelles comme lieu de rencontre des Européens. L'offre touristique liée à « l'Europe des gens » sera développée, en collaboration avec le BITC. L'objectif est de permettre à chaque jeune Européen de visiter la capitale de l'Europe.

Le Gouvernement bruxellois soutiendra les initiatives de nature à développer l'atout incomparable que constitue sa vocation internationale sur les plans culturel et économique. Il favorisera tout ce qui concourt à son attractivité tant pour les habitants de la ville que pour ceux du reste du pays et de l'étranger.

La qualité de l'accueil est une autre condition déterminante du succès d'une politique touristique renforcée. Elle repose sur la sensibilisation de toutes les professions qui y sont liées, le développement de formations permanentes, l'amélioration de la signalétique, la création de circuits favorisant l'usage de modes de transport doux et respectueux de l'environnement, l'accessibilité pour les personnes handicapées, ... L'attractivité de structures existantes, telles le Port et le Canal, sera accentuée; la législation sur la labellisation promouvra aussi le tourisme durable. Un effort particulier sera consacré à La promotion du TGV comme mode d'accès vers Bruxelles ainsi que l'accueil des touristes dans les gares.

L'offre de grands événements sera étendue afin de favoriser de nouveaux gisements d'emplois.

Les synergies entre le commerce, la vie culturelle et le tourisme seront renforcées. La volonté du Gouvernement bruxellois est de voir les zones dites touristiques élargies en Région de Bruxelles-Capitale.

Dans l'attente de la régionalisation éventuelle de la compétence en matière de tourisme, souhaitée par le Gouvernement bruxellois et évoquée dans la note Octopus de janvier 2008, le renforcement des synergies entre le BITC, l'OPT et Toerism Vlaanderen sera recherché. La plate-forme

De Regering zal zich uitspreken over de ligging van een nationaal stadion in het licht van alle studies over de mogelijkheden tot vestiging en de financieringsmogelijkheden, zowel via het partnership met de privé-sector als via de tegemoetkoming vanwege de federale overheid.

Zo moet ook het ontwerp van een groot Museum van Europa, op initiatief van het Europees Parlement, enerzijds de mogelijkheid bieden zowel de Brusselse bevolking als de Europese instellingen te sensibiliseren en de uitstraling van Brussel tot ver buiten de landsgrenzen te waarborgen en anderzijds Brussel nog een beetje meer te bevestigen als bestemming « hoofdstad van Europa ». De nadruk zal worden gelegd op Brussel als ontmoetingsplaats voor Europeanen. Het toeristisch aanbod van het « Europa van de mensen » zal ontwikkeld worden in samenwerking met BITC. De doelstelling bestaat erin elke jonge Europeaan de mogelijkheid te bieden de hoofdstad van Europa te bezoeken.

De Brusselse Regering moet de initiatieven steunen die erop gericht zijn de onvergelijkbare troef te ontwikkelen die de internationale roeping van het Gewest op cultureel en economisch vlak is. De Regering zal alles steunen wat bijdraagt tot de attractiviteit van het Gewest, zowel voor de inwoners van de stad als voor de inwoners van de rest van het land en het buitenland.

De kwaliteit van het onthaal is een andere bepalende voorwaarde voor het slagen van een versterkt toeristisch beleid. Deze kwaliteit is gebaseerd op de sensibilisering van alle beroepen die ermee te maken hebben, de ontwikkeling van permanente opleidingen, de verbetering van de bewegwijzering, de aanleg van parcours die het gebruik van zachte en milieuvriendelijke vervoersmiddelen in de hand werken, de toegankelijkheid voor personen met een handicap, ... De nadruk zal worden gelegd op de aantrekkelijkheid van bestaande structuren zoals de Haven en het Kanaal; de wetgeving rond de toekenning van het label moet ook het duurzame toerisme promoten. De promotie van de HST als vervoersmiddel naar Brussel en het onthaal van de toeristen in de stations zullen worden aangemoedigd.

Het aanbod van grote evenementen zal worden uitgebreid om nieuwe bronnen van werkgelegenheid in de hand te werken.

De synergieën tussen de handel, het culturele leven en het toerisme moeten worden versterkt. De wil van de Brusselse Regering bestaat erin de zogenaamde toeristische gebieden uit te breiden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In afwachting van de eventuele regionalisering van de bevoegdheid inzake toerisme, die de Brusselse Regering wenst en die vermeld staat in de Octopusnota, zal de versterking van de synergie tussen BITC, het OPT en Toerisme Vlaanderen worden nagestreefd. Het gewestelijke platform

régionale poursuivra son travail de coordination des initiatives touristiques notamment en termes de décision et de financement des années thématiques (par exemple L'année touristique 2012 sera consacrée à la gastronomie).

Le rôle du BIP comme instrument de promotion et d'information sur la Région à destination des touristes sera soutenu.

3.4. Soutenir les industries créatives et culturelles

Pour l'essentiel, les compétences culturelles sont, à Bruxelles, exercées par les institutions communautaires et fédérale. La Région joue cependant un rôle clé grâce à ses opérateurs économiques ou en appui de projets locaux, et de manifestations culturelles d'envergure qui contribuent tant à la richesse et à la diversité culturelle qu'à son rayonnement de capitale nationale et internationale. Le secteur culturel à Bruxelles génère également, directement ou indirectement, un volume important d'activités économiques.

La mise en place d'infrastructures ou de projets culturels dans le cadre du développement des zones stratégiques pour le rayonnement international de Bruxelles en constituera un axe important avec notamment la construction d'une salle de spectacles polyvalente, la promotion de l'activité des institutions culturelles régionales et fédérales du Mont des Arts, ainsi que des maisons des cultures, la poursuite du soutien au projet bi-culturel, régional et local à Flagey, et la création d'un Musée de l'Europe dans le quartier européen.

La Région soutiendra les industries culturelles et audiovisuelles. Elle encouragera la mise en place d'une plate-forme rassemblant les acteurs culturels et qui sera chargée d'élaborer un carnet de bord 2010-2020 définissant des objectifs ambitieux pour une politique culturelle, dont la création d'une école bruxelloise de danse fédérant les initiatives et les institutions existantes. Le développement des activités liées aux métiers du cirque sera encouragé. Un guichet unique d'information et de coordination des infrastructures sera créé. La collaboration Wallimage-Bruxellimage mise en place pour soutenir l'industrie cinématographique à Bruxelles sera évaluée après 3 années d'exercice et, le cas échéant, étendue. La création d'un grand studio de tournage sur le territoire de la Région sera soutenu. L'offre de lieux de répétition aux artistes professionnels et amateurs via les opérateurs régionaux comme la SDRB sera recherchée. La centralisation de l'information sur l'offre culturelle disponible à Bruxelles sera mise en place avec la possibilité de centraliser les réservations par ce canal également. Le BIP, lieu de référence touristique et culturel verra son rôle renforcé à cet égard.

zal zijn werk inzake coördinatie van de toeristische initiatieven voortzetten, meer bepaald op het vlak van de besluitvorming en de financiering van themajaren (bv het toeristische jaar 2012 zal gewijd zijn aan de gastronomie).

De rol van het BIP als instrument voor de promotie van en de informatie over Brussel ten dienste van de toeristen zal ondersteund worden.

3.4. De creatieve en culturele nijverheid ondersteunen

De culturele bevoegdheden worden in Brussel voor het grootste deel uitgevoerd door de instellingen van de federale overheid en de gemeenschappen. Het Gewest speelt echter een sleutelrol – dank zij zijn economische operatoren en in steun van lokale projecten en grote culturele manifestaties die zowel bijdragen tot de rijkdom en de culturele diversiteit als tot zijn uitstraling als nationale en internationale hoofdstad. De culturele sector te Brussel zorgt ook – rechtstreeks en onrechtstreeks – voor veel economische activiteit.

De oprichting van een infrastructuur of culturele projecten in het kader van de ontwikkeling van de strategische gebieden voor de internationale uitstraling van Brussel is hiervan een belangrijke krachtlijn met meer bepaald de bouw van een polyvalente evenementenzaal, de promotie van de activiteiten van de gewestelijke en federale culturele instellingen van de Kunstberg, de promotie van de activiteiten van de Huizen van Cultuur, de voortzetting van de steun aan het biculturele, gewestelijke en lokale project te Flagey en de bouw van een Museum van Europa in de Europese Wijk.

Het Gewest zal de culturele en audiovisuele nijverheid steunen. Het zal de oprichting steunen van een platform dat de culturele actoren verenigt en ermee belast wordt een planning 2010-2020 uit te werken waarin ambitieuze projecten voor een cultureel beleid worden bepaald, waaronder de oprichting van een Brusselse dansschool die de bestaande initiatieven en instellingen verenigt. De ontwikkeling van de activiteiten inzake circusberoepen zal worden aangemoedigd. Er zal een uniek loket voor de informatie en de coördinatie van de infrastructuur worden opgericht. De samenwerking Wallimage-Bruxellimage die is opgezet om de filmindustrie in Brussel te steunen, zal na 3 jaar worden geëvalueerd en indien nodig uitgebreid. De oprichting van een grote filmstudio op het grondgebied van het Gewest zal worden gesteund. Er zullen repetitieplaatsen worden aangeboden aan beroeps- en amateurartiesten via gewestelijke operatoren als de GOMB. De informatie over het culturele aanbod dat beschikbaar is in Brussel, zal worden gecentraliseerd met de mogelijkheid om de reservaties via dit kanaal ook te centraliseren. De rol van het BIP, de toeristische en culturele referentieplaats, zal in dit opzicht worden versterkt.

3.5. Le commerce extérieur; attirer l'investissement étranger

Soutenir les entreprises bruxelloises exportatrices et promouvoir la Région comme terre d'investissement étranger est nécessaire vu l'exiguïté du marché intérieur et compte tenu du contexte d'internationalisation croissante.

Certains dispositifs doivent être amplifiés et adaptés en fonction des besoins spécifiques des entreprises bruxelloises exportatrices qui sont pour leur grande majorité des PME et TPE. Il s'agit donc, tout en gardant le principe de service universel, d'accroître la professionnalisation des services offerts aux entreprises. Au rang de ces dispositifs, les priorités doivent être accordées au réseau des attachés à l'étranger (qui sont également des relais pour la prospection d'investisseurs étrangers), à l'encouragement de la mobilité internationale des jeunes, à la poursuite de la simplification administrative et à la promotion de l'image de marque générale des entreprises bruxelloises.

Pour favoriser les investissements étrangers, créateurs d'emploi et vecteurs d'image de marque pour Bruxelles, il faut renforcer le réseau des attachés économiques (mise en place d'attachés spécialisés pour intensifier la prospection), concrétiser le plan de city-marketing, renforcer la collaboration avec des acteurs tels que le Port de Bruxelles (logistique et distribution) et mettre en place une évaluation constante de la compétitivité et des atouts de la Région comme terre d'investissements étrangers. Le Gouvernement cherchera à amplifier les synergies avec les autres Régions en la matière.

Les synergies entre la promotion des investissements étrangers et le soutien aux exportations seront approfondies. Des collaborations plus étroites entre les réseaux d'attachés commerciaux et les échanges d'expertise géographique et sectorielle seront renforcées dans le but d'améliorer la gamme de services aux entreprises. Une collaboration structurelle sera ensuite envisagée sur base des résultats obtenus.

3.6. Investir dans la recherche et l'innovation pour faire de Bruxelles une capitale de la connaissance

Bruxelles dispose d'un potentiel exceptionnel d'acteurs de premier plan : concentration importante d'entreprises dans les secteurs de TIC et des sciences de la vie, institutions universitaires et d'enseignement supérieur de renommée internationale, centres hospitaliers de haute qualité, centres sectoriels qui accompagnent les entreprises, ... Avec plus de 70.000 étudiants en provenance de Bruxelles, de Flandre, de Wallonie ou de l'étranger, elle est la première ville universitaire du pays. L'ensemble de ces acteurs forme

3.5. De buitenlandse handel steunen, buitenlandse investeringen aantrekken

De ondersteuning van de Brusselse exportondernemingen en de promotie van het Gewest als plaats voor buitenlandse investeringen is noodzakelijk, gezien de kleine omvang van de interne markt en rekening houdend met een context van toenemende internationalisering.

Sommige voorzieningen moeten worden uitgebreid en aangepast in functie van de specifieke behoeften van de Brusselse exportondernemingen waarvan de KMO's en de ZKO's het grootste deel uitmaken. Het komt er dus op aan de professionalisering te verhogen van de diensten die worden aangeboden aan de ondernemingen en daarbij het principe van de universele dienstverlening te handhaven. Binnen deze voorzieningen moet voorrang worden gegeven aan het netwerk van attachés in het buitenland (die tevens de verbindingspersonen zijn voor de prospectie van buitenlandse investeerders), aan het aanmoedigen van de internationale mobiliteit van de jongeren, de voortzetting van de administratieve vereenvoudiging en de bevordering van het algemene merkimage van de Brusselse ondernemingen.

Om de buitenlandse investeringen in de hand te werken die arbeidsplaatsen creëren en een vector zijn voor het merkimage van Brussel, moet het netwerk van economische attachés versterkt worden (aanduiding van gespecialiseerde attachés om de prospectie te versterken), het plan voor de city-marketing worden geconcretiseerd, de samenwerking worden versterkt met actoren als de Haven van Brussel (logistiek en distributie) en de concurrentiekracht en de troeven van het Gewest als plaats voor buitenlandse investeringen voortdurend worden geëvalueerd. De Regering zal ter zake trachten de synergieën met de andere Gewesten te versterken.

De synergieën tussen de bevordering van buitenlandse investeringen en steun aan de uitvoer moeten worden uitgediept. Er zal nauwe samenwerking uitgebouwd worden tussen de netwerken van handelsattachés en de uitwisseling van geografische en sectorale deskundigheid om het dienstenaanbod aan de ondernemingen te verbeteren. Vervolgens zal op basis van de behaalde resultaten structurele samenwerking overwogen worden.

3.6. Investeren in onderzoek en innovatie om van Brussel een kennishoofdstad te maken

Brussel beschikt over een uitzonderlijk potentieel aan belangrijke actoren : grote concentratie van ondernemingen in de sectoren van ICT en levenswetenschappen, universitaire instellingen en instellingen voor hoger onderwijs met internationale faam, ziekenhuiscentra van een hoge kwaliteit, sectorale centra die de ondernemingen begeleiden, ... Met ruim 70.000 studenten uit Brussel, Vlaanderen en Wallonië is Brussel de eerste universiteitsstad van het land. Al deze actoren vormen een netwerk met een opmerkelijke

un réseau d'une vitalité remarquable. Ils constituent également un vecteur d'image important pour le rayonnement international de Bruxelles.

La mise en place progressive d'un interface de collaboration interuniversitaire regroupant l'ensemble des universités bruxelloises sera encouragée.

La recherche et l'innovation sont porteuses d'un potentiel important pour l'emploi et la dynamique régionale du développement régional. A l'heure de l'économie de la connaissance, de l'innovation ouverte et vu l'exceptionnel potentiel scientifique de la Région, une politique ambitieuse en matière de recherche et d'innovation doit contribuer, d'une part, à la création directe et indirecte d'activités nouvelles et donc d'emplois à Bruxelles et, d'autre part, à la conduite d'une politique adaptée spécificités de la Ville-Région afin d'améliorer la qualité de vie des Bruxellois.

L'investissement dans la recherche est majoritairement composé de ressources humaines et d'emplois. La recherche produit des connaissances. Avec l'aide de stratégies d'innovation et d'entrepreneuriat, celles-ci peuvent se traduire en activités nouvelles créatrices de valeur ajoutée et donc d'emplois multiples.

Si la recherche prépare les activités de demain, la production de connaissances constitue la matière première de l'économie de services qui caractérise Bruxelles. Il est donc primordial que cette connaissance soit abondante.

En outre, le secteur de la recherche est un domaine par excellence de concrétisation de l'alliance économie-emploi-environnement.

Nous avons l'ambition de faire de Bruxelles la « capitale de la connaissance », au profit de tous les Bruxellois !

La présidence belge de l'Union européenne devra être mise à profit pour améliorer l'efficacité du soutien à la recherche et à l'innovation, un soutien accru aux PME, au secteur des TIC et au développement d'une société durable.

Notre politique sera axée autour des axes forts suivants.

Premièrement, dans le cadre des moyens budgétaires, ceux dévolus à la recherche scientifique en Région bruxelloise seront accrus pour tendre vers les normes européennes recommandées.

Deuxièmement, le ciblage des aides dans des secteurs porteurs d'emplois que sont les TIC, les sciences du vivant et de l'environnement et d'innovation sera poursuivi en évitant les saupoudrages afin d'atteindre une plus grande efficacité. Ce ciblage sera couplé à une amplification des efforts de structuration du soutien à la recherche et à l'in-

vitaliteit. Ze zijn tevens een belangrijke imagovector voor de internationale uitstraling van Brussel.

De geleidelijke oprichting van een interface voor interuniversitaire samenwerking, waarin alle Brusselse universiteiten worden gegroepeerd, zal worden aangemoedigd.

Onderzoek en innovatie bevatten een groot potentieel voor de werkgelegenheid en de gewestelijke dynamiek van de gewestelijke ontwikkeling. In de tijd van de kenniseconomie en de open innovatie en gezien het uitzonderlijk wetenschappelijk potentieel van het Gewest, moet een ambitieus beleid inzake onderzoek en innovatie enerzijds bijdragen tot de rechtstreekse en onrechtstreekse creatie van nieuwe activiteiten in Brussel en dus van banen en anderzijds tot het voeren van een beleid dat is aangepast aan de eigenheden van het Stadsgewest om de levenskwaliteit van de Brusselaars te verbeteren.

De investering in onderzoek bestaat grotendeels uit personeel en banen. Onderzoek leidt tot kennis. Met de hulp van strategieën op het vlak van innovatie en ondernemerschap kan deze kennis leiden tot nieuwe activiteiten met een toegevoegde waarde en dus tot vele banen.

Hoewel onderzoek de activiteiten van de toekomst voorbereidt, is de productie van kennis de hoeksteen van de diensteneconomie die Brussel kenmerkt. Het is dus zeer belangrijk dat deze kennis overvloedig aanwezig is.

Bovendien is de sector van het onderzoek een domein bij uitstek voor de concrete uitvoering van de alliantie economie-werkgelegenheid-milieu.

We hebben de ambitie om van Brussel de « kennishoofdstad » te maken, wat alle Brusselaars ten goede komt!

Van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie moet gebruik worden gemaakt om de doeltreffendheid van de steun aan onderzoek en innovatie te verbeteren, meer steun de beiden aan de KMO's, de ICT-sector en de ontwikkeling van een duurzame maatschappij.

Ons beleid zal worden toegespitst op de volgende sterke krachtlijnen :

Ten eerste zullen, binnen de perken van de beschikbare begrotingsmiddelen, de middelen voor het wetenschappelijk onderzoek in het Brussels Gewest worden verhoogd om te evolueren naar de aanbevolen Europese normen.

Ten tweede moet de hulp verder worden toegespitst op de sectoren met een potentieel aan werkgelegenheid, namelijk ICT, levenswetenschappen en milieu, en aan innovatie; hierbij moet versnippering worden vermeden om tot een maximale doeltreffendheid te komen. Deze doelgerichte hulp moet worden gekoppeld aan een versterking van de

novation : palette d'aides directes aux entreprises, soutien direct aux centres sectoriels, promotion de bourses universitaires, programmes d'impulsion dans les secteurs prioritaires.

Ainsi, un nouveau cycle de programmes d'impulsion (universités) et de nouveaux appels à projets (entreprises) seront lancés dans les 3 secteurs prioritaires visés.

La nouvelle ordonnance en matière de recherche sera complètement mise en œuvre avec l'adoption de tous ses arrêtés.

Les programmes de bourses à destination des universités et des chercheurs seront poursuivis et amplifiés : Prospective Research For Brussels (PRFB), Brains Back to Brussels (BB2B), Spin-of in Brussels (SOIB).

Les carrières scientifiques seront promues auprès des jeunes. Research in Brussels a un rôle important à jouer à cet égard.

Troisièmement, les synergies entre les universités présentes à Bruxelles et les entreprises qui font de la recherche seront amplifiées. Une concertation accrue sera mise en place entre acteurs de la recherche fondamentale et acteurs de la recherche appliquée. En outre, des synergies avec les campus et les structures wallonnes et flamandes doivent être mises en place. Les acteurs régionaux seront mobilisés autour de nouvelles mesures qui maximalisent l'impact à et pour Bruxelles. De nouveaux programmes stratégiques seront développés qui traitent de problématiques régionales (plate-formes stratégiques de recherches multidisciplinaires), impliquant des acteurs académiques, privés et institutionnels, dans un esprit d'innovation et dont les résultats seront valorisables par un ensemble d'acteurs socio-économiques.

La coopération avec les autres Régions sera développée avec pour objectif de sortir d'une logique concurrentielle et de développer des collaborations « win win », avec notamment l'uniformisation de procédures et la simplification des mécanismes de collaborations. A titre d'exemple, des collaborations interrégionales pourront se matérialiser pour la mise en place d'incubateurs ou de clusters gérés conjointement ou non-concurrents. Un système de « portabilité » de l'aide régionale, qui permettrait de compenser les moyens investis par une Région en cas de départ d'une entreprise, à charge de la Région de la nouvelle implantation, sera étudié.

Quatrièmement, il est essentiel de se doter d'outils performants à la hauteur des ambitions.

inspanningen tot structureren van de steun aan onderzoek en innovatie : rechtstreekse hulpmaatregelen voor ondernemingen, rechtstreekse hulp aan de sectorale centra, promotie van universiteitsbeurzen, impulsprogramma's in de prioritaire sectoren.

Zo moet een nieuwe cyclus impulsprogramma's (universiteiten) worden opgestart en moeten er nieuwe projectoproepen (ondernemingen) worden gelanceerd in de 3 bovenvermelde prioritaire sectoren.

De nieuwe ordonnantie inzake onderzoek moet volledig worden uitgevoerd met de goedkeuring van alle besluiten.

De beursprogramma's voor de universiteiten en onderzoekers moeten worden voortgezet en versterkt : Prospective Research for Brussels (PRFB), Brains Back to Brussels (BB2B), Spin-off in Brussels (SOIB).

De wetenschappelijke loopbanen zullen gepromoot worden bij jongeren. Research in Brussels moet in dit opzicht een grote rol spelen.

Ten derde moeten de synergieën tussen de universiteiten die zijn gevestigd in Brussel en de ondernemingen die onderzoek verrichten, worden uitgebreid. Er moet meer overleg plaatshebben tussen de actoren die fundamenteel en de actoren die toegepast onderzoek verrichten. Bovendien moeten er samenwerkingsverbanden worden opgezet met de campussen en de Waalse en Vlaamse structuren. De gewestelijke actoren moeten worden gemobiliseerd rond nieuwe maatregelen die de impact in en voor Brussel maximaliseren. Er moeten nieuwe strategische programma's worden ontwikkeld die gewestelijke problemen behandelen (strategische platformen voor multidisciplinair onderzoek), waarbij academische, institutionele en privé-actoren betrokken worden in een geest van innovatie en waarvan de resultaten moeten worden gehoorwaardeerd door een reeks socio-economische actoren.

De samenwerking met de andere Gewesten zal worden ontwikkeld met als doelstelling uit een concurrentielogica te stappen en « win-win » samenwerkingsverbanden op te zetten, met meer bepaald de uniformering van procedures, de vereenvoudiging van samenwerkingsmechanismen. Bijvoorbeeld de intergewestelijke samenwerkingsverbanden kunnen op het getouw worden gezet voor de oprichting van incubatoren of clusters die gezamenlijk of niet-concurrerend worden beheerd. Er zal een systeem voor de « overdraagbaarheid » van de gewestelijke hulp worden bestudeerd dat de mogelijkheid zou bieden de middelen die zijn geïnvesteerd door een Gewest, te compenseren wanneer een onderneming verhuist; deze compensatie zou ten laste vallen van het Gewest waar deze onderneming zich opnieuw vestigt.

Ten vierde is het belangrijk dat er performante middelen beschikbaar zijn, zodat aan de ambities kan worden voldaan.

L'IRSIB sera renforcée dans son organisation. La coopération entre les acteurs du soutien aux projets innovants que sont l'Institut d'Encouragement à la Recherche Scientifique et de l'Innovation de Bruxelles (IRSIB) et l'Agence Bruxelloise pour l'Entreprise (ABE) sera formalisée.

Une priorité sera donnée au seul secteur prioritaire qui n'est pas encore couvert : l'environnement. Le projet Greenbizz relatif à l'accueil et l'accompagnement des entreprises « vertes » démarrant leurs activités sera concrétisé. Après évaluation, de nouveaux incubateurs d'entreprises spin-off issues des résultats de la recherche seront développés. La mise en place d'une coupole de gestion des incubateurs sera étudiée.

Les moyens du CPS seront garantis et son installation au sein de la maison de la concertation, animée par le CES, sera étudiée.

CHAPITRE 2 Concrétiser le droit au logement

Toutes les formules de politique du logement garantissant à terme une maîtrise foncière publique seront amplifiées pour prolonger le premier plan logement qui sera évalué. La politique sociale du logement (par l'intermédiaire du Fonds du logement, des agences immobilières sociales,...) sera encore accrue à destination des ménages à faibles revenus et des personnes fragilisées. Afin d'apurer les retards dans la mise en œuvre des plans d'investissement existants dans le logement social et pour prévenir leur apparition dans les plans futurs, les moyens humains de la SLRB et des SISP seront renforcés et adaptés et les procédures seront simplifiées. L'instauration d'une nouvelle allocation-loyer sera conditionnée à l'état des finances régionales et à la mise en place de grilles de référence de loyers qui seront fonction de fourchettes de valeurs objectives.

Dans le respect du principe du droit au logement pour tous, la production de logements à destination des personnes handicapées et des familles nombreuses sera développée.

Le Gouvernement restera également attentif à la demande des jeunes ménages à revenus moyens.

1. Encadrer les loyers

Des grilles de référence de loyers par quartier seront établies après consultation des représentants des locataires, propriétaires et des partenaires sociaux. Pour ce faire, il sera tenu compte des expériences-pilote menées au niveau fédéral. Dès à présent et dans la perspective de la régionalisation

Het IWOIB moet worden versterkt in zijn organisatie. De samenwerking tussen de actoren voor de steun aan innoverende projecten, namelijk het Instituut voor de Bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel (IWOIB) en het Brussels Agentschap voor de Onderneming (BAO) moet worden geformaliseerd.

Er zal prioriteit worden verleend aan de enige prioritaire sector die nog niet is gedekt : het milieu. Het project Greenbizz inzake het onthaal en de begeleiding van « groene » ondernemingen die hun activiteiten opstarten, moet worden geconcretiseerd. Na evaluatie zullen nieuwe incubatoren van spin-offondernemingen worden ontwikkeld op basis van de resultaten van het onderzoek. De oprichting van een koepel voor het beheer van de incubatoren zal worden bestudeerd.

De middelen van de RWB zullen worden gewaarborgd en de vestiging ervan in het overleghuis met de ESR als drijvende kracht zal worden bestudeerd.

HOOFDSTUK 2 Concrete invulling geven aan het recht op wonen

Alle formules inzake huisvestingsbeleid die op termijn een openbaar grondbeheer waarborgen, zullen worden uitgebred om het eerste huisvestingsplan, dat geëvalueerd zal worden, te verlengen. Het sociale huisvestingsbeleid (met tussenkomst van het woningfonds, de sociale verhuurkantoren, ...) moet nog worden versterkt voor de gezinnen met een laag inkomen en kwetsbare personen. Om de vertraging in te lopen bij de uitvoering van de bestaande investeringsplannen in de sociale huisvesting en om te voorkomen dat er in toekomstige plannen vertraging wordt opgelopen, zullen de human resources van de BGHM en de openbare vastgoedmaatschappijen versterkt en aangepast worden en zullen de procedures worden vereenvoudigd. De invoering van een nieuwe huurtoelage zal worden gekoppeld aan de toestand van de gewestelijke financiën en de uitwerking van roosters met huurrichtprijzen, op grond van reeksen van objectieve waarden.

In navolging van het beginsel dat elkeen recht heeft op huisvesting, zal de productie van woningen voor personen met een handicap en kroostrijke gezinnen verder ontwikkeld worden.

De Regering zal tevens aandacht blijven hebben voor de vraag van jonge gezinnen met een middelgroot inkomen.

1. De huurprijzen omkaderen met huurrichtprijzen

Na raadpleging van de vertegenwoordigers van de huurders, eigenaars en sociale partners zullen roosters worden opgesteld met huurrichtprijzen per wijk. Er zal rekening gehouden worden met de proefprojecten die gevoerd werden op federaal niveau. In het vooruitzicht van de regionale

lisation de la compétence sur la réglementation des loyers, le Gouvernement préparera le cadre législatif et réglementaire permettant de valider ces grilles. Ces loyers de référence tiendront notamment et progressivement compte de la qualité énergétique des biens proposés.

Le logement est un droit constitutionnel et un besoin fondamental à ce point prégnant qu'il ne peut être laissé à la seule détermination du marché. Dans cet esprit, le Gouvernement sera attentif aux loyers démesurés qui sont demandés par certains propriétaires.

Seront étudiés, en fonction des disponibilités budgétaires, des incitants notamment fiscaux favorisant les propriétaires qui coopèrent aux objectifs sociaux et environnementaux du Gouvernement.

2. Aider les locataires à accéder à un logement décent

Les aides existantes (ADIL, les aides du Fonds de solidarité du Code du logement, les AIS, ...) seront renforcées. Le bénéfice des ADIL sera étendu aux personnes résidant dans les maisons d'accueil et les maisons de transit.

L'instauration d'une nouvelle allocation-loyer sera conditionnée à l'état des finances régionales et à la mise en place de grilles de référence de loyers qui seront fonction de fourchettes de valeurs objectives. Elle sera envisagée en priorité pour les candidats en attente d'un logement social depuis plusieurs années.

Un Fonds régional et mutueliste des garanties locatives géré par les pouvoirs publics permettra, d'une part, aux locataires de bénéficier d'intérêts fixes et, d'autre part, de dégager une plus-value financière en faveur de la garantie locative pour les plus démunis.

L'intervention de la Région dans la couverture d'une assurance contre la perte d'emploi en faveur des locataires sera étudiée.

3. Préserver et développer le logement social

Le moratoire sur la vente des logements gérés par les SISP et la SLRB sera maintenu. La mise en commun de certaines ressources techniques de SISP voisines, par exemple par la constitution de centrales d'achats, sera systématiquement soutenue.

L'adaptation des logements sociaux aux besoins des familles bruxelloises en fonction du rapport entre la grandeur du logement et la composition de famille sera étudiée.

lisering van de bevoegdheid inzake de reglementering van de huurprijzen, zal de Regering onmiddellijk het wetgevend en reglementair kader voorbereiden dat het mogelijk maakt deze roosters vast te leggen. De huurrichtprijzen moeten meer bepaald en geleidelijk rekening houden met de energetische kwaliteit van de voorgestelde panden.

Wonen is een grondwettelijk recht en een fundamentele behoefte met zo'n grote betekenis dat de markt hier niet alleen over kan beslissen. In die geest zal de Regering aandacht hebben voor de overdreven huurprijzen die gevraagd worden door sommige eigenaars.

In functie van de budgettaire beschikbaarheid zullen (onder meer fiscale) stimuli worden bestudeerd die de eigenaars begunstigen die meewerken aan de sociale en milieudoelstellingen van de Regering.

2. De huurders helpen om een behoorlijke woning te vinden

De bestaande hulp (VIHT, de toelagen van het Solidariteitsfonds van de Huisvestingscode, de SVK's, ...) zal worden versterkt. De regeling betreffende de VIHT zal uitgebreid worden, zodanig dat ook personen die wonen in een opvangtehuis of een transitwoning, ervoor in aanmerking komen.

De invoering van een nieuwe huurtoelage moet verbonden worden aan de toestand van de gewestelijke financiën en aan de uitwerking van roosters met huurrichtprijzen op grond van reeksen van objectieve waarden. Zij zal prioritair in overweging worden genomen voor de kandidaten die reeds verscheidene jaren wachten op een sociale woning.

Een gewestelijk en mutualistisch Fonds van huurwaarborgen dat wordt beheerd door de overheid, zal de huurders enerzijds de mogelijkheid bieden vaste intrestvoeten te genieten en anderzijds een financiële meerwaarde te bieden ten gunste van de huurwaarborg voor de minst bedeelden.

De tussenkomst van het Gewest in de dekking van een verzekering tegen het verlies van werk door huurders zal worden bestudeerd.

3. De sociale huisvesting bewaren en ontwikkelen

Het moratorium op de verkoop van woningen die worden beheerd door de OVM's en de BGHM moet behouden blijven. Het gezamenlijk gebruik van bepaalde technische middelen van naburige OVM's, bijvoorbeeld door de oprichting van aankoopcentrales, zal systematisch worden gesteund.

De aanpassing van de sociale woningen aan de behoeften van de Brusselse gezinnen in functie van de grootte van de woning en de samenstelling van het gezin, zal worden

En fonction des disponibilités budgétaires seront développés l'offre de logements adaptés aux personnes à mobilité réduite et handicapées et les projets d'habitats semi-collectifs et intergénérationnels (du type maisons-kangourous) et ceux à l'attention des personnes âgées (du type Versailles-Seniors), en partenariat avec les autorités communautaires, les communes et les CPAS.

Les habitants qui occupent un logement social dont la taille ne correspond plus à celle de leur famille seront encouragés à solliciter une mutation.

Pour les personnes âgées, des incitants concrets seront instaurés à cet effet (aide logistique ou technique pour le déménagement, pour l'installation dans le nouveau logement, etc.) en évitant toute rupture de stabilité familiale, physique ou émotionnelle.

La Région mettra en place un bail à durée déterminée de 9 ans pour les nouveaux entrants à partir de 2010. A l'issue du bail, celui-ci ne pourrait être renouvelé que si les occupants ne dépassent pas de 10 % les conditions pour pouvoir bénéficier d'un logement social. Le Gouvernement pourra déterminer des dérogations pour des raisons liées à l'âge et à la santé. Le plafond de la cotisation de solidarité sera relevé.

La subvention régionale des travaux de rénovation des logements sociaux sera au moins maintenue au niveau de 50 %.

Le Gouvernement poursuivra ses efforts en vue de réduire le taux de vacance dans le logement social.

Dans la mesure du possible, sera simplifié le mode de calcul du loyer social et des charges. Afin de réduire celles-ci, les nouveaux plans d'investissement et de construction favoriseront prioritairement les travaux menant à des économies d'énergie.

La SLRB créera un système d'information centralisé à destination des candidats-locataires les informant sur les délais probables d'attente de chaque SISP en fonction de la localisation et de la grandeur du logement demandé.

La participation des locataires sera améliorée.

Il est non seulement indispensable de poursuivre la réalisation des constructions de logements sociaux sur les sites retenus par le premier Plan régional de logement mais également de planifier des constructions supplémentaires et la transformation d'immeubles à l'abandon en logements sociaux sur le court, moyen et long terme.

La SLRB recevra les moyens pour renforcer la cellule spécialisée dans l'accompagnement des marchés publics

bestudeerd. In functie van de budgettaire haalbaarheid zal, in samenwerking met de Gemeenschappen, de gemeenten en de OCMW's, het aanbod van aangepaste woningen voor personen met beperkte mobiliteit en personen met een handicap ontwikkeld worden en zullen projecten rond semi-gemeenschappelijke en intergenerationale woonvormen (kangoeroewoningen) alsook projecten voor ouderen (van het type Versailles-Seniors) uitgewerkt worden.

Bewoners van een sociale woning waarvan de omvang niet langer overeenstemt met de gezinssamenstelling zullen aangemoedigd worden om een mutatie aan te vragen.

Voor bejaarden zullen hiertoe concrete stimuli worden ingevoerd (logistieke of technische hulp voor de verhuizing, voor de installatie in de nieuwe woning, enz.) waarbij erop wordt gelet dat de familiale, fysieke of emotionele stabiliteit niet wordt geschaad.

Het Gewest moet een huurovereenkomst van bepaalde duur van 9 jaar instellen voor nieuwe huurders vanaf 2010. Wanneer deze huurovereenkomst afloopt, zou deze slechts kunnen worden verlengd als de huurders met maximaal 10 % de voorwaarden overschrijden om aanspraak te maken op een sociale woning. De Regering zal afwijkingen kunnen bepalen omwille van redenen inzake ouderdom en gezondheid. Het Plafond van de solidariteitsbijdrage zal worden opgetrokken.

De gewestelijke betoelaging van de renovatiewerken van de sociale woningen zal ten minste behouden blijven op het niveau van 50 %.

De Regering zal haar inspanningen voortzetten om de leegstand in de sociale huisvesting te verminderen.

In de mate van het mogelijke zal de berekeningswijze van de sociale huurprijs en van de lasten vereenvoudigd worden. Om deze te beperken, zullen de nieuwe investerings- en bouwplannen prioritair de werken vergemakkelijken die leiden tot energiebesparing.

De BGHM zal een gecentraliseerd informatiesysteem creëren voor kandidaat-huurders dat hen informeert over de vermoedelijke wachttijden van elke OVM in functie van de ligging en de grootte van de gevraagde woning.

De participatie van de huurders moet verbeterd worden.

Het is niet alleen noodzakelijk de bouw van sociale woningen voort te zetten op de sites die in aanmerking werden genomen door het eerste Gewestelijk Huisvestingsplan, maar ook bijkomende bouwwerken te plannen en leegstaande gebouwen om te vormen tot sociale woningen, dit op korte, middellange en lange termijn.

De BGHM zal de middelen krijgen om een cel op te richten die is gespecialiseerd in de begeleiding van de

des SISP pour en accélérer le traitement de la conception à l'exécution, et tout spécialement en ce qui concerne tous les types de travaux contribuant aux économies d'énergie. Ces marchés publics devront recourir, chaque fois que c'est possible, aux clauses sociales et environnementales.

Un travail sera entamé par la Région en collaboration avec la SLRB, les SISP et les 19 communes en vue d'une rationalisation du nombre de SISP.

4. Augmenter le parc public et rééquilibrer la répartition régionale du développement des logements sociaux et publics

Le PRDD veillera à planifier le rééquilibrage de la répartition du développement des logements sociaux et publics sur tout le territoire bruxellois.

Le Gouvernement fixera une norme à atteindre dans les 10 années à venir de 15 % de logements de qualité à gestion publique et à finalité sociale sur le territoire de toutes les communes. En vue d'atteindre cet objectif, le Gouvernement mettra en place des partenariats avec les communes incluant des mesures incitatives qui tiennent compte des spécificités urbanistiques de celles-ci.

Dans la foulée de la nouvelle ordonnance sur les logements publics, chaque commune créera une commission d'attribution des logements communaux afin d'objectiver la procédure sur base d'un règlement préétabli.

Le Gouvernement étudiera dans les meilleurs délais le cadre législatif requis pour prévenir dans la mesure du possible les expulsions sans proposition de relogement (via le logement de transit).

5. Développer une offre de logements accessibles aux revenus moyens

Les efforts pour développer une offre de logements accessibles aux revenus moyens (via le Fonds du logement et la SDRB) seront poursuivis.

La SDRB restera un des outils opérationnels les plus importants des politiques de la ville et agira en priorité dans les zones de revitalisation urbaine et dans les ZIR ou Zones leviers prioritaires et proches de la future ZRU.

Pour répondre aux demandes accrues, le Gouvernement étudiera la possibilité de réinstaurer la faculté pour les candidats-acquéreurs de logements de la SDRB de bénéficier des prêts du Fonds du logement.

overheidsopdrachten van de OVM's om de behandeling van ontwerp tot uitvoering ervan te versnellen en meer bepaald voor wat betreft het soort werkzaamheden dat bijdraagt tot energiebesparing. Deze overheidsopdrachten moeten, telkens wanneer dit mogelijk is, sociale en milieu-clausules bevatten.

Het Gewest moet in samenwerking met de BGHM, de OVM's en de 19 gemeenten werken aan een rationalisering van het aantal OVM's.

4. Het openbaar woningenbestand uitbreiden en een nieuw evenwicht brengen in de gewestelijke spreiding van sociale en openbare woningen

Het GPDO zal een nieuw evenwicht tot stand brengen in de spreiding van de ontwikkeling van de sociale en openbare woningen over het hele Brusselse grondgebied.

De Regering zal een norm vastleggen van 15 % kwaliteitswoningen in openbaar beheer en met een sociaal oogmerk op het grondgebied van alle gemeenten, die binnen 10 jaar moet worden behaald. Om deze doelstelling te verwezenlijken, zal de Regering overgaan tot samenwerking met de gemeenten, met inbegrip van aanmoedigingsmaatregelen die rekening houden met hun specifieke stedenbouwkundige kenmerken.

In het zog van de nieuwe ordonnantie over de openbare woningen zal elke gemeente een commissie oprichten voor de toekenning van gemeentelijke woningen om de procedure te objectiveren op basis van een vooraf vastgestelde regeling.

De Regering zal zo snel mogelijk het vereiste wetgevende kader bestuderen om in de mate van het mogelijke uitzettingen zonder voorstel van nieuwe woning te voorkomen (via transitwoningen).

5. Een aanbod aan woningen ontwikkelen dat betaalbaar is voor middelgrote inkomens

De inspanningen om een aanbod aan woningen te ontwikkelen dat betaalbaar is voor middelgrote inkomens (via het Woningfonds en de GOMB), zullen worden voortgezet.

De GOMB zal één van de belangrijkste operationele instrumenten van het stadsbeleid blijven en moet prioritair actief zijn in de stedelijke herwaarderingsgebieden en in de GGB of prioritaire hefboomgebieden die dicht bij de toekomstige stedelijke herwaarderingsgebieden liggen.

Om tegemoet te komen aan de stijgende vraag zal de Regering de mogelijkheid onderzoeken om de kandidaat-kopers van woningen van de GOMB opnieuw de mogelijkheid te bieden om leningen van het Woningfonds te verkrijgen.

Suite à des appels à projets, la SDRB devra accentuer ses collaborations avec le secteur privé. La mise en place de nouveaux mécanismes devra être étudiée, comme la « location-achat » (acquisition différée) ou le « cofinancement » (prêt complémentaire).

Afin de garder les jeunes familles sur le territoire bruxellois, la SDRB veillera à mettre en vente des logements qui atteignent un haut niveau de performance énergétique et qui comportent, dans la mesure du possible, un jardin ou une terrasse.

6. Lutter contre les logements vides et insalubres

Les procédures liées au pouvoir d'expropriation seront allégées dans le cas d'immeubles (de logements ou de bureaux) vides ou insalubres d'une part, et les modalités du droit de gestion publique seront assouplies notamment par l'augmentation de la durée d'amortissement d'autre part.

L'ordonnance relative aux immeubles inoccupés sera appliquée.

Les Contrats de quartier continueront à être un des dispositifs qui permettent de lutter contre les chancres et de rénover les logements vides et insalubres.

Dans le respect d'exigences élémentaires de sécurité et de salubrité, des conventions d'encadrement d'initiatives d'occupation à titre précaire de bâtiments vides seront développées.

7. Alléger la facture énergétique des locataires et des propriétaires occupants

L'amélioration de la performance énergétique des logements sociaux est indispensable mais ne pourra entraîner d'augmentation de l'ensemble formé par les loyers sociaux et les charges locatives et devra, dans la mesure du possible, mener à une réduction de son coût global, au besoin en recourant à un système de tiers investisseur.

Un plan systématique d'analyse des performances énergétiques du parc immobilier bruxellois sera mis en œuvre dès le début de la législature.

La promotion des primes Energie sera améliorée, de même que seront revues les modalités de leur octroi, notamment en tenant compte de critères sociaux pour les primes qui ont trait à des investissements immobiliers.

En coopération avec l'ordre des architectes, sera proposée, sur le modèle du pro deo, une structure d'aide techni-

Op grond van projectoproepen moet de GOMB zijn samenwerking met de privésector versterken. De invoering van nieuwe mechanismen moet worden onderzocht, zoals de « huurkoop » (uitgestelde aankoop) of de « cofinanciering » (aanvullende lening).

Om jonge gezinnen op het Brussels grondgebied te behouden, zal de GOMB erop toezien dat woningen met hoge energieprestaties die in de mate van het mogelijke beschikken over een tuin of een terras, te koop worden gesteld.

6. De strijd tegen leegstaande en ongezonde woningen

Enerzijds zullen de procedures inzake de onteigeningsbevoegdheid in het geval van gebouwen (woningen of kantoren) die leeg staan of ongezond zijn, minder zwaar worden gemaakt en anderzijds zullen de voorwaarden voor het openbaar beheersrecht worden versoepeld, meer bepaald door de verlenging van de afschrijvingsduur.

De ordonnantie betreffende de leegstaande gebouwen zal toegepast worden.

De wijkcontracten zullen één van de voorzieningen blijven die het mogelijk maken de strijd tegen de stadskancers aan te gaan en de lege en ongezonde woningen te renoveren.

Binnen de naleving van de elementaire vereisten inzake veiligheid en gezondheid zullen er overeenkomsten worden ontwikkeld voor de omkadering van initiatieven om leegstaande gebouwen ten titel van gedogen te bewonen.

7. De energiefactuur van de huurders en inwonende eigenaars verlichten

De verbetering van de energieprestatie van de sociale woningen is noodzakelijk, maar mag niet leiden tot een stijging van de combinatie van sociale huurprijzen en huurlasten en moet, in de mate van het mogelijke, leiden tot een daling van de globale kostprijs ervan, waarbij indien nodig een beroep wordt gedaan op een systeem van een derde investeerder.

Bij de aanvang van de legislatuur zal een systematisch plan voor de analyse van de energieprestaties van het Brussels vastgoedpark opgemaakt worden.

De bevordering van de Energiepremies zal worden verbeterd en de voorwaarden voor de toekenning ervan moeten ook worden herzien, meer bepaald rekening houdend met sociale criteria voor de premies die betrekking hebben op investeringen in vastgoed.

In samenwerking met de Orde van Architecten zal – volgens het pro-deo-model – een structuur voor technische

que pour l'amélioration des performances énergétiques des logements accessible aux ménages à faibles revenus.

8. Poursuivre la production de nouveaux logements

La politique de logement public de la Région a permis de rencontrer en partie les demandes des Bruxellois. Toutefois, au regard de la situation sociale et de la sociologie de la Région, il s'agit de confirmer ces politiques, parallèlement à la production du secteur privé.

En effet, la maîtrise foncière publique permet à de nombreux Bruxellois de se loger dans des conditions sociales que le marché privé ne peut plus octroyer. Il est donc primordial de poursuivre l'effort dans le cadre des politiques de la ville (logements assimilés sociaux dans les Contrats de quartier), de financement de logements sociaux aux communes (immeubles isolés), de construction et de rénovation de logements sociaux (Plan logement, programmes de rénovation pour remettre sur le marché public des logements non conformes ou vides), d'offres de logements moyens (Fonds du logement et SDRB).

La réaffectation de bureaux vides en logements permettra par ailleurs d'améliorer la mixité des fonctions dans bon nombre de quartiers qui ne comptent que très peu d'habitants sur base des études relatives aux conditions de faisabilité juridique, architecturale et économique d'une telle opération.

Il s'agira également de renforcer les partenariats avec le secteur privé pour offrir une mixité de logements, et ce afin de répondre le mieux possible au défi démographique qui attend la Région.

Les opérations de création de logements doivent aussi être de réelles opportunités d'emploi pour les Bruxellois les moins qualifiés en activant systématiquement les clauses sociales et environnementales dans les marchés de production.

Les nouveaux logements devront répondre de manière optimale aux objectifs de réduction des émissions de gaz à effet de serre.

9. Aider à l'acquisition de logements et soutenir de nouvelles formes d'habitat

Les rôles et moyens du Fonds du Logement resteront constamment soutenus. Les modalités d'octroi de prêts seront revues en veillant à ce que le dispositif de prêts soit adapté aux situations spécifiques (limitation au maximum du besoin d'apport personnel ; encadrement du montant de la mensualité...).

hulp worden voorgesteld voor de verbetering van de energieprestatie van de woningen die toegankelijk zijn voor gezinnen met een laag inkomen.

8. De bouw van nieuwe woningen voortzetten

Het beleid inzake openbare woningen van het Gewest heeft het mogelijk gemaakt ten dele tegemoet te komen aan de aanvragen van de Brusselaars. In het licht van de sociale situatie en de sociologie van het Gewest moet dit beleid echter worden bevestigd, parallel met de woningproductie door de privésector.

Het openbare grondbeheer biedt vele Brusselaars immers de mogelijkheid om te wonen in sociale omstandigheden die de privémarkt niet meer kan aanbieden. Het is dus zeer belangrijk de inspanning voort te zetten in het kader van het stedenbeleid (woningen die gelijkgesteld zijn aan sociale woningen in de Wijkcontracten), van de financiering van de sociale woningen aan de gemeenten (alleenstaande woningen), van de bouw en de renovatie van sociale woningen (Huisvestingsplan, renovatieprogramma's om niet-conforme of leegstaande woningen terug op de openbare markt te brengen), van het aanbod van middelgrote woningen (Woningfonds en GOMB).

Leegstaande kantoren die als woningen een nieuwe bestemming krijgen, bieden overigens de mogelijkheid de gemengdheid van de functies te verbeteren in vele wijken met zeer weinig inwoners, op basis van studies over de juridische, architecturale en economische voorwaarden van de haalbaarheid van een dergelijke operatie.

De samenwerking met de privésector moet ook worden versterkt om een woningenmix te verkrijgen en dit om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de demografische uitdaging die het Gewest te wachten staat.

De bouw van woningen moet tevens een echte mogelijkheid zijn om de laagstgeschoold Brusselaars werkgelegenheid te bieden, door systematisch de sociale en milieuclauses in de bouwopdrachten te activeren.

De nieuwe woningen moeten zo goed mogelijk beantwoorden aan de doelstellingen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken.

9. Hulp bij de aankoop van woningen en steun aan nieuwe woonformules

De rol en de middelen van het Woningfonds zullen voortdurend gesteund. De voorwaarden tot toekenning van een lening zullen herzien worden en daarbij moet erop worden gelet dat de lening is aangepast aan de specifieke situaties (maximale beperking van de noodzaak aan persoonlijke inbreng; omkadering van het bedrag van de mensualiteit, ...).

Les aides à l'acquisition à destination des ménages à revenus moyens offertes par le biais de la SDRB seront soutenues. Le délai d'autorisation de revente passera de 10 à 20 ans. Le Gouvernement examinera toutefois un mécanisme permettant à la SDRB de récupérer une partie de la plus-value des biens revendus entre 10 et 20 ans après leur acquisition. Les acquéreurs pourront bénéficier d'aides pour les équipements URE.

Les dispositifs anti-spéculatifs seront développés pour éviter tout détournement de l'aide publique pour acquérir un logement et interdire tout profit anormal lors de la revente du bien immobilier acquis dans ces conditions.

Parmi les nouvelles formes d'habitat, les logements communautaires et intergénérationnels seront développés en collaboration avec le monde associatif. Les formules de coopératives, de mutualisation de l'acquisition ainsi que de copropriété seront encouragées.

Une plus grande attention sera portée à la problématique de la location de logements étudiants.

En fonction d'évolution positive des perspectives budgétaires et selon des modalités à déterminer, un système de réduction des droits de succession sera mis en place lorsque le bien est le seul bien immobilier et reste la maison d'habitation du conjoint ou du cohabitant survivant.

Les sociétés de crédit social seront fusionnées afin de favoriser l'acquisition de logements pour les personnes quittant un logement social.

CHAPITRE 3 Un développement durable et solidaire

1. Une énergie accessible à tous et respectueuse de l'environnement

Améliorer le cadre de vie en prévenant et luttant contre les inégalités sociales est un objectif primordial du Gouvernement bruxellois.

A l'instar d'autres villes européennes, la Région de Bruxelles-Capitale s'engage dans un objectif ambitieux sur le Climat de réduction de gaz à effet de serre (par rapport à 1990) de 30 % pour 2025 en intégrant les préoccupations connexes, telles que la qualité de l'air, la pollution atmosphérique et l'énergie. Dans ce même ordre d'idées, les sources d'énergies renouvelables endogènes seront également développées au maximum de leurs possibilités.

Ces enjeux et leur évaluation – seront intégrés dans le nouveau PRDD.

De hulp bij de verwerving die wordt geboden aan gezinnen met een middelgroot inkomen en die wordt aangeboden door de GOMB, zal worden aangehouden. De termijn voor de toestemming tot doorverkoop wordt verhoogd van 10 tot 20 jaar. De Regering zal evenwel een mechanisme onderzoeken dat de GOMB in staat stelt een deel van de meerwaarde te recupereren van goederen die tussen de 10 en de 20 jaar na de aankoop worden verkocht. De aankopers kunnen hulp krijgen voor uitrusting voor een rationeel energieverbruik.

De antispeculatieve voorzieningen zullen worden ontwikkeld om elk misbruik van overheidstoelagen te vermijden voor de aankoop van een woning en om elk abnormaal voordeel te vermijden bij de doorverkoop van het vastgoed dat werd aangekocht aan deze voorwaarden.

Wat de nieuwe woonformules betreft, daar zullen onder andere gemeenschaps- en intergenerationale woningen worden ontwikkeld in samenwerking met de verenigings-sector : de formules van coöperatieven, gezamenlijke aankoop en co-eigendom zullen worden aangemoedigd.

Er moet meer aandacht worden besteed aan de problematiek van de verhuur van studentenwoningen.

In functie van de positieve evolutie van de begrotingsperspectieven en volgens nog te bepalen regels zal een stelsel voor de vermindering van successierechten worden ingevoerd wanneer het goed het enige vastgoed is en de woonplaats van de overlevende echtgenoot of samenwohnende partner blijft.

De Instellingen voor Sociaal Krediet zullen worden samengevoegd om de aankoop van woningen te vergemakkelijken voor personen die een sociale woning verlaten.

HOOFDSTUK 3 Een duurzame en solidaire ontwikkeling

1. Een energie toegankelijk voor allen en in harmonie met het leefmilieu

Een wezenlijke doelstelling van de Brusselse Regering bestaat erin het leefkader te verbeteren door maatschappelijke ongelijkheden te voorkomen en deze te bestrijden.

In navolging van andere Europese steden onderschrijft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de ambitieuze klimaatdoelstelling om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2025 met 30 % te verminderen (vergeleken bij 1990) en bekommert het zich tevens om de aanverwante kwesties, zoals luchtkwaliteit, luchtvervuiling en energie. Vanuit dezelfde optiek zullen ook de endogene hernieuwbare energiebronnen maximaal ontwikkeld worden.

Deze uitdagingen – en de evaluatie ervan – zullen verwerkt worden in het nieuwe GPDO.

Pour cadrer et soutenir les ambitions fortes de la Région, un projet d'ordonnance cadre, appelée le Code bruxellois de l'Air, du Climat et de l'Energie (Cobrace), sera proposée en première lecture avant 2010. Ce texte développera d'une part, un cadre juridique fort pour encadrer les mesures décidées par le Gouvernement et visera d'autre part à simplifier, en les fusionnant, les législations relatives à la qualité de l'air, les émissions dans l'air, à l'énergie et au climat.

L'encadrement du marché de l'énergie continuera à reposer sur une intercommunale de gestion des réseaux de distribution forte qui deviendra intégralement publique début 2013, ainsi que sur un régulateur renforcé pour veiller à une concurrence équilibrée entre fournisseurs.

Les législations protectrices des consommateurs, en particulier les ménages, seront préservées et amplifiées sur base des recommandations du Parlement. Sera instaurée une tarification progressive de l'électricité et du gaz (en fonction de la composition du ménage) en cas de régionalisation de cette matière. Le relevé annuel des compteurs afin d'améliorer le contrôle sur la consommation sera rendu obligatoire.

Les limitateurs de puissance pour les personnes en défaut de paiement passeront de 6 à 10 ampères.

L'accès à l'énergie sera facilité en encourageant les achats groupés de fourniture d'énergie et d'énergies renouvelables, y compris à travers le soutien à la création de coopératives.

1.1 La rénovation énergétique des bâtiments

Le partenariat public-ménage :

Un « partenariat public-ménages » (PPM) permettant de préfinancer la rénovation énergétique du logement (y compris en cas de locations) sera mis en œuvre. Un opérateur public bruxellois (existant ou à créer) sera l'interlocuteur unique des ménages. Il financera un audit préalable, obligatoire et gratuit permettant de déterminer les investissements prioritaires en vue d'atteindre des niveaux ambitieux de performance énergétique pour le parc de logements existants. L'accès au PPM est également proposé aux propriétaires bailleurs et aux locataires, à condition que le coût d'utilisation du logement (loyers + facture d'énergie) n'augmente pas. Les ménages en difficulté de paiement de leur facture d'énergie et les ménages à bas revenus seront les premiers bénéficiaires de cette mesure. A cet effet, une importante mobilisation financière est requise sur la prochaine législature sur base d'apports en capital, de dotation de fonctionnement, d'emprunts et de garanties d'emprunt.

Om de krachtige ambities van het Gewest te omkaderen en te ondersteunen, zal nog vóór 2010 onder de benaming Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energie (BWLKE) in eerste lezing een ontwerp van kaderordonnantie voorgesteld worden. Deze tekst zal enerzijds een sterk juridisch kader uitwerken voor de maatregelen waartoe de Regering beslist en er anderzijds toe strekken de wetgevingen in verband met luchtkwaliteit, uitstoot in de lucht, energie en klimaat te vereenvoudigen door deze samen te voegen.

De omkadering van de energiemarkt zal blijven berusten op een sterke intercommunale voor het beheer van de distributienetten die begin 2013 volledig openbaar wordt, alsook op een versterkte regulator die uitgerust is om toe te zien op een evenwichtige concurrentie tussen de leveranciers.

De wetgeving betreffende de bescherming van de verbruikers, en in het bijzonder de gezinnen, wordt behouden en uitgebreid op basis van de aanbevelingen van het Parlement. Bij een regionalisering van deze materie zal een progressieve tarivering van elektriciteit en gas (afhankelijk van de samenstelling van het gezin) ingevoerd worden. Om het toezicht op het verbruik te verbeteren, wordt de jaarlijkse opneming van de meters verplicht.

De vermogensbegrenzers voor personen in een toestand van wanbetaling worden van 6 op 10 ampère gebracht.

Energie zal makkelijker toegankelijk gemaakt worden door gegroepeerde aankopen van energievoorrading en hernieuwbare energie aan te moedigen en steun te verlenen voor de oprichting van coöperatieën.

1.1. De energetische renovatie van gebouwen

Partnership tussen de overheid en de gezinnen :

Er zal een « partnership tussen de overheid en de gezinnen » (POG) op het getouw gezet worden, dat het mogelijk maakt de energierenovatie van de woning (ook in geval van huur) te prefincieren. Een (bestaande of nog op te richten) Brusselse publieke operator zal daarbij optreden als enige gesprekspartner van de gezinnen. Deze zal een voorafgaande, verplichte en kostenloze audit financieren, die duidelijk moet maken welke prioritaire investeringen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de energieprestaties van het bestaande woningenpark een ambitieus niveau halen. Het POG is tevens toegankelijk voor eigenaars-verhuurders en huurders, op voorwaarde dat de kosten voor het gebruik van de woning (huur + energiefactuur) niet stijgen. Gezinnen die het moeilijk hebben hun energiefactuur te betalen en gezinnen met een laag inkomen zullen als eersten in aanmerking komen voor deze maatregel. Daartoe dient tijdens de volgende legislatuur een aanzienlijke financiële inspanning geleverd te worden op grond van kapitaalinbrengen, werkingsdotaties, leningen en leningswaarborgen.

Le tiers-investisseur tertiaire

Les pouvoirs publics ont un rôle à jouer pour encourager les sociétés de services énergétiques à remettre des offres intéressantes aux propriétaires de bâtiments désireux de rénover l'enveloppe de leurs bâtiments. Le rôle des pouvoirs publics consistera à regrouper les entreprises intéressées, à produire des appels à manifestation d'intérêt homogènes, à aider à la rédaction des cahiers des charges, à analyser les offres, le tout afin d'améliorer les offres de prix.

La Région bruxelloise encouragera la mise sur pied d'une entreprise de services énergétiques prioritairement consacrée aux bâtiments publics communaux et régionaux. La capitalisation de cette entreprise pourrait être recherchée auprès d'Interfin et de la SRIB.

Primes énergie et prêt vert social

La politique des primes énergie sera amplifiée et s'inscrira dans un vaste plan d'accélération de la rénovation énergétique du parc immobilier bruxellois. Il s'agira également d'optimiser le dispositif, pour améliorer encore un peu plus l'efficacité énergétique de chaque € dépensé.

Concrètement :

1. le budget des primes Energie sera augmenté. Cette évolution sera supportée par l'ensemble des consommateurs (ménages et professionnels) via les tarifs de distribution;
2. les budgets URE du secteur tertiaire et des pouvoirs publics locaux seront fusionnés et accessibles à ceux-ci;
3. le montant des primes sera revu de manière à ce que le cumul des différentes interventions publiques ne puisse être excessif tout en restant incitatif. Il convient par ailleurs de concentrer les primes sur les économies d'énergie les plus efficaces en termes énergétique et social. La solidarité entre Bruxellois sera promue en facilitant l'accès aux primes pour les projets collectifs et en incitant les propriétaires qui louent leur bien et les locataires à effectuer des travaux économiseurs d'énergie;
4. en matière de pré-financement des travaux et des primes : le prêt vert social sera renforcé en :
  - portant à 500/an le nombre de bénéficiaires en 2010;

De tertiaire derde investeerder :

De overheid moet de bedrijven die energiediensten verlenen, ertoe aanzetten interessante offertes in te dienen bij de eigenaars van gebouwen die de buitenzijde van hun gebouwen willen renoveren. De taak van de overheid zal erin bestaan de geïnteresseerde bedrijven samen te brengen, homogene oproepen tot het indienen van bidden van belangstelling op te stellen, de bestekken helpen op te maken, de offertes te analyseren, dit alles om te komen tot een beter prijsaanbod.

Het Brussels Gewest zal de oprichting aanmoedigen van een onderneming die energiediensten moet verlenen, in de eerste plaats voor gebouwen van de gemeentelijke en gewestelijke overheden. Voor de kapitalisatie van deze onderneming zou een beroep gedaan kunnen worden op Interfin en de GIMB.

Energiepremies en sociale groene lening :

Het beleid rond de energiepremies zal uitgebreid worden en aansluiten op een omvangrijk plan voor een versnelde doorvoering van de energierenovatie van het Brussels vastgoedbestand. Het is tevens de bedoeling om deze voorziening te optimaliseren, zodanig dat we in ruil voor iedere gespendeerde euro nog een beetje meer energie-efficiëntie verwerven.

Concreet :

1. het budget voor de energiepremies zal verhoogd worden. Deze evolutie moet gedragen worden door alle verbruikers (gezinnen en professionele verbruikers) via de distributietarieven;
2. de REG-budgetten van de tertiaire sector en de plaatwijze overheden zullen samengevoegd worden en voor beide toegankelijk zijn;
3. het bedrag van de premies zal zodanig herzien worden dat de verschillende overheidstegemoetkomingen samen geen buitensporige proporties aannemen, maar toch een stimulerend effect blijven behouden. Het is overigens aangewezen de premies toe te spitsen op de energiebesparingen met de hoogste energie- en maatschappelijke efficiëntie. Ter bevordering van de solidariteit onder Brusselaars zullen premies voor collectieve projecten makkelijker toegankelijk gemaakt worden en zullen de eigenaars die hun goed verhuren alsook de huurders ertoe aangezet worden energiebesparende werken uit te voeren;
4. in verband met de prefinanciering van werken en premies : de sociale groene lening zal versterkt worden door :
  - het aantal begunstigden in 2010 te verhogen tot 500/jaar;

- allongeant la durée de remboursement des mensualités;
- assurant la cohérence avec la future entité régionale bruxelloise du FRCE et le futur opérateur de tiers investisseur.

Le régime des primes énergie en matière d'isolation et de chauffage, et à destination des ménages, proposera une intervention complémentaire pour les zones EDRLR. Il sera veillé à maintenir une contribution des bénéficiaires. A cet égard, les primes pour le photovoltaïque notamment, seront revues. L'initiative bâtiments exemplaires sera poursuivie. Le défi énergétique se verra renforcé, notamment vers les publics et les écoles des quartiers défavorisés.

1.2. L'accompagnement des ménages en matière d'énergie

La Région organisera, au sein de l'IBGE, un service d'accompagnement des ménages pour agir sur l'URE et l'éco-construction.

L'objectif est d'assurer une réponse efficace et proactive aux besoins des ménages à n'importe quel moment de leur vie dans leur logement (achat, location, occupation, construction, rénovation).

Les objectifs de l'accompagnement au changement portent notamment sur la diffusion d'information, l'accompagnement à la prise de décision et dans la réalisation des travaux , la réalisation de petits travaux par des personnes peu qualifiées et des chômeurs longue durée et l'aide à la recherche de financement. Pour réaliser cela, l'ambition est de développer, dans un premier temps, un outil opérationnel centralisé de service à domicile à la demande appelé Maison de l'Eco-construction et de l'Energie, située au Centre-Ville. Dans un second temps, à travers des partenariats avec des acteurs locaux, il sera étudié la possibilité de décentraliser ce service en vue de toucher l'ensemble des populations. Ce service pourra être néanmoins largement augmenté pour les missions ne nécessitant pas des connaissances techniques pointues par le recrutement de PTP et d'ACS pour l'encadrement.

Cette Maison de l'Eco-construction et de l'Energie servira également de service de première ligne pour le partenariat public-privé envisagé pour le financement des travaux.

Ce service sera donc complémentaire et non concurrent des structures déjà existantes telles que le réseau habitat (rénovation dans certaines zones), les CPAS (guidance sociale énergétique), les AIS, les SISP. Au contraire, des partenariats seront organisés en vue de les aider à intégrer l'efficacité énergétique dans leur propre processus de fonctionnement au service des ménages.

- de duur van de terugbetaling van de maandelijkse aflossingen te verlengen;
- te zorgen voor coherentie met de toekomstige Brusselse gewestelijke entiteit van het FRGE en de toekomstige operator die zal optreden als derde investeerder.

Het stelsel van energiepremies voor isolatie en verwarming, bestemd voor de gezinnen, zal voorzien in een aanvullende tussenkomst voor de gebieden van de RVOHR. Er zal op toegezien worden dat een bijdrage vanwege de begunstigden blijft bestaan. In die zin zullen ook de premies voor zonnepanelen worden herzien. Het initiatief « Voorbeeldgebouwen » zal worden voortgezet. De uitdaging verbonden aan het energiegebruik zal worden aangesterkt met bijzondere aandacht voor bevolkingsgroepen en scholen in kansarme wijken.

1.2. Energiebegeleiding van de gezinnen

Het Gewest zal binnen het BIM een dienst inrichten die gezinnen moet begeleiden op het vlak van REG en duurzaam bouwen.

Het is de bedoeling om doeltreffend en proactief in te spelen op de behoeften van de gezinnen en dat op om het even welk moment tijdens hun leven in hun woning (aankoop, huur, bewoning, bouw, renovatie).

De begeleiding naar verandering is er onder meer op gericht informatie te verspreiden, de besluitvorming en de uitvoering van de werken te begeleiden, kleine werken te laten uitvoeren door laaggeschoolden en langdurig werklozen en te helpen zoeken naar een financiering. Met het oog daarop streven we ernaar in een eerste fase een gecentraliseerde operationele dienst van thuisdiensten op aanvraag uit te bouwen in het stadscentrum die Huis van het Duurzaam Bouwen en Energie zal heten. In een tweede fase zal doorheen samenwerking met plaatselijke actoren de mogelijkheid onderzocht worden om deze dienst te decentraliseren om zo alle bevolkingsgroepen te bedienen. Voor de uitvoering van opdrachten waarvoor geen grondige technische kennis vereist is, kan deze dienstverlening evenwel nog ruim uitgebreid worden door DSP aan te werven en GECO's voor de begeleiding.

Dit Huis van het Duurzaam Bouwen en Energie zal tevens fungeren als eerstelijnsdienst voor het vooropgestelde publiek-privaat samenwerkingsverband voor de financiering van de werken.

Deze dienst treedt dus niet in concurrentie met, maar vormt veeleer een aanvulling op de reeds bestaande structuren, zoals het netwerk wonen (renovatie in bepaalde gebieden), de OCMW's (sociale begeleiding inzake energie), de SVK's, de OVM's. Er zullen integendeel samenwerkingsverbanden op het getouw worden gezet om hen te helpen energie-efficiëntie te integreren in hun eigen werkingsproces ten dienste van de gezinnen.

1.3. Lutter contre l'inefficacité énergétique dans le logement

Le certificat énergétique prévu par l'ordonnance Performance énergétique des bâtiments déterminant l'efficacité énergétique du bien sera adopté dès le début de la législature.

Afin de protéger les locataires de la location de logement dont la consommation énergétique serait excessive, il sera étudié la possibilité d'inclure dans le Code du Logement la fixation d'un seuil de d'insalubrité énergétique.

1.4. Un objectif : la baisse du coût d'occupation du logement

Le coût d'occupation est l'addition du loyer ou du remboursement de l'emprunt hypothécaire et des charges énergétiques.

Toutes les constructions ou les rénovations de logements réalisées par des entités publiques ou assimilées (SDRB, SLRB et SISP, Fonds du Logement, AIS, Régie foncière, ...) dont la réalisation dépend financièrement de la Région devront être dimensionnées sur le plan de la qualité énergétique sur la logique du coût d'occupation le plus bas pour le futur occupant.

Ce principe trouvera à s'appliquer :

- dans la définition de la qualité énergétique des travaux à réaliser;
- comme critère d'attribution dans les marchés publics;
- dans les réglementations existantes pour l'obtention des moyens financiers régionaux (programmes triennaux d'investissements, ...).

La Région assurera une réflexion similaire dans le cadre de la loi sur les baux à loyer qui serait régionalisée, le cas échéant, en vue :

- d'une possible adaptation des loyers en cours de bail pour permettre l'amortissement de travaux énergétiques que réaliserait un propriétaire au bénéfice du locataire à la condition que le coût d'occupation (loyer + charges) n'augmente pas;
- d'utiliser, en fonction des disponibilités budgétaires, le précompte immobilier comme levier incitatif en octroyant un bonus fiscal aux propriétaires bailleurs dont le bien soumis à location est à la pointe au niveau des performances énergétiques, selon des modalités à déterminer et en veillant à l'équilibre des finances communales.

1.3. De strijd tegen energie-inefficiënte woningen

Het energiecertificaat waarin voorzien is in de ordonnantie houdende de energieprestatie van gebouwen en dat de energie-efficiëntie van het goed bepaalt, zal bij het begin van de legislatuur goedgekeurd worden.

Om de huurders bescherming te bieden bij verhuring van een woning met een buitensporig energieverbruik zal onderzocht worden of het mogelijk is in de Huisvestingscode een drempel vast te leggen teneinde te kunnen uitmaken wanneer een woning energie-inefficiënt is.

1.4. Een doelstelling : De lagere bewoningskost voor woningen

De bewoningskosten omvatten de huur of de terugbetaaling van de hypothecaire lening en de energielasten.

Bij alle woningen die door publieke of daarmee gelijkgestelde entiteiten (GOMB, BGHM en OVM, Woningfonds, SVK, Grondregie, ...) met de financiële inbreng van het Gewest gebouwd of gerenoveerd worden, moet de energiekwaliteit van die aard zijn dat de bewoningskosten voor de toekomstige bewoner zo laag mogelijk uitvallen.

Dit principe zal toegepast worden :

- bij de bepaling van de energiekwaliteit van de uit te voeren werken;
- als gunningscriterium bij de toewijzing van overheidsopdrachten;
- in de bestaande regelgevingen voor de toekenning van gewestelijke financiële middelen (driejarige investeringsprogramma's, ...).

Het Gewest zal een gelijkaardige denkoefening ondernemen in het kader van de woninghuurwet die geregionaliseerd zou worden :

- met het oog op een mogelijke aanpassing van de huurprijs tijdens de looptijd van het huurcontract om het mogelijk te maken energiewerken die een eigenaar ten gunste van de huurder zou uitvoeren, af te schrijven, op voorwaarde dat de bewoningskosten (huur + lasten) niet stijgen;
- om in functie van de budgettaire beschikbaarheid de onroerende voorheffing te gebruiken als stimulans door een fiscale bonus toe te kennen aan de eigenaars-verhuurders wier te huur gestelde goed voldoet op het vlak van energieprestaties volgens te bepalen regels, waarbij moet worden toegezien op het evenwicht van de gemeentefinanciën.

1.5. Des pouvoirs publics exemplaires

La Région doit viser l'exemplarité énergétique de ses propres bâtiments. Ainsi, dès 2009, tous les investissements immobiliers (neufs et rénovation) d'un organisme dépendant de la Région (administration, para régionaux, SDRB, SLRB, ...) devront viser l'exemplarité en matière énergétique : toute construction neuve devra respecter au minimum le standard passif et toute rénovation lourde devra respecter le standard très basse énergie. Bien entendu, un régime d'exception sera organisé dans le cas de bâtiments qui le justifient par leur fonction (hall à fonction industrielle, ...) ou leurs caractéristiques (bâtiments classés, ...).

Une aide matérielle sous la forme de formation, expertise et méthodologie pour accompagner la mise en œuvre de cette mesure seront proposés. Un rapport annuel concernant l'état d'avancement de cette mesure sera présenté au Gouvernement.

Pour les entités publiques ou assimilées qui reçoivent des moyens financiers de la Région pour leurs investissements immobiliers, autres que le logement, ceux-ci devront viser le standard passif pour les nouveaux bâtiments et la basse énergie pour les rénovations.

Une planification des travaux économiseurs d'énergie sera établie dans les bâtiments publics et spécialement dans les logements sociaux. Priorité sera donnée aux investissements d'isolation et d'adaptation des chaudières afin de renforcer l'organisation de filières de formations permettant un accès rapide à l'emploi à des demandeurs d'emploi peu qualifiés.

1.6. Le renforcement du cadre réglementaire pour stimuler les mesures rentables (PEB, audit, Plage)

Le renforcement du cadre réglementaire sera progressivement développé suivant trois axes :

a) le renforcement des exigences énergétiques pour les bâtiments neufs avec la norme passive (E50) et pour les rénovations lourdes le standard très basse énergie pour 2015.

b) Programmes de gestion de l'énergie

Dans les 2 ans, la Région mettra en place un système obligatoire pour les propriétaires disposant de plus de 300.000 m² de bâtiments bruxellois, à l'exclusion du logement social, pour la mise en œuvre du programme PLAGE à savoir :

- établir un cadastre énergétique de leur patrimoine et installer une comptabilité énergétique;

1.5. De overheid als voorbeeld

De eigen gebouwen van het Gewest moeten een toonbeeld zijn op het vlak van energie. Zo moeten de instellingen die ressorteren onder het gewest (administratie, paragewestelijke instellingen, GOMB, BGHM, ...) vanaf 2009 voor al hun investeringen in vastgoed (nieuwbouw en renovatie) op het vlak van energie voorbeeldigheid nastreven : bij iedere nieuwbouw moet minstens de passiefstandaard in acht genomen worden, terwijl bij iedere grondige renovatie de zeer lage energiestandaard moet gelden. Uiteraard zal een uitzonderingsregeling ingevoerd worden voor gebouwen waarvoor dit, gelet op hun functie (hall voor industriële doeleinden,...) of hun kenmerken (beschermd gebouwen, ...), gerechtvaardigd is.

Er zal materiële steun voorgesteld worden in de vorm van opleidingen, expertise en een methodologie om de uitvoering van deze maatregel te begeleiden. Jaarlijks zal een verslag over de staat van vordering van deze maatregel voorgelegd worden aan de Regering.

Ook de publieke of daarmee gelijkgestelde entiteiten die van het Gewest financiële middelen krijgen om investeringen in vastgoed, uitgezonderd woningen, te verrichten moeten zich houden aan de passiefstandaard voor nieuwe gebouwen en aan de lage energiestandaard bij renovaties.

Er zal een planning opgesteld worden van de energiebesparende werken in openbare gebouwen, en in het bijzonder in sociale woningen. Daarbij zal de prioriteit uitgaan naar investeringen in isolatie en in de aanpassing van de verwarmingsketels met het oog op een verdere uitbouw van opleidingspakketten die laaggeschoold werkzoekenden in staat stellen vlot een baan te vinden.

1.6. De versterking van het reglementair kader om rendabele maatregelen te stimuleren (EPG, audit, Plage)

Het reglementair kader zal geleidelijk versterkt worden op grond van drie krachtlijnen :

a) Strengere energie-eisen met de inachtneming van de passiefnorm (E50) voor nieuwe gebouwen en toepassing van de zeer lage energiestandaard bij grondige renovaties tegen 2015.

b) Programma's voor energiebeheer

Binnen de twee jaar zal het Gewest een verplicht systeem invoeren voor eigenaars die in Brussel in het bezit zijn van meer dan 300.000 m² gebouwen, de sociale huisvesting uitgezonderd, met het oog op de uitvoering van een PLAGE-programma, meer bepaald :

- een energiekadaster van hun vermogen opstellen en een energie-boekhouding aanleggen;

- mettre en place une organisation autour de la maîtrise de l'énergie;
- identifier les potentiels d'amélioration énergétique les plus significatifs;
- mettre en œuvre un plan d'action planifié dans le temps avec un objectif chiffré à atteindre.

La mise en œuvre de ces programmes sera rendue contraignante.

c) Audit énergétique obligatoire pour les gros consommateurs

Dans l'année, le Gouvernement prendra un arrêté pour rendre obligatoire la réalisation d'un audit énergétique pour tout bâtiment de plus de 3.500 m², non affecté au logement, à l'occasion du renouvellement de son permis d'environnement. Il sera tenu compte des conclusions de cet audit lors de la délivrance du permis d'environnement.

1.7. Une politique d'incitation et d'accompagnement ambitieuse

L'ensemble du dispositif d'incitation et d'accompagnement des consommateurs dans leur transition énergétique, développé sous la précédente législature, sera maintenu, voire amplifié et amélioré pour permettre à chacun d'être correctement informé.

Le rôle des partenaires sociaux n'est pas à négliger non plus. Ainsi, le réseau intersyndical BRISE sera un interlocuteur privilégié, notamment pour lancer un plan alternatif à l'air conditionné dans les bureaux en Région bruxelloise.

1.8. Un éclairage public exemplaire

Le standard « basse énergie » sera encouragé en matière d'éclairage public (en maintenant la sécurité des voies publiques) pour toutes les constructions nouvelles, publiques comme privées; des contrats de performance énergétique (incluant les questions de maintenance) seront systématiquement conclus et des clauses « énergétiques » seront intégrées dans les cahiers des charges des rénovations et/ou constructions.

Le Gouvernement chargera Sibelga de mettre en œuvre un plan global d'amélioration de l'efficacité lumineuse de l'ensemble du parc bruxellois de luminaires. Ce plan comportera les mesures suivantes :

- réalisation d'un cadastre énergétique de l'ensemble du parc avant 2011;

- de beheersing van het energieverbruik organiseren;
- bepalen hoe de energieprestaties op de meest zinvolle manier verbeterd kunnen worden;
- een in de tijd gepland actieplan uitvoeren met een te verwezenlijken becijferde doelstelling.

De uitvoering van deze programma's zal afdwingbaar gemaakt worden.

c) Verplichte energie-audit voor de grote verbruikers

Binnen het jaar zal de Regering een besluit goedkeuren om bij de hernieuwing van de milieuvergunning voor gebouwen van meer dan 3.500 m², die niet bestemd zijn voor huisvesting, de uitvoering van een energie-audit verplicht te maken. Bij de uitreiking van de milieuvergunning zal rekening gehouden worden met de conclusies van deze audit.

1.7. Een ambitieus impuls- en begeleidingsbeleid

Alle instrumenten die tijdens de vorige legislatuur werden uitgewerkt om de verbruiker tijdens zijn energietransitie stimuli aan te reiken en te begeleiden, blijven behouden en worden zelfs nog verder uitgewerkt en bijgestuurd, zodanig dat iedereen op correcte wijze geïnformeerd wordt.

De rol van de sociale partners valt evenmin te verwaarlozen. Zo zal het intersyndicaal netwerk BRISE optreden als bevoorrechte gesprekspartner, onder meer om een alternatief plan op te starten voor de airconditioning in de kantoorgebouwen in het Brussels Gewest.

1.8. Openbare verlichting met een voorbeeldfunctie

Op het vlak van openbare verlichting zal voor alle nieuwe constructies, zowel de publieke als de private, de « lage energiestandaard » aangemoedigd worden (met behoud van veiligheid op de openbare weg); er zullen systematisch energieprestatiecontracten gesloten worden (daarin begrepen de onderhoudskwesties) en in de bestekken voor renovaties en/of constructies zullen « energieclauses » opgenomen worden.

De Regering zal Sibelga opdragen een algemeen plan op te stellen om de lichtefficiëntie van het volledige Brusselse lampenpark te verbeteren. Dat plan zal de volgende maatregelen omvatten :

- vóór 2011 een energiekadaster van het volledige lampenpark opmaken;

- mise en place du « diming » (diminution de l'intensité aux horaires les moins fréquentés,...) quand c'est techniquement possible et dans le souci de la sécurité des lieux;
- après un test sur un échantillon représentatif, application d'un plan de généralisation de l'éclairage LED (diodes électroluminescentes) ou équivalent pour toute nouvelle installation ou remplacement, au plus tard en 2012.

1.9. Faire des énergies renouvelables un élément important de la politique bruxelloise

La Région de Bruxelles-Capitale, compte tenu de l'exiguïté et de la nature de son territoire, ne dispose pas d'un potentiel d'exploitation de sources d'énergies renouvelables endogènes extraordinaires. Elle ne peut prétendre, au même titre que les Régions wallonne et flamande, à connaître un développement aussi poussé de la production d'énergies renouvelables à hauteur de 13 %, objectif assigné à la Belgique par l'Union européenne.

Cependant, vu l'urgence climatique et les ambitions affirmées de la Région de Bruxelles-Capitale, un certain nombre de technologies renouvelables et qui sont déjà ou qui trouveraient à s'implanter à Bruxelles seront soutenues de manière active.

Ces technologies seront soutenues par un accroissement des actions d'information et d'aide technique auprès des consommateurs, le développement de mécanismes d'aides financières, notamment les certificats verts, la formation des nouveaux métiers de l'éco-construction à ces nouvelles technologies.

Par ailleurs, les pouvoirs publics bruxellois seront progressivement tenus d'intégrer une part de production d'énergie verte de 30 % de la consommation des bâtiments publics nouvellement construits.

2. Un environnement urbain de qualité

2.1. Pour une politique durable de l'eau

Une eau solidaire

Dès 2010, les bilans comptables communiqués par les opérateurs de l'eau permettront de réaliser les ajustements nécessaires si la récupération des coûts des services liés à l'eau n'est pas effective.

Les campagnes de sensibilisation devront donc être poursuivies en vue de favoriser la consommation de l'eau de distribution et d'améliorer le pouvoir d'achat.

- « dimming » (vermindering van de lichtsterkte op de minder drukke tijdstippen,...) toepassen, indien technisch mogelijk, waarbij de veiligheid ter plaatse voor ogen gehouden wordt;
- na een proefname op een representatief staal, een plan in voege laten treden voor de veralgemeende invoering van LED- (elektroluminescente dioden) of gelijkwaardige verlichting bij iedere nieuwe installatie of vervanging, uiterlijk in 2012.

1.9. Van hernieuwbare energie een belangrijk onderdeel van het Brussels beleid maken

Doordat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maar een kleine oppervlakte bestrijkt en rekening houdend met de aard van het grondgebied, zijn er niet bijster veel mogelijkheden om endogene hernieuwbare energiebronnen te exploiteren. Het kan niet dezelfde vorderingen maken als het Waals en het Vlaams Gewest voor wat betreft de doelstelling die de Europese Unie België heeft opgelegd om 13 % van de energie op te wekken met behulp van hernieuwbare bronnen.

Gezien de klimatologische urgente en de uitgesproken ambities van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal evenwel actieve ondersteuning geboden worden voor bepaalde hernieuwbare technologieën die in Brussel gevestigd zijn of zullen worden.

Ter ondersteuning van deze technologieën zullen meer initiatieven op het getouw worden gezet om de verbruikers voor te lichten en technische ondersteuning te bieden, mechanismen voor financiële ondersteuning worden uitgewerkt, onder meer de groene certificaten, en zullen de nieuwe beroepen in de sector van het duurzaam bouwen opgeleid worden voor deze nieuwe technologieën.

De Brusselse overheid zal er overigens geleidelijk toe verplicht worden voor 30 % van het energieverbruik van de nieuw gebouwde openbare gebouwen een beroep te doen op groene energieproductie.

2. Een kwalitatief hoogstaand stedelijk leefmilieu

2.1. Voor een duurzaam waterbeleid

Solidair water

Vanaf 2010 zal het mogelijk zijn op grond van de boekhoudkundige balansen die de wateroperatoren bekendmaken, de nodige bijsturingen door te voeren, indien de terugwinning van de kosten van waterdiensten niet effectief is.

Er dient dan ook een vervolg te komen op de bewustmakingscampagnes om het verbruik van leidingwater te bevorderen en de koopkracht te verbeteren.

Le Gouvernement étudiera la possibilité de réduire l'impact de la facture d'assainissement de l'eau pour les personnes les plus fragilisées. Il sera veillé au respect du RRU qui prévoit que les compteurs de passage individualisés sont obligatoires pour tout logement nouvellement construit.

Une eau visible

En ville, l'eau est souvent perçue comme une menace. Pendant longtemps, la gestion publique de l'eau a systématiquement cherché à la cacher avec des conséquences notables en matière d'inondations et de pollution des cours d'eau.

Afin de restaurer l'image de l'eau et sa visibilité, des projets d'envergure en matière de valorisation de l'eau dans la ville et dans l'espace public seront lancés tels que la création d'une « promenade de l'eau » composée d'itinéraires régionaux didactiques en lien avec la présence de l'eau dans la ville et la restauration des berges et la réapparition à ciel ouvert des eaux de la Senne. Renforcer la présence de l'eau dans la ville n'a pas que des vertus paysagères. Elle permettra également de contribuer à améliorer le cadre de vie des Bruxellois.

Le Gouvernement soutiendra l'IBDE dans son action pour la mise en place de points d'eau accessibles à tous dans les espaces publics (fontaines d'eau).

Une lutte contre les inondations

Il n'est pas possible de répondre à la problématique des inondations uniquement par la réalisation de grands ouvrages publics tels que les bassins d'orage et les collecteurs.

Le Gouvernement veillera donc à la mise en œuvre du Plan régional de Lutte contre les inondations (Plan Pluie 2008-2011), dans l'ensemble de ses dimensions. Sur base des études en cours, il adaptera notamment le RRU, les permis de lotir, le PRAS et le PPAS en vue de limiter les conséquences de l'imperméabilisation des sols et de prévenir une aggravation du risque d'inondations en Région de Bruxelles-Capitale.

Le Gouvernement veillera également à adopter un nouveau plan actualisé à l'horizon 2011-2015.

Le rapprochement des deux intercommunales IBDE et SIBELGA sera envisagé afin d'optimaliser les opportunités de synergies (ouvertures de voiries, facturation, possibilités de financement).

Après la finalisation des études en cours sur le réseau d'égouttage, seront effectués progressivement les travaux

De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken om de impact van de waterzuiveringsfactuur te verminderen voor de meest kansarme personen. Er zal toegezien worden op de naleving van de GSV die bepaalt dat individuele meters verplicht zijn voor iedere nieuwbouw.

Zichtbaar water

In de stad wordt water vaak gezien als een bedreiging. Lange tijd was het openbaar waterbeheer er systematisch op gericht het water af te schermen, met verregaande gevolgen op het vlak van overstromingen en de vervuiling van waterlopen.

Om het water opnieuw een deftig imago te bezorgen en de zichtbaarheid ervan te herstellen, zullen omvangrijke projecten opgestart worden om het water in de stad en in de openbare ruimte te herwaarderen, door bijvoorbeeld een « waterwandeling » uit te stippelen langs een didactische gewestelijke route die in het teken staat van de aanwezigheid van water in de stad, het herstel van de oevers van de Zenne en het opnieuw laten stromen van deze waterloop in open lucht. Zorgen voor een versterkte aanwezigheid van het water in de stad is niet enkel goed voor het landschap. Het draagt ook bij tot een beter leefkader voor de Brusselaars.

De Regering zal de BIWD steunen bij het voorzien van waterpunten in de openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk zijn (waterfonteinen).

De strijd tegen overstromingen

Het is niet mogelijk de problematiek van overstromingen uitsluitend aan te pakken door grote openbare bouwwerken te verwezenlijken, zoals stormbekkens en collectoren.

De Regering zal er dan ook op toezien dat het gewestelijk plan ter bestrijding van overstromingen (Regenplan 2008-2011) in al zijn facetten wordt uitgevoerd. Op basis van de lopende studies zal zij onder meer de GSV, de verkavelingsvergunningen, het GBP en het BBP aanpassen om de gevolgen van de ondoorlaatbaarheid van de bodem te beperken en te voorkomen dat het gevaar op overstromingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog vergroot.

Bovendien zal de Regering tegen 2011-2015 haar goedkeuring hechten aan een nieuw bijgewerkt plan.

Er zal overwogen worden een toenadering tot stand te brengen tussen de twee intercommunales, de BIWD en SIBELGA, om de kansen die voortvloeien uit een samenwerkingsverband, optimaal te benutten (opbreken van de weg, facturatie, financieringsmogelijkheden).

Zodra de lopende studies over het afwateringsnet afgelopen zijn, zullen geleidelijk de nodige renovatiewerken

de rénovation nécessaires, en commençant par les tronçons présentant le plus de dangers et les plus importants pour la collecte. Le remplacement des conduites en plomb sera finalisé.

Une eau de qualité

Un des enjeux de la législature à venir est la réalisation et la mise en œuvre du Plan bruxellois de Gestion de l'eau. Un tel plan se veut une réponse intégrée et globale à l'ensemble des défis liés à la gestion de l'eau. Il se veut également une contribution active à la planification internationale à mettre en œuvre à l'échelle du district de l'Escaut. Il s'accompagne d'un Programme de Mesures, autrement dit d'actions concrètes privilégiées qui seront mises en œuvre grâce à divers leviers politiques (lois, subsides, information, investissements publics, ...) coordonnés entre eux. Le Plan et son programme de mesures détermineront les objectifs et les moyens nécessaires afin de minimiser l'impact des pressions humaines sur les masses d'eau (étangs, rivières, eaux souterraines, ...) et ce dans un cadre économiquement et socialement supportable.

Le gouvernement encouragera la mise en place dans les nouvelles constructions de double circuit d'eau et de citernes pour la récupération des eaux de pluie.

2.2. Des pouvoirs publics qui montrent l'exemple

Un « bilan carbone » des grands travaux en Région bruxelloise sera systématiquement réalisé. Les consommations énergétiques dans tous les bâtiments publics de la Région seront affichées au plus tôt et un plan d'économies d'énergie régional sera élaboré de manière intégrée au PRDD.

Des marchés publics durables

Les marchés publics représentent entre 5 et 10 % du PIB. Ils constituent donc des leviers très importants pour orienter la production vers une économie qui s'inscrit dans le cadre du développement durable.

Le Gouvernement orientera la majeure partie des marchés publics financés et cofinancés par la Région vers des marchés publics durables, en mobilisant le Ministère de la Région de Bruxelles-Capitale, tous les OIP, les Communes et CPAS dans des plans d'achat durable. Il rationalisera et modernisera les dispositifs existants – notamment les circulaires – en déposant en début de législature une ordonnance sur les clauses environnementales, sociales et éthiques. Une formation sera dispensée aux fonctionnaires qui seront en charge dans chaque administration du suivi des marchés publics durables. Enfin, les achats groupés de

uitgevoerd worden, te beginnen met de stroken die de meeste gevaren inhouden en van het grootste belang zijn voor de wateropvang. De vervanging van de loden leidingen zal voltooid worden.

Kwaliteitsvol water

Een van de uitdagingen van de komende legislatuur bestaat erin het Brussels Waterbeheersplan op te stellen en uit te voeren. Dit plan moet een geïntegreerd en globaal antwoord bieden op alle uitdagingen die met het waterbeheer verband houden. Verder beoogt het een actieve bijdrage te leveren tot de internationale planning voor het Schelddistrict. Het is gekoppeld aan een Maatregelenprogramma, dit zijn bevoordeerde concrete acties die uitgevoerd zullen worden met behulp van diverse, onderling gecoördineerde beleidsinstrumenten (wetten, subsidies, informatie, openbare investeringen, ...). Het plan en het daaraan gekoppelde maatregelenprogramma bepalen de doelstellingen en de middelen die nodig zijn om de impact van de menselijke druk op de waterlichamen (vijvers, rivieren, grondwater,...) te minimaliseren en dat in een economisch en maatschappelijk haalbaar kader.

De Regering zal voor nieuw bouw de aanleg van dubbele watercircuits en de plaatsing van tanks om het regenwater op te vangen aanmoedigen.

2.2. De overheid geeft het voorbeeld

Op systematische wijze zal een « koolstofbalans » opgemaakt worden van de grote werken in het Brussels Gewest. Het energieverbruik in alle openbare gebouwen van het Gewest zal zo spoedig mogelijk door aanplakking bekend gemaakt worden en in de lijn van het GPDO zal een gewestelijk plan voor energiebesparingen uitgewerkt worden.

Duurzame overheidsopdrachten

De overheidsopdrachten maken 5 à 10 % van het BBP uit. Zij vormen dan ook zeer belangrijke hefbomen om de productie te sturen in de richting van een economie waarin duurzame ontwikkeling centraal staat.

De Regering zal voor de meeste overheidsopdrachten die het Gewest (mede) finanziert, opteren voor een duurzame invulling, door het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, alle ION's, de gemeenten en de OCMW's op te roepen zich te scharen achter plannen voor duurzame aankopen. Zij zal de bestaande instrumenten – onder meer de omzendbrieven – rationaliseren en moderniseren door bij het begin van de legislatuur een ordonnantie over de milieu-, sociale en ethische clausules in te dienen. Er zal een opleiding verstrekt worden aan de ambtenaren die binnen elk bestuur moeten instaan voor de

biens et de services seront privilégiés à chaque fois que cela est possible.

Il sera créé une centrale d'achat régionale pour les fournitures régionales, à laquelle auront également accès les communes, qui veillera à optimaliser l'acquisition de produits durables (papier recyclé, encres sans solvant, produits de nettoyage respectueux de l'environnement, etc.). Cette centrale fera appel à l'expertise de Bruxelles-Environnement..

Les Agendas Locaux 21

L'accompagnement régional à la mise en œuvre des plans locaux de développement durable (agenda IRIS 21) sera étendu pour permettre à toutes les communes et CPAS de notre Région de remettre des projets.

2.3. Repenser les comportements quotidiens pour préserver l'environnement et la santé

Une politique climatique pertinente doit dépasser le seul cadre des économies d'énergie et toucher plus globalement à nos modes de production dans un souci d'économie, de préservation de notre environnement et de protection de la santé publique.

Il sera veillé à ce que l'ensemble des écoles soient dorénavant concernées par un plan d'économies d'énergie au-delà des démarches volontaires. L'éducation à l'environnement sera développée avec les Communautés, tout comme, par exemple, les initiatives de jardins ou potagers urbains dans les écoles.

Le Gouvernement visera à faire de Bruxelles un exemple en matière d'alimentation durable. Il mettra l'accent sur la gastronomie durable en tant que pôle d'attraction touristique, en inscrivant cette action dans la préparation de la triennale du tourisme 2012.

Pour y arriver il développera un plan stratégique visant à développer l'alimentation durable et l'agriculture urbaine durable à Bruxelles. Celui-ci concerne tant la production alimentaire, que la transformation, la distribution, la restauration et la formation.

Ce plan devra être élaboré en impliquant l'ensemble des acteurs des secteurs concernés (restauration collective, horeca, production, distribution, formation, éducation, santé, ...) et reposer sur un inventaire des forces vives et des projets existants qui seront pérennisés.

L'éducation à une alimentation saine, équilibrée et respectueuse de l'environnement sera également intégrée dans les programmes de distribution de nourriture collective (écoles, crèches, hôpitaux, cantines...).

opvolging van de duurzame overheidsopdrachten. Tot slot zal, telkens dat mogelijk is, de voorkeur gegeven worden aan gegroepeerde aankopen van goederen en diensten.

Er zal een gewestelijke aankoopcentrale worden opgericht voor de gewestelijke benodigdheden, die tevens toegankelijk zal zijn voor de gemeenten en die erop zal toezien de aankoop van duurzame producten (gerecycleerd papier, inkt zonder oplosmiddel, milieuvriendelijke reinigingsproducten, enz.) te optimaliseren. Deze centrale zal een beroep doen op de expertise van Leefmilieu Brussel.

Lokale Agenda's 21

De begeleiding die het gewest biedt bij de uitvoering van de lokale plannen voor duurzame ontwikkeling (Agenda IRIS 21) zal uitgebreid worden, zodanig dat alle gemeenten en OCMW's in ons Gewest projecten kunnen indienen.

2.3. Ons dagelijks gedrag herzien om het leefmilieu en onze gezondheid te beschermen

Een relevant klimaatbeleid moet verder reiken dan uitsluitend energiebesparingen en moet meer algemeen een weerslag hebben op onze productiewijzen om op die manier besparingen te verwezenlijken, ons leefmilieu te vrijwaren en de volksgezondheid te beschermen.

Er zal op toegezien worden dat alle scholen voortaan, naast de vrijwillige inspanningen die zij leveren, betrokken worden bij een plan voor energiebesparingen. Samen met de gemeenschappen zal een milieu-educatie uitgewerkt worden, net als, bijvoorbeeld, de initiatieven in verband met stadstuinen of -moestuinen in de scholen.

De Regering wil van Brussel een toonbeeld maken op het vlak van duurzame voeding. Zij zal het accent daarbij leggen op duurzame gastronomie als toeristische trekpleister door deze actie te kaderen in de voorbereiding van de triennale van het toerisme 2012.

Daartoe zal zij een strategisch plan uitwerken dat erop gericht is in Brussel een duurzame voeding en een duurzame stadslandbouw tot ontwikkeling te brengen. Zowel de productie van voeding, als de verwerking, de verdeling, restauratie en opleiding komen er in aan bod.

Alle actoren uit de betrokken sectoren (collectieve restauratie, horeca, productie, verdeling, opleiding, educatie, gezondheid, ...) moeten ingeschakeld worden bij de uitwerking van dit plan, dat moet stoelen op een inventaris van de stuwende krachten en bestaande projecten die een bestendige invulling zullen krijgen.

In de programma's voor collectieve voedselbedeling (scholen, kinderkrippen, ziekenhuizen, kantines, ...) zal tevens aandacht uitgaan naar het bijbrengen van een gezonde, evenwichtige en milieuvriendelijke voeding.

Le Gouvernement veillera à augmenter la part de fournitures d'alimentation durable (produits bio, locaux, de saison, issus du commerce équitable,...) au sein des cantines du Ministère et des organismes publics régionaux. Ces exigences seront intégrées dans les cahiers des charges relatifs aux fournitures pour les cantines des écoles communales et toutes les cantines des institutions sur lesquelles la Région exerce une tutelle.

La Région encouragera la création d'un grand marché bio sur son territoire.

2.4. Une action globale contre toutes les formes de pollution

La pollution de l'air

Le plan « Bruxelles Air », visant notamment à réduire les particules fines dans l'air, sera renforcé et les mesures prises en cas de pics de pollution devront être évaluées après trois ans. Des panneaux à message variable seront installés en divers endroits stratégiques.

Il convient de promouvoir un faisceau de mesures positives visant à encourager la mobilité douce tout en veillant à ne pas imputer aux communes l'entièr responsabilité de leur mise en œuvre (stationnement, modification du RRU en vue de moduler la logique de l'octroi automatique de places de parkings lors de la construction d'un immeuble, généralisation des pistes cyclables et sécurisation de celles-ci, éco-efficience du matériel roulant de la STIB et du charroi public en général, incitants pour le développement de taxis hybrides, etc.).

Il importera de renforcer les mesures structurelles par (I) la sensibilisation d'une part, et (II) les mesures de restrictions des émissions d'autre part. En outre, la gestion des situations d'urgence sera optimisée (III).

I) Sensibilisation et mesures de la qualité de l'air

La Région renforcera ses mesures de sensibilisation aux enjeux de la qualité de l'air : pollumètre, actions d'information, soutien au réseau associatif, etc.

II) Mesures de restriction des émissions

Des mesures visant la restriction des émissions liées à la circulation sont à renforcer, à savoir :

De Regering zal erop toezien dat het aandeel van de leveringen van duurzame voeding (biologische producten, lokale en seizoensproducten en producten afkomstig van de fair trade, ...) in de kantines van het ministerie en van de gewestelijke openbare instellingen zal toenemen. Deze eisen zullen worden opgenomen in de lastenboeken betreffende de leveringen voor de kantines van de gemeentescholen en alle kantines van de instellingen waarover het Gewest een voogdij uitoefent.

Het Gewest zal de oprichting aanmoedigen van een grote biomarkt op zijn grondgebied.

2.4. Een alomvattend beleid tegen alle vormen van vervuiling

Luchtvervuiling

Het « Brussel-Air-plan » zal, specifiek gericht op een vermindering van het fijn stof in de lucht, verder uitgewerkt worden en de maatregelen die getroffen worden bij pollutiepieken, moeten na drie jaar geëvalueerd worden. Op verscheidene strategische locaties komen dynamische borden.

Het is aangewezen een pakket positieve maatregelen te bevorderen die ertoe strekken de zachte mobiliteit aan te moedigen en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de gemeenten niet alleen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering ervan (parkeren, wijziging van de GSV met het oog op de verandering van de logica die erin bestaat automatisch parkeerplaatsen toe te wijzen bij het oprichten van een gebouw, veralgemening en beveiliging van de fietspaden, eco-efficiëntie van het rollend materieel van de MIVB en van de publieke voertuigen in het algemeen, stimuli voor de ontwikkeling van hybride taxi's, enz.).

Het komt erop aan de structurele maatregelen te versterken, (I) enerzijds door bewustmaking en (II) anderzijds door maatregelen die ertoe strekken de uitstoot te verminderen. Voorts zal het beheer van noodsituaties geoptimaliseerd worden (III).

I) Bewustmaking en maatregelen in verband met de luchtkwaliteit

Het Gewest zal de maatregelen die tot doel hebben te zorgen voor bewustmaking rond de uitdagingen in verband met luchtkwaliteit, verder uitwerken : pollumeter, voorlichtingsinitiatieven, ondersteuning van het verenigingsnetwerk, enz.

II) Maatregelen die ertoe strekken de uitstoot te verminderen

De maatregelen die erop gericht zijn de uitstoot die teweeggebracht wordt door het verkeer, te verminderen, moeten versterkt worden, meer bepaald :

1. La réduction de la circulation (- 20 % de la charge de trafic par rapport à 2001) : voir chapitre mobilité.
2. L'amélioration des performances environnementales des véhicules.

L'ensemble des véhicules des flottes publiques acquis sous quelle que forme que ce soit, devront garantir des performances environnementales volontaristes, sur base du principe de l'ecoscore. La portée de cette obligation sera étendue à toutes les administrations publiques et OIP sous tutelle ou contrôle de la Région et ce dès l'achat du premier véhicule.

Les véhicules dédiés à l'exercice de la mission de service public (bus, ambulances, bennes, etc) devront également garantir des performances environnementales volontaristes. Les nouvelles acquisitions à partir de 2010 devront atteindre un niveau environnemental minimum notamment déterminé par l'ecoscore. Le contrat de gestion de la STIB sera modifié ainsi que la politique d'achat de véhicules de l'ABP et du SIAMU.

Les véhicules des opérateurs de travaux publics hors Région de Bruxelles-Capitale devront rencontrer sur le territoire bruxellois, des performances similaires à celles imposés en Région bruxelloise.

Les taxis comme les flottes de bus touristiques se verront également imposés un écoscore minimal lors de l'achat de nouveaux véhicules.

3. La réforme des TMC et TC valorisant les véhicules à haute performance environnementale.

L'éventuelle mise en place de systèmes de péage urbain, après avoir consulté les autres Régions, ou d'une tarification qui tienne compte de l'utilisation d'un véhicule plutôt que de sa possession seront étudiées.

4. La participation proactive à la concertation avec les autres Régions sur l'établissement d'un mécanisme de tarification kilométrique intelligente.

III) Mesures d'urgence en cas de pic de pollution

Durant les pics de pollution en hiver, s'appliquent les mesures d'urgence de l'arrêté du 27 novembre 2008.

1. Les mécanismes de sanction en cas d'infraction seront adaptés de la manière suivante :

- a) Etablir le constat et la sanction immédiate par l'administration régionale en intégrant à la liste des

1. De beperking van het verkeer (- 20 % van de verkeerslast tegenover 2001) : zie hoofdstuk mobiliteit
2. De verbetering van de milieuprestaties van de voertuigen

Alle voertuigen van de overheidsvloot, in welke vorm deze ook zijn aangekocht, moeten voluntaristische milieuprestaties leveren. Om dit te beoordelen, gaat men uit van de ecoscore. De draagwijde van deze verplichting zal uitgebreid worden tot alle openbare besturen en ION's die onder toezicht of controle van het Gewest staan en wel van bij de aanschaf van het eerste voertuig.

Ook de voertuigen die ingezet worden voor de uitoefening van opdrachten van openbare dienstverlening (bussen, ziekenwagens, kipwagens, enz.) moeten voluntaristische milieuprestaties leveren. De nieuwe voertuigen die vanaf 2010 aangekocht worden, moeten beantwoorden aan een minimale milieunorm, die bepaald wordt op basis van de ecoscore. De beheersovereenkomst van de MIVB zal gewijzigd worden, alsook het aankoopbeleid van het GAN en de DBDMH.

De voertuigen van de openbaar vervoeroperatoren buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten op het Brussels grondgebied prestaties leveren die gelijkaardig zijn aan die welke gelden binnen het Brussels Gewest.

Ook voor taxi's en toeristische bussen zal voor nieuw aangekochte voertuigen een minimale ecoscore opgelegd worden.

3. De hervorming van de belasting op de inverkeerstelling en van de verkeersbelasting om voertuigen met hoge milieuprestatie te valoriseren

De eventuele invoering van systemen van stadstol na overleg met de andere Gewesten of een tarivering die rekening houdt met het gebruik van een voertuig en niet met het bezit ervan worden onderzocht.

4. De deelname aan het overleg met de andere Gewesten over de invoering van een mechanisme voor een slimme kilometerheffing zal proactief zijn.

III) Noodmaatregelen wanneer zich een pollutiepiek voorzet

Indien zich tijdens de winter een pollutiepiek voordoet, zijn de noodmaatregelen van toepassing die vervat zijn in het besluit van 27 november 2008.

1. De regeling betreffende de sanctionering van inbreuken zal als volgt aangepast worden :

- a) Het gewestbestuur laten instaan voor de vaststelling en de onmiddellijke bestraffing door de inbreuken op

infractions environnementales soumises à amendes administratives prévues par l'ordonnance relative aux infractions environnementales de la Région bruxelloise, les infractions aux dispositions de l'arrêté « pics de pollution »;

- b) Intégrer à la liste des infractions routières pour perception immédiate, les infractions aux dispositions de l'arrêté « pics de pollution ».
2. Obligation par circulaire pour toutes les administrations et institutions régionales ou relevant du contrôle de la Région de se doter d'un plan anticipant les mesures d'urgence. Les secteurs privés et associatifs seront sensibilisés, ainsi que les pouvoirs exécutifs adéquats des institutions fédérales et internationales.

Pour les pollutions intérieures, des mesures prioritaires seront prises dans des lieux sensibles comme les crèches, les écoles, les hôpitaux et les maisons de repos afin de réduire au maximum les sources éventuelles de pollutions intérieures.

2.5. Environnement et activité économique

Limiter les nuisances et risques environnementaux des entreprises

L'accès à l'information est un droit essentiel pour les Bruxellois. Cela implique de pouvoir accéder plus facilement aux informations relatives aux risques environnementaux que représentent les activités de certaines entreprises et aux plans que celles-ci mettent en place afin de réduire ces risques. Cela vaut prioritairement pour les entreprises dites « Seveso » mais également pour les autres.

L'évaluation de la mise en œuvre de l'ordonnance relative aux permis d'environnement et de la liste des installations soumises à permis d'environnement sera poursuivie en concertation avec les acteurs concernés, dans une perspective de maintien d'un niveau élevé de protection environnementale, de diminution des charges administratives et d'amélioration du dispositif législatif et règlementaire. La procédure d'enquête publique sera complétée et améliorée afin d'assurer une meilleure participation.

Afin d'améliorer l'information en matière de permis d'environnement, les données relatives à la législation environnementale et les conditions-type d'exploiter communiquées actuellement aux communes seront également mises à disposition des demandeurs de permis.

En outre, la plate-forme d'échange d'informations mise en place entre l'AATL, Bruxelles Environnement et les

de bepalingen van het besluit betreffende de « pollutiepieken » op te nemen in de in de ordonnantie betreffende de milieumisdrijven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vervatte lijst van milieumisdrijven die strafbaar zijn met een administratieve geldboete;

- b) De inbreuken op de bepalingen van het besluit betreffende de « pollutiepieken » opnemen in de lijst van verkeersovertredingen met onmiddellijke inning.
2. Alle gewestelijke of onder toezicht van het gewest geplaatste besturen en instellingen bij omzendbrief verplichten een plan uit te werken om te anticiperen op noodmaatregelen. De privé- en de verenigingssector zullen worden gesensibiliseerd, evenals de passende uitvoerende instanties van de federale en internationale instellingen.

Om binnenluchtvervuiling tegen te gaan, zullen prioritaire maatregelen getroffen worden voor gevoelige plaatsen, zoals kinderkribben, scholen, ziekenhuizen en rusthuizen om de eventuele oorzaken van binnenluchtvervuiling zoveel mogelijk te beperken.

2.5. Leefmilieu en economische activiteit

De milieuhinder en -gevaren van bedrijven beperken

Toegang tot informatie is een wezenlijk recht voor de Brusselaar. Dat veronderstelt een vlottere toegang tot informatie in verband met de gevaren voor het leefmilieu die verbonden zijn aan de activiteiten van bepaalde bedrijven alsook tot de plannen die deze bedrijven uitwerken om deze gevaren te beperken. Dat geldt in de eerste plaats voor de zogenaamde « Seveso-bedrijven », maar ook voor de andere.

De uitvoering van de ordonnantie betreffende de milieuvergunningen en de lijst met de installaties die onderhevig zijn aan een milieuvergunning, zullen in overleg met de betrokken actoren verder geëvalueerd worden, teneinde een hoog niveau van bescherming van het leefmilieu aan te houden, de administratieve lasten te verminderen en het wetgevend en reglementair instrumentarium te verbeteren. De procedure van openbaar onderzoek zal aangevuld en bijgestuurd worden om een betere deelname te bewerkstelligen.

Om te zorgen voor een betere voorlichting omtrent de milieuvergunningen, zal ook de aanvrager van een vergunning inzage krijgen in de gegevens met betrekking tot de milieuwetgeving en de standaard exploitatievoorwaarden die momenteel meegedeeld worden aan de gemeenten.

Daarnaast zal het platform voor de uitwisseling van informatie dat opgezet werd tussen het BROH, Leefmilieu

communes sera finalisée. Le Gouvernement étudiera la possibilité de mettre en place un guichet électronique accessible aux demandeurs de permis.

Sur base d'une évaluation des charges administratives générées par la législation environnementale, le Gouvernement prendra les mesures nécessaires en vue de réduire ces charges administratives de 25 % conformément au programme européen approuvé par le Conseil en mars 2007.

L'ordonnance du 25 mars 1999 relative aux infractions environnementales sera évaluée dans une perspective d'amélioration des procédures de contrôle et de sanction des infractions.

Dans le cadre notamment de la mise en œuvre de l'ordonnance du 13 novembre 2008 relative à la responsabilité environnementale en ce qui concerne la prévention et la réparation des dommages environnementaux, un tour de garde et un véhicule d'intervention immédiate sera mis en place au sein de Bruxelles Environnement qui aura pour mission d'intervenir à tout moment en seconde ligne (en appui des services de secours) pour tout accident environnemental afin de pouvoir apporter rapidement son expertise. Afin d'assurer une coordination optimale des interventions, un protocole de collaboration sera discuté entre les autorités compétentes.

Les ondes électromagnétiques

Le Gouvernement adoptera en dernière lecture en septembre 2009 les arrêtés d'exécution de l'ordonnance du 1er mars 2007. Le Gouvernement veillera, dans la mesure du possible, à garantir le même niveau global de couverture des réseaux. Ces arrêtés visent à organiser la méthode d'octroi d'un permis d'environnement avant la mise en exploitation des antennes émettrices d'ondes électromagnétiques, en assurant à chaque opérateur une part de la norme d'émission régionale. Comme pour les dossiers préalablement traités par l'IBPT, les demandes de permis d'environnement contiendront une simulation du champ électromagnétique.

Enfin, le Gouvernement assurera – via un protocole d'accord à passer entre l'AATL, l'IBGE et les communes – une coordination optimale de l'instruction des demandes de permis.

Le Gouvernement évaluera en outre l'opportunité de revoir la liste des actes de minime importance, afin de limiter le nombre d'antennes soumises à permis d'urbanisme. Un groupe de travail composé des représentants des opérateurs, des administrations régionales et du Gouvernement sera mis en place afin d'assurer le suivi de la régularisation des antennes.

Brussel en de gemeenten, voltooid worden. De Regering zal onderzoeken of het mogelijk is een elektronisch loket te ontwikkelen en dit toegankelijk te maken voor de aanvragers van een vergunning.

Op basis van een evaluatie van de administratieve lasten die de milieuwetgeving met zich meebrengt, zal de Regering de nodige maatregelen treffen om deze administratieve lasten met 25 % te verminderen, overeenkomstig het Europees programma dat in maart 2007 door de Raad werd goedgekeurd.

De ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de milieumisdrijven zal geëvalueerd worden met het oog op een verbetering van de procedures inzake het toezicht op en de bestrafing van de inbreuken.

In het kader van de uitvoering van de ordonnantie van 13 november 2008 betreffende de milieu-aansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade, zal Leefmilieu Brussel uitgerust worden met een wachtbodyrt en een voertuig voor onmiddellijke interventie, die tot taak heeft op om het even welk ogenblik uit te rukken voor tweedelijnsinterventie bij milieu-ongelukken (ter ondersteuning van de hulpdiensten) teneinde haar deskundigheid op een snelle manier aan te kunnen reiken. Om deze interventies optimaal te coördineren, zullen de bevoegde autoriteiten besprekingen voeren over een samenwerkingsprotocol.

Elektromagnetische golven

In september 2009 zal de Regering in laatste lezing haar goedkeuring hechten aan de uitvoeringsbesluiten van de ordonnantie van 1 maart 2007. De Regering zal er in de mate van het mogelijke op toezien dat hetzelfde globale dekkingsniveau van de netwerken gewaarborgd wordt. Deze besluiten strekken ertoe de methode te beschrijven voor de toekenning van een milieuvergunning voor antennes die elektromagnetische golven uitzenden, vóórdat deze in gebruik genomen worden, en daarbij iedere operator een aandeel in de gewestelijke immissienorm te waarborgen. Net zoals de dossiers die voorheen behandeld werden door het BIPT, moet de aanvraag van een milieuvergunning een simulatie van het elektromagnetisch veld bevatten.

Tot slot zal de Regering – via een nog te sluiten protocolakkoord tussen het BROH, het BIM en de gemeenten – zorgen voor een optimale coördinatie van het onderzoek van de vergunningsaanvragen.

Voorts zal de Regering beoordelen of het opportuin is de lijst met handelingen van geringe omvang te herzien om het aantal antennes dat onderhevig is aan een stedenbouwkundige vergunning, te beperken. Er zal een werkgroep opgericht worden die bestaat uit vertegenwoordigers van de operatoren, de gewestelijke besturen en de Regering en die de regularisering van de antennes moet opvolgen.

L'assainissement des sols

La poursuite des actions en matière de gestion et d'assainissement des sols pollués, prévue par l'ordonnance de 2009 (inventaire de l'état du sol etc.), devra s'inscrire dans la réalité socio-économique régionale.

Le Gouvernement procédera également à la validation complète du projet d'inventaire de l'état du sol dans un délai maximal de 3 ans. Les moyens nécessaires à cette tâche seront affectés via les frais de dossier qui seront perçus pour la délivrance des attestations de l'état du sol.

De manière à atténuer les coûts de diagnostic et de traitement de la pollution du sol, lorsqu'ils sont mis à charge de personnes n'ayant pas engendré celle-ci, l'arrêté du 20 septembre 2007 relatif à l'octroi d'une prime pour la réalisation d'une étude de sol dans le cadre de la gestion et de l'assainissement des sols pollués sera évalué et revu.

S'agissant du développement de nouvelles activités économiques sur des terrains pollués, des appels à projets seront lancés dans le cadre du programme Brussels Greenfields qui sera renforcé et étendu.

2.6. Bruxelles National, un aéroport bénéfique pour toutes et tous

Les destins de l'aéroport de Bruxelles-National et de la Région de Bruxelles-Capitale sont liés et doivent être envisagés de concert. Bruxelles a un égal intérêt à être desservie par un aéroport international et à sauvegarder la qualité de vie de ses citoyens si elle veut conserver cette attractivité. Cette préoccupation s'inscrit dans le cadre de la volonté d'une réduction des nuisances aériennes pour l'ensemble des riverains de l'aéroport résidant sur et en dehors du territoire régional. En tant que capitale nationale et internationale, son aéroport se doit de montrer l'exemple en étant plus respectueux de son environnement direct et de sa ville et en axant son exploitation autour du concept de développement durable.

Les dernières décisions prises par le Gouvernement fédéral dans le dossier de la gestion des nuisances sonores liées au trafic aérien de l'aéroport de Bruxelles-National ont constitué une avancée positive pour les riverains. Pour le Gouvernement bruxellois, une résolution durable de cette problématique passe par un accord de coopération entre l'autorité fédérale et les Régions bruxelloise et flamande. Dans le cadre de la concertation avec le Gouvernement fédéral, le Gouvernement bruxellois défendra notamment les principes suivants :

Bodemsanering

De voortzetting van de acties in verband met het beheer en de sanering van verontreinigde bodems, die bepaald zijn in de ordonnantie van 2009 (inventaris van de bodemtoestand, enz.), moet afgestemd zijn op de sociaal-economische toestand in het Gewest.

Binnen een maximale termijn van drie jaar zal de Regering tevens overgaan tot de volledige validatie van de ontwerp inventaris van de bodemtoestand. De nodige middelen zullen daarvoor uitgetrokken worden via de dossierkosten die zullen worden geïnd voor de uitreiking van de attesten met betrekking tot de bodemtoestand.

Om de kosten voor de vaststelling en de behandeling van de bodemverontreiniging te drukken, wanneer zij worden aangerekend aan personen die deze niet hebben veroorzaakt, zal het besluit van 20 september 2007 betreffende de toekenning van een premie voor de uitvoering van een bodemonderzoek in het kader van het beheer en de sanering van verontreinigde bodems geëvalueerd en herzien worden.

Betreft het de ontwikkeling van nieuwe economische activiteiten op vervuilde terreinen, dan zullen projectoproepen uitgeschreven worden in het kader van het programma Brussels Greenfields, dat versterkt en uitgebreid zal worden.

2.6. Brussel Nationaal, een luchthaven waar iedereen baat bij heeft

Het lot van de nationale luchthaven van Brussel en dat van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn onderling verbonden en moeten in overleg benaderd worden. Als Brussel deze aantrekkingskracht wil behouden, is de bediening door een internationale luchthaven even belangrijk als de vrijwaring van de leefkwaliteit van zijn burgers. Deze bekommernis past in het kader van de wil om de lawaaihinder te beperken voor alle omwonenden van de luchthaven die op en buiten het grondgebied van het Gewest wonen. Als nationale en internationale hoofdstad moet Brussel beschikken over een luchthaven die een voorbeeldfunctie vervult door meer rekening te houden met de directe omgeving en de stad en waarvan de uitbating toegespitst is op het concept duurzame ontwikkeling.

De meest recente beslissingen die de federale Regering genomen heeft in het dossier betreffende het beheer van de geluidshinder die wordt teweeggebracht door het luchtverkeer van de nationale luchthaven van Brussel, betekenden voor de omwonenden een positieve stap voorwaarts. Voor de Brusselse Regering moet er een duurzame beslissing voor deze problematiek komen aan de hand van een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en het Brussels en Vlaams Gewest. In het kader van het overleg met de federale Regering moet de Brusselse Regering meer bepaald de volgende principes verdedigen :

- la modification de certaines routes aériennes et une définition plus précise du tracé de ces routes pour limiter les nuisances et tenir compte du critère de densité de population en évitant des concentrations excessives;
  - le rétablissement des normes de vent « historiques » en vigueur avant la mise en place du plan de dispersion « Anciaux » en tenant compte des impératifs de sécurité;
  - une fixation claire des procédures aériennes : taux de montée, altitude requise pour les virages, ...;
  - la création d'une autorité de contrôle indépendante et neutre, chargée de veiller au respect de toutes les procédures aériennes, avec pouvoir de sanction et de poursuite à l'égard des infractions;
  - la limitation des vols annuels par un plafonnement global des vols. En ce qui concerne la perspective de l'installation d'un terminal Low Cost à Bruxelles-National, le Gouvernement rappelle son exigence d'une étude d'incidence préalable à son éventuelle mise en place et marque sa réserve quant à la compatibilité de cette infrastructure avec celle d'un aéroport international. En tout état de cause, celle-ci ne peut aboutir à une augmentation du nombre global annuel de mouvements aériens;
  - l'extension des limites d'exploitation et des procédures de vol en vigueur la nuit jusque 7h00 du matin ;
  - le refus de l'usage intensif et régulier de la piste 07L comme piste d'atterrissement via notamment l'installation d'un système ILS sur celle-ci.
- de aanpassing van bepaalde vliegroutes, en een meer nauwkeurige bepaling van het tracé van deze routes om de hinder te beperken en rekening te houden met het criterium inzake bevolkingsdichtheid, waarbij buiten-sporige concentraties worden vermeden;
- de herinvoering van de « vroegere » windnormen die van kracht waren vóór het « spreidingsplan van Anciaux », waarbij rekening wordt gehouden met de verplichtingen inzake veiligheid;
- een duidelijke vastlegging van de vliegprocedures : stijgpercentage, vereiste hoogte voor het uitvoeren van bochten, ...;
- de oprichting van een onafhankelijke en neutrale controle-autoriteit, die moet toeziend op de naleving van alle vluchtprocedures, sancties kan opleggen en inbreuken kan vervolgen;
- de beperking van de jaarlijkse vluchten door een algemene bovengrens voor het aantal vluchten. Wat het vooruitzicht van de bouw van een Low Cost Terminal in Brussel-Nationaal betreft, herinnert de Regering aan haar eis van een effectenstudie die voorafgaat aan de eventuele bouw van deze terminal en uit ze haar voorbehoud bij de verenigbaarheid van deze infrastructuur met de infrastructuur van een internationale luchthaven. In ieder geval mag dit niet leiden tot een stijging van het jaarlijkse globale aantal bewegingen;
- de uitbreiding van de nachtelijke uitbatingsbeperkingen en vluchtprocedures die gelden tot 7u.00 's ochtends;
- de weigering om baan 07L intensief en regelmatig te gebruiken als landingsbaan, meer bepaald via de installatie van een ILS-systeem op deze baan.

Le Gouvernement continuera à plaider au niveau européen pour une suppression totale des vols de nuit et l'instauration d'une taxe sur le kérósène utilisé par les avions commerciaux. Cette taxe servira à financer le développement d'énergies renouvelables en Europe, à financer l'aide au développement dans les pays tiers, à favoriser le transfert de technologies propres et à financer la prévention des catastrophes naturelles d'origine climatique.

En ce qui concerne les amendes administratives pour les compagnies en infraction à l'arrêté bruit, le Gouvernement maintiendra sa jurisprudence actuelle.

De Regering zal op Europees niveau blijven pleiten voor een totaalverbod op nachtvluchten en de invoering van een heffing op kerosine voor commerciële vluchten. Deze heffing zal dienen om de ontwikkeling van hernieuwbare energie in Europa te financieren, ontwikkelingshulp in derde landen te financieren, de overdracht van propere technologie te bevorderen en de preventie van natuurrampen die te wijten zijn aan het klimaat, te financieren.

Wat de administratieve boetes betreft voor de maatschappijen die een overtreding begaan tegen het nachtlawaai, zal de Regering haar huidige rechtspraak behouden.

2.7. Les nuisances sonores

Le bruit ponctuel et local constitue également une nuisance importante : bruits de voisinage, bruits d'établissements soumis à permis d'environnement, bruits de chan-

2.7. De geluidshinder

Het occasionele en lokale lawaai vormt ook een grote hinder : buurtlawaai, lawaai van gebouwen die onderworpen zijn aan een milieuvergunning, lawaai van bouwwer-

tiers, trafic,.. Dans le cadre du Plan Bruit, le Gouvernement veillera à réduire l'ampleur de ces nuisances pour les Bruxellois.

2.8. Préserver la nature et la biodiversité en ville et profiter d'espaces verts et naturels agréables et conviviaux dans tous les quartiers

Préserver la nature et la biodiversité

Durant les 5 prochaines années, la Région luttera contre la perte de la biodiversité et favorisera la conservation de la nature urbaine sur son territoire par les moyens suivants : actualisation de la législation, adoption d'un Plan nature, protection des sites de haute valeur biologique et mise en œuvre d'un réseau écologique, réduction de l'utilisation des biocides et pesticides.

Une ordonnance simplifiera la législation en vigueur et introduira les outils, régimes et procédures de conservation faisant actuellement défaut. Elle consacrera l'interdiction des abattages d'arbres durant la période de nidification des oiseaux (du 15 avril au 15 août) moyennant les exceptions qui seront déterminées par l'ordonnance.

Un plan régional nature sera élaboré. Il comprendra une programmation dans le temps et l'espace des actions à mener pour atteindre ces objectifs ainsi qu'une cartographie du réseau écologique bruxellois.

Le Gouvernement protégera les sites régionaux de haute valeur biologique. Le statut de réserve naturelle pourra être octroyé à de nouveaux sites non couverts par ce réseau. Le Gouvernement garantira le bon état de conservation de ces sites par des mesures préventives d'une part et par l'adoption et la mise en œuvre d'un plan de gestion écologique pour chacun de ceux-ci d'autre part.

Pour tout projet d'infrastructure de transport engendrant ou accentuant un effet de morcellement, au sein ou entre des sites de haute valeur biologique, des mesures compensatoires seront systématiquement imposées de manière à garantir la connectivité pour les espèces sauvages. A cet effet, concernant la Forêt de Soignes, le Gouvernement veillera à la réalisation d'un passage supérieur pour la faune (écoduc) au dessus de la ligne de chemin de fer L161 et de la Chaussée de La Hulpe.

Le Gouvernement veillera à réduire fortement l'utilisation des pesticides sur le territoire régional tant par les gestionnaires d'espaces publics que par les particuliers .

La Région adhérera également, avant mi-2010, au réseau européen des régions sans OGM en signant la « Charte des

ven, verkeer, ... In het kader van het Geluidsplan zal de Regering erop toezien dat de omvang van deze hinder voor de Brusselaars wordt beperkt.

2.8. Behoud van natuur en biodiversiteit in de stad en genieten van aangename en gezellige groene en natuurlijke ruimten in alle wijken

Behoud van natuur en biodiversiteit

Tijdens de vijf volgende jaren zal het Gewest zich inzetten om het verlies aan biodiversiteit tegen te gaan en het stedelijk natuurbehouwd op zijn grondgebied stimuleren met de volgende middelen : actualisering van de wetgeving, goedkeuring van een Natuurplan, bescherming van landschappen met hoge biologische waarde en invoering van een ecologisch netwerk, verminderen van het gebruik van biociden en pesticiden.

Een ordonnantie zal de geldende wetgeving vereenvoudigen en beschermingsinstrumenten, -stelsels en -procedures invoeren die vandaag ontbreken. Ze zal het verbod op de bomenkap bekraftigen tijdens de periode waarin de vogels hun nest hebben (van 15 april tot 15 augustus), mits de uitzonderingen die zullen worden bepaald door de ordonnantie.

Er zal een Gewestelijk Natuurplan worden uitgewerkt. Het zal een programmering in tijd en ruimte omvatten voor de acties die deze doelstellingen moeten verwezenlijken en een cartografie van het Brussels ecologisch netwerk.

De Regering zal landschappen met een grote biologische waarde beschermen. Het statuut van beschermd natuurgebied zal worden toegekend aan nieuwe landschappen die niet binnen dit netwerk vallen. De Regering zal de bewaring van deze landschappen waarborgen, enerzijds door middel van preventieve maatregelen en anderzijds door de goedkeuring en de uitvoering van een plan voor ecologisch beheer voor elk van deze landschappen.

Voor elk project van vervoersinfrastructuur dat binnen of tussen landschappen van grote biologische waarde versnippering veroorzaakt of versterkt, zullen systematisch compenserende maatregelen opgelegd worden om de natuurverbindingen voor wilde soorten te waarborgen. Daartoe zal de Regering er met betrekking tot het Zoniënwoud op toezien dat een verhoogde oversteek voor dieren wordt gebouwd (ecoduct) over de spoorweglijn L161 en de Terhulpssteenweg.

De Regering zal erop toezien dat het gebruik van pesticiden op het gewestelijk grondgebied, zowel door beheerders van openbare ruimten als door particulieren sterk afbouwt.

Het Gewest zal tevens vóór half 2010 aansluiten bij het Europees netwerk van regio's zonder GGO's met de onder-

régions et des autorités locales d'Europe sur la coexistence entre les OGM et les cultures traditionnelles et biologiques ». {voir niveau politique scientifique}

Les espaces verts

La quantité et la qualité de la gestion des espaces verts constituent un élément déterminant de la qualité de vie en ville dans une perspective solidaire et attractive.

Chaque Bruxellois doit pouvoir bénéficier d'un espace vert à proximité de chez lui.

Le Gouvernement encouragera la création de nouveaux espaces verts régionaux dans les zones en déficit de verdurisation. Un grand parc de 10ha sera créé à Tour et Taxis. Dans la même zone sur le quai Béco /quai des Matériaux, un espace vert et un espace récréatif à destination des enfants seront créés. Suivant les opportunités, des parcs à vocation sociale pourront être créés ou aménagés. Le Gouvernement veillera à assurer la gestion effective dès la finalisation des chantiers du parc ligne 28 / Dubrucq et du parc « porte de Ninove ».

La promenade verte permet de rendre visible et donc accessible aux yeux des habitants des quartiers du centre toute une série de richesses méconnues. Il s'agit à présent de poursuivre l'effort pour assurer là où c'est possible un passage de meilleure qualité.

L'autorisation d'organiser des événements au sein d'espaces verts régionaux sera coordonnée et réglementée de manière à favoriser les activités ayant un intérêt pour la Région, ses habitants ou le tissu associatif. Par ailleurs, il s'agira d'assurer le financement des frais liés à certaines de ces activités par le biais du paiement d'une redevance.

La politique d'équipement qualitatif des espaces verts sera poursuivie. Le programme d'amélioration de l'accessibilité PMR des parcs régionaux sera également concerté avec l'administration des travaux publics au niveau régional.

Le Gouvernement mettra en place un réseau de potagers dans la Région bruxelloise en collaboration avec les propriétaires fonciers publics et privés.

2.9. Déchets : une politique de gestion des déchets efficace et socialement juste

Nous entrons progressivement dans un monde de ressources rares. L'utilisation des déchets comme source de matières premières devient maintenant une réalité dans un

tekening van het charter van Europese regio's en plaatseijke besturen over het naast elkaar bestaan van GGO's en traditionele en biologische gewassen. {nagaan op het vlak van wetenschapsbeleid}

Groene ruimten

Vanuit een solidair en aantrekkelijk perspectief is het kwantitatief en kwalitatief aspect van het beheer van groene ruimten een doorslaggevend element in de leefkwaliteit in de stad.

Elke Brusselaar moet kunnen beschikken over buurtgroen op wandelafstand.

De Regering zal de schepping van nieuwe gewestelijke groene ruimten aanmoedigen in zones met een groentekort. Een groot park van 10ha zal aangelegd worden op Thurn & Taxis. In hetzelfde gebied aan het Bécodok/Materialenkaai zullen een groene ruimte en een recreatieve ruimte voor kinderen worden aangelegd. In functie van de opportuniteiten zullen sociaal georiënteerde parken worden gecreëerd of aangelegd. De Regering zal toeziен op de effectieve inbeheerneming van zodra de werven voor het park lijn 28/Dubrucq en het park « Ninoofsepoort » voltooid zijn.

De groene wandeling maakt een hele reeks onvermoede rijkdommen zichtbaar en hiermee ook beschikbaar voor de bewoners van de centrumwijken. Vandaag moet de inspanning worden voortgezet om waar mogelijk te zorgen voor een doortocht van hogere kwaliteit.

Het toestaan van evenementen binnen de gewestelijke groene ruimten moet gecoördineerd en gereglementeerd worden zodat men activiteiten kan bevorderen die van belang zijn voor het Gewest, zijn inwoners en het associative weefsel. Bovendien moet in de financiering van de kosten voor een aantal van deze activiteiten voorzien worden via de betaling van een bijdrage.

Het beleid dat de groene ruimten van kwaliteitsuitrustingen voorziet, zal worden voortgezet. Op gewestelijk niveau zal overleg gepleegd worden met openbare werken over het programma om de gewestelijke parken beter toegankelijk te maken voor personen met een beperkte mobiliteit.

De Regering zal een netwerk van moestuinen in het Brussels Gewest opzetten in samenwerking met de openbare en privé-grondeigenaars.

2.9. Afval : Een efficiënt en sociaal rechtvaardig beleid voor het afvalbeheer

Wij komen stilaan terecht in een wereld van schaarse hulpbronnen. Het gebruik van afval als bron van grondstoffen wordt in een groeiend aantal landen werkelijkheid .

nombre croissant de pays. L' Europe a pris la mesure de cette transformation et impose désormais aux États membres :

- de développer des programmes de prévention des déchets assortis d'objectifs chiffrés;
- de recycler au moins 50 % de leurs déchets des ménages d'ici à 2020.

La politique des déchets en Région bruxelloise obéira encore plus à une stricte hiérarchie de gestion : 1) la prévention; 2) la réutilisation; 3) le recyclage, 4) la valorisation - notamment énergétique; 5) l'élimination.

1. Atteindre des résultats concrets en matière de prévention à la source et de consommation durable

Une stratégie de communication et de sensibilisation à destination des citoyens et des institutions publiques et privées sera déployée relativement aux comportements permettant de réduire la quantité de déchets à la source.

La Région visera à atteindre un résultat global de 10 % de réduction des déchets ménagers pour 2020 et se dotera d'outils de mesure des résultats en matière de prévention à la source en collaboration avec les autres niveaux de pouvoir, les acteurs concernés du secteur privé et les particuliers.

La Région veillera à inscrire ses initiatives de prévention dans un cadre plus large visant à soutenir l'émergence de modes de vie et de consommation plus respectueux de l'environnement. En collaboration avec le Fédéral et le secteur des commerces, la Région cherchera à orienter les choix des consommateurs vers les produits écologiques :

- par une meilleure information sur les impacts environnementaux des produits;
- par la promotion des produits bénéficiant d'un éco-label notamment par la mise en place d'une carte à points.

2. Développer le réemploi des encombrants

Le projet de ressourcerie, tel qu'adopté dans le cadre des projets FEDER sera mis sur pied d'ici la fin de l'année 2009. Ce partenariat public (Bruxelles-propriété)/social (ASBL actives dans le réemploi)vise à installer une filière de réemploi dans un Eco-Pôle permettant de traiter à terme 5000 tonnes d'objets encombrants par an.

Toutes les activités autour de la réparation et de la vente de seconde main peuvent contribuer à réduire à la fois la production de déchets, à faciliter la vie des bruxellois et à créer des emplois. Les acteurs de l'économie sociale actifs

Europa is zich bewust geworden van deze verandering en legt haar Lid-Staten voortaan op :

- afvalpreventieprogramma's te ontwikkelen op basis van objectieve cijfers;
- minstens 50 % van hun huishoudelijk afval te recycleren tegen 2020.

Het afvalstoffenbeleid in het Brussels Gewest zal nog meer gevatt worden in een strikte beheershiërarchie : 1) preventie; 2) hergebruik; 3) recycling; 4) valorisatie (in hoofdzaak qua energie); 5) verwijdering.

1. Concrete resultaten boeken voor preventie aan de bron en duurzame consumptie

Er zal een communicatie- en bewustmakingsstrategie gericht worden tot de burger en de openbare en private instellingen over het gedrag dat men aan de dag kan leggen om de hoeveelheid afval aan de bron te beperken.

Het Gewest zal als globaal resultaat een vermindering van het huishoudelijk afval met 10 % nastreven tegen 2020 en moet zich meetinstrumenten verschaffen inzake preventie aan de bron in samenwerking met de overige beleidsniveaus, de betrokken actoren uit de privé-sector en de particulieren.

Het Gewest zal erop toezien dat zijn preventie-initiatieven passen in een breder kader dat ondersteuning biedt aan leef- en consumptiewijzen die meer respect opbrengen voor het leefmilieu. In samenwerking met het Federaal niveau en de handelssector zal het Gewest ernaar streven de keuze van de consumenten te oriënteren naar ecologische producten :

- door betere informatie over het effect van producten op het leefmilieu;
- door producten te bevorderen die beschikken over een éco-label, meer bepaald door de invoering van een puntenkaart

2. Het hergebruik van grofvuil ontwikkelen

Het project inzake de kringloopcentra, zoals goedgekeurd in het kader van de EFRO-projecten, zal worden opgezet tegen eind 2009. Dit samenwerkingsverband op publiek vlak (Net Brussel) en sociaal vlak (vzw's die actief zijn op het domein van het hergebruik) strekt ertoe in een eco-pool een hergebruikscircuit te vestigen waar op termijn 5.000 ton grofvuil per jaar verwerkt kan worden.

Alle activiteiten rond de herstelling en de tweedehandsmarkt kunnen bijdragen tot een vermindering van de afvalproductie, het leven van de Brusselaars vereenvoudigen en jobs creëren. De actoren van de sociale economie die zich

dans la récupération et le réemploi contribuent en outre à la formation, la remise au travail et à l'intégration de travailleurs en difficulté.

La Région soutiendra le développement de ces services de proximité notamment par la collecte sélective des objets réutilisables, le développement de nouveaux points d'apport pour les objets en fin de vie ou les bourses d'échange de produits et de services.

La Région s'attellera également à soutenir la création de nouveaux services de proximité dans les secteurs de la location, du réemploi et de la seconde main, comme par exemple la récupération dans les chantiers de démolition.

3. Recycler 50 % des déchets

La région se doit de développer ses collectes sélectives si elle veut atteindre les objectifs européens de 50 % de recyclage de déchets municipaux pour 2020 en accordant la priorité aux déchets organiques, aux encombrants, aux déchets d'emballages et aux déchets dangereux.

La Région veillera à organiser la collecte et les filières de recyclage des déchets de construction.

Afin de faciliter le tri et recyclage à domicile des ménages, la fabrication et la commercialisation de poubelles multi-bacs sera soutenue.

La politique de la Région doit en outre s'inscrire dans une perspective à long terme visant à la fois à réduire la dépendance de la Région vis-à-vis de l'incinération, à augmenter ses capacités de recyclage et à augmenter son autonomie vis-à-vis des ressources extérieures. L'objectif pour la Région doit être d'éviter de devoir investir dans un nouveau four d'incinération lorsqu'il faudra remplacer un des trois fours à Neder-over-Heembeek.

La Région mettra en place via l'ARP une unité de traitement des déchets organiques par voie de biométhanisation. Ce procédé permet à la fois de produire de l'énergie verte par cogénération et de valoriser la matière organique sous forme de compost. L'installation permettra également à la région d'apporter une solution définitive aux nuisances occasionnées par le centre de compostage et de réduire le recours à l'incinération.

Afin d'assurer un niveau de performance optimal du processus, la Région s'attellera donc à :

- développer les collectes sélectives de déchets verts pour l'ensemble des communes de la Région;

toeleggen op recuperatie en hergebruik dragen bovenindien bij tot de vorming, de hertewerkstelling en de integratie van werknemers in moeilijkheden.

Het Gewest zal de ontwikkeling van deze buurtdiensten steunen, meer bepaald door selectieve inzameling van herbruikbare voorwerpen, door de uitbouw van nieuwe toevoerplekken voor voorwerpen die het einde van hun levensduur hebben bereikt of door ruilbeurzen voor producten en diensten.

Het Gewest zal zich tevens inspannen om de oprichting van nieuwe buurtdiensten te ondersteunen in de sectoren van de verhuring, het hergebruik en de tweedehandsmarkt, zoals bijvoorbeeld recuperatie op afbraakwerven.

3. Recycling van 50 % van het afval

Het Gewest zal zich verplicht zien zijn selectieve inzameling verder te ontwikkelen als het de Europese doelstellingen wil halen die stellen dat 50 % van het gemeentelijk afval tegen 2020 gerecycled moet worden door prioriteit te verlenen aan organisch afval, grofvuil, verpakkingsafval en gevvaarlijk afval.

Het Gewest zal toeziend op de organisatie van de ophaling en het recyclagecircuit van bouwafval.

Om het sorteren en de recycling bij de gezinnen thuis te vergemakkelijken, zal steun worden verleend aan de vervaardiging en de commercialisering van multicontainervuilnisbakken.

Het beleid van het Gewest moet bovenindien aansluiten bij een lange-termijnperspectief waarin zowel een verminderde afhankelijkheid van verbranding als een toename van de recyclingcapaciteit van het Gewest en een grotere zelfstandigheid ten opzichte van externe middelen beoogd worden. Voor het Gewest moet het een doelstelling zijn de investering in een nieuwe verbrandingsoven te voorkomen wanneer één van de drie ovens in Neder-over-Heembeek aan vervanging toe is.

Het Gewest zal via het GAN een eenheid bouwen die organisch afval verwerkt door biomethaanvervorming. Dit procedé maakt het mogelijk zowel groene energie te produceren door warmtekrachtkoppeling en tegelijk het organisch materiaal op te werken als compost. Met de installatie zal het Gewest ook een definitieve oplossing hebben voor de hinder die veroorzaakt wordt door het compostingscentrum en het gebruik van verbranding verminderen.

Met het oog op een optimaal performantieniveau van het proces zal het Gewest :

- de selectieve afhaling van groenvaat ontwikkelen in alle gemeenten van het Gewest;

- mettre en place une collecte des déchets organiques venant des marchés, de l'Horeca et de la restauration collective;
- développer progressivement la collecte de déchets alimentaires des ménages;
- optimiser le contrôle de la qualité des sacs.

L'élimination / reprise des déchets reposera aussi sur l'accroissement du nombre et la facilitation de l'accès des lieux de reprise de ces déchets (parcs à conteneurs, coins verts mobiles, etc.).

Il convient d'améliorer les services de déchetteries offerts aux Bruxellois et veiller à leur bonne répartition sur l'ensemble du territoire.

La Région étudiera et, dans la mesure du possible, assurera le développement du réseau de déchetteries de manière à ce que chaque Bruxellois dispose à moins de 3 km de chez lui d'infrastructures de collecte permettant l'insertion de leurs déchets dans des filières de recyclage ou de réemploi. Les déchetteries devront permettre aux Bruxellois de se débarrasser plus facilement de leurs déchets dangereux (et notamment de l'amiante) ainsi que des déchets soumis à obligation de reprise (tels que les appareils électriques et électroniques, les huiles moteurs, les huiles de friture, les pneus).

La Région, en concertation avec les communes, modifiera les règles de subventionnement des déchetteries communales et soutiendra les partenariats intercommunaux afin d'encourager leur développement et d'assurer une meilleure séparation des déchets à la source.

La Région cherchera à améliorer les résultats des collectes sélectives, notamment en s'appuyant sur les communes et les acteurs de proximité pour relayer les messages de tri, en diversifiant les modes de collecte, en développant le réseau de bulles à verre, en favorisant progressivement l'installation de bulles enterrées et en remplaçant progressivement le parc de poubelles publiques par des poubelles de tri. Des concertations seront menées avec les secteurs et distributeurs concernés ainsi qu'avec l'Etat fédéral (en charge des normes de produit) afin que les emballages affichent les logos adéquats.

4. Mieux valoriser les déchets

La Région améliorera les performances des infrastructures de gestion des déchets par :

- l'étude du potentiel de développement d'une installation de chauffage urbain à proximité de l'incinérateur. La valorisation énergétique des déchets destinés à l'élimination à l'incinérateur de Neder permettra notamment l'installation d'un chauffage urbain;

- een inzameling van organisch afval van markten, Horeca en grootkeukens invoeren;
- geleidelijk aan de inzameling van keukenafval van gezinnen ontwikkelen;
- de kwaliteitscontrole van de zakken optimaliseren.

De verwijdering / terugname van afval zal ook afhangen van de toename van het aantal plaatsen voor de terugname van dergelijk afval en op de vlottere toegankelijkheid ervan (containerparken, mobiele groene plekjes, enz.).

Het is aangewezen de Brusselaar een betere dienstverlening te bieden in de containerparken en toe te zien op een goede spreiding hiervan over het volledige grondgebied.

Het Gewest zal in de mate van het mogelijke de ontwikkeling van het netwerk van containerparken onderzoeken, zodat alle Brusselaars op minder dan 3 km afstand inzamelingsinfrastructuur vinden om hun afval in te brengen in het recycling- of hergebruikstraject. Het netwerk van containerparken zal de Brusselaars ook in staat stellen zich gemakkelijker te ontdoen van hun gevaarlijk afval (en dan vooral van asbest) en van afval dat hoort onder de terugnameplicht (zoals elektrische en elektronische apparatuur, motorolie, frituurolie, banden).

Het Gewest zal in overleg met de gemeenten de subsidiëeringsregels voor gemeentelijke containerparken aanpassen en intergemeentelijke samenwerkingen steunen om de uitbouw hiervan aan te moedigen en te zorgen voor een betere scheiding van het afval aan de bron.

Het Gewest zal ernaar streven de resultaten van de selectieve inzamelingen te verbeteren onder meer door een beroep te doen op de gemeenten en de buurtactoren om de informatie over het sorteren te verspreiden, verscheidenheid te brengen in de inzamelingswijzen, het netwerk van glasbollen uit te bouwen en geleidelijk aan de installatie van ondergrondse bollen te bevorderen en geleidelijk aan de openbare vuilnisbakken te vervangen door sorteervuilnisbakken. Er zal overleg gepleegd worden met de betrokken sectoren en verdelers, alsook met de Federale Staat (bevoegd voor productnormen) om ervoor te zorgen dat de gepaste logo's op de verpakkingen worden afdrukkt.

4. Het afval beter opwerken

Het Gewest zal de performantie van de infrastructuur voor het afvalbeheer verbeteren door :

- onderzoek van het ontwikkelingspotentieel van een stadsverwarmingsinstallatie nabij de verbrandingsoven. De energievalorisatie van het afval bestemd om verwijderd te worden in de verbrandingsoven van Neder-over-Heembeek maakt de installatie van een stadsverwarming mogelijk;

- la modernisation du centre de tri afin d'en améliorer les performances;
- l'encouragement du compostage domestique.

Ces récupérations énergétiques seront mises à disposition de l'éclairage public, des installations de chauffages urbains pour le logement ou le bureau, les processus de production industriels locaux, etc.

5. Soutenir l'activité économique et la création d'emplois

Aider les TPE et les PME à mieux gérer leurs déchets participe d'une politique de soutien à la compétitivité et à l'emploi. Les déchets constituent une source de matières premières locales. Les valoriser localement contribue à la création d'activités économiques nouvelles et d'emplois.

Le tri et le recyclage génèrent davantage d'emplois à la tonne traitée que l'incinération ou la mise en décharge. La création d'emplois est encore supérieure lorsque l'on privilégie le réemploi.

On estime que tri et recyclage génèrent de 7 à 10 fois plus d'emplois à la tonne traitée que l'incinération. Ce rapport monte à 30 pour le réemploi.

Réemploi et recyclage peuvent permettre aussi à la Région de réduire sa dépendance vis-à-vis des ressources extérieures.

La Région cherchera donc à soutenir l'activité économique, à encourager la création d'emplois :

- en développant le partenariat avec les acteurs industriels et leurs fédérations pour mettre à disposition des TPE, des PME et des PMI des conseillers déchets afin de les aider à améliorer la gestion de leurs déchets et à réduire leurs coûts de gestion;
- en mettant à disposition des TPE et des PME des infrastructures de collecte sélective et de recyclage adaptées à leurs besoins spécifiques;
- en évaluant les flux de marchandises et de déchets de et vers la Région bruxelloise et en étudiant les possibilités de création d'activités économiques nouvelles dans le secteur du réemploi et du recyclage (par exemple en créant des espaces de réemploi à proximité immédiate des déchetteries).

6. Inciter à la prévention et au recyclage

La Région dispose donc d'une capacité d'incinération de 500.000 tonnes/an contre seulement 125.000 tonnes de capacité cumulée pour les infrastructures de tri et de recyclage.

- modernisering van het sorteercentrum om hiervan de prestaties te verbeteren;
- het thuiscomposteren aan te moedigen.

Deze energierecuperatie zal ter beschikking komen van de openbare verlichting, stadsverwarminginstallaties voor woningen of kantoren, lokale industriele productieprocessen enz.

5. De economische activiteit en de schepping van arbeidsplaatsen ondersteunen

ZKO's en KMO's bijstaan bij een beter beheer van hun afval draagt bij tot een beleid dat competitiviteit en tewerkstelling ondersteunt. Afval is een lokale bron van grondstoffen. Als deze lokaal opgewerkt worden, draagt dat bij tot de schepping van nieuwe economische activiteiten en jobs.

Sortering en recycling zorgen voor meer banen per verwerkte ton dan verbranding of storting. Er worden nog meer banen gecreëerd, wanneer men de voorkeur geeft aan het hergebruik.

Men gaat ervan uit dat sorteren en recycling leiden tot 7 à 10 keer meer jobs per verwerkte ton afval dan verbranding. Voor hergebruik loopt deze verhouding op tot 30.

Door middel van hergebruik en recycling kan het Gewest bovendien zijn afhankelijkheid van externe hulpbronnen verminderen.

Het Gewest moet er daarom naar streven de economische activiteit te ondersteunen en de schepping van jobs aan te moedigen door :

- samenwerking uit te bouwen met industriële actoren en hun federaties om afvaladviseurs ter beschikking te stellen van ZKO's en KMO's om ze te helpen hun afvalbeheer te verbeteren en hun beheerskosten te verminderen;
- aan ZKO's en KMO's inzamelingsinfrastructuur met het oog op selectieve inzameling en recycling ter beschikking te stellen die is aangepast aan hun specifieke behoeften;
- de goederen- en afvalstromen van en naar het Brussels Gewest te analyseren en de mogelijkheden te onderzoeken om nieuwe economische activiteiten in het leven te roepen in de sector van het hergebruik en de recycling (bijvoorbeeld door de opening van kringloopwinkels in de nabije omgeving van de containerparken).

6. Aanzetten tot preventie en recycleren

Het Gewest beschikt aldus over een verbrandingscapaciteit van 500.000 ton per jaar, terwijl de gecumuleerde capaciteit van de infrastructuur voor sortering en recyclage amper 125.000 ton bedraagt.

La Région entend préserver le service public de collecte des déchets ménagers et des immondices.

La Région instaurera un régime de taxes sur l'incinération des déchets selon des modalités et des tarifs comparables à celles qui existent dans les Régions wallonne et flamande. Ces taxes permettront à la région :

- d'encourager la prévention et le recyclage des déchets;
- de récupérer des recettes fiscales qui lui sont dues (puisque, en l'absence de taxes en Région bruxelloise, ce sont les Régions wallonne et flamande qui perçoivent les taxes prélevées sur les déchets de ces régions qui sont incinérés à Bruxelles).

La Région visera aussi à mettre en place un système de tarification de la collecte des déchets qui soit à la fois progressif et solidaire pour les ménages et qui soit responsabilisant pour les entreprises. Celui-ci visera à encourager les consommateurs finaux à avoir des comportements écologiques, à l'instar de ce qui se fait pour l'eau.

Le Gouvernement :

- étudiera la possibilité de mettre en place un système de tarifs plus élevés pour les sacs blancs que pour les sacs contenant des déchets triés (bleus, verts, jaunes) en tenant compte de la situation sociale et familiale des ménages. En fonction des résultats, les conclusions de cette étude seront mises en œuvre;
- assurera une information transparente du citoyen sur les justes coûts de gestion de ses déchets;
- assurera au citoyen un service de qualité au juste prix.

La Région veillera à désamorcer les éventuels impacts négatifs de la mesure par un régime spécifique pour les ménages défavorisés.

La Région dressera le bilan de l'arrêté du 18 juillet 2002 sur les obligations de reprise, évaluera les obstacles à sa mise en œuvre concrète et identifiera les moyens d'améliorer la réglementation bruxelloise en conséquence. Elle étudiera également la possibilité de développer la responsabilisation des producteurs vers d'autres flux.

7. Faire de Bruxelles un exemple en matière de propreté publique

L'ABP créera une cellule structurelle de dialogue entre les autorités publiques et les quartiers afin de faciliter la transmission de l'information et des besoins des quartiers vers l'autorité régionale et vers les communes quand il y a

Het Gewest wil de inzameling van huishoudelijk afval en huisvuil blijven aanbieden als openbare dienst.

Het Gewest zal een heffing instellen op de verbranding van afval en daarbij modaliteiten en tarieven hanteren die vergelijkbaar zijn met die welke worden toegepast in het Waals en het Vlaams Gewest. Deze heffing moet het voor het Gewest mogelijk maken :

- afvalpreventie en -recyclage aan te moedigen;
- verschuldigde belastinginkomsten terug te winnen (doordat een dergelijke heffing in het Brussels Gewest niet bestaat, innen het Waals en het Vlaams Gewest immers de heffingen op het afval dat uit deze gewesten afkomstig is en in Brussel verbrand wordt).

Het Gewest beoogt tevens een systeem uit te werken voor een voor de gezinnen progressieve en solidaire tarivering van de inzameling van afval die de ondernemingen responsabiliseert. Dit systeem heeft tot doel om de eindverbruikers ertoe aan te zetten zich ecologisch verantwoord te gedragen, net zoals dat gedaan wordt voor water.

De Regering

- zal de mogelijkheid onderzoeken om een hoger tariefsysteem in te voeren voor de witte zakken dan voor de (blauwe, groene, gele) zakken met gesorteerde inhoud, rekening houdend met de sociale en familiale toestand van de gezinnen. In functie van de resultaten zullen de conclusies van deze studie ten uitvoer worden gebracht;
- zij zal de burger op transparante wijze inlichten over de precieze kostprijs van het beheer van zijn afval
- zij zal de burger aan de juiste prijs een kwaliteitsvolle dienstverlening bieden.

Het Gewest zal de eventuele negatieve gevolgen van de maatregel neutraliseren door een specifieke regeling in te voeren voor kansarme gezinnen.

Het Gewest zal de balans opmaken van het besluit van 18 juli 2002 betreffende de terugnameplicht, de obstakels voor de concrete uitvoering ervan beoordelen en de middelen bepalen om de Brusselse regelgeving dienovereenkomstig te verbeteren. Zij zal tevens onderzoeken of het mogelijk is de responsibilisering van de producenten door te trekken naar andere stromen.

7. Van Brussel een toonbeeld van openbare netheid maken

Het GAN zal een structurele cel oprichten die de dialoog moet verzorgen tussen de overhedsinstanties en de wijken, zodanig dat de wijken informatie en hun behoeften makkelijker kenbaar kunnen maken aan de gewestelijke over-

lieu. Il paraît important d'augmenter la visibilité des actions des acteurs publics en matière de propreté.

La collaboration entre la Région, les communes et les services de police doit également être renforcée aussi bien en matière de répression des incivilités qu'en matière de communication et de sensibilisation à la propreté. Les citoyens doivent être impliqués activement dans ce processus.

La Région veillera à une amélioration des équipements de propreté publique (remplacement des corbeilles urbaines par des corbeilles de tri, développement des canistes, ...). Dans le cadre des contrats conclus entre les communes et l'ABP, la Région soutiendra l'installation de toilettes dans les lieux publics.

Bruxelles-Propreté gérera l'ensemble des politiques ayant des incidences sur la politique de propreté au niveau régional (notamment le remplacement ou la mise en place de corbeilles urbaines de tri sur les voiries régionales), mais les coopérations entre la Région et les communes seront renforcées en matière de propreté publique, afin de faire bénéficier le citoyen bruxellois d'un même service partout dans la ville. Il sera donc procédé à une clarification et une spécialisation des zones et des tâches à charge de la Région vis-à-vis des communes.

Bruxelles-Propreté recevra les moyens pour entretenir la totalité des sites propres de surface de la STIB en collaboration avec celle-ci.

Afin que les divers programmes régionaux (contrats de quartier, de noyaux commerciaux, travaux subsidiés...) soient exécutés de façon coordonnée et cohérente au regard des exigences de propreté publique et de gestion des déchets, Bruxelles-Propreté instaurera une cellule d'information dans tous les projets de développement urbain : placement de bulles à verre enterrées, choix des revêtements pour le nettoyage des voiries, placement de corbeilles publiques, etc.

L'ABP doit devenir un des acteurs principaux de la lutte contre les émissions de gaz à effet de serre : gestion des déchets organiques par biométhanisation, chauffage urbain, labelisation ISO des procédures de gestion, etc.

Son exemplarité sera systématisée par l'utilisation d'un charroi respectueux de l'environnement, par l'exploitation des sources potentielles d'énergie renouvelable ainsi que par l'intégration de clauses environnementales dans les cahiers spéciaux des charges.

Une politique globale, stricte et équilibrée de répression repose sur l'association de la Région et des communes dont

heid en aan de gemeenten, zo daartoe aanleiding bestaat. Het lijkt van belang om de acties van de openbare actoren op het vlak van netheid meer zichtbaarheid te geven.

Ook de samenwerking tussen het Gewest, de gemeenten en de politiediensten moet versterkt worden, zowel voor wat betreft de repressie van overlast als voor wat betreft de communicatie en sensibilisering rond netheid. De burgers moeten actief worden betrokken bij dit proces.

Het Gewest zal zorgen voor betere openbare netheidsuitrustingen (de stadsvuilnisbakken vervangen door sorteervuilnisbakken, hondentoiletten aanleggen, ...). In het kader van de overeenkomsten die werden gesloten tussen de gemeenten en het Agentschap « Net Brussel » zal het Gewest de installatie van toiletten op de openbare plaatsen ondersteunen.

Net Brussel zal instaan voor het beheer van alle beleidsvormen die binnen het Gewest gevlogen hebben voor het netheidsbeleid (onder meer de vervanging of plaatsing van stedelijke sorteervuilnisbakken langs de gewestwegen). Het Gewest en de gemeenten zullen op het vlak van openbare netheid evenwel nauwer gaan samenwerken, zodat dat de Brusselse burger overal in de stad eenzelfde dienstverlening geniet. Derhalve zullen de gebieden en de taken die onder de bevoegdheid van het Gewest vallen, ten aanzien van de gemeenten duidelijk afgebakend worden en een specialistische invulling krijgen.

Net Brussel zal de middelen krijgen om alle bovengrondse eigen banen van de MIVB in samenwerking met deze maatschappij te onderhouden.

Om de uitvoering van de verschillende gewestelijke programma's (wijkcontracten, handelskerncontracten, gesubsidieerde werken, ...) in het licht van de eisen inzake openbare netheid en afvalbeheer op gecoördineerde en coherente wijze te laten verlopen, zal Net Brussel voor alle projecten rond stedelijke ontwikkeling een informatiecel opzetten : plaatsing van ingegraven glasbollen, keuze van de wegbedekking voor de reiniging van de wegen, plaatsing van openbare vuilbakken, enz.

Het GAN moet uitgroeien tot één van de voornaamste actoren in de strijd tegen de uitstoot van broeikasgassen : beheer van organisch afval door biomethaanvorming, stadsverwarming, ISO-labeling van de beheersprocedures, enz.

Het zal zijn voorbeeldrol een systematische invulling geven door gebruik te maken van milieuvriendelijke voertuigen; potentiële hernieuwbare energiebronnen te exploiteren; milieu-bepalingen op te nemen in de bestekken, ...

Een alomvattend, nauwgezet en evenwichtig repressiebeleid berust op de samenwerking tussen het Gewest en de

les prérogatives se complètent. Les communes s'inscrivant dans la dynamique locale de répression des actes de malpropreté recevront une aide financière supplémentaire dans le cadre des contrats de propreté. Les actions conjointes renforceront la lutte contre les dépôts clandestins.

CHAPITRE 4 Repenser la mobilité urbaine

Le développement du transport public demeure la première priorité des pouvoirs publics bruxellois. En outre, les déplacements alternatifs à l'usage individuel de la voiture comme la marche et le vélo doivent être privilégiés. Les nouveaux dispositifs tant incitatifs que contraignants veilleront à ne pas pénaliser la population bruxelloise et au premier chef celle disposant de moins de revenus. Pour mener une politique de mobilité ambitieuse, les sources de financement nécessaires seront également recherchées tant auprès de l'Etat fédéral que de l'Union européenne à titre d'exemplarité de sa capitale en la matière.

Le Gouvernement désire une concertation avec les autres Régions et l'autorité fédérale relative à une politique de mobilité harmonisée, notamment sur l'ensemble de la zone RER (offre, tarification, information aux voyageurs).

L'objectif de la politique de mobilité doit être d'atteindre la réduction de 20 % de la charge de circulation dans la Région par rapport à 2001, telle que prévu par le PRD et le plan Iris 2.

1. Favoriser les modes de déplacement « doux » pour tous les Bruxellois

1.1. Les piétons

Bruxelles et ses usagers, habitants ou visiteurs, méritent une politique intégrée qui, outre les transports en commun comme alternative à la voiture, fasse du piéton l'usager premier de la voirie publique. Tout nouvel aménagement de voirie devra limiter les obstacles physiques sur les trottoirs afin d'améliorer la mobilité des usagers « faibles ». La lutte contre toutes les formes d'incivilités sur l'espace public qui contrarient leur passage sera aussi amplifiée. La sécurité et le confort des piétons seront améliorés par la qualité de l'éclairage en évitant les espaces sombres et en améliorant la signalisation aux endroits sensibles (aux abords des écoles, arrêts de bus, etc.). Dans le centre de Bruxelles, les zones piétonnes seront étendues et les limitations de vitesse de circulation seront augmentées en concertation avec l'autorité communale compétente.

gemeenten, die beschikken over onderling aanvullende prerogatieven. De gemeenten die zich scharen achter de lokale dynamiek om repressief op te treden tegen inbreuken op de openbare netheid, krijgen in het kader van de netheidscontracten bijkomende financiële ondersteuning. De gezamenlijke acties zullen de strijd tegen het sluikstorten versterken.

HOOFDSTUK 4 De stedelijke mobiliteit herzien

De uitbouw van het openbaar vervoer blijft de eerste prioriteit van de Brusselse overheid. Bovendien moeten de alternatieve vervoerswijzen zoals stappen en fietsen de voorkeur genieten op het individueel autogebruik. Er zal op toegezien worden dat de nieuwe stimulerende en beperkende instrumenten de Brusselse bevolking, en op de eerste plaats de minder bedeelden, niet benadelen. Om een ambitieus mobiliteitsbeleid te voeren, zal eveneens voor de nodige financieringsbronnen zowel bij de Federale Staat als bij de Europese Unie aangeklopt worden, zodanig dat hun hoofdstad in dit verband een voorbeeldrol kan vervullen.

De Regering wenst overleg met de andere Gewesten en de Federale Overheid over een geharmoniseerd mobiliteitsbeleid, en dan meer bepaald over heel de GEN-zone (aanbod, tarivering, informatie aan de reizigers).

De doelstelling van het mobiliteitsbeleid moet erin bestaan de vermindering met 20 % van de verkeerslast in het Gewest te bereiken in vergelijking met 2001, zoals bepaald in het GewOP en het Iris 2-plan.

1. Aanmoedigen van de « zachte » vervoermiddelen voor alle Brusselaars

1.1. De voetgangers

Brussel en zijn gebruikers, inwoners en bezoekers verdienen een geïntegreerd beleid dat niet alleen het openbaar vervoer naar voren schuift als alternatief voor de wagen, maar de voetganger tevens uitroept tot de eerste gebruiker van de openbare weg. Bij iedere nieuwe aanleg van wegen dienen met het oog op een betere mobiliteit van de « zwakke » weggebruikers de fysieke hindernissen op de voetpaden beperkt te worden. Ook de strijd tegen iedere vorm van overlast in de openbare ruimte, die hun doortocht belemmert, zal opgevoerd worden. Een kwaliteitsvolle verlichting moet de veiligheid en het comfort van de voetgangers ten goede komen door ervoor te zorgen dat er geen donkere plekken zijn en op gevoelige plaatsen te voorzien in een betere signalisatie (in de omgeving van scholen, bushaltes, enz.). In het centrum van Brussel zullen de voetgangerszones worden uitgebreid en zullen de snelheidsbeperkingen worden opgevoerd in overleg met het bevoegde gemeentebestuur.

1.2. Les vélos

La Région mènera une politique volontariste de promotion de l'usage du vélo. Les voiries régionales seront progressivement aménagées au profit des cyclistes. Les investissements en aménagements pour la finalisation de tous les ICRs – itinéraires cyclables régionaux seront finalisés dans les 5 ans. Là où c'est possible, ces pistes cyclables devront être séparées de la voirie. Les projets d'aménagement et de rénovation de voirie intégreront systématiquement des exigences de cyclabilité. A cette fin, le Gouvernement veillera à ce que la cellule vélo de l'AED soit rendue pleinement opérationnelle.

La Région encouragera la création de points d'entretien des vélos et, après consultation des habitants, la construction d'abris sécurisés pour ceux-ci.

Une politique éducative relative à l'usage du vélo sera menée en collaboration avec les Communautés.

En concertation avec les communes, le nombre de dimanches sans voiture à Bruxelles sera graduellement augmenté selon des modalités variables, en améliorant l'information des habitants, tant pour faire découvrir d'autres modes de déplacement que pour accroître la convivialité de la ville et diminuer la pollution atmosphérique.

2. Des transports en commun dignes d'une capitale internationale et au service de tous les Bruxellois

Le maintien du caractère entièrement public de la STIB est confirmé. Il ne sera procédé à aucune privatisation, même partielle, des organes de la société de transport public bruxellois, ni à aucune externalisation de services qui mettrait en péril le caractère public de la STIB. Le Gouvernement veillera à ce qu'il ne soit pas recouru à la possibilité d'affirmer certaines lignes. L'éventualité de la ré-internalisation de certains services sera étudiée.

Le Gouvernement veillera à améliorer la concertation entre les communes et la STIB afin notamment d'éviter que certaines parties de la ville soient victimes de sous-équipement ou d'une mauvaise coordination des chantiers.

L'amélioration des fréquences, de la régularité et de la vitesse commerciale de la STIB est indispensable. Il est également impératif d'investir dans du nouveau matériel roulant et de prévoir des travaux d'extension car la question des transports publics bruxellois n'est plus un enjeu purement bruxellois, c'est un enjeu national. Les négociations seront entamées immédiatement avec l'Etat fédéral pour la conclusion d'un nouvel accord de coopération permettant

1.2. De fiets

Het Gewest zal een voluntaristisch beleid voeren inzake de bevordering van het fietsgebruik. De gewestwegen zullen geleidelijk aangepast worden ten gunste van de fietser. De investeringen in aanpassingen met het oog op de voltooiing van alle GFR – gewestelijke fietsroutes – zullen binnen de vijf jaar afgerond worden. Daar waar dit mogelijk is, zullen deze fietspaden gescheiden worden van de weg. In de projecten voor de inrichting en de renovatie van de wegen zullen systematisch deze eisen inzake de plaats voor de fietser worden opgenomen. Hier toe zal de Regering erop toezien dat de fietscel van BUV ten volle operationeel wordt.

Het Gewest zal de oprichting van fietspunten en, na overleg met de inwoners, de bouw van beveiligde fietsstallingen aanmoedigen.

Er zal een educatief beleid rond het gebruik van de fiets worden gevoerd in samenwerking met de Gemeenschappen.

In overleg met de gemeenten zal het aantal autoloze zondagen in Brussel geleidelijk opgetrokken worden volgens veranderlijke voorwaarden, waarbij de informatie aan de inwoners wordt verbeterd, dit zowel om de mogelijkheid te bieden andere vervoermiddelen te ontdekken als om de stad gezelliger te maken en de luchtvervuiling te verminderen.

2. Een openbaar vervoer op maat van een internationale hoofdstad en ten dienste van alle Brusselaars

Het behoud van het volledig openbare karakter van de MIVB wordt bevestigd. Er komt geen privatisering, zelfs geen gedeeltelijke, van de organen van de Brusselse openbaar vervoersmaatschappij. Evenmin komt er een uitbesteding van diensten, waardoor het openbaar karakter van de MIVB in het gedrang zou kunnen komen. De Regering zal erop toezien dat er geen beroep wordt gedaan op de mogelijkheid om bepaalde lijnen uit te besteden. De eventuele insourcing van bepaalde diensten zal onderzocht worden.

De Regering zal toezien op de verbetering van het overleg tussen de gemeenten en de MIVB, teneinde onder meer te vermijden dat bepaalde stadsdelen zouden lijden onder ontoereikende voorzieningen of een slechte coördinatie van de werken.

Een verbetering van de frequentie, van de regelmatigheid en van de reissnelheid van de MIVB is essentieel. Het is tevens absoluut noodzakelijk te investeren in nieuw rollend materieel en uitbreidingswerken te plannen, aangezien het Brussels openbaar vervoer niet langer alleen voor Brussel van belang is, maar voor het hele land. Er zullen onverwijd onderhandelingen opgestart worden met de federale Staat om een nieuw samenwerkingsakkoord te

de financer et de cofinancer une série de grands travaux dont notamment l'extension du réseau vers le Nord-Ouest et le Nord-Est de Bruxelles pour desservir la zone de Neder-Over-Hembeek, l'hinterland et le grand bassin d'emploi qu'est la zone de l'aéroport de Zaventem.

Les temps de parcours seront diminués via la création de nouveaux sites propres et par la télécommande des feux de signalisation au bénéfice des trams, des bus et des véhicules du SIAMU. Les objectifs pour les transports de surface aux heures de pointe, aux heures creuses et en soirée seront encore améliorés. Le respect des règles relatives au caractère prioritaire des voies réservées pour les transports en commun fera l'objet d'une concertation entre la Région et les différentes autorités compétentes afin d'améliorer tant la vitesse commerciale que les conditions de sécurité d'utilisation de la voirie. De même, l'offre sera accrue en continuant l'acquisition de nouveaux matériels roulants modernes, confortables et écologiquement performants ainsi qu'en augmentant la fréquence et la capacité des métros en heures de pointe en complétant et en remplaçant le matériel existant par de nouvelles rames.

L'aménagement des sites propres en surface et de bandes réservées aux bus, tout comme la verdurisation de sites propres non asphaltés, constituera un souci permanent, les communes étant étroitement associées à leur mise en œuvre.

La Gare de l'Ouest est grâce aux efforts propres de la Région et de la STIB un véritable nœud intermodal incomparable. Il est impératif qu'elle devienne une halte RER importante, non seulement en raison du potentiel de développement économique et urbanistique du site lui-même, des deux communes riveraines mais plus généralement pour l'ensemble de l'ouest de la Région bruxelloise.

La multimodalité sera systématiquement recherchée en équipant les principales stations de transport en commun de dispositifs de mobilité complémentaires (stations villos, cambio, parkings vélos...).

Là où cela s'avère nécessaire, l'extension du réseau souterrain et de surface de la STIB sera poursuivie afin de couvrir la totalité de la Région en développant des liaisons performantes qui structurent le réseau et évitent les ruptures de charge. Les ruptures de charges éventuelles qui restent nécessaires doivent être d'une qualité irréprochable en termes de sécurité, d'abri pour les passagers, de connexion et d'information en temps réel des temps d'attente.

Pour tous les chantiers envisagés, plusieurs critères devront être pris en compte : répondre à l'attente du plus grand nombre d'usagers possible; desserte prioritaire des

sluiten dat de financiering en cofinanciering mogelijk maakt van een reeks grote werkzaamheden, zoals meer bepaald de uitbreiding van het net naar het noordwesten en het noordoosten van Brussel met het oog op de bediening van het gebied van Neder-Over-Heembeek, het hinterland en het grote tewerkstellingsbekken rond de luchthaven van Zaventem.

De reistijd zal ingekort worden door nieuwe eigen banen aan te leggen en met behulp van de afstandsbediening van de verkeerslichten ten voordele van trams, bussen en voertuigen van de DBDMH. De streefdoelen voor het bovengronds vervoer tijdens de spitsuren, de daluren en 's avonds zullen verder verbeterd worden. Over de naleving van de regels betreffende het prioritaire karakter van de wegen die zijn voorbehouden aan het openbaar vervoer zal overleg worden gepleegd tussen het Gewest en de verscheidene bevoegde overheden om de reissnelheid en de veiligheidsvoorraarden voor het gebruik van de wegen te verbeteren. Voorts zal het aanbod uitgebreid worden via de aankoop van nieuw, modern, comfortabel en ecologisch performant rollend materieel en via een verhoging van de frequentie en de capaciteit van de metro tijdens de spitsuren door het bestaande materiaal aan te vullen met en te vervangen door nieuwe rijtuigen.

De aanleg van bovengrondse eigen banen en busstroken vormt net zoals de inzaai van gras in niet geasfalteerde eigen banen een constante bekommernis. De gemeenten zullen nauw betrokken worden bij de concrete uitvoering ervan.

Het Weststation is dankzij de eigen inspanningen van het Gewest en de MIVB een volwaardig intermodaal knooppunt zonder weerga. Het is absoluut noodzakelijk er een belangrijke GEN-halte van te maken, niet alleen omwille van het economisch en stedenbouwkundig ontwikkelingspotentieel van de site zelf en van de twee omliggende gemeenten, maar meer algemeen voor de volledige westkant van het Brussels Gewest.

In een systematisch streven naar multimodaliteit zullen de voornaamste openbaar vervoerstations uitgerust worden met bijkomende mobiliteitsvoorzieningen (Villo-stations, cambio, fietsenstallingen, ...).

Waar nodig zullen het ondergronds en bovengronds netwerk van de MIVB verder uitgebreid worden, zodanig dat het volledige Gewest bestreken wordt door middel van performante verbindingen die het net structuren en overstappen vermijden. In de gevallen waarbij het nog steeds nodig is over te stappen, moeten de veiligheid, de wachthuisjes voor de passagiers, de aansluitingen en de real time informatie over de wachttijden van onberispelijke kwaliteit zijn

Bij alle vooropgestelde werken dient rekening gehouden te worden met verscheidene criteria : voldoen aan de verwachtingen van zoveel mogelijk gebruikers; bij voorrang

quartiers les plus actifs et les plus denses; meilleure liaison au réseau des quartiers peu ou mal desservis; réduction drastique de la durée des chantiers perturbant l'environnement; concentration des zones de chantiers en dehors des zones d'habitation et de voiries; réaménagement de la surface après les travaux en améliorant la convivialité de l'espace public.

Le Gouvernement considère comme prioritaires les projets d'ensemble suivants :

1) L'étude de la prolongation du pré-métro et métro à Schaerbeek et à Uccle et du passage du métro à Evere, moyennant intervention financière fédérale. L'extension du métro sera définitivement confirmée en tenant compte des éléments suivants :

- la demande ne peut être rencontrée par un autre TP (soit à partir de 6.000 passagers/h);
- les coûts d'infrastructures et leurs amortissements
- que des mesures de rationalisation de la circulation en surface soient prises sur cette liaison

2) Le Rond-Point Churchill et la Place Vanderkindere;
 3) La desserte de Forest et du bas de Saint-Gilles;
 4) La liaison pré-métro Midi-Anneessens;
 5) La prolongation du tram rue Marcel Thiry;
 6) La création d'une ligne de tram reliant la gare de l'Ouest au Westland Shopping Center;
 7) La desserte de l'hôpital de l'AZ VUB et Brugman;
 8) La finalisation des études relatives à la conversion du bus 71 en tram.

Le Gouvernement est partisan de l'élargissement de la gratuité des transports en commun bruxellois moyennant la prise en charge progressive du coût par le Fédéral. Dans la mesure des possibilités budgétaires, il élargira la tarification sociale, en priorité au profit des demandeurs d'emploi engagés dans le cadre d'un CPP et des élèves et des étudiants bruxellois, en concertation avec les Communautés. Des formules de cofinancement par la Région et les entreprises des déplacements domicile – emploi seront recherchées en faveur des travailleurs bruxellois.

Le plan tram-bus sera revu afin de limiter au maximum les ruptures de charges et d'améliorer la desserte des quartiers.

La présence humaine physique sera renforcée dans les stations et les transports en commun . Elle permettra d'améliorer le contrôle d'accès, les services aux usagers ainsi que la sécurité dans nos gares et stations.

L'information et la sécurité des personnes à mobilité réduite seront sans cesse développées pour assurer leur droit d'égal usage des transports en commun et ce, en

de wijken bedienen met de grootste bedrijvigheid en dichtheid; de amper of slecht bediende wijken beter doen aan sluiten op het net; de duur van werken die het leefmilieu verstoren, drastisch inperken; de werfzones concentreren buiten de woon- en weggebieden; na de werken het oppervlak heraanleggen door de gebruiksvriendelijkheid van de openbare ruimte te verbeteren.

De Regering beschouwt de volgende totaalprojecten als prioritair :

1) De studie voor het doortrekken van de pre-metro en metro tot Schaerbeek en Ukkel en de metroverbinding in Evere, mits financiële tegemoetkoming van de Federale Overheid. De uitbreiding van de metro zal definitief worden bevestigd rekening houdend met de volgende elementen :

- de vraag kan niet door een ander openbaar vervoer worden gedekt (vanaf 6.000 passagiers/u);
- de infrastructuurkosten en de afschrijvingen hiervoor;
- voor het bovengronds verkeer worden rationaliseringsmaatregelen genomen op deze verbinding

2) De Churchill-rotonde en het Vanderkindereplein;
 3) De bediening van Vorst en beneden-Sint-Gillis;
 4) De pre-metroverbinding Zuid-Anneessens;
 5) Het doortrekken van de tram Marcel Thirystraat;
 6) Een nieuwe tramlijn die het Weststation verbindt met het Westland Shopping Center;
 7) De bediening van het AZ VUB en van het Brugmannziekenhuis;
 8) De voltooiing van de studies betreffende de omvorming van buslijn 71 tot een tramlijn.

De Regering is voorstander van de uitbreiding van het gratis karakter van het Brussels openbaar vervoer, op voorwaarde dat de federale overheid de kosten daarvoor progressief ten laste neemt. Binnen de perken van de begroting zal zij, in overleg met de Gemeenschappen, de sociale tarivering uitbreiden, in de eerste plaats ten gunste van werkzoekenden die aangeworven zijn in het kader van een CBP en van Brusselse leerlingen en studenten. Er zal gezocht worden naar formules waarbij het Gewest en de bedrijven het woon-werkverkeer van Brusselse werkneemers mede financieren.

Het tram-busplan zal herzien worden om het aantal overstappen zoveel mogelijk te beperken en de bediening van de wijken te verbeteren.

De fysieke menselijke aanwezigheid in de stations en op het openbaar vervoer zal verhoogd worden. Op die manier kunnen de toegangscontrole, de diensten aan de gebruikers en de veiligheid in onze stations verbeterd worden.

Er zal voortdurend geijverd worden voor de informatie-verstrekking aan en de veiligheid van personen met beperkte mobiliteit om hun recht op gelijkwaardig gebruik van het

adoptant des mesures simples (dalles de vigilance aux arrêts de trams et de bus; bornes vocales aux arrêts pour signaler l'arrivée et la destination; horaires gratuits en braille pour qui en fait la demande; signalisation sonore et spécifique annonçant les travaux de voiries et les chantiers en cours; meilleure accessibilité par l'adaptation des petits matériaux peu adéquats).

Les usagers tardifs méritent également des adaptations de l'offre, en particulier sur l'axe nord-sud et quant aux liaisons avec les 19 communes.

Le Gouvernement encouragera la STIB, transporteur principal à Bruxelles, à se concerter avec la SNCB et les sociétés de transport régionales wallonnes et flamandes en vue d'améliorer le service à la clientèle.

Au fil des réaménagements des stations de métro, elles seront rendues plus conviviales pour tous afin de diminuer le sentiment d'insécurité. Les partenariats en économie sociale en seront un vecteur privilégié. L'esthétique des stations de métro sera aussi améliorée en permettant aux artistes bruxellois d'y réaliser des expositions temporaires.

Le développement de la « Centrale de Mobilité de la Région bruxelloise » permettra à terme la signalisation en temps réel dans les tunnels routiers et aux entrées de la ville des perturbations du trafic et des alternatives. Cette centrale veillera également à améliorer l'adaptabilité de la signalisation tricolore, notamment dans les grands chantiers d'entretien des tunnels.

Les communes seront associées à ces objectifs. Des actions de sensibilisation des acteurs locaux sont à organiser, notamment sur base des expériences crédibles et réussies dans d'autres villes.

Les subsides communaux seront conditionnés à la participation des communes à ces objectifs. L'ordonnance relative aux travaux subsidiés sera reformée afin de valoriser spécifiquement les aménagements en faveur des modes de déplacement doux et de la convivialité et tenir compte de la bonne intégration des transports en commun.

3. Le RER : un moyen de décongestionner la ville

Le RER doit être perçu comme un nouvel instrument au service des navetteurs mais également comme un nouveau mode de déplacement pour les habitants de la Région bruxelloise. Le Gouvernement veillera au respect par l'autorité fédérale et les Régions des mesures d'accompa-

openbaar vervoer te waarborgen en dat, door eenvoudige maatregelen te treffen (waarschuwingstegels aan tram- en bushaltes; geluidspalen aan de haltes om de aankomst en de bestemming aan te kondigen; gratis aan te vragen uurregelingen in brailleschrift; specifiek geluidssignaal om wegenwerken en aan de gang zijnde werken aan te kondigen; de toegankelijkheid verbeteren door kleine, weinig afgestemde materialen aan te passen).

Voorts zou er een aanpassing van het aanbod moeten komen voor de late gebruikers, in het bijzonder op de noord-zuidas alsook voor wat betreft de verbindingen met de 19 gemeenten.

De Regering zal de MIVB als belangrijkste vervoerder in Brussel aanmoedigen met het oog op een betere dienstverlening aan het cliënteel overleg te plegen met de NMBS en de Waalse en Vlaamse gewestelijke vervoermaatschappijen.

De herinrichting van de metrostations moet deze voor iedereen gezelliger maken en het onveiligheidsgevoel verminderen. De partnerships, die in het teken staan van sociale economie, vormen in dat verband een uitgelezen instrument. Ook het esthetisch aspect van de metrostations zal versterkt worden door Brusselse kunstenaars de gelegenheid te bieden er tijdelijke tentoonstellingen te houden.

De uitbouw van de « Mobiliteitscentrale van het Brussels Gewest » zal het op termijn mogelijk maken in de wegen-tunnels en aan de stadspoorten in real time storingen van het verkeer en alternatieven aan te kondigen. Deze centrale zal er tevens op toezien dat de driekleurige signalisatie vlotter aangepast kan worden, onder meer bij grote onderhoudswerken van de tunnels.

De gemeenten zullen bij deze doelstellingen betrokken worden. Er dienen initiatieven op het getouw gezet te worden om de plaatselijke actoren te sensibiliseren, onder meer op basis van geloofwaardige en geslaagde ervaringen in andere steden.

De gemeentelijke subsidies moeten verbonden worden aan de participatie van de gemeenten aan deze doelstellingen. De ordonnantie met betrekking tot de gesubsidieerde werken zal hervormd worden om specifiek een aangleg te valoriseren ten gunste van de zachte vervoersmodi en de gebruiksvriendelijkheid en rekening te houden met de goede integratie van het openbaar vervoer.

3. Het GEN : een manier om de verkeersellende in de stad te verminderen

Het GEN moet gezien worden als een nieuw instrument ten dienste van de pendelaars, maar tevens als een nieuwe manier waarop de inwoners van het Brussels Gewest zich kunnen verplaatsen. De Regering zal erop toezien dat de federale overheid en de Gewesten zich houden aan de bege-

gnement prévues par l'accord de coopération relatif au RER.

En concertation avec les deux autres Régions, des parkings de dimension suffisante devront être créés, gardés et sécurisés, aux abords et dans les gares de départ afin de permettre aux navetteurs d'utiliser le RER.

La Région veillera à ce que la SNCB prenne toutes les précautions pour protéger les riverains des nuisances causées par l'utilisation plus intense des infrastructures ferroviaires.

La SNCB doit organiser une meilleure desserte ferroviaire intra-bruxelloise grâce à la création et la réouverture de nouvelles gares et haltes RER dans des bassins de populations peu desservis par les transports en commun. Une attention particulière sera accordée à la convivialité, à la sécurité et à la propreté de ces gares et de leurs abords.

Le RER bruxellois est une réalité, il doit également être au service d'une mobilité intra-bruxelloise efficace. A cette fin, le schéma d'exploitation définitif (à adopter en CEMM) intégrera les enjeux bruxellois :

- en plus des 36 points d'arrêt acquis dans le schéma d'exploitation, seront ajoutés : Cureghem, Verboekhoven, Rogier, Lycée français, Verhost et Wielemans afin de s'approcher des ambitions du PRD;
- l'affectation prioritaire du nouveau matériel roulant au RER.

La Région, ayant gardé longtemps les séquelles de la jonction Nord-Midi, veillera, en cas de nouveaux travaux projetés par la SNCB, à ce que celle-ci exécute les autres points décrits ici au préalable et n'engendre pas le chaos dans la ville.

La Région se basera en particulier sur la résolution du Parlement de 2007 relative à la concertation avec la SNCB. Elle demandera à ce que Bruxelles soit reconnue à part entière dans les clés d'investissements de la SNCB et veillera à ne pas devoir supporter des charges relevant de l'autorité fédérale et des sociétés qui en dépendent. A cette fin, un interface régional ferroviaire sera mis en place regroupant des représentants de la STIB, de Bruxelles-Mobilité, de l'AATL et de Bruxelles-Environnement, chargée d'organiser et coordonner les revendications bruxelloises auprès de la SNCB.

4. Une meilleure politique de stationnement

Le plan régional de stationnement harmonisera progressivement les règles sur l'ensemble des 19 communes. Un contrôle efficace du stationnement payant, et surtout des

leidende maatregelen die vastgelegd zijn in het samenwerkingsakkoord met betrekking tot het GEN.

In overleg met de andere twee Gewesten moeten rond en in de opstapstations bewaakte en beveiligde parkings aangeteld worden die groot genoeg zijn, zodanig dat de pendelaars van daaruit gebruik kunnen maken van het GEN.

Het Gewest zal erop toezien dat de NMBS alle voorzorgsmaatregelen treft om de omwonenden te beschermen tegen de hinder die teweeggebracht zou worden door het intensere gebruik van de spoorweginfrastructuur.

De NMBS moet binnen Brussel zorgen voor een betere bediening door het spoor door in bevolkingscentra die amper bediend worden door het openbaar vervoer, nieuwe stations en GEN-haltes (opnieuw) in gebruik te nemen. Bijzondere aandacht zal daarbij uitgaan naar de gezelligheid, de veiligheid en de netheid van deze stations en hun omgeving.

Het Brusselse GEN is een realiteit. Het moet tevens een doeltreffende mobiliteit binnen Brussel ten goede komen. Met het oog daarop zullen in het definitieve exploitatieschema (goed te keuren in het ECMM) de Brusselse belangen verwerkt worden :

- aan de 36 stopplaatsen die in het exploitatieschema vastliggen, zullen de volgende worden toegevoegd : Kuregem, Verboekhoven, Rogier, Lycée français, Verhoest en Wielemans om de ambities vervat in het GewOP dichter te benaderen;
- het nieuw rollend materieel bij voorkeur bestemmen voor het GEN.

Het Gewest, dat gedurende lange tijd de naweeën ondervonden heeft van de Noord-Zuid-verbinding, zal er, wanneer de NMBS nieuwe werken plant, op toezien dat zij de overige hierboven beschreven punten uitvoert en geen chaos teweegbrengt in de stad.

Het Gewest zal zich in het bijzonder beroepen op de parlementaire resolutie uit 2007 betreffende het overleg met de NMBS. Het zal vragen om Brussel binnen de investeringssleutels van de NMBS als volwaardig te erkennen en het zal erop toezien geen lasten te moeten dragen die toekomen aan de federale overheid en aan de maatschappijen die eronder ressorteren. Daartoe zal een contactorgaan tussen het gewest en het spoor opgericht worden dat zal bestaan uit vertegenwoordigers van de MIVB, Mobiel Brussel, het BROH en Leefmilieu Brussel en de Brusselse eisen ten aanzien van de NMBS moet organiseren en coördineren.

4. Een beter parkeerbeleid

Het gewestelijk parkeerbeleid zal voorzien in een geleidelijke harmonisering van de regels voor alle 19 gemeenten. Voor een doeltreffend toezicht op het betalend parke-

infractions conduisant à un stationnement dangereux (passage piéton, arrêt de bus, piste cyclable) doit être mis en œuvre au moyen d'agents sous statut public, appliquant la même règle pour tous.

En voirie, le nombre de stationnements disponibles sera rationalisé et progressivement réduit selon les modalités à établir et en tenant compte de solutions alternatives A cette fin, les références au titre VIII du RRU seront reprises dans le cadre du prolongement ou du renouvellement des permis d'environnement.

Un meilleur partage de l'espace public sera effectué en diminuant les emplacements de longue durée et en reportant hors voirie les véhicules excédentaires ne trouvant pas de places dans certains quartiers denses. Des règles (cartes de stationnement) seront ajustées au mieux à la spécificité des différentes communes ou des différents quartiers en prenant en compte les personnes à mobilité réduite, les métiers médicaux, paramédicaux itinérants, les voitures partagées (Cambio), les véhicules électriques...

Dans les noyaux commerciaux, une tarification progressive doit être installée (premier quart d'heure gratuit) pour encourager la rotation, et la mise à disposition du stock d'emplacement au bénéfice du plus grand nombre, en reportant hors zone ou dans les parkings publics les stationnements de plus longue durée.

La généralisation des systèmes de téléjalonnement constituera également un outil de gestion des parkings et du trafic qu'ils engendrent.

Des sites spéciaux pour le stationnement longue durée des autocars et véhicules lourds doivent être réservés.

Le Gouvernement veillera à la mise en œuvre effective de l'ordonnance relative à l'Agence régionale de stationnement, en concertation avec les communes.

Une concertation avec le Parquet sera entamée relative à la politique de poursuite des infractions aux règles de stationnement.

5. Une politique ambitieuse en matière de transport de marchandises

La politique générale de mobilité et d'aménagement du territoire (+ stationnement) réglementera progressivement l'accès des gros camions dans les centres urbains et les quartiers résidentiels de nos communes. L'identification des itinéraires obligatoires pour le trafic des poids lourds s'appuiera à la fois sur les plans communaux de mobilité et sur la hiérarchie des voiries ainsi que sur une signalisation directionnelle spécifique sur l'ensemble du territoire

ren, en vooral op de overtredingen die leiden tot gevaarlijk parkeren (zebrapad, bushalte, fietspad) moeten beambten met een publiek statuut ingezet worden, die voor iedereen dezelfde regels toepassen.

Het aantal beschikbare parkeerplaatsen op de weg zal gestroomlijnd en geleidelijk verlaagd worden op grond van nog vast te leggen modaliteiten en rekening houdend met alternatieve oplossingen. Hier toe zullen de referenties onder titel VIII van de GSV overgenomen worden in het kader van de verlenging of hernieuwing van milieuvergunningen.

Met het oog op een betere verdeling van de openbare ruimte zal het aantal plaatsen voor langdurig parkeren verminderd worden en zullen de overtollige voertuigen die in bepaalde dichte wijken geen plaats vinden, buiten de rijweg gebracht worden. Regels (parkeerkaarten) zullen zo optimaal mogelijk afgestemd worden op de specifieke toestand van de verschillende gemeenten en van de verschillende wijken, rekening houdend met personen met beperkte mobiliteit, de medische beroepen, ambulante paramedische zorg, autodelen (Cambio), elektrische voertuigen, ...

In de handelskernen moet een progressieve tarifering worden ingevoerd (eerste kwartier gratis) om rotatie aan te moedigen en ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen gebruik kunnen maken van de beschikbare plaatsen, door de plaatsen voor langduriger parkeren te verleggen buiten de zone of naar de publieke parkings.

Ook de veralgemeende invoering van het systeem van teleleiding zal een instrument vormen om de parkings en het verkeer dat deze teweegbrengen, te beheren.

Daarnaast moeten speciale terreinen worden voorbehouden voor het langdurig parkeren van autobussen en zware voertuigen.

De Regering zal toezien op de effectieve uitvoering van de ordonnantie met betrekking tot het Gewestelijk Parkeeragentschap in overleg met de gemeenten.

Er zal overleg worden opgestart met het parket met betrekking tot het vervolgingsbeleid voor inbreuken op de parkeerregels.

5. Een ambitieus beleid voor het goederenvervoer

De toegang van zware vrachtwagens tot de stadscentra en de woonwijken van onze gemeenten zal geleidelijk gereglementeerd worden via het algemeen mobiliteits- en ruimtelijke ordeningsbeleid (+ parkeerbeleid). De verplichte routes voor vrachtwagens zullen vastgelegd worden op grond van de gemeentelijke mobiliteitsplannen en de hiërarchie van de wegen, alsook op basis van een aparte bewegwijzering in heel het gewest teneinde bereikbaar-

régional afin d'établir des plans d'accès vers les zonings et zones commerciales.

La gestion de la circulation des poids lourds autorisés et des opérations de chargement et de déchargement sera opérée en collaboration avec les communes et les zones de Police.

Pour un développement économique durable de la Région, une stratégie globale pour le transport de marchandises sera élaboré. Le Gouvernement lancera dès lors les études nécessaires pour la réalisation d'un plan marchandises dans le cadre de ses compétences mobilité et aménagement du territoire (transport par rails : train, métro, tram et par voie d'eau).

L'existence d'une plate-forme logistique urbaine est nécessaire pour le développement économique de la Région dans le cadre d'une stratégie globale pour le transport de marchandises à Bruxelles.

6. Lutter contre la congestion automobile

La Région soutiendra la mise en place par l'Autorité fédérale d'un dispositif visant à encourager les employeurs à remplacer le système des voitures de société par une intervention dans les coûts de logement à proximité du lieu de travail et/ou dans les coûts d'utilisation de modes de transports alternatifs à la voiture.

Le Gouvernement, en liaison avec l'accord Beliris, entend entamer un vaste programme de réaménagement, de canalisation et de réduction de la circulation. Pour ce faire il veillera au réaménagement des axes de pénétration et des axes structurants de la ville en boulevards urbains en y facilitant le passage des transports en commun, en y sécurisant la mobilité douce et en leur rendant leur habitabilité.

Les communes seront incitées à établir des zones à basses émissions, périmètres dont l'accessibilité en voiture sera limitée sur base de critères relatifs à la destination (accès réservé aux riverains, etc) ou à la période (accès réservé à certaines plages horaires).

7. Mieux organiser le secteur des taxis

A l'opposé du métro capacitaire, régulier, et affecté à un itinéraire, le taxi permet la flexibilité, la desserte de zones peu denses et aux heures tardives. La Région veillera à augmenter la visibilité urbaine (signalisation des emplacements de stationnement, sites internet, etc.), ainsi que la qualité du service (formation des chauffeurs, garantie de service couplée à la licence, meilleure collaboration avec les partenaires spontanés tels que l'horeca, accès aux sites propres des bus sans porter atteinte à la vitesse commer-

heidsplannen op te maken voor de industrieterreinen en commerciële zones.

Voor het beheer van het toegestane vrachtverkeer en van de laad- en losoperaties zal samengewerkt worden met de gemeenten en de politiezones.

Voor een duurzame economische ontwikkeling van het Gewest zal een globale strategie voor het goederenvervoer worden uitgewerkt. De Regering zal derhalve de nodige studies opstarten voor de verwezenlijking van een goederenplan in het kader van zijn bevoegdheden mobiliteit en ruimtelijke ordening (vervoer per spoor : trein, metro, tram en de waterweg).

Het bestaan van een stedelijk logistiek platform is noodzakelijk voor de economische ontwikkeling van het Gewest in het kader van een globale strategie voor het goederenvervoer in Brussel.

6. Strijd tegen de verkeersopstoppen

Het Gewest zal de Federale Overheid steunen bij het invoeren van een instrument dat tot doel heeft werkgevers ertoe aan te zetten in plaats van een systeem van bedrijfswagens tegemoet te komen in de kosten voor huisvesting dichtbij het werk en/of in de kosten om gebruik te maken van andere vervoerswijzen als alternatief voor de wagen.

De Regering wil, met behulp van het Beliris-akkoord, een omvangrijk programma opstarten om het verkeer te reorganiseren, te kanaliseren en te verminderen. Daartoe zal zij toeziен op de heraanleg van de toegangsassen en structurerende assen van de stad tot stadslanen door de doorstroming van het openbaar vervoer te vergemakkelijken, de zachte mobiliteit te beschermen en deze lanen opnieuw bewoonbaar te maken.

De gemeenten zullen ertoe aangezet worden zones met lage uitstoot in te stellen, dit is een perimeter die op grond van criteria met betrekking tot de bestemming (toegang voorbehouden voor de omwonenden, enz.) of de periode (toegang voorbehouden tijdens bepaalde tijdsblokken) beperkt toegankelijk is voor wagens.

7. De taxisector beter organiseren

In tegenstelling tot de metro, die met een bepaalde capaciteit, regelmaat en op een vastgelegd traject rijdt, vormen taxi's een soepel systeem, kunnen zij gebieden met een kleine dichtheid bedienen en rijden zij ook op late tijdstippen. Het Gewest zal zorgen voor een grotere zichtbaarheid in het stadsbeeld (markering van de parkeerplaatsen, websites, enz.) en een betere kwaliteit van de dienstverlening (opleiding van de chauffeurs, gewaarborgde dienstverlening gekoppeld aan de vergunning, betere samenwerking met de

ciale des transports en commun, etc.). Elle luttera contre la précarisation du métier de chauffeur.

Les clients potentiels doivent être mis en confiance pour les tarifs des courses (tarification adaptée petites courses, affichages clairs, notamment pour le tarif de nuit et les parcours hors Région). Toute nouvelle mesure visant à réglementer le secteur des taxis devra faire l'objet d'une large concertation avec les représentants de la profession. Une étude approfondie sur le tarif maximum autorisé et sur le tarif appliqué à Bruxelles (tant pour la prise en charge, le kilomètre parcouru que pour l'heure d'attente) sera menée en concertation avec le secteur.

Seront plus particulièrement encouragés : 1) l'équipement d'une partie de la flotte (50 taxis mixtes) pour embarquer des chaises roulantes, et leur assurer des débouchés suffisants (synergie avec service mini-bus spéciaux de la STIB); 2) l'optimisation du service Collecto (transport collectif à la demande) et en faire un produit intégré avec les bus de nuit de la STIB; 3) l'exploitation de nouveaux véhicules non polluants.

Le Gouvernement entamera une concertation avec la commune de Zaventem en vue de résoudre la problématique de la desserte de l'aéroport par les taxis et de leurs déplacements vers et à partir de Bruxelles.

8. La sécurité routière

Le Gouvernement mettra en œuvre une politique visant à réduire considérablement le nombre de morts et gravement blessés sur la voie publique et d'augmenter la sécurité pour tous les usagers avec une attention particulière pour les usagers doux : les piétons et les cyclistes. A cette fin, la localisation des points noirs sera actualisée et traitée de manière prioritaire. Chaque plan de réaménagement devra tenir compte des incidences sur la sécurité routière comme stipulé dans la directive de l'Union européenne (2008/96/CE). Le programme pour l'installation des caméras non surveillées sera réalisé.

Un programme sera établi avec les associations et les écoles en collaboration avec les Communautés et l'IBSR pour la sensibilisation des groupes cibles spécifiques tels que les enfants et les jeunes.

CHAPITRE 5 Aménager et équilibrer durablement le territoire régional

1. Une planification intégrant les défis de la Région

Face aux défis majeurs posés par l'essor démographique, les problématiques de l'emploi et de la qualification, ainsi

spontane partners zoals de horeca, toegang tot de eigen busbanen zonder de reissnelheid van het openbaar vervoer in het gedrang te brengen, enz.). Er zal strijd gevoerd worden tegen de precarising van het beroep van chauffeur.

Potentiële klanten moeten vertrouwen hebben in de tarieven die aangerekend worden voor de ritten (aangepaste tarivering voor korte ritten, duidelijke affichering, onder meer voor wat betreft het nachttarief en de trajecten buiten het Gewest). Iedere nieuwe maatregel gericht op een reglementering van de taxisector moet gepaard gaan met een breed overleg met de vertegenwoordigers van het beroep. In overleg met de sector zal een grondige studie gevoerd worden naar het toegestane maximumtarief en naar het tarief dat toegepast wordt in Brussel (opnemingsbedrag, kilometerprijs en wachtgeld).

Zullen meer bepaald worden aangemoedigd : 1) uitzetting van een deel van de vloot (50 gemengde taxi's) om rolstoelen te vervoeren en zorgen voor voldoende afzetmogelijkheden (synergie met bijzondere mini-busdienst van de MIVB); 2) optimalisering van de Collecto-dienst (collectief vervoer op aanvraag) en deze integreren met de nachtbussen van de MIVB; 3) uitbating van nieuwe niet-vervuilende voertuigen.

De Regering zal in overleg treden met de gemeente Zaventem met het oog op een oplossing van de problematiek van de bediening van de luchthaven door taxi's en hun verplaatsingen van en naar Brussel.

8. Verkeersveiligheid

Deze Regering wil een beleid voeren dat erop gericht is het aantal doden en zwaargewonden op de openbare weg drastisch te doen dalen en de veiligheid voor alle weggebruikers te verhogen met bijzondere aandacht voor de zachte weggebruikers : voetgangers en fietsers. Daartoe wordt de lokalisatie van zwarte punten geactualiseerd en prioritair aangepakt. Hiervoor zal elk herinrichtingsplan onderworpen worden aan veiligheidseffectbeoordelingen, zoals de richtlijn van de Europese Unie (2008/96/CE) voorzcrijft. Het programma voor de plaatsing van onbemande camera's zal worden uitgevoerd.

In samenwerking met de Gemeenschappen en het BIVV zal samen met de verenigingen en scholen een programma opgezet worden voor de bewustmaking van specifieke doelgroepen zoals kinderen en jongeren.

HOOFDSTUK 5 Duurzaamheid in de ordening en het evenwicht van het Gewestelijk grondgebied

1. Een planning in verhouding tot de uitdagingen van het Gewest

Gezien de grote uitdagingen die voortvloeien uit de demografische ontwikkeling, de problematiek inzake

que celles liées à l'environnement et à l'internationalisation, il est indispensable d'élaborer un nouveau Plan régional de développement durable qui permettra rapidement de cibler les principales priorités de la législature de manière opérationnelle. Le PRDD traduira les enjeux du développement durable, de la vocation nationale et internationale de la Région et de son rayonnement économique, des évolutions sociales, économiques et démographiques en Région bruxelloise en permettant d'accroître l'offre d'emplois et de logements, d'orienter de nouveaux programmes de revitalisation urbaine, de développer les entreprises, d'améliorer la sécurité, de poursuivre des objectifs environnementaux, en particulier la lutte contre le changement climatique et la réduction de la consommation énergétique.

Une attention particulière sera accordée aux mécanismes anti-spéculatifs.

Ces objectifs seront définis avec le concours des forces vives publiques et privées bruxelloises. De même, des collaborations territoriales et une concertation avec les autres Régions seront recherchées pour dépasser les logiques de concurrence.

Outre la consultation réglementaire en fin de parcours, une large concertation préalable sera organisée dans le cadre d'ateliers thématiques (tables rondes, ateliers participatifs..) concentrés sur une courte période. Ces ateliers seront destinés à des panels d'acteurs représentatifs et d'habitants.

La Région veillera à assurer au mieux le pilotage des politiques régionales tout en permettant leur évaluation. Pour ce faire :

- la Région se dotera d'un outil statistique performant. L'IBSA, avec l'aide des universités et en collaboration avec l'ADT et les observatoires régionaux existants (Observatoire des bureaux, du logement, de l'emploi, de la santé et du social, ...) sera chargé de créer un cadre statistique commun pour la récolte et le traitement des données par le Ministère et les OIP;
- tous les services de planification et d'étude du Ministère et des OIP seront invités à travailler ensemble au sein d'une plateforme commune chargée de coordonner les études;
- le Gouvernement organisera, sous une forme à déterminer, l'évaluation systématique des politiques publiques.

Le Plan Régional d'Affectation du Sol (PRAS) sera partiellement modifié, de manière à traiter en priorité les grands équipements nécessaires au développement international de Bruxelles. Après l'adoption du nouveau PRDD, le

tewerkstelling en scholing, alsook het leefmilieu en de internationalisering, is het onontbeerlijk dat een nieuw Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling wordt uitgewerkt waaruit operationeel de belangrijkste prioriteiten van de legislatur kunnen worden afgeleid. Het GPDO moet een weergave zijn van de uitdagingen inzake duurzame ontwikkeling, de nationale en internationale roeping van het Gewest en zijn economische uitstraling, en de sociale, economische en demografische evoluties in het Brussels Gewest door een toename van het job- en woningaanbod mogelijk te maken, nieuwe programma's voor stadsvernieuwing te sturen, de ondernemingen te ontwikkelen, de veiligheid te verbeteren en de doelstellingen inzake leefmilieu verder te zetten, in het bijzonder de bestrijding van de klimaatverandering en een verminderd energiegebruik.

Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan anti-spéculatiemechanismen.

Deze doelstellingen zullen worden vastgelegd met de medewerking van de Brusselse stuwend krachten uit de openbare en de privé-sector. Bovendien zal gestreefd worden naar territoriale samenwerking in overleg met de andere Gewesten om zo een concurrentielogica te overstijgen.

Benevens de reglementaire raadpleging op het einde van de procedure moet vooraf in thematisch georganiseerde workshops een breed overleg plaatsvinden (rondetafels, participatieve workshops ...), geconcentreerd binnen een korte periode. Deze workshops moeten bestemd zijn voor panels van representatieve actoren en bewoners.

Het Gewest zal erop toezien dat zij de gewestelijke beleidsinitiatieven zo goed mogelijk stuurt maar toch evaluatie mogelijk te maken. Daartoe :

- zal het Gewest een performant statistisch instrument uitwerken. Het BISA zal er met de hulp van de universiteiten en in samenwerking met het ATO en de bestaande gewestelijke observatoria (overzicht van het kantorenpark, woningen, werkgelegenheid, gezondheid en sociale aangelegenheden...) mee belast worden een gemeenschappelijk statistisch kader uit te werken voor gegevensvergaring en -verwerking door het Ministerie en de ION;
- alle planning- en studiediensten van het Ministerie en de ION zullen verzocht worden samen te werken binnen een gemeenschappelijk platform belast met de coördinatie van studies;
- de Regering zal, in een vorm die nader moet worden bepaald, de systematische evaluatie van het overheidsbeleid organiseren.

Het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) zal gedeeltelijk worden gewijzigd zodat de grote uitrusting die nodig zijn voor de internationale ontwikkeling van Brussel bij voorrang behandeld kunnen worden. Na de aanneming van

PRAS devra faire l'objet d'une réforme permettant notamment d'introduire plus de flexibilité au sein des zones administratives afin de favoriser la création de logements et de préserver la fonction industrielle au sein des zones mixtes.

Le projet de PRDD assurera la coordination des outils ou plans existants (PDI, schéma de développement commercial, plan Iris 2, plan logement), intégrera les schémas directeurs existants et contiendra une programmation et une planification dans la réalisation des objectifs. A cette occasion, la question de l'intégration des schémas-directeurs dans le PRDD au fur et à mesure de leur production doit être posée. De même le PRDD doit avoir valeur de directive obligatoire pour toutes les administrations publiques régionales et les pouvoirs subordonnés.

Les Plans Particuliers d'Affectation du Sol (PPAS) feront l'objet d'une simplification, dont l'aspect allégé veillera à reprendre les grandes orientations écartant les précisions trop rigoureuses et fastidieuses.

L'évaluation des anciens PPAS devra être poursuivie et systématisée, et les plans obsolètes devront être modifiés ou abrogés. Un soutien technique et financier devra être apporté aux communes pour ce faire, afin de diminuer les délais de mise à jour.

La Région sera habilitée à réaliser des PPAS dans les zones stratégiques telles que définies dans le Cobat (zones leviers du PRD, ZIR du Pras).

Le Gouvernement veillera à l'application effective de la réforme du COBAT et à son évaluation au cours de la législature.

2. Une ville rénovée

L'effort de rénovation urbaine des quartiers en fragilité socio-économique sera poursuivi et la recherche de mixité dans le logement sera renforcée afin de lutter contre la dualisation spatiale. La valorisation des zones stratégiques pour le développement international de Bruxelles sera étudiée dans l'intérêt premier des habitants.

Afin de rendre plus efficace le dispositif, les moyens des Contrats de quartiers seront ciblés sur les zones les plus fragilisées déterminées dans le cadre de l'observation urbaine et des analyses réalisées par l'ADT en mobilisant l'ensemble des acteurs régionaux, communautaires et locaux du développement socio-économique. Chaque année, la Région lancera un appel à candidatures vers les communes concernées pour le lancement de nouveaux contrats de quartier.

het nieuwe GPDO moet het GBP hervormd worden zodat het mogelijk wordt meer flexibiliteit te brengen in administratiegebieden om de woningproductie te bevorderen en de industriële functie in gemengde gebieden te behouden.

Het ontwerp van GPDO moet de bestaande instrumenten en plannen coördineren (PIO, schema voor handelontwikkeling, plan Iris 2, huisvestingsplan), de bestaande richtplannen integreren en voorzien in een programmering en een planning in de verwezenlijking van de doelstellingen. Naar aanleiding hiervan moet de vraag worden gesteld naar de geleidelijke integratie van de richtschema's in het GPDO naarmate zij worden opgeleverd. Ook moet het GPDO de waarde hebben van een verplichte richtlijn voor alle gewestelijke administraties en de ondergeschikte besturen.

De Bijzondere Bestemmingsplannen – BBP – zullen een vereenvoudiging ondergaan; in hun verlichte vorm zullen ze nog steeds de grote lijnen aangeven maar niet langer al te nauwkeurige of langdradige preciseringen opleggen.

De evaluatie van de vroegere BBP moet worden voortgezet en gesystematiseerd en de in onbruik geraakte plannen moeten worden aangepast of afgeschaft. Aan de gemeente moet hiertoe technische en financiële ondersteuning worden verstrekt om de aanpassingstermijnen te verkorten.

Het Gewest moet gemachtigd worden BBP's uit te voeren in strategische zones zoals deze staan omschreven in het BWRO (hefboomgebieden van het GewOP, GGB in het GBP).

De Regering dient toe te zien op de effectieve toepassing van de hervorming van het BWRO en de evaluatie hiervan in de loop van de legislatuur.

2. Een vernieuwde stad

De inspanning voor stadsvernieuwing in de sociaal-economisch kwetsbare wijken zal worden voortgezet en het streven naar een gemengd karakter in de huisvesting versterkt in de strijd tegen ruimtelijke dualisering. Bij de valorisering van de strategische zones voor de internationale ontwikkeling van Brussel zal onderzocht worden hoe de belangen van de bewoners op de eerste plaats kunnen komen.

Om deze maatregel efficiënter te maken, zullen de middelen van de Wijkcontracten toegespitst worden op de meest verzwakte zones, zoals deze bepaald zijn in het kader van het stedelijk observatorium en van de analyses van het ATO. Hiervoor worden alle gewestelijke, gemeenschaps- en lokale actoren van de sociaal-economische ontwikkeling gemobiliseerd. Jaarlijks zal het Gewest een oproep tot candidaturen richten tot de betrokken gemeenten voor het opstarten van nieuwe wijkcontracten.

L'ordonnance organique de la revitalisation urbaine sera adoptée par le Parlement dans les meilleurs délais et confirmera les priorités du développement socio-économique des quartiers au regard de leur situation et du développement durable.

Les Contrats de quartiers seront adaptés faces aux enjeux de la ville durable et en particulier le besoin de rénovation énergétique du parc bâti existant. A cette fin, l'ordonnance organique de la revitalisation sera modifiée pour transformer les Contrats de quartiers en « Contrat de quartiers durables » intégrant un volet énergétique et environnemental spécifique doté de moyens spécifiques. L'objectif est de permettre d'accélérer la transformation énergétique du parc immobilier spécifiquement dans les quartiers anciens et précarisés à revitaliser.

Tout projet d'urbanisation sur terrain vierge devra se faire dans une logique de « quartier durable » respectant des critères élevés de durabilité : haute performance énergétique , environnementale (matériaux, gestion de l'eau, biodiversité), mixité sociale et fonctionnelle, mobilité douce... Le nouveau PRDD inclura cet objectif et le CoBAT sera adapté en ce sens.

Dès lors, tout projet d'urbanisation sur terrain vierge devra être affecté à des fonctions qui :

- peinent à trouver de l'espace ailleurs dans la ville et pour laquelle une demande existe et ne peut être atteinte par la rénovation du parc existant;
- répondent aux enjeux de l'accroissement prévisible de population : logements, équipements (crèches, écoles, espaces verts, terrains de sport...)...
- répondent à un intérêt collectif, notamment en matière économique.

Le Gouvernement mettra l'accent sur les questions de la formation, de la mise à l'emploi, et de la production des équipements dans les quartiers (particulièrement ceux liés aux priorités et à la petite enfance). Les périmètres observés permettront d'appréhender au mieux ces problématiques.

Le Programme objectif 2013 du FEDER continuera à être soutenu et développé.

Le rôle et la place du canal dans la ville sera repensé afin d'en faire dans sa partie centrale un lien de convergence urbaine. Les projets sur la petite ceinture ouest seront finalisés avec la création d'un parc et de logements à la porte de Ninove. Le bassin Béco poursuivra sa reconver-

De ordonnantie houdende de organisatie van de stads-herwaardering zal zo spoedig mogelijk door het Parlement worden aangenomen en moet de prioriteiten van de sociaal-economische ontwikkeling van de wijken bevestigen in functie van hun toestand en van de duurzame ontwikkeling.

De wijkcontracten zullen aangepast worden aan de uitdagingen van de duurzame stad en in het bijzonder aan de behoefte aan energie-gebonden renovatie van de bestaande gebouwen. Hiertoe zal de ordonnantie houdende organisatie van de herwaardering van de wijken worden aangepast om de wijkcontracten om te vormen tot « Duurzaam Wijkcontract » dat voorziet in een specifiek energie- en milieuhooftstuk met specifieke middelen. Het doel is om de omvorming van het energie-aspect van gebouwen te versnellen specifiek voor de oude en kansarme wijken die geherwaardeerd moeten worden.

Elk verstedelijgingsproject op een vrijliggende grond moet een « duurzame wijk »-logica hebben en voldoen aan strenge duurzaamheidscriteria : een grote energieperformantie, milieuperformantie (materialen, waterbeheer, biodiversiteit), een sociaal en functioneel gemengd karakter, zachte mobiliteit... Deze doelstelling moet in het nieuwe GPDO worden opgenomen en het BWRO zal in die zin worden aangepast.

Daarom moeten alle verstedelijdingsprojecten op vrijliggende grond bestemd worden voor functies :

- waarvoor elders in de stad geen ruimte kan worden gevonden en waarvoor vraag bestaat waaraan niet kan worden voldaan door renovatie van bestaande gebouwen
- die beantwoorden aan de uitdagingen gesteld door de te voorziene bevolkingsaangroei : woningen, uitrusting (kinderkribben, scholen, groene ruimten, sportvelden ...) ...
- die beantwoorden aan een collectieve behoefte, meer bepaald op economisch vlak.

De Regering zal de nadruk leggen op alles wat verband houdt met opleiding, tewerkstelling en de productie van uitrusting in de wijken (in het bijzonder de elementen verbonden aan de prioriteiten en de kinderopvang). Binnen de geobserveerde perimeters kunnen deze problemen zeer goed bevatten worden.

Het programma Doelstelling 2013 van het EFRO zal verder worden ondersteund en uitgebouwd.

De rol en de plaats van het kanaal in de stad zal worden herzien en het centrale deel moet een gebied van stedelijke convergentie worden. De projecten op de Westelijke Kleine Ring zullen worden afgewerkt met de aanleg van een park en woningen aan de Ninoofsepoort. Het Becobekken zal

sion urbaine avec la création d'un parc et d'une plaine de jeu.

La Région défendra la nécessité de continuer à bénéficier de la politique de cohésion économique et sociale après 2013. Les moyens octroyés seront concentrés dans les quartiers les plus en difficulté dans la Région.

Les moyens publics pour l'embellissement des façades seront renforcés dans les zones défavorisées et les quartiers centraux et laisseront la place à la créativité, la qualité et l'innovation architecturale. Ces travaux s'inscriront dans le cadre de projets d'économie sociale et favoriseront le développement des nouveaux métiers de l'environnement. Les intérieurs d'îlots, véritables poumons de la ville, feront l'objet de programmes d'actions prioritaires. Les projets écologiquement performants seront prioritairement soutenus dans les programmes des Contrats de quartiers.

La reconversion en logement des espaces inoccupés au-dessus des commerces sera soutenue avec les organismes publics concernés.

L'amélioration et la création de nouveaux espaces publics comme les places et les parcs permettra de mieux structurer le paysage urbain et fournir aux citoyens des lieux pour se rassembler et se rencontrer, en dépassant la logique du quartier. L'accent sera mis sur la qualité des aménagements et l'association des habitants aux processus d'élaboration des projets. Un vade-mecum des bonnes pratiques en aménagement d'espace public sera établi en intégrant une dimension plus durable. Les formations de type « Pyblik » pour les gestionnaires et les concepteurs seront renforcées.

Un état des lieux de tous les équipements publics présents, tels que les écoles, les bibliothèques, les crèches, les espaces publics, les commerces, les transports ou encore les lieux dédiés à la culture, à la mode,... sera dressé afin d'assurer leur meilleure répartition sur l'ensemble du territoire et au bénéfice de l'ensemble de la population régionale. Les possibilités de mutualisation ou régionalisation des coûts de gestion de certains d'entre eux, comme les piscines, seront recherchées.

3. Bruxelles, capitale européenne du vivre ensemble

Les institutions européennes et leurs satellites contribuent indéniablement au dynamisme économique et à la visibilité de la Région bruxelloise. Mais il est nécessaire de tout mettre en œuvre pour éviter que leur importante présence ne renforce le caractère dual de la ville. Il faut à tout prix éviter que cette source indispensable de notre développement économique ne devienne un facteur d'ex-

verder omschakelen naar een stedelijk gebied met de aanleg van een park en een speelplein.

Het Gewest zal verdedigen dat het ook na 2013 steun van het beleid inzake economische en sociale cohesie moet blijven ontvangen. De toegewezen middelen zullen geconcentreerd worden in de wijken van het Gewest die de grootste moeilijkheden kennen.

De overheidsmiddelen voor gevelverfraaiing zullen versterkt worden in de kansarme zones en de centrale wijken en ze zullen ruimte laten voor architecturale creativiteit, kwaliteit en vernieuwing. Deze werken moeten passen in de context van projecten van de sociale economie en voorrang verlenen aan de ontwikkeling van de nieuwe milieuberoepen. Voor de binnenkant van de huizenblokken, die werkelijk een functie vervullen als longen van de stad, zullen prioritaire actieplannen worden uitgewerkt. Ecologisch performante projecten zullen bij voorrang voortgezet worden in de programma's van de Wijkcontracten.

De omvorming van leegstaande ruimten boven winkels tot woningen zal worden voortgezet samen met de betrokken openbare instellingen.

Door de verbetering en de aanleg van nieuwe openbare ruimten zoals pleinen en parken kan het stedelijk landschap beter gestructureerd worden en biedt men de burgers plaatsen waar ze kunnen samenkommen en elkaar ontmoeten, over de grenzen van een loutere wijklogica heen. De nadruk zal gelegd worden op de kwaliteit van de aanleg en op het feit dat de bewoners bij de uitwerkingsprocedure van de projecten betrokken moeten worden. Er zal een vademeicum van goede praktijken inzake de aanleg van openbare ruimten samengesteld worden, waarin een grotere duurzaamheidsdimensie zal worden verwerkt. Opleidingen van het type « Pyblik » voor beheerders en ontwerpers worden versterkt.

Er zal een stand van zaken worden opgemaakt van alle bestaande openbare uitrusting zoals scholen, bibliotheken, kinderkribben, openbare ruimten, handelszaken, vervoer, maar ook plaatsen voorbehouden aan cultuur, mode,... met het oog op een betere spreiding hiervan over het hele grondgebied en over de hele bevolking van het Gewest. Er zal naar mogelijkheden worden gezocht om de kosten van een aantal van deze elementen te delen of te regionaliseren, dit meer bepaald voor de zwembaden.

3. Brussel, Europese hoofdstad van het samenleven

De Europese instellingen en hun satellieten dragen zonder enige twijfel bij tot de economische dynamiek en de zichtbaarheid van het Brussels Gewest. Toch is het noodzakelijk dat alles in het werk wordt gesteld om te voorkomen dat hun markante aanwezigheid de dualiteit van de stad nog versterkt. Men dient te allen prijze te voorkomen dat deze onmisbare bron van economische ontwikkeling

clusion ou de division de la société bruxelloise, bien au contraire.

A cette fin, le redéploiement des pôles d'activités des institutions européennes fera l'objet d'une attention soutenue, et un soin particulier sera apporté à la qualité architecturale et environnementale des nouvelles constructions. Le processus de restructuration de la Commission Européenne autour de la rue de la Loi sera poursuivi avec comme fil rouge l'ouverture du quartier européen sur la ville. Il prévoira la création d'un Musée de l'Europe , lieu emblématique de l'histoire de l'Union européenne, en partenariat avec l'Union européenne.

La Région a comme ambition non seulement d'être et de rester la capitale de l'Europe mais aussi de se manifester comme sa capitale écologique. La Région prendra les initiatives nécessaires pour réaliser ces ambitions et pour renforcer l'image internationale de Bruxelles. Bruxelles préparera sa candidature pour devenir « la capitale verte de l'Europe » en 2016.

4. Un urbanisme de projets au service des habitants

La promotion d'une architecture de qualité ainsi que le rôle d'exemple des pouvoirs publics doit insuffler des valeurs positives sur la vie en communauté, les ambitions sociales, culturelles, environnementales et politiques.

L'assistant à maîtrise d'ouvrage publique aura avec, l'aide de l'administration, la tâche de garantir en permanence un niveau de qualité architecturale pour les projets urbanistiques publics (espaces et bâtiments publics) dont le maître d'ouvrage est la Région, Beliris ou tout autre pouvoir public qui le demande. Il proposera un processus qualitatif de sélection des auteurs de projets pour tous les projets d'architecture publique et d'urbanisme régionaux.

Afin d'améliorer la transparence, il sera mis en place un réel suivi du parcours d'un permis d'urbanisme consultable par les citoyens.

Une réaction appropriée en matière de contrôle et de sanctions des infractions doit être menée de manière concertée et cohérente afin de faire respecter la réglementation, garante de la cohérence du système.

Les services communaux, assistés par la Région, doivent pouvoir être en mesure d'encadrer les demandes de régularisation urbanistiques ou d'assurer le suivi des remises en état par le biais de transactions qui conduisent les contrevenants à se mettre en ordre par des conseils appropriés. A cette fin, l'AATL ou les communes seront habilitées à délivrer des amendes administratives et imposer des mesures réparatrices à défaut d'intervention des Parquets.

uitgroei tot een uitsluitings- of verdeeldheidsfactor van de Brusselse maatschappij, wel integendeel.

Daartoe is bijzondere aandacht vereist voor de herontplooiing van de activiteitspolen van de Europese instellingen, waarbij specifiek zorg moet worden besteed aan de architecturale en milieutechnische kwaliteit van de nieuwe gebouwen. Het herstructureringsproces van de Europese Commissie rond de Wetstraat zal worden voortgezet, met als rode draad het openstellen van de Europese wijk naar de stad toe. In dat kader zal in samenspraak met de Europese Unie zelf voorzien worden in de oprichting van een Museum van Europa, een symbolische plaats voor de geschiedenis van de Europese Unie.

Het Gewest heeft de ambitie om niet alleen de feitelijke hoofdstad van Europa te zijn en te blijven, maar om zich ook op te werpen als ecologische hoofdstad. Het Gewest neemt de nodige initiatieven om deze ambitie waar te maken en om de internationale uitstraling van Brussel extra kracht bij te zetten. Brussel bereidt zijn kandidatuur voor van « groene hoofdstad van Europa » in 2016.

4. Een stedenbouw van projecten in dienst van de bewoners

De bevordering van een kwaliteitsarchitectuur en van de voorbeeldfunctie van de overheid moet positieve waarden bijbrengen over het leven in gemeenschap en over de sociale, culturele, milieu- en politieke ambities.

De Bouwmeester krijgt als taak met de hulp van het bestuur permanent de architecturale kwaliteit te waarborgen bij openbare stedenbouwkundige projecten (openbare ruimten en gebouwen) die het Gewest of Beliris als bouwheer hebben, of iedere andere overheid die hierom verzoekt. Hij moet een kwalitatief georiënteerde selectieprocedure voor projectontwerpers voorstellen voor alle openbare gewestelijke architectuur- en stedenbouwprojecten.

De invoering van een reële opvolging van het traject van een stedenbouwkundige vergunning die door de burgers kan worden opgevraagd om de transparantie te vergroten.

Op geconcerneerde en samenhangende wijze moet er een gepaste reactie komen inzake controle en sanctionering van inbreuken om de regelgeving te laten naleven die garant staat voor de samenhang van het systeem.

De gemeentelijke diensten moeten met de hulp van het Gewest in staat zijn verzoeken om stedenbouwkundige regularisering te begeleiden en aan de hand van dadingen die overtreders er met gerichte adviezen toe brengen zich in regel te stellen. Daartoe zullen het BROH of de gemeenten gemachtigd worden administratieve boetes uit te schrijven en herstelmaatregelen op te leggen wanneer de parketten niet optreden.

L'ADT sera chargée de l'opérationnalisation des projets urbains stratégiques et la création des quartiers durables nécessitant l'intervention de nombreux acteurs, la mise en œuvre des schémas directeurs et l'aménagement des entrées de ville.

- Les missions/projets confiés à l'ADT seront définis au cas par cas par le Gouvernement. L'ADT aura la capacité de suggérer des missions et/ou des zones d'intervention qu'elle juge stratégiques.
- L'ADT devra développer un pôle d'expertise en matière de participation citoyenne et organiser des processus innovants de participation (en complément des obligations légales) sur les grands projets urbains permettant de prendre en compte les attentes de tous les acteurs dès l'amont des projets.

Le recours à des Sociétés d'Economie Mixte ou toute autre formule de PPP permettant le financement et l'opérationnalisation de certains grands projets urbains faisant intervenir un grand nombre d'acteurs, sera envisagé afin d'assurer une maîtrise publique de la réalisation des projets et de garantir par là le maintien de la vision d'intérêt collectif dans un souci de transparence. Le rôle et les missions de ces Aménageurs seront encadrés réglementairement afin de garantir transparence et contrôle démocratique de leur fonctionnement et des objectifs qu'ils poursuivent. Ainsi, par exemple, des rapports annuels d'évaluation seront rendus publics.

Vu l'évolution conjoncturelle et le haut taux de vacance de bureaux, le Gouvernement veillera autant que possible à limiter le développement de nouveaux espaces de bureau dans l'attente des objectifs du nouveau PRDD.

5. Le patrimoine, élément de valorisation de l'identité bruxelloise

Le patrimoine bruxellois participe non seulement au rayonnement de l'image de Bruxelles à l'étranger mais constitue également un vecteur d'identification positive de tous les Bruxellois.

La sensibilisation à la valorisation du patrimoine, dans toute sa diversité, doit s'adresser à toute la population bruxelloise, de toutes les classes sociales et toutes les tranches d'âge de la population ainsi qu'au monde économique. Les « Classes du Patrimoine et de la Citoyenneté » qui s'adressent au public scolaire seront amplifiées de même que les évènements ponctuels autour du patrimoine et les actions de sensibilisation auprès des nouveaux habitants de Bruxelles.

Une priorité sera accordée au soutien à la conservation des biens classés affectés principalement aux équipements

Het ATO wordt belast met de operationele uitwerking van strategische stedelijke projecten, de uitbouw van duurzame wijken waarvoor het optreden van een groot aantal actoren vereist is, de uitwerking van de richtschema's en de aanleg van de toegangen tot de stad.

- De opdrachten/projecten die aan het ATO worden toegewezen, worden stuk voor stuk omschreven door de Regering. Het ATO zal opdrachten en/of interventiegebieden mogen voorstellen als het deze strategisch acht.
- Het ATO moet een deskundigheidspool voor burgerparticipatie uitbouwen en vernieuwende participatieprocessen organiseren (als aanvulling bij de wettelijke verplichtingen) voor de grote stedelijke projecten waardoor van in de beginfase rekening kan worden gehouden met de verwachtingen van alle betrokken actoren.

Het gebruik van gemengde bedrijven of andere PPS-formules die de financiering en het operationeel aspect van bepaalde grote stedelijke projecten mogelijk maken waarbij een groot aantal actoren een rol speelt, moet overwogen worden met het oog op een openbaar beheer van de projectuitvoering, waardoor gewaarborgd wordt dat met het oog op de transparantie de visie van het collectief belang behouden blijft. De rol en de opdrachten van deze ordeningsbedrijven zullen worden vastgelegd in een reglementair kader om de transparantie en de democratische controle op de werking en de nagestreefde doelstellingen te waarborgen. Zo zullen bijvoorbeeld de jaarlijkse evaluatieverslagen openbaar gemaakt worden.

Gelet op de evolutie van de conjunctuur en de grote leegstand van kantoren zal de Regering er zoveel als mogelijk op toezien de ontwikkeling van nieuwe kantoorruimten te beperken in afwachting van de doelstellingen van het nieuwe GPDO.

5. Het erfgoed als waardescheppend element voor de Brusselse identiteit

Het Brussels erfgoed draagt niet enkel bij tot de uitstraling van het imago van Brussel in het buitenland, maar is ook drager van een positieve identificatie voor alle Brusselaars.

De sensibilisering voor de herwaardering van het erfgoed in al zijn verscheidenheid moet zich richten tot heel de Brusselse bevolking, tot alle maatschappelijke klassen en alle leeftijdscategorieën van de bevolking, alsook de economische wereld. Het programma « Erfgoedklassen en Burgerschap », dat zich richt tot een schoolgaand publiek zal worden aangesterkt, evenals individuele evenementen rond het erfgoed, alsook de sensibiliseringssacties bij nieuwe inwoners van Brussel.

Prioriteit moet worden verleend aan de steun voor het behoud van beschermde goederen die in hoofdzaak bestemd

collectifs et qui servent à l'ensemble de la population (écoles, infrastructures sportives, équipements culturels, etc...). L'inventaire du patrimoine sera poursuivi. La procédure administrative de subsidiation sera simplifiée. La DMS sera chargée d'animer un véritable débat sur le patrimoine, en mettant particulièrement l'accent sur le lien entre l'évolution du patrimoine et l'identité de la Région.

Un autre enjeu fondamental consiste à trouver un juste équilibre entre la sauvegarde du patrimoine et les nécessaires économies d'énergie ainsi qu'entre la sauvegarde du patrimoine et le nécessaire développement d'un projet socio-économique.

En partenariat avec les institutions communautaires et les partenaires sociaux, une section dédiée aux métiers du patrimoine pourra être ouverte dans le Centre de référence professionnelle Construction. Ces métiers relèvent souvent de l'artisanat et il faudra tenir compte des spécificités de notre patrimoine urbain en particulier à l'occasion des rénovations effectuées dans le cadre de Contrats de Quartier.

De manière générale, la cohérence d'action entre les différentes institutions compétentes à Bruxelles devra être améliorée, soit par le biais de collaboration, soit dans le cadre de réformes institutionnelles.

Le Gouvernement veillera à la défense et la valorisation du patrimoine régional sur le plan international, notamment auprès de l'UNESCO en créant une Commission bruxelloise aux côtés des Commissions existantes.

Il veillera également à l'application effective de la Convention européenne pour la protection du patrimoine archéologique de La Valette, approuvée par l'ordonnance du 20 mai 2004.

6. Vivre en sécurité

Le droit de chacun à la sécurité est un droit fondamental et premier et une condition indispensable à la qualité de la vie et à l'émancipation de chacun. Prévention, répression, accompagnement des victimes et des auteurs sont indissociables pour lutter efficacement contre l'insécurité. Dans un environnement urbain, les problèmes d'insécurité frappent en premier lieu les personnes les plus fragiles. La police et la justice, principaux acteurs de la sécurité dépendent des niveaux de pouvoir fédéral et local mais la Région peut jouer un rôle important via les dispositifs de prévention, en facilitant les collaborations entre les opérateurs et la prise en compte des spécificités urbaines et l'exigence d'une police de proximité. Il importe à cet égard de soutenir les communes qui assument des coûts importants en matière de sécurité tout en veillant à assurer une solidarité à l'échelle régionale.

zijn als collectieve uitrusting en in dienst staan van heel de bevolking (scholen, sportinfrastructuur, culturele uitrusting enz.). De inventaris van het erfgoed wordt verder uitgewerkt. De administratieve subsidiërsprocedure zal vereenvoudigd worden. De Directie Monumenten en Landschappen zal ermee belast worden over het erfgoed een debat op gang te brengen door in het bijzonder de nadruk te leggen op de band tussen de evolutie van het erfgoed en de identiteit van het Gewest.

Een andere uiterst belangrijke uitdaging is het vinden van een rechtvaardig evenwicht tussen het behoud van het erfgoed en de noodzakelijke energiebesparingen en tussen de instandhouding van het erfgoed en de noodzakelijke uitbouw van een sociaal-economisch project.

In samenwerking met de gemeenschapsinstellingen en de sociale partners kan een afdeling Erfgoedberoepen worden geopend bij het Referentiecentrum voor Bouwberoepen. Dit zijn vaak ambachtelijk getinte beroepen en men zal rekening moeten houden met de eigenheid van ons stedelijk erfgoed, vooral naar aanleiding van de renovaties die worden verricht in het kader van de Wijkcontracten.

Algemeen moet de samenhang in het optreden van de verschillende bevoegde instellingen in Brussel verbeterd worden, hetzij door samenwerking, hetzij in het kader van institutionele hervormingen.

De Regering zal toeziен op de bescherming en de herwaardering van het gewestelijk erfgoed op internationaal niveau, vooral bij de UNESCO, door naast de bestaande commissies ook een Brusselse Commissie op te richten.

Zij zal bovendien toeziен op de effectieve toepassing van de Europese conventie voor de bescherming van het archeologisch erfgoed van La Valetta, goedgekeurd door de ordonnantie van 20 mei 2004.

6. Veilig leven

Het recht van elkeen op veiligheid is een grondrecht. Het is een onontbeerlijke voorwaarde voor ieders levenskwaliteit en emancipatie. Preventie, repressie, slachtoffer- en daderbegeleiding zijn onlosmakelijk verbonden in een efficiënte bestrijding van de onveiligeheid. In een stedelijke omgeving worden de kwetsbaarste personen het eerst getroffen door onveiligeheidsproblemen. Politie en gerecht, de belangrijkste actoren van de veiligheid, hangen af van het Federaal en van het plaatselijk overhedsniveau, maar ook het Gewest kan een belangrijke rol spelen door middel van preventiemaatregelen, door de samenwerking tussen operatoren vlotter te laten verlopen, rekening te houden met de eigenheden van de stad en door een buurtpolitie te eisen. In die context is het belangrijk om de gemeenten te steunen die zware veiligheidskosten dragen en tegelijkertijd op gewestelijke schaal solidariteit te organiseren.

6.1. La prévention et le cadre de vie

Il importe de renforcer la présence des agents de prévention dans les parcs, lors des grands événements, dans les sites de logements sociaux, aux abords des écoles, à proximité des zones commerçantes, en partenariat avec les pouvoirs locaux. Ces travailleurs doivent être dotés d'un véritable statut unifié de gardien de la paix et bénéficier d'une formation spécifique.

Afin de renforcer le dialogue entre acteurs de la prévention et forces de l'ordre et disposer d'une analyse globale basée sur toutes les informations pertinentes, l'Observatoire pour la Prévention de l'insécurité sera mis en place en collaboration avec les autres niveaux de pouvoir.

Il est également essentiel de poursuivre les investissements qui visent à rendre les lieux publics plus sûrs et plus conviviaux, en particulier en matière d'éclairage public, de sécurisation des logements sociaux, des écoles ou de toute infrastructure accueillant des personnes plus vulnérables (enfants, personnes âgées, femmes, ...). Une attention particulière sera portée à la sécurité dans les transports en commun ainsi que dans les taxis tant pour les usagers que pour les chauffeurs. Les métiers à risque (infirmières, pharmaciens, ...) feront l'objet d'une réflexion spécifique.

La Région veillera à soutenir les communes pour l'application de la loi réprimant les incivilités, encouragera la mise en place de formules de réparation rapide effectuée par l'auteur d'actes d'incivilité et contribuera à sensibiliser les services de police à cette législation. Dans le cadre de la formation des policiers, l'accent sera mis sur l'accueil des victimes, le suivi de leurs plaintes et la déontologie. Les concertations entre les différents acteurs de la sécurité et les habitants à l'échelle des quartiers seront encouragées par le biais de rencontres régulières dans les conseils locaux de prévention et de sécurité.

En collaboration avec les autorités fédérales et locales, les moyens permettant de constituer des corps de police correspondant plus à l'image de la population bruxelloise seront étudiés, notamment en assouplissant les obstacles linguistiques au recrutement entre autres en soutenant les associations ou institutions qui préparent à cet examen.

6.2. Une véritable politique de sécurité urbaine

Toute infraction constatée doit donner lieu à une réaction de la société et d'un rappel à la norme avec une sanction rapide, juste et proportionnée. Certaines problématiques urbaines (violence, exploitation des êtres humains, toxicomanie, phénomènes de bandes urbaines, délinquance des mineurs,...) doivent faire l'objet d'une attention particulière.

Il s'agira en particulier de renforcer les dispositifs de lutte contre les violences à l'école (racket, menaces, etc.)

6.1. Preventie en leefomgeving

Het is belangrijk dat de aanwezigheid van stadswachten versterkt wordt in de parken, bij grote evenementen, op de sociale woonites, rondom de scholen, nabij de handelszones, en dit in samenspraak met de plaatselijke besturen. Deze werknemers moeten een echt eengemaakte statuut van gemeenschapswacht krijgen en een specifieke opleiding genieten.

Om de dialoog tussen de preventie-actoren en de ordendiensten te versterken en te beschikken over een globale analyse op grond van relevante gegevens zal een Observatorium voor Onveiligheidspreventie worden opgericht in samenwerking met de andere beleidsniveaus.

Het is bovendien ook essentieel dat verder geïnvesteerd wordt om openbare plaatsen veiliger en aangenamer te maken, vooral inzake openbare verlichting, beveiliging van de sociale woningen, van de scholen en van alle infrastructuur waar zich kwetsbare bevolkingsgroepen bevinden (kinderen, bejaarden, vrouwen, ...). Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de veiligheid in het openbaar vervoer en in de taxi's, zowel voor de gebruikers als voor de chauffeurs. Voor de risicoberoepen (verpleegsters, apothekers, ...) zal een specifieke denkoefening worden gevoerd.

Het Gewest zal steun verlenen aan de gemeenten voor de toepassing van de wet tegen overlast, het zal de invloeding van formules voor snelle herstelling door de dader van de overlast aanmoedigen en bijdragen tot de sensibilisering van de politiediensten voor deze wetgeving. In het kader van de opleiding van politiemensen zal de nadruk worden gelegd op het onthaal van de slachtoffers en de opvolging van hun klacht en op de deontologie. Het overleg tussen de verschillende veiligheidsactoren en de wijkbewoners via regelmatige ontmoetingen in de plaatselijke preventie- en veiligheidsraden zal worden aangemoedigd.

In samenwerking met de Federale en plaatselijke overheden zal onderzocht worden welke middelen vereist zijn om politiekorpsen samen te stellen die beter beantwoorden aan het beeld van de Brusselse bevolking, meer bepaald door het versoepelen van de taalbarrières bij de aanwerving onder andere door het ondersteunen van de verenigingen en instellingen die voorbereiden op dit examen.

6.2. Een echt stedelijk veiligheidsbeleid

Bij iedere vastgestelde inbreuk moet de maatschappij reageren en de norm in herinnering brengen met een sanctie die snel en rechtvaardig is en in verhouding staat tot de inbreuk. Bepaalde stedelijke problemen (geweld, uitbuiting, verslaving, stadsbenden, delinquentie door minderjaren,...) moeten bijzondere aandacht krijgen.

In de eerste plaats moeten maatregelen versterkt worden in de strijd tegen geweld op school (steaming, dreigemen-

et le décrochage scolaire, de combattre les marchands de sommeil et les employeurs indélicats; de lutter contre l'exploitation des enfants dans les réseaux de mendicité organisés ainsi que contre les proxénètes qui profitent de la misère de nombreuses femmes prostituées d'origine étrangère en veillant à soutenir des projets de réinsertion des prostituées.

Le Gouvernement demandera à l'autorité fédérale d'accorder la priorité au renforcement de la présence policière dans les grandes gares bruxelloises fréquentées quotidiennement par un nombre important d'usagers.

Les Centres Publics d'Action Sociale (CPAS) seront soutenus dans l'accompagnement et la réinsertion des toxicomanes via l'offre de logements accompagnés au sein des centres d'accueil.

La lutte contre la violence intra-familiale (violence conjugale, maltraitance des enfants, des personnes âgées etc.) sera une priorité en collaboration avec les secteurs sociaux, médicaux et judiciaires. Des solutions en matière de logements de transit seront recherchées.

Bruxelles doit avoir pour objectif de devenir une ville sûre (label « safe city »).

6.3. Le SIAMU

- Le SIAMU joue un rôle fondamental pour la sécurité et pour la délivrance d'une aide médicale urgente aux Bruxellois, aux navetteurs auprès des institutions internationales installées dans la Région ainsi qu'aux communes avoisinantes et notamment l'aéroport.
- Le Gouvernement continuera à optimiser le fonctionnement interne et externe du SIAMU.
- Un système d'évaluation transparent sera élaboré au travers d'une révision du statut opérationnel.
- L'expérience « Jeunes Sapeurs Pompiers », qui dispense une formation à des jeunes à partir de 15 ans, les préparant notamment à l'examen de recrutement pour devenir sapeur-pompier, sera pérennisée.
- Le Gouvernement continuera à plaider auprès du Gouvernement fédéral pour que la Région bénéficie, dans le cadre de la réforme des services d'incendie et de l'aide adéquate la plus rapide, d'un financement adapté à l'ampleur de missions des services d'incendie qui dépassent le cadre strict de son territoire.

7. La santé au cœur de la ville

En milieu urbain, la politique de la santé doit en premier lieu avoir pour objectif d'offrir un égal accès à des soins de

ten, enz.) en schoolmoeheid, de bestrijding van huisjesmakers en misbruik door werkgevers; uitbuiting van kinderen in georganiseerde bedelaarsnetwerken, pooiers die misbruik maken van de noodpositie van talloze buitenlandse vrouwen die zich prostitueren, door toe te zien op de ondersteuning van herinschakelingsprojecten voor prostituees.

De Regering zal de Federale Overheid verzoeken prioriteit te verlenen aan een grotere aanwezigheid van politie in de grote Brusselse stations, die dagelijks door een groot aantal gebruikers worden bezocht.

De Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW's) zullen steun krijgen voor de begeleiding en de herinschakeling van verslaafden via het begeleid woningaanbod bij de opvangcentra.

De strijd tegen gezinsgeweld (partnergeweld, kindermishandeling, bejaardenmishandeling enz.) zal een prioriteit zijn, in samenwerking met de sociale, medische en gerechtssector. Er zullen oplossingen worden gezocht met betrekking tot transitwoningen.

Brussel moet als doelstelling hebben een veilige stad te worden (« safe city » label).

6.3. De DBDMH

- De DBDMH speelt een essentiële rol op het vlak van de veiligheid en het verstrekken van een dringende medische hulp aan de Brusselaars, de pendelaars, de internationale instellingen die in het Gewest gevestigd zijn en aan omliggende gemeenten, en dan meer bepaald aan de luchthaven.
- De Regering zal verder de interne en externe werking van de DBDMH optimaliseren.
- Er zal een transparant evaluatiesysteem worden opgezet middels een herziening van het operationeel statuut.
- Het systeem van de « Jonge brandweermensen » die jongeren vanaf 15 jaar een opleiding verstrekt die ze specifiek voorbereidt op het aanwervingsexamen van de brandweer zal worden bestendigd.
- De Regering zal verder bepleiten bij de Federale Overheid dat het Gewest, in het kader van de hervorming van de diensten voor brandbestrijding en de snelste adequate hulp, zou genieten van een financiering in verhouding tot zijn taken die breder zijn dan het strikte kader van zijn grondgebied.

7. Gezondheid centraal in de stad

In een stedelijke omgeving moet het gezondheidsbeleid zich in de eerste plaats tot doel stellen gelijke toegang te

qualité et à promouvoir des environnements de vie favorables à la santé des Bruxellois (logements, espaces verts, possibilité d'activités sportives,...). Le défi démographique qui se pose à Bruxelles se pose naturellement avec acuité car il s'agit de garantir les meilleures conditions d'accueil et d'encadrement à l'ensemble des patients qui ont recours aux services de la santé.

La collaboration avec l'autorité fédérale compétente en matière de sécurité sociale et de financement des soins de santé, les communes, les CPAS et les Commissions communautaires est essentielle pour développer une approche globale social/santé/environnement. Il y a lieu en particulier de renforcer la collecte de données sur l'état de santé des enfants et des jeunes à Bruxelles et soutenir les familles pour faire progresser les comportements préventifs (éducation à la santé des enfants et des parents, dépistage,...) en tenant compte de critères sociaux.

Bruxelles compte également un nombre important d'acteurs de la santé tant associatifs que publics et ce dans tous les domaines de la santé : prévention de la santé, promotion de la santé, santé curative, services ambulatoires ou services d'hébergement qui doivent être dotés de moyens suffisants et il faut pouvoir anticiper la pression sur les services de santé en réorganisant, si nécessaire, l'offre de services.

Le rôle du secteur hospitalier reste fondamental pour garantir le droit de chaque citoyen à des prestations de soins accessibles et de qualité, qu'ils soient préventifs ou curatifs. A côté du secteur des hôpitaux privés, le réseau IRIS offre une médecine de proximité et une large gamme de services médicaux. Les charges sociales spécifiques supportées par les hôpitaux publics communaux bruxellois continueront à faire l'objet d'une aide régionale. L'effort de rationalisation dans la gestion des hôpitaux du réseau IRIS sera poursuivi.

Tant les établissements de soins publics que privés doivent pouvoir offrir aux patients et au personnel hospitalier un environnement et des conditions de travail optimaux dans la délivrance des prestations de soin. La Région veillera à ce que le plan d'investissement dans les infrastructures hospitalières soit mis en œuvre en respectant les échéances fixées.

La lutte contre le cancer fera l'objet d'une attention particulière avec la reconstruction sur le site d'Erasme de l'institut Jules Bordet et l'augmentation significative de sa capacité d'accueil.

Afin de faire face à la pénurie de personnel soignant, particulièrement criante en Région Bruxelloise, des solutions originales seront recherchées pour doter les hôpitaux

bieden tot een kwalitatief hoogstaande verzorging en te zorgen voor leefomgevingen die gunstig zijn voor de gezondheid van de Brusselaars (woningen, groene ruimten, sportmogelijkheden, ...). De demografische problematiek van Brussel is op natuurlijke wijze bijzonder acuut aangezien de beste mogelijkheden gewaarborgd moeten worden voor het onthaal en de omkadering van alle patiënten die gebruik maken van de gezondheidsdiensten.

De samenwerking met de Federale Overheid, die bevoegd is inzake sociale zekerheid en financiering van de gezondheidszorg, de gemeenten, de OCMW's en de Gemeenschapscommissies is essentieel om een globale benadering te ontwikkelen rond sociale aangelegenheden, gezondheid en leefmilieu. Specifiek moet sterker gewerkt worden aan het verzamelen van gegevens over de gezondheidstoestand van kinderen en jongeren in Brussel en moet steun worden verleend aan de gezinnen om preventieve gedragingen te stimuleren (educatie in verband met de gezondheid van kinderen en ouders, opsporing,...), rekening houdend met sociale criteria.

Brussel telt eveneens een groot aantal zowel associatieve als openbare actoren van de gezondheidszorg en dit binnen alle gebieden van de gezondheid : gezondheidspreventie, bevordering van de gezondheid, curatieve gezondheid, ambulante diensten en diensten die onderdak verlenen, moeten voldoende middelen krijgen en men moet kunnen anticiperen op de druk die op deze diensten weegt door indien nodig het dienstenaanbod te reorganiseren.

De rol van de ziekenhuissector blijft fundamenteel om het recht van iedere burger op een toegankelijke en kwalitatief hoogstaande zorgverstrekking te waarborgen, zowel preventief als curatief. Naast de sector van de privé-ziekenhuizen biedt het IRIS-netwerk geneeskunde en een breed gamma aan geneeskundige diensten in de onmiddellijke omgeving van de patiënten. De specifieke sociale lasten die de Brusselse gemeentelijke openbare ziekenhuizen torsen, blijven gedeckt door een gewestelijke toelage. De rationaliseringsinspanning in het beheer van de ziekenhuizen van het Iris-net zal worden verdergezet.

Zowel de openbare als de privé-ziekenhuizen moeten aan patiënten en personeel een optimale omgeving en arbeidsvoorraarden kunnen bieden voor de zorgverstrekking. Het Gewest zal erop toezien dat het investeringsplan voor de ziekenhuizen wordt uitgevoerd binnen de vastgestelde termijnen.

De strijd tegen kanker krijgt bijzondere aandacht met de heropbouw op de Erasmus-site van het Jules Bordetinstituut, dat hiermee over een aanzienlijk grotere opvangcapaciteit zal beschikken.

Om het tekort aan verzorgingspersoneel op te vangen, dat in het Brussels Gewest bijzonder schijnend is, zullen nieuwe oplossingen worden gezocht om de Brusselse zie-

bruxellois en personnel soignant de qualité, notamment par le financement de formations spécifiques et adaptées pour assurer le bilinguisme dans les services hospitaliers en contact avec des patients, la mise place des facilités pour le personnel soignant, comme l'ouverture de crèches au bénéfice des enfants du personnel, ou l'amélioration de la mobilité professionnelle au sein du réseau IRIS.

La lutte contre les assuétudes et la prévention des cancers constituera une priorité en privilégiant la prévention et le dépistage systématisé en concertation avec les niveaux de pouvoir concernés. La Région participera activement à la réalisation du Plan fédéral contre le cancer.

Il est important pour l'efficacité des politiques sociales et de santé, qu'elles s'articulent de façon cohérente avec les politiques générales menées en amont afin d'organiser la meilleure prévention possible : ainsi offrir un accueil à des adultes en difficulté est nécessaire mais il faut également agir sur les causes déclenchant les processus d'exclusion, telles que par exemple le coût du logement ou les difficultés d'accès à l'emploi.

La Région participera à des conférences interministérielles avec les entités concernées afin d'assurer la meilleure cohérence entre les politiques sociales et de santé et les politiques régionales concernées.

A cette fin, la Région participera à la conclusion de protocoles d'accord entre les entités concernées, notamment en matière de :

- lutte contre la pauvreté, dans la continuité du protocole déjà conclu entre les trois commissions communautaires et la Région de Bruxelles-Capitale en la matière pour la période 2004-2009;
- d'enfance et de jeunesse (compte tenu de l'évolution démographique en cours à Bruxelles), en étroite coordination avec les Communautés.

8. Le sport comme activité sociale pour tous

Dans la mesure des moyens budgétaires disponibles, la Région bruxelloise maintiendra son effort en matière de construction et de rénovation d'infrastructures sportives de proximité en concertation avec les Commissions Communautaires. Une attention particulière sera accordée à l'accessibilité de ces infrastructures aux personnes à mobilité réduite. Des critères objectifs visant à mieux soutenir les quartiers qui en ont le plus besoin seront établis.

Par ailleurs, la dynamique destinée à doter la Région bruxelloise de formations, d'encadrement et d'infrastructu-

renhuizen te voorzien van kwalitatief hoogstaand verzorgingspersoneel, vooral via de financiering van specifieke en aangepaste vormingen met het oog op de tweetaligheid in de ziekenhuisdiensten die in contact staan met de patienten, de invoering van faciliteiten voor het verzorgend personeel, zoals de opening van kinderkribben voor de kinderen van het personeel en een verbetering van de beroepsmobiliteit binnen het IRIS-net.

De strijd tegen verslaving en kankerpreventie moeten prioriteiten zijn, waarbij in de eerste plaats wordt gewerkt aan preventie en systematische opsporing in overleg met de betrokken beleidsniveaus. Het Gewest zal actief deelnemen aan de verwezenlijking van het federaal plan tegen kanker.

Voor de efficiëntie van het sociaal beleid en van het gezondheidsbeleid is het belangrijk dat zij ontplooid worden in samenhang met de algemene beleidslijnen die eraan voorafgaan om een optimale preventie te kunnen organiseren : het is noodzakelijk om voor volwassenen in moeilijkheden een opvang te verzorgen, maar men moet eveneens inwerken op de oorzaken van het uitsluitingsproces, zoals bijvoorbeeld de koste van het wonen en moeilijkheden om aan werk te geraken.

Het Gewest zal deelnemen aan interministeriële conferenties met de betrokken entiteiten met het oog op een betere samenhang tussen het sociaal en het gezondheidsbeleid en het gewestelijk beleid.

Daartoe zal het Gewest bijdragen aan protocolakkoorden tussen de betrokken entiteiten, en dan meer bepaald inzake :

- armoedebestrijding, in de continuïteit van het reeds bestaande protocol hierover tussen de drie gemeenschapscommissies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de periode 2004-2009;
- kinderen en jongeren (gelet op de huidige demografische evolutie in Brussel) in nauwe samenwerking met de Gemeenschappen.

8. Sport als sociale activiteit voor allen

Naarmate de begrotingsmiddelen hiervoor beschikbaar zijn, zal het Brussels Gewest zijn inspanning voor de bouw en de renovatie van sportinfrastructuur in de wijken voortzetten in overleg met de gemeenschapscommissies. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de toegankelijkheid van deze infrastructuur voor personen met een beperkte mobiliteit. Er zullen objectieve criteria worden uitgewerkt voor een betere ondersteuning van de wijken die hieraan de grootste behoefte hebben.

Daarnaast wordt de dynamiek behouden die het Brussels Gewest opleidingen, omkadering en infrastructuren moet

res permettant d'accueillir des sportifs, en ce compris de haut niveau sera maintenue. En tant que capitale de l'Europe, Bruxelles se doit de jouer un rôle majeur dans l'accueil de manifestations sportives de grande ampleur en se dotant des infrastructures adaptées.

La Région bruxelloise sera attentive à l'exécution rapide de la rénovation des piscines communales assurée dans le cadre de Beliris.

Il sera mis en place un système efficace de communication envers les sportifs bruxellois, destiné à clarifier les compétences des différentes entités responsables du sport à Bruxelles et les différents subsides mis à leur disposition.

CHAPITRE 6

Anticiper le défi démographique et assurer le vivre ensemble dans une ville de diversité

1. Anticiper le défi démographique et le rajeunissement de la population

Après des décennies de réduction, la population bruxelloise s'est remise à croître à un rythme soutenu depuis quelques années. C'est une chance car il s'agit surtout d'une population jeune, d'origines diverses, qui doit nous permettre d'envisager un avenir dynamique pour Bruxelles.

Sur base de l'étude démographique réalisée par le bureau du plan, la population des jeunes de 0 à 14 ans va croître sur la période 2000-2020 de 40,53 % (soit + 69.315). Cela signifie pour le bassin de vie bruxellois d'immenses défis, quantitatifs autant que qualitatifs 0 qui impliqueront la Région, les Communautés ainsi que les commissions communautaires – en termes notamment :

- d'accueil des 0-3 ans : il faudra un deuxième plan crèches ambitieux tenant compte des difficultés socio-économiques des communes et des populations (tarification sociale, priorité pour les zones où la croissance démographique est la plus forte et le taux de couverture le moins adapté) dans le souci de répartir équitablement les moyens pour rencontrer les besoins réels des deux Communautés;
- de capacité d'accueil de l'enseignement maternel, et l'enseignement primaire (+ 35 %) et de l'enseignement secondaire : cela concerne autant le nombre d'enseignants que les bâtiments scolaires dont la rénovation et l'adaptation aux besoins des infrastructures scolaires devra être poursuivie, et plus particulièrement, en ce qui concerne le secondaire, de soutien à l'enseignement technique et professionnel et la formation en alternance, via l'aide régionale pour l'acquisition d'équipements performants;

geven die het mogelijk maken om sportmensen op te vangen, ook topsporters. Als hoofdstad van Europa is Brussel verplicht een hoofdrol te spelen als gaststad voor groot-schalige sportevenementen en hiervoor te voorzien in aangepaste infrastructuur.

Het Brussels Gewest zal toeziend op een snelle uitvoering van de renovatie van de gemeentelijke zwembaden die gebeurt in het kader van Beliris.

Er zal een efficiënt communicatiesysteem worden ingevoerd naar Brusselse sporters toe waarmee de bevoegdheden worden verduidelijkt van de verschillende entiteiten die in Brussel voor sport verantwoordelijk zijn, alsook de verschillende subsidies die sporters ter beschikking krijgen.

HOOFDSTUK 6

Anticiperen op de demografische problematiek en zorgen voor het samenleven in een stad van verscheidenheid

1. Anticiperen op de demografische problematiek en de verjonging van de bevolking

Na tientallen jaren van terugloop is de Brusselse bevolking sinds een aantal jaren opnieuw aan een gestaag ritme aan het groeien. En dat is goed, omdat het vooral gaat om een jonge bevolking van verscheiden herkomst, wat ons toelaat vooruit te blikken naar een dynamische toekomst voor Brussel.

Volgens de demografische studie uitgevoerd door het Planbureau zal de jonge bevolkingsgroep tussen de 0 en de 14 jaar tijdens de periode 2000-2020 toenemen met 40,53 % (hetzelfde + 69.315). Dat houdt voor het Brussels leefbekken enorme uitdagingen in, zowel kwantitatief als kwalitatief – met een weerslag voor het Gewest, de Gemeenschappen en de Gemeenschapscommissies – meer bepaald voor :

- de opvang van 0- tot 3-jarigen : er is een tweede ambitieuze kinderkribbenplan nodig gelet op de sociaal-economische moeilijkheden van de gemeenten en de betrokken bevolkingsgroepen (sociale tarieven, voorrang voor de zones waar de bevolkingsaangroei sterker is en de dekkingsgraad het minst aangepast) met het oog op een billijke spreiding van de middelen om tegemoet te komen aan de reële behoeften van de twee Gemeenschappen;
- de opvangcapaciteit van het kleuter- en lager onderwijs (+ 35 %) en van het secundair onderwijs : dit heeft zowel betrekking op het aantal leerkrachten als op de schoolgebouwen, die verder gerenoveerd moeten worden en aangepast aan de behoeften van de schoolinfrastructuur en meer bepaald, wat het secundair betreft, steun voor het technisch- en beroepsonderwijs en voor het alternerrend leren via de gewestelijke toelage voor de aankoop van performante uitrusting;

- de soutien à la valorisation des compétences et à l'équivalence des diplômes;
- de nombre de classes passerelles primoarrivants;
- d'accueil extra scolaire : de la garderie pour l'accueil des enfants dont les activités sportives ou culturelles en passant par les écoles de devoir;
- de lutte contre la pauvreté des enfants (mauvaise qualité des logements, risques de santé, trajectoire scolaire biaisée, accès à la culture limité);
- de politiques de la jeunesse : participation des jeunes, lutte contre le décrochage scolaire, aide à la jeunesse, alliances éducatives, accès à l'emploi, au logement;
- d'infrastructures de proximité pour les enfants et les jeunes (espaces de jeux et loisirs);
- d'apprentissage des langues.

Bruxelles compte 130.000 jeunes de 14 à 24 ans qui souhaitent vivre à fond leur jeunesse et qui représentent l'avenir de la ville. La Région doit pouvoir les soutenir, leur créer des perspectives et les accompagner dans la transition vers l'âge adulte. Il est également important de stimuler le collectif en encourageant les projets intergénérationnels, interculturels, ou encore ceux qui favorisent la collaboration entre les hommes et les femmes.

En collaboration avec les Communautés et les Commissions communautaires, le Fédéral, les communes, ainsi que les associations de terrain et les institutions spécialisées en contact avec les jeunes, la Région coordonnera la mise en place d'un « Plan 2010-2020 de l'Enfance et de la Jeunesse » composé des mesures transversales capables de garantir l'effectivité de leurs droits jeunes en matière d'enseignement, de formation en langue, d'activités extra-scolaire, de première expérience professionnelle, d'accès à la culture et aux nouvelles technologies, au développement de projets économiques sociaux ou culturels, à la mobilité ou à un logement décent.

Ce plan aura donc notamment vocation à guider les choix en matière d'équipements collectifs et de projets socio-économiques et culturels dans le cadre de la revitalisation urbaine. Il devra prévoir un suivi et une évaluation des actions des dispositifs mis en œuvre et opérer, le cas échéant, les ajustements nécessaires.

2. Bruxelles, riche de sa diversité

Bruxelles est aujourd'hui une ville jeune et multiculturelle. C'est une donnée irréversible de son évolution et qui se renforcera encore dans l'avenir, notamment par la croissance démographique qu'elle connaît depuis plusieurs

- de steun voor de valorisering van bekwaamheden en de gelijkwaardigheid van diploma's;
- het aantal brugklassen voor nieuwkomers op het grondgebied;
- de buitenschoolse opvang : kinderopvang met sport en cultuuractiviteiten, maar ook huiswerkklassen;
- de strijd tegen de armoede bij kinderen (slechte kwaliteit van de woningen, gezondheidsrisico's, aflopend schooltraject, beperkte toegang tot cultuur);
- initiatieven in het jeugdbeleid : participatie van jongeren, bestrijding van het schoolverzuim, jeugdbijstand, educatieve samenwerkingsverbanden, toegang tot werk, tot huisvesting;
- wijkinfrastructuren voor kinderen en jongeren (speel- en vrijetijdsruimten);
- het aanleren van talen.

Brussel telt 130.000 jongeren tussen 14 en 24 jaar die ten volle hun jeugd willen beleven en die de toekomst uitmaken van de Stad. Het gewest moet ze kunnen steunen, perspectieven bieden en ze begeleiden in de overgang naar de volwassenheid. Het is tevens belangrijk dat het collectief wordt gestimuleerd door projecten over de generaties en de culturen heen te steunen, alsook projecten die bijdragen tot de samenwerking tussen mannen en vrouwen.

In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gemeenschapscommissies, de Federale Overheid, de gemeenten, de associatieve sector op het terrein en de instellingen gespecialiseerd in het contact met de jongeren zal het Gewest de invoering coördineren van een « Plan 2010-2020 voor het Kind en de Jongere », bestaande uit transversale maatregelen die moeten waarborgen dat de jongere zijn rechten uitgeoefend ziet inzake onderwijs, taalopleiding, buitenschoolse activiteiten, eerste beroepservaring, toegang tot cultuur en nieuwe technologieën, tot de ontwikkeling van economische, sociale en culturele projecten, tot mobiliteit en tot een behoorlijke woning.

Dit plan krijgt de taak de besluitvorming te begeleiden inzake collectieve uitrusting en sociaal-economische en culturele projecten in het kader van de stadsvernieuwing. Het moet voorzien in opvolging en evaluatie van de doorgevoerde maatregelen en hieraan eventueel de nodige bijsturingen aanbrengen.

2. Brussel, rijk aan diversiteit

Brussel is vandaag een jonge en multiculturele stad. Dit is een onomkeerbaar gegeven in zijn evolutie dat in de toekomst nog zal aansterken, onder meer als gevolg van de demografische groei die de stad al een aantal jaren kent.

années. Cette diversité est une richesse essentielle, et doit être vécue comme telle. Elle constitue un atout indéniable pour le développement économique, social et culturel de notre ville à la condition qu'elle ne conduise pas au péril des replis identitaire.

Il appartient aux différentes autorités publiques de mettre tout en œuvre pour garantir la cohésion sociale, favoriser le dialogue et l'échange entre les cultures et les communautés, donner à chacun et de manière concrète, l'assurance d'être un citoyen à l'égal de tous les autres, quelles que soient son origine, sa position sociale, ses options philosophiques ou religieuses.

Il s'agit de promouvoir une identité bruxelloise ouverte, qui ne soit pas la simple juxtaposition de cultures différentes, mais une affirmation positive de la diversité et du métissage, à l'image de ce que Bruxelles a toujours symbolisé dans notre pays. A l'opposé du communautarisme et de l'assimilation dans un modèle culturel unique, l'ambition est de construire un projet de « vivre ensemble » fondé sur le respect, l'ouverture d'esprit, l'échange culturel et le partage des valeurs.

Dans cet esprit et avec ces objectifs, le Gouvernement s'engage à :

- soutenir la plateforme Bruxelles-Espérance de concertation composée des représentants des cultes et des philosophies non-confessionnelles;
- poursuivre la mise sur pied d'égalité des différents cultes reconnus et la laïcité organisée dans le cadre des compétences régionales;
- renforcer les actions régionales visant à favoriser la cohésion sociale, le « vivre ensemble » et la citoyenneté;
- poursuivre les politiques de lutte contre la discrimination dans tous les aspects de la vie sociale, les programmes de sensibilisation à la diversité, au dialogue et à l'échange interculturel, le développement de maisons des cultures;
- plaider auprès du Gouvernement fédéral sur le maintien des moyens du FIPI et des contrats de ville;
- intervenir auprès du Gouvernement fédéral pour qu'une solution à la problématique des sans-papiers soit trouvée. Dans cet esprit, le Gouvernement demande au Gouvernement fédéral qu'il prenne toutes initiatives pour faciliter la délivrance de permis de travail à des personnes en situation humanitaire et qui sont susceptibles d'obtenir rapidement un travail.

Deze diversiteit is een fundamentele rijkdom en moet als zodanig beleefd worden. Ze is een onmiskenbare troef voor de economische, sociale en culturele ontwikkeling van onze stad op voorwaarde dat ze niet leidt tot een identitair isolement.

Het is de taak van de overheid om alles in het werk te stellen om de sociale samenhang te waarborgen, de dialoog en de uitwisseling tussen culturen en gemeenschappen te stimuleren, iedereen met concrete middelen gerust te stellen dat hij een burger is zoals alle anderen, ongeacht zijn herkomst, zijn sociale stand en zijn levensbeschouwelijke of religieuze keuzes.

Er moet een open Brusselse identiteit worden bevorderd die niet eenvoudig een nevenstelling is van verscheidene culturen maar een positief uitdragen van diversiteit en cultuurvermenging volgens het symbool dat Brussel voor ons land altijd geweest is. In tegenstelling tot het enge groepsdenken en assimilatie in één enkel cultuurmodel is het de ambitie om een project van « samen-leven » uit te bouwen dat steunt op respect, openheid van geest, culturele uitwisseling en gedeelde waarden.

In die benadering en met die doelstellingen voor ogen verbindt de Regering zich ertoe :

- steun te verlenen aan het overlegplatform Hoopvol Brussel samengesteld uit vertegenwoordigers van de erediensten en de niet-confessionele levensbeschouwingen;
- verder de verschillende erkende erediensten en de georganiseerde vrijzinnigheid op voet van gelijkheid te brengen binnen het kader van de gewestelijke bevoegdheden;
- de gewestelijke initiatieven ter bevordering van de sociale cohesie, het samenleven en het burgerschap te versterken;
- de beleidsinitiatieven verder te zetten ter bestrijding van discriminatie in alle aspecten van het maatschappelijk leven, alsmede de programma's die sensibiliseren voor diversiteit, dialoog en interculturele uitwisseling, de ontwikkeling van huizen van de culturen;
- bij de federale overheid te pleiten voor de instandhouding van de middelen van het Impulsfonds en de stadscontracten;
- bij de federale regering bepleiten dat een oplossing zou worden gevonden voor de problematiek van de mensen zonder papieren. In die geest verzoekt de Regering de Federale Overheid alle initiatieven te nemen om het uitreiken te vergemakkelijken van arbeidsvergunningen aan personen die in humanitaire nood verkeren en snel aan werk kunnen geraken.

Le Gouvernement privilégie une analyse et un mesurage de sa politique de diversité à partir des réalités sociales des quartiers en difficulté. En cas d'initiative prise par l'autorité fédérale d'un monitoring socio-économique couvrant l'ensemble du marché du travail selon les Régions et les secteurs d'activité, le Gouvernement demandera à être associé à la concertation relative à la méthodologie de travail.

3. Promouvoir l'égalité des chances

Bruxelles a l'ambition d'être une Région où chacun se sent chez soi. C'est pourquoi la Région mène une politique active en matière de l'égalité des chances, dont l'émancipation et la non-discrimination constituent deux axes. Les politiques en matière des personnes handicapées et des Bruxellois d'origine étrangère ont déjà été précisées. Une attention particulière est portée, dans cette partie, à l'égalité entre les hommes et les femmes et à la position des holebis (homosexuels, lesbiennes et bisexuels). Beaucoup de holebis vivent et travaillent à Bruxelles. La Région veut mener une politique de non-discrimination et d'émancipation en portant une attention spécifique aux groupes les plus fragilisés. Au sein de son administration, la Région prendra les mesures nécessaires pour améliorer le bien-être de ces travailleurs.

3.1. Femmes-hommes sur un pied d'égalité

L'égalité entre femmes et hommes constitue un enjeu pour la démocratie et pour l'économie de notre pays. C'est aussi un combat contre l'exclusion sociale. Dans ce cadre, le Gouvernement fera activement la promotion l'égalité entre les femmes et les hommes, en collaboration avec le secteur associatif et luttera contre les inégalités structurelles dont les femmes sont encore souvent victimes.

1. De façon générale, le Gouvernement :

- intègrera la dimension du genre dans l'ensemble des politiques qu'il mène (ordonnance gendermainstreaming). Il sera rendu compte régulièrement au Parlement des développements en rapport avec l'aspect genre dans tous les domaines de la politique gouvernementale (voir l'ordonnance relative au Rapport de Pékin), en s'appuyant, notamment, sur des statistiques sexuées;
- prévoira, à l'instar de ce qui prévaut pour les organismes d'intérêt public régionaux, un maximum de deux tiers de personnes de même sexe dans les Conseils d'administration des organismes et institutions agréés et subs-diés par la Région bruxelloise;
- développera la cellule Egalité des chances au sein du Ministère;
- créera un Conseil consultatif bruxellois de l'égalité des chances;

De Regering verkiest haar diversiteitsbeleid te analyseren en te meten aan de hand van de sociale realiteit van de wijken in moeilijkheden. Indien de Federale Overheid een initiatief zou nemen tot een sociaal-economische monitoring die heel de arbeidsmarkt dekt in functie van de gewesten en de activiteitssectoren, zal de Regering verzoeken om betrokken te worden bij het overleg betreffende de werkmethode.

3. Gelijke kansen bevorderen

Brussel heeft de ambitie een Gewest te zijn waar iedereen zich thuisvoelt. Daarom voert het Gewest een actief gelijkkansenbeleid, waarvan emancipatie en niet-discriminatie twee pijlers zijn. Het beleid inzake personen met een handicap en Brusselaars van buitenlandse herkomst werd reeds gepreciseerd. Bijzondere aandacht wordt in dit deel besteed aan de gelijkheid tussen vrouwen en mannen en aan de positie van holebis. In Brussel wonen en werken veel holebis (homoseksuelen, lesbiennes en biseksuelen). Het Gewest wenst een niet-discriminatie- en emancipatiebeleid te voeren met specifieke aandacht voor de meest kwetsbare groepen. In zijn administratie zal het Gewest de nodige maatregelen nemen om het welzijn van deze werknemers te verbeteren.

3.1. Vrouwen en mannen op voet van gelijkheid

De gelijkheid tussen vrouwen en mannen is een uitdaging voor de democratie en de economie van ons land. Dit is ook een strijd tegen sociale uitsluiting. In dat kader zal de Regering actief de gelijkheid tussen vrouwen en mannen bevorderen, samen met de associatieve sector, en strijden tegen de structurele ongelijkheid waarvan vrouwen nog vaak het slachtoffer zijn.

1. Globaal gezien, zal de Regering :

- de genderdimensie integreren in al haar beleidsinitiatieven (ordonnantie gendermainstreaming). Op regelmatige basis zal verslag worden uitgebracht bij het Parlement over de ontwikkelingen met betrekking tot het genderaspect in alle domeinen van het regeringsbeleid (cfr. ordonnantie betreffende het Peking-verslag), onder meer door uit te gaan van statistieken voor de beide geslachten afzonderlijk;
- naar het voorbeeld van wat geldt voor de gewestelijke instellingen van openbaar nut een maximum van twee derde van personen van hetzelfde geslacht vaststellen voor de raden van bestuur van organen en instellingen die door het Brussels Gewest worden erkend en betoelaagd;
- de cel Gelijke Kansen van het Ministerie uitbouwen;
- een Brusselse Adviesraad voor Gelijke Kansen in het leven roepen;

- soutiendra les projets communaux et associatifs relatifs à l'égalité des chances.
  - Le développement de la politique interne d'égalité des chances au sein de l'administration régionale en prenant soin d'éliminer tout obstacle visible et invisible empêchant d'atteindre l'égalité des chances entre membres du personnel féminin et masculin du Ministère et des OIP et en assurant la présence de femmes et d'hommes à des postes de direction.
2. Afin d'encourager en particulier l'accès des femmes à la vie économique, le Gouvernement :
- favorisera l'égalité d'accès à l'emploi et à la carrière (fonction, salaire, promotion, formation) et développera des politiques visant à aider les femmes à rester sur le marché du travail à temps plein;
  - soutiendra davantage l'entrepreneuriat féminin et accordera une attention particulière aux femmes qui ont arrêté de travailler et qui ne sont pas inscrites comme demandeuses d'emploi. Il relayera auprès du Gouvernement fédéral la nécessité d'individualiser les droits pour lever un obstacle majeur à la réinsertion des « femmes rentrantes » sur le marché de l'emploi.
3. Enfin, la lutte contre les violences conjugales et intra-familiales reste pour le Gouvernement une priorité sociale et de santé publique. Pour y parvenir, le Gouvernement :
- apportera une contribution effective au Plan d'action national en matière de lutte contre les violences entre les partenaires et mettra en œuvre des campagnes de prévention et d'information spécifiques aux réalités bruxelloises (mariages forcés, mutilations sexuelles, ...).
  - développera une politique de soutien aux initiatives émanant d'associations actives dans le domaine de l'égalité des chances. Dans ce contexte, des actions sur le thème du respect garçons-filles seront élaborées en collaboration avec des écoles et les associations.
- steun verlenen aan gemeentelijke en associatieve projecten met betrekking tot gelijke kansen;
  - het verder ontwikkelen van het interne gelijkkansenbeleid binnen de gewestelijke administratie, met bijzondere aandacht voor het wegwerken van alle zichtbare en onzichtbare drempels voor de gelijke kansen van mannelijke en vrouwelijke personeelsleden van het Ministerie en de ION en voor de aanwezigheid van vrouwen en mannen in leidinggevende functies.
2. Om specifiek de toegang voor vrouwen tot het economisch leven te bevorderen, zal de Regering :
- de gelijke toegang tot werken en loopbaan bevorde ren (functie, loon, promotie, vorming) en beleidsinitiatieven uitwerken die erop gericht zijn vrouwen te helpen om voltijds actief te blijven op de arbeidsmarkt;
  - het vrouwelijk ondernemerschap meer ondersteunen en specifiek aandacht besteden aan vrouwen die opgehouden zijn met werken en niet ingeschreven staan als werkzoekende. Zij zal bij de Federale Regering de noodzaak bepleiten om de rechten te individualiseren en zo een grote hindernis uit de weg te ruimen voor de herinschakeling van vrouwen die opnieuw de arbeidsmarkt willen betreden.
3. Ten slotte blijft de strijd tegen partner- en gezinsgeweld voor de Regering een maatschappelijke en volksgezondheidsgerelateerde prioriteit. Hier toe zal de Regering :
- een effectieve bijdrage leveren tot het Nationaal Actieplan ter bestrijding van partnergeweld en specifieke preventie- en informatiecampagnes voeren gericht op de Brusselse realiteit (gedwongen huwelijken, seksuele vermissing, ...);
  - een ondersteunend beleid ontwikkelen voor initiatieven van verenigingen die actief zijn op het vlak van gelijke kansen. In die context zullen initiatieven worden uitgewerkt met het oog op respect tussen jongens en meisjes in samenwerking met scholen en verenigingen.

CHAPITRE 7

Des services publics efficaces au service des Bruxellois

1. Faire de Bruxelles un modèle de bonne gouvernance

1.1. Renforcer la confiance des citoyens dans les institutions et les élus

Une gestion moderne et novatrice des institutions au service des citoyens requiert une bonne gouvernance de la

HOOFDSTUK 7

Efficiënte openbare diensten in dienst van de Brusselaars

1. Brussel uitbouwen tot een model van behoorlijk bestuur

1.1. Het vertrouwen van de burgers in instellingen en verkozenen versterken

Voor een modern en innoverend beheer van de instellingen ten dienste van de burgers is een behoorlijk bestuur

part des Parlements, Gouvernements et services publics tous niveaux de responsabilité confondus. Il apparaît dès lors important de mettre en œuvre de nouvelles mesures visant à renouveler la gouvernance et les pratiques politiques. Ces nouvelles mesures consisteront en un ensemble de règles concrètes, rapidement mises en œuvre et assorties au besoin de sanctions.

Pour y parvenir, le Gouvernement proposera, dès la rentrée parlementaire, les mesures suivantes :

- l'impossibilité pour les membres du Gouvernement et Secrétaire d'Etat d'exercer une autre profession ou un autre mandat qu'il soit public – à l'exception des mandats liés à la fonction ministérielle et du mandat de conseiller communal, de conseiller de CPAS et de conseiller de police – ou privé, rémunéré ou gratuit. Ils ne pourront plus percevoir d'autre rétribution que leur traitement de Ministre ou Secrétaire d'Etat;
- confirmer l'obligation pour les membres du Gouvernement et Secrétaire d'Etat de signaler, en application de ce qui précède, les dossiers avec lesquels ils ont un intérêt financier personnel. Ils s'abstiendront également de prendre toute décision sur des dossiers de cette nature, ou encore de participer à une délibération du Gouvernement sur ceux-ci;
- un renforcement des règles relatives aux incompatibilités et aux conflits d'intérêt notamment en ce qui concerne l'exercice conjoint d'une profession et d'un mandat public, en particulier pour certaines professions libérales telles que celles de réviseur, avocat, architecte, consultant,... travaillant pour des administrations et des services publics;
- la création d'une commission indépendante de déontologie et d'éthique dont la composition s'inspirera du modèle de la Cour constitutionnelle. Elle dépendra du Parlement bruxellois. Elle exercera sa compétence à l'égard des Ministres, Secrétaire d'Etat et des parlementaires, des élus locaux, des gestionnaires et mandataires des OIP et assimilés et des mandataires publics au sens de l'ordonnance du 12 janvier 2006 sur la transparence des rémunérations et avantages des mandataires publics bruxellois.

Cette commission sera chargée :

- de formuler un avis sur les propositions en matière de rationalisation, d'harmonisation et de renforcement des différentes règles énoncées précédemment;
- de formuler des avis d'initiative sur les modifications à apporter aux règles existantes;

door de Parlementen, Regeringen en overheidsdiensten op alle mogelijke niveaus nodig. Het lijkt dus belangrijk nieuwe maatregelen uit te voeren met het oog op de vernieuwing van het bestuur en de politieke praktijk. Deze nieuwe maatregelen zullen bestaan uit een reeks concrete regels die snel worden uitgevoerd en indien nodig gekoppeld zijn aan sancties.

Om hiertoe te komen, zal de Regering bij de start van het parlementaire jaar de volgende maatregelen voorstellen :

- de onmogelijkheid voor de Regeringsleden en de Staatssecretarissen om een ander – bezoldigd of onbezoldigd – beroep of mandaat uit te oefenen, hetzij in de openbare sector – met uitzondering van de mandaten gebonden aan de ministeriële functie of het mandaat van gemeenteraadslid, OCMW-raadslid of politieraadslid –, hetzij in de privé-sector. Zij zullen geen andere bezoldiging meer kunnen ontvangen dan hun loon van Minister of Staatssecretaris;
- debevestiging van de verplichting voor de Regeringsleden en de Staatssecretarissen om, in toepassing van wat voorafgaat, de dossiers bekend te maken, waarmee een persoonlijk financieel belang is gemoeid. Ze mogen evenmin beslissingen nemen inzake dossiers van deze aard of deelnemen aan een beraadslaging binnen de Regering over deze dossiers;
- een versterking van de regels inzake de onverenigbaarheid en de belangenconflicten, meer bepaald voor wat betreft de gezamenlijke uitoefening van een beroep en een openbaar mandaat, vooral voor bepaalde vrije beroepen zoals accountant, advocaat, architect, consultant, ... waarbij werkzaamheden worden uitgevoerd voor besturen en overheidsdiensten;
- de oprichting van een onafhankelijke Commissie Ethisch en Deontologisch, die wordt samengesteld naar het voorbeeld van het Grondwettelijk Hof. Deze Commissie moet afhangen van het Brussels Parlement. Ze zal haar bevoegdheid jegens Ministers, Staatssecretarissen en parlementsleden, lokale verkozenen, beheerders en mandatarissen van ION en gelijkgestelde instellingen en jegens openbare mandatarissen uitoefenen in de zin van de ordonnantie van 12 januari 2006 betreffende de transparantie van de bezoldigingen en voordelen van de Brusselse openbare mandatarissen.

Deze commissie krijgt de volgende taken toegewezen :

- een advies formuleren over de voorstellen inzake rationalisatie, harmonisatie en versterking van de verscheidene bovengenoemde regels;
- adviezen formuleren over de wijzigingen die moeten worden aangebracht aan de bestaande regels, dit op eigen initiatief;

- d'assurer le respect des règles actuelles et futures en matière de conflit d'intérêt, d'incompatibilité, de limitation du nombre de mandats et autres règles de déontologie, et sanctionner les manquements éventuels;
- d'assurer l'exécution et le respect des règles en matière de contrôle et de limitation de rémunérations, et sanctionner les manquements éventuels;
- de dispenser des avis autorisés en matière de déontologie et de conflit d'intérêt aux mandataires publics ou au Gouvernement qui en font la demande;
- de sanctionner les manquements au Code de déontologie et créer une jurisprudence en la matière. Pour les sanctions, les décisions de la commission seront adoptées à la majorité des deux tiers plus un;
- d'établir dans les plus brefs délais une proposition de cadre juridique renforcé concernant la transparence de toutes les sources de revenus de tous les mandataires publics;
- l'adoption d'un dispositif juridique afin de limiter progressivement le nombre de députés bruxellois membres d'un collège communal. A cette fin, le Gouvernement déposera au plus tard en novembre 2009, un projet d'ordonnance limitant à 25 % par groupe politique et globalement le nombre de parlementaires autorisés à exercer simultanément la fonction de bourgmestre, échevin ou président de CPAS, et ce à partir de l'installation du Parlement résultant des élections régionales de 2014. Dans la mesure où les groupes politiques dépassent ce plafond de 25 %, les parlementaires habilités à exercer simultanément une fonction exécutive locale, seront déterminés de la manière en fonction de leur ordre d'élection. Jusqu'en 2018, il pourra être recouru au dispositif de l'empêchement de la fonction exécutive locale ou de la fonction parlementaire. Les échevins et présidents de CPAS éventuellement désignés en application de l'article 279 de la Nouvelle loi communale n'entreront toutefois pas en ligne de compte pour le calcul de ce plafond;
- une évaluation, une rationalisation et une harmonisation des règles d'incompatibilité, de conflit d'intérêt, de déclaration de mandats et de patrimoine et de contrôle ou de limitation des revenus qui figurent dans une multitude de législations éparses. Dans un souci de sécurité juridique et de transparence, il conviendra de réaliser un travail d'harmonisation de ces textes pour une application homogène à l'ensemble des mandataires publics de tous les niveaux de pouvoir;
- l'élaboration par le Parlement, en concertation avec la Commission indépendante de déontologie et d'éthique, d'un projet de Code de déontologie libellé en des termes
- de naleving waarborgen van de huidige en toekomstige regels inzake een belangenconflict, onverenigbaarheid, beperking van het aantal mandaten en andere deontologische regels en de bestraffing van eventuele inbreuken;
- de uitvoering en de naleving waarborgen van de regels inzake controle en beperking van de bezoldigingen en de bestraffing van eventuele inbreuken;
- gezaghebbende adviezen verstrekken inzake deontologie en belangenconflicten aan de openbare mandatarissen of de Regering die erom vragen;
- inbreuken op de Deontologische Code bestraffen en een jurisprudentie uitbouwen ter zake. De beslissingen van de Commissie inzake de sancties moeten goedgekeurd worden bij een meerderheid van 2/3 van de leden, plus één;
- onverwijd een voorstel formuleren voor een versterkt juridisch kader inzake de transparantie van alle inkomstenbronnen van alle openbare mandatarissen;
- de goedkeuring van een juridisch mechanisme om geleidelijk het aantal Brusselse parlementsleden te beperken dat lid is van een gemeentelijk college. Hier toe zal de Regering ten laatste in november 2009 een ontwerpordegnantie indienen die het aantal parlementsleden dat tegelijk de functie van burgemeester, schepen of OCMW-voorzitter mag uitoefenen per politieke fractie en en globaal beperkt tot 25 % vanaf de installatie van het Parlement die voortvloeit uit de gewestverkiezingen van 2014. Als politieke fracties dit plafond van 25 % overschrijden, zullen de parlementsleden die gemachtigd zijn om tegelijk een uitvoerende plaatselijke functie uit te oefenen, bepaald worden in functie van de orde van verkiezing. Tot in 2018 zal gebruik gemaakt kunnen worden van een beschikking tot verhindering van de plaatselijke uitvoerende functie of parlementaire functie. De schepenen en OCMW-voorzitters die eventueel aangesteld zijn in toepassing van artikel 279 van de Nieuwe Gemeentewet, zullen evenwel niet in aanmerking komen voor de berekening van dit plafond;
- evaluatie, rationalisatie en harmonisatie van de regels inzake onverenigbaarheid, belangenconflict, aangifte van mandaten en patrimonium en de controle op of de beperking van de inkomen die zijn opgenomen in een groot aantal wetten zonder onderlinge samenhang. Met het oog op de rechtszekerheid en de transparantie moeten deze teksten met elkaar in overeenstemming worden gebracht voor een homogene toepassing ervan op alle openbare mandaten van alle beleidsniveaus;
- de uitwerking door het Parlement, in overleg met de onafhankelijke Commissie Ethisch en Deontologisch, van een ontwerp van Deontologische Code die is gesteld in

clairs et, précis, visant à éclairer les mandataires (Ministres, Secrétaires d'Etat, parlementaires, élus locaux, gestionnaires et mandataires des OIP et assimilés, et mandataires publics au sens de l'ordonnance du 12 janvier 2006 sur la transparence des rémunérations et avantages des mandataires publics bruxellois) quant à l'exercice de leur mandat dans le respect des règles de déontologie, et assortis de sanctions notamment en cas d'intervention favorisant manifestement des situations individuelles auprès d'une autorité judiciaire ou administrative et violant le principe de la séparation des pouvoirs ou le principe de l'égalité;

duidelijke en precieze bewoordingen om de mandatarissen (Ministers, Staatssecretarissen, parlementsleden, lokale verkozenen, beheerders en mandatarissen van ION en gelijkgestelde instellingen, openbare mandatarissen in de zin van de ordonnantie van 12 januari 2006 betreffende de transparantie van de bezoldigingen en voordelen van de Brusselse openbare mandatarissen) duidelijkheid te verschaffen over de uitoefening van hun mandaat met respect voor de deontologische regels en die voorziet in sancties, meer bepaald in geval van een tussenkomst waarbij overduidelijk individuele situaties bij een juridische of administratieve overheid worden bevoordeeld en het principe van de scheiding der machten of het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden;

- le plafond de rémunérations, fixé à 150 % de l'indemnité parlementaire, tiendra notamment compte des rémunérations liées à tout mandat public et aux fonctions assumées au sein du Parlement (vice-président autre que le premier, secrétaire, membre du bureau, chef de groupe et président de commission) ; ces règles feront l'objet d'un contrôle par la Commission de déontologie et d'éthique et de sanctions pouvant aller jusqu'à la déchéance du mandat. Le Président et le premier Vice-Président feront l'objet d'un plafonnement spécifique;
- une amélioration de l'information, de la formation et du contrôle pour garantir le strict respect des règles applicables en matière de marchés publics;
- l'obligation de respecter la réglementation des marchés publics pour l'ensemble des prestations intellectuelles, dont les services juridiques.

Le Gouvernement soutiendra également l'adoption au niveau fédéral de règles mettant fin au système des candidatures multiples en cas d'élections simultanées. Par ailleurs, il demandera l'harmonisation des règles de conflits d'intérêt, de déontologie et de rémunération dans toutes les assemblées.

1.2. Réaffirmer le rôle du Parlement

Le Parlement bruxellois doit renforcer son rôle comme institution centrale de toute démocratie.

Pour ce faire, les partenaires entendent mettre en œuvre :

- une modernisation et une dynamisation des procédures parlementaires;
- l'amélioration de l'ouverture et de la publicité des débats parlementaires par l'audition accrue des représentants

- het loonplafond, dat is vastgesteld op 150 % van de parlementaire vergoeding, moet onder meer rekening houden met de bezoldigingen die verbonden zijn aan elk openbaar mandaat en aan de functies die worden uitgeoefend binnen het Parlement (ondervoorzitter, behalve de eerste ondervoorzitter, secretaris, lid van het bureau, fractieleider en commissievoorzitter); deze regels zullen onderworpen worden aan een controle door de Commissie Ethisch en Deontologie en zullen worden gekoppeld aan sancties die kunnen gaan tot de ontzetting uit het mandaat. Voor de voorzitter en de eerste ondervoorzitter zal een specifieke plafonnering worden toegepast;
- een verbetering van de informatie, de opleiding en de controle om de strikte naleving te waarborgen van de regels die van toepassing zijn inzake overheidsopdrachten;
- de verplichting om de reglementering van de overheidsopdrachten na te leven voor alle intellectuele prestaties, waaronder de juridische dienstverlening.

De Regering zal op federaal niveau ook de goedkeuring steunen van regels die een einde maken aan het systeem van de meervoudige kandidaturen bij samenvallende verkiezingen. Ze zal bovendien verzoeken om harmonisering van de regels inzake belangenconflicten, deontologie en bezoldiging in alle parlementen.

1.2. De rol van het Parlement moet opnieuw bevestigd worden

Het Brussels Parlement moet zijn rol versterken als centrale instelling van elke democratie.

Hiertoe willen de partners het volgende uitvoeren :

- de parlementaire procedures moderniseren en dynamiseren;
- de openheid en de bekendmaking van de parlementaire debatten verbeteren door vaker vertegenwoordigers van

de la société civile, la diffusion des débats via internet et l'amélioration du site internet parlementaire;

- un renforcement du Parlement dans sa fonction législative, en le réinstituant comme le lieu privilégié de réflexion notamment pour le long terme. A cette fin, un certain nombre de modifications législatives, d'évaluation de législations et de réflexions devraient, au début de chaque session parlementaire, être réservés à l'initiative parlementaire;
- le renforcement de la fonction budgétaire du Parlement : le Gouvernement sera tenu de publier clairement, en particulier lors du dépôt des projets de budget, les informations relatives à l'état général des finances régionales prises dans leur ensemble, notamment celles portant sur les financements alternatifs, les dettes garanties par la Région... ainsi que celles portant sur les organismes pararégionaux (qu'ils fassent partie ou non du périmètre de consolidation de la dette régionale). Le Parlement veillera à la publication de ses propres budgets et comptes;
- la clarification de la situation des parlementaires qui démissionnent ou qui sont exclus de leur groupe politique afin, d'une part, de neutraliser les effets de cette situation pour leur groupe d'origine et, d'autre part, de leur retirer les fonctions dérivées liées à leur appartenance à leur groupe d'origine;
- l'objectivation du recrutement et des promotions du personnel du Parlement sera renforcée et il sera procédé à une objectivation des conditions de rémunération et de travail des collaborateurs individuels et des groupes parlementaires.

1.3. Gérer les deniers publics de manière parcimonieuse

Parallèlement, dans le respect de la continuité du service public et de la mise en œuvre rapide des politiques, les partenaires viseront la limitation des frais de fonctionnement du Parlement et du Gouvernement. Concrètement, les partenaires s'engagent à :

- réduire globalement la taille et le coût des cabinets ministériels en faisant davantage appel à l'action de l'administration. Les coûts de personnel et de fonctionnement des cabinets seront réduits globalement de 10 %. La composition des cabinets ainsi adaptés se fera en tenant compte des attributions ministérielles. Conformément à la demande de la Cour des comptes, les programmes justificatifs des crédits relatifs aux cabinets mentionneront explicitement le nombre et la qualité des agents détachés avec ou sans remboursement de leur traitement à leur administration d'origine;

het maatschappelijk middenveld te horen, de debatten uit te zenden via het internet en de website van het parlement te verbeteren;

- het Parlement in zijn wetgevende functie versterken door het opnieuw de positie toe te kennen van bevorrechtte plaats van reflectie, inzonderheid op de lange termijn. Hiertoe worden bij de start van elke parlementaire zitting een aantal wetgevende aanpassingen, evaluaties van wetgevingen en denkoeferingen voorbehouden aan het parlementair initiatief;
- de begrotingsfunctie van het Parlement versterken : de Regering zal verplicht zijn om, meer bepaald bij de indiening van de ontwerpbegroting, duidelijk de gegevens bekend te maken die betrekking hebben op de algemene toestand van de globale gewestelijke financiën, vooral de financiën betreffende alternatieve financieringen, schulden die worden gewaarborgd door het Gewest, ... alsook de financiën die betrekking hebben op de pararegionale instellingen (ongeacht het feit of ze al dan niet deel uitmaken van de consolidatieperimeter van de gewestelijke schuld). Het Parlement zal toeziend op de bekendmaking van de eigen begroting en rekeningen;
- de situatie van de parlementsleden verduidelijken die ontslag nemen of worden uitgesloten van hun fractie om enerzijds de gevolgen van deze situatie te neutraliseren voor hun oorspronkelijke fractie en hen anderzijds de functies te ontnemen die verbonden waren aan het lidmaatschap van hun oorspronkelijke fractie;
- de objectivering van de aanwerving en van de bevoerdingen van het personeel van het Parlement versterken en de loonvoorraarden en werkomstandigheden van de individuele medewerkers en van de parlementaire fracties objectiveren.

1.3. Spaarzaam omgaan met overheidsgeld

Tegelijkertijd zullen de partners in naleving van de continuïteit van de openbare dienstverlening en een snelle uitvoering van het beleid streven naar een beperking van de werkingskosten van Parlement en Regering. Concreet verbinden de partners zich ertoe :

- globaal de omvang en de kosten van de ministeriële kabinetten te verminderen, door meer een beroep te doen op de administratie. De personels- en werkingskosten van de kabinetten zullen in totaal met 10 % verlaagd worden. De samenstelling van deze aangepaste kabinetten moet gebeuren in functie van de bevoegdheden die aan de Ministers zijn toegewezen. Overeenkomstig het verzoek van het Rekenhof moeten de verantwoordingsprogramma's voor de kredieten met betrekking tot de kabinetten uitdrukkelijk melding maken van het aantal gedetacheerde ambtenaren, al dan niet met terugbetaaling van hun wedde aan hun bestuur van herkomst, en hun functie;

- prévoir un effort de réduction, globalement comparable à celui du Gouvernement, en ce qui concerne les frais de fonctionnement et les dotations du Parlement. En outre, les avantages financiers et matériels octroyés aux membres du Bureau du Parlement (président, vice-présidents, secrétaires et membres) et aux présidents de commission seront réduits et harmonisés. Une transparence totale des indemnités et avantages liés aux fonctions particulières du Parlement sera garantie;
- renforcer l’objectivation du recrutement et des promotions du personnels du Parlement;
- mettre en œuvre des règles relatives aux missions à l’étranger dans les règlements d’ordre intérieur du Parlement, à savoir :
  - informer préalablement l’assemblée du projet de programme, des objectifs poursuivis et de l’estimation des coûts;
  - fixer, pour la durée de la législature, une enveloppe budgétaire dédiacée à l’organisation des missions;
  - privilégier le mode de transport le plus écologique;
  - limiter la durée du voyage dans le temps;
  - limiter le nombre de participants;
  - supprimer les indemnités de séjour;
  - exiger un justificatif pour tout remboursement de frais;
  - rédiger un rapport publié sur Internet.

Enfin, le Parlement participera aussi pleinement au rôle d’exemplarité des pouvoirs publics par rapport à la gouvernance et au développement durable : clauses sociales et environnementales dans les marchés publics, plan de déplacement d’entreprise, haute performance énergétique des bâtiments, diminution forte de l’empreinte écologique, recyclage des déchets ...

1.4. Améliorer la gestion et le contrôle des organismes d’intérêt public et des entités dérivées

Dans le prolongement des avancées importantes engrangées sous la précédente législature, les partenaires du Gouvernement organiseront :

- l’adoption au plus vite de l’arrêté d’exécution de l’ordonnance de 2006 sur la transparence de rémunération

- een inspanning te leveren die globaal vergelijkbaar is met deze van de Regering om de werkingskosten en de dotaties van het Parlement te verminderen. Bovendien zullen de financiële en materiële voordelen toegekend aan de Bureauleden van het Parlement (voorzitter, ondervoorzitters, secretarissen en leden) en aan de commissievoorzitters verminderd en geharmoniseerd worden. Een totale transparantie van vergoedingen en voordeLEN verbonden aan specifieke functies in het Parlement zal worden gewaarborgd;
- de objectivering van aanwerving en promoties van Parlements personeel te versterken;
- regels van het huishoudelijk reglement van het Parlement met betrekking tot afvaardigingen naar het buitenland in uitvoering te brengen, met name :
  - vooraf de vergadering op de hoogte brengen van het ontwerpprogramma, de nagestreefde doelstellingen en de kostenraming;
  - voor de duur van de legislatuur een begrotingsomslag vaststellen specifiek voor de organisatie van afvaardigingen;
  - voorrang geven aan het meest ecologische vervoersmiddel;
  - de duur van de reis in de tijd beperken ;
  - het aantal deelnemers beperken ;
  - de verblijfsvergoedingen afschaffen ;
  - een verplicht verantwoordingsstuk voor alle kosten die worden terugbetaald ;
  - een verslag opstellen dat op het internet wordt bekendgemaakt.

Ten slotte moet het Parlement ook ten volle bijdragen aan de voorbeeldfunctie van de overheid voor wat betreft het duurzaam bestuur en de duurzame ontwikkeling : het sociaal en milieubeding in overheidsopdrachten, het bedrijfsvervoersplan, hoge energieperformantie van gebouwen, sterke vermindering van de ecologische voetafdruk, recycling van afval ...

1.4. Beheer en toezicht verbeteren in de instellingen van openbaar nut en de afgevaardigde entiteiten

In het verlengde van de belangrijke stappen vooruit die in de loop van de vorige legislatuur gezet zijn, zullen de partners in de Regering instaan voor :

- een zo spoedig mogelijke goedkeuring van het uitvoeringsbesluit van de ordonnantie uit 2006 met betrekking

des mandataires publics : la fixation de la rémunération des gestionnaires, des administrateurs et des commissaires, dans le respect d'une fourchette salariale maximale propre à l'organisme et d'un cadre défini par le Gouvernement sur base d'une étude de benchmarking. Les émoluments liés aux mandats dérivés de ces fonctions seront rétrocédés à l'institution;

- l'obligation pour les organismes pararégionaux, les entreprises publiques et leurs éventuelles filiales ou organismes dérivés à publier sur leurs sites Internet régulièrement mis à jour la législation organique qui leur est applicable ainsi que la législation qu'ils doivent plus particulièrement appliquer (en ce compris quand les contrats de gestion et plans d'entreprise); cette obligation concernera également les documents budgétaires et comptables sauf les cas de dérogation pour cause d'enjeu stratégique ou de respect des règles de concurrence loyale et du secret des affaires;
- la restitution d'un statut réel à l'assemblée générale des entreprises publiques et autres organismes, notamment par la définition de la mission dévolue aux administrateurs publics et par l'évaluation de la réalisation du contrat de gestion et/ou du plan d'entreprise lors de leur décharge;
- l'optimisation de règles relatives aux statuts de l'administrateur public, aux commissaires du Gouvernement et aux contrats de gestion; le Gouvernement veillera notamment :
  - à rendre incompatible la fonction de parlementaire et le mandat d'administrateur d'un organisme d'intérêt public relevant de l'autorité de tutelle de la Région;
  - à établir une incompatibilité entre la fonction de chef de cabinet et la fonction de président d'un organisme d'intérêt public relevant des compétences du Gouvernement régional;
  - à établir une incompatibilité entre la fonction de président d'un OIP relevant des compétences du Gouvernement et d'une fonction dirigeante au Ministère ou dans un OIP régional;
  - à établir une incompatibilité entre une fonction dirigeante dans un organisme d'intérêt public et un mandat de commissaire du Gouvernement dans un organisme d'intérêt public qui en a la tutelle;
- la limitation stricte, par personne, du nombre de mandats d'administrateur et de commissaire au sens de l'ordonnance du 12 janvier 2006 sur la transparence des rémunérations et avantages des mandataires publics bruxellois en distinguant la fonction d'administrateur de celle

tot de transparantie van de bezoldiging van openbare mandatarissen : vastleggen van de bezoldiging van beheerders, bestuurders en commissarissen, binnen een maximale loonwerk die eigen is aan de instelling en in een kader bepaald door de Regering op grond van een benchmarkingstudie. De bezoldigingen verbonden aan mandaten afgeleid uit deze functies worden teruggestort aan de instelling;

- de verplichting voor paragewestelijke instellingen, overheidsbedrijven en hun eventuele filialen of afgeleide instellingen om op hun regelmatig bijgewerkte website de organieke wetgeving te publiceren die op hen van toepassing is, alsook de wetgeving die zij specifiek in toepassing moeten brengen (met inbegrip van beheersovereenkomsten en bedrijfsplannen); deze verplichting moet eveneens gelden voor begrotings- en boekhoudkundige documenten, behalve in gevallen van strategische belangen of de naleving van de regels voor eerlijke mededinging en zakengeheimen;
- opnieuw een reëel statuut geven aan de algemene vergadering van overheidsbedrijven en andere instellingen, onder meer door de opdracht vast te leggen die verleend wordt aan openbare bestuurders en de uitvoering van de beheersovereenkomst en/of het bedrijfsplan te evalueren bij de decharge;
- een optimalisering van de regels met betrekking tot het statuut van openbaar bestuurder, regeringscommissarissen en beheersovereenkomsten; de Regering zal er meer bepaald op toezien :
  - dat de functie van parlementslied onverzoenbaar wordt met het bestuurdersmandaat van een instelling van openbaar nut waarop het Gewest het toezicht uitoeft;
  - dat de functie van kabinetschef onverzoenbaar wordt met de functie van voorzitter van een instelling van openbaar nut die hoort onder de bevoegdheden van de Gewestregering;
  - dat de functie van voorzitter van een instelling van openbaar nut die hoort onder de bevoegdheden van de Regering onverzoenbaar wordt met een leidende functie bij het Ministerie of bij een gewestelijke instelling van openbaar nut;
  - dat een leidende functie in een instelling van openbaar nut onverzoenbaar wordt met een mandaat van regeringscommissaris in een instelling van openbaar nut die hierop het toezicht uitoefent;
- de strikte beperking van het aantal bestuurders- en commissarismandaten per persoon in de zin van de ordonnantie van 12 januari 2006 betreffende de transparantie van de bezoldigingen en voordelen van de Brusselse openbare mandatarissen, met een onderscheid tussen de functie van

de membre exécutif, et l'application de la règle des 150 % des indemnités parlementaires aux mêmes administrateurs et commissaires.

En outre, le Gouvernement fera en sorte d'élargir le périmètre de contrôle de la Cour des Comptes afin qu'il couvre à l'avenir également les missions déléguées et connexes confiées aux sociétés spécialisées et organismes d'intérêt public.

Ces dispositions s'appliqueront, mutatis mutandis, au Collège réuni et à l'Assemblée réunie de la Commission communautaire commune.

2. Un partenariat efficace et cohérent avec les communes

Les communes sont un élément essentiel de la gouvernance urbaine. Elles sont les seules entités qui concentrent ou sont les agents d'exécution de compétences relevant tant du pouvoir fédéral que des Régions et des Communautés. Lorsque l'institution locale dispose de moyens suffisants et en use avec pertinence, elle est le relais le plus précieux d'un projet de ville régional. Par leur compréhension des phénomènes urbains, leur proximité avec la population et leur connaissance du terrain, les communes sont souvent les premières à pouvoir répondre de manière adéquate aux besoins de la population. Il est donc primordial de renforcer la complémentarité et la collaboration entre les communes et la Région. Cette collaboration pourrait signifier, dans des domaines ciblés, une répartition plus équilibrée des tâches entre ces deux niveaux de pouvoir, en tenant compte de trois paramètres :

1. la subsidiarité : les politiques doivent être menées à l'échelon où elles sont le plus efficaces pour répondre aux problèmes des Bruxellois.
2. l'harmonisation de certaines réglementations, normes et outils de gestion entre les communes.
3. la contractualisation entre les pouvoirs : la coopération entre les communes et la Région doit être formalisée de manière claire et précise, pour la réalisation de projets nettement définis.

Les politiques communales étant complémentaires des objectifs régionaux, d'éventuels transferts de compétences Région-communes ou communes-Région pourront être envisagés s'ils reposent sur la démonstration que la subsidiarité requiert une prestation collective à un autre niveau de pouvoir et surtout s'ils contribuent à une amélioration des politiques à l'égard des citoyens. Un équilibre doit être trouvé entre la volonté de mener un projet de ville collectif et le respect de l'autonomie et de la spécificité des communes bruxelloises.

bestuurder en deze van uitvoerend lid, en de toepassing van de regel van 150 % van de parlementaire vergoedingen voor diezelfde bestuurders en commissarissen.

Daarnaast zal de Regering ervoor zorgen dat de controleperimeter van het Rekenhof breder wordt zodat hieronder in de toekomst ook gedelegeerde en verwante opdrachten vallen die worden toevertrouwd aan gespecialiseerde bedrijven en instellingen van openbaar nut.

Deze beschikkingen zullen mutatis mutandis van toepassing zijn op het Verenigd College en op de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

2. Een efficiënte en coherente samenwerking met de gemeenten

De gemeenten zijn een essentieel element in het stedelijk bestuur. Zij zijn de enige entiteiten die bevoegdheden in zich verenigd zien of ten uitvoer brengen die zowel horen onder de federale overheid als onder gewesten en gemeenschappen. Als de plaatselijke instelling over toereikende middelen beschikt en deze oordeelkundig benut, dan is zij de meest waardevolle schakel in een gewestelijk stadsproject. Door hun begrip van stedelijke fenomenen, door hun nabijheid tot de bevolking en door hun terreinkennis zijn de gemeenten vaak de eerste entiteit die een adequate antwoord kunnen formuleren op de behoeften van de bevolking. Daarom is het essentieel dat de complementariteit en de samenwerking tussen de gemeenten en het Gewest versterkt worden. Deze samenwerking kan voor gerichte materies een evenwichtiger taakverdeling inhouden over deze twee beleidsniveaus, rekening houdend met drie parameters :

1. subsidiariteit : het beleid moet gevoerd worden op het niveau waar dit het efficiëntst beantwoordt aan de behoeften van de Brusselaars;
2. harmonisering van bepaalde regelgevingen, normen en beheersinstrumenten tussen de gemeenten onderling;
3. contractualisering tussen overheden : de samenwerking tussen de gemeenten en het Gewest moet duidelijk en nauwkeurig geformaliseerd worden met het oog op de uitvoering van zorgvuldig omschreven projecten.

Aangezien het beleid van de gemeenten complementair is met de gewestelijke doelstellingen kunnen eventuele bevoegdheidsoverdrachten van het Gewest naar de gemeenten of van de gemeenten naar het Gewest overwogen worden indien blijkt dat de subsidiariteit een collectieve dienstverlening vereist op een ander beleidsniveau, en vooral indien deze bijdragen tot een beter beleid ten opzichte van de burgers. Er moet een evenwicht worden gevonden tussen de wil om een collectief stadsproject te voeren en het respect voor de autonomie en de eigenheid van de Brusselse gemeenten.

Un Groupe de Travail composé de représentants politiques de la Région et des communes sera chargé de remettre, dans les deux ans un rapport sur cette répartition des tâches dans le souci d'une gestion régionale cohérente et de politiques de proximité efficaces. Ce groupe de travail pourra étudier d'autres domaines, en ce compris la rationalisation des limites communales.

Il pourra se nourrir des études et expertises existantes et d'éventuelles auditions afin d'enrichir sa réflexion.

Les finances communales devront continuer à faire l'objet d'une attention soutenue et être pérennisées. En effet, ce n'est qu'en assurant une stabilité financière aux communes que celles-ci pourront maintenir des services de qualité, essentiels à la population, sans accroissement injustifié de la fiscalité locale.

Malgré les efforts considérables consentis sous la précédente législature en matière de financement des pouvoirs locaux, la vigilance reste de mise et les efforts conjoints de la Région et des communes devront être intensifiés. En effet, les finances communales connaissent une dégradation structurelle, que la crise financière vient encore aggraver tant au niveau de la perte de recettes (diminution des additionnels à l'IPP, perte de dividendes, etc.) qu'au niveau de l'augmentation des dépenses (dotations CPAS, etc.). A cette tendance générale de dégradation, vient s'ajouter le fait que les communes se voient confier des missions supplémentaires résultant de décisions prises à d'autres niveaux de pouvoir sans moyens financiers adéquats. Il en va de même pour les conséquences des décisions prises à l'échelon européen comme en matière de libéralisation des marchés du gaz et de l'électricité.

Il sera veillé à maintenir intégralement le mécanisme de financement via la Dotation Générale aux Communes (DGC), qui permet d'assurer la solidarité entre elles ainsi qu'à travers les moyens visés par l'ordonnance spécifique visant à améliorer leur situation budgétaire. La dotation complémentaire à la DGC sera indexée avec un rattrapage du passé. La troisième tranche de la dotation relative à la résorption des déficits communaux servira à compenser les déficits des communes qui investissent pour atteindre l'objectif de 15 % de logements publics à finalité sociale dans le cadre d'une contractualisation. La solidarité entre les communes qui supportent la charge d'un hôpital public et les autres sera maintenue.

La collaboration et la solidarité entre les communes sera encouragée en soutenant d'un point de vue financier et/ou logistique les communes qui développent des services aux citoyens qui dépassent les frontières communales (e.a. gestion en commun des piscines communales ou d'autres infrastructures sportives et culturelles). Une centrale d'achat commune aux pouvoirs locaux sera mise en place afin de réaliser des économies d'échelle tant pour les produits énergétiques que non énergétiques.

Een Werkgroep bestaande uit politieke vertegenwoordigers van het Gewest en de gemeenten zal ermee belast worden binnen twee jaar een verslag voor te leggen over deze taakverdeling met het oog op een samenhangend gewestelijk beheer en een efficiënt buurtbeleid. Deze werkgroep kan andere werkterreinen onderzoeken, met inbegrip van een rationalisering van de gemeentegrenzen.

Hij kan zich bedienen van bestaande studies en deskundigheid en eventueel van hoorzittingen om zijn denkoefening te verrijken.

De gemeentefinanciën moeten verder onverminderd aandacht blijven krijgen en bestendig worden. Enkel door te zorgen voor een financiële stabiliteit van de gemeenten kunnen deze verder een kwalitatief hoogstaande en essentiële dienstverlening blijven verstrekken aan de bevolking, zonder onverantwoorde toename van de plaatselijke fiscaliteit.

Ondanks de aanzienlijke inspanningen van de vorige legislatuur inzake financiering van de plaatselijke besturen blijft waakzaamheid geboden en moeten de gezamenlijke inspanningen van het Gewest en de gemeenten worden opgevoerd. De gemeentefinanciën gaan immers structureel achteruit, wat door de financiële crisis nog versterkt wordt, zowel door het verlies aan inkomsten (verminderde opcentiemen op de personenbelasting, verlies aan dividenden, enz.) als door de toename van de uitgaven (dotaties OCMW, enz.). Bovenop deze algemene negatieve tendens komt het feit dat de gemeenten bijkomende taken opgelegd krijgen als gevolg van beslissingen op andere beleidsniveaus, maar dan zonder aangepaste financiële middelen of door de gevolgen van beslissingen op Europees niveau inzake de vrijmaking van de gas- en elektriciteitsmarkt.

Er zal toegezien worden op het volledige behoud van het financieringsmechanisme via de Algemene Dotatie aan de Gemeenten (ADG) die een onderlinge solidariteit mogelijk maakt en met de middelen bedoeld in de ordonnantie die specifiek de verbetering van hun financiële toestand beoogt. De aanvullende dotatie bij de ADG zal worden geïndexeerd met een inhaalbeweging uit het verleden. De derde schijf van de dotatie gericht op het wegwerken van de gemeentelijke tekorten moet dienen om de tekorten te compenseren van gemeenten die investeren om in het kader van een contractualisering de doelstelling van 15 % openbare sociale woningen te verwezenlijken. De solidariteit tussen de gemeenten die de lasten van een openbaar ziekenhuis torsen en de andere zal gehandhaafd worden.

De samenwerking en de solidariteit tussen de gemeenten zal worden aangemoedigd door financiële en/of logistieke steun te verlenen aan gemeenten die diensten aan de burgers uitbouwen die de gemeentegrenzen overstijgen (o.m. gemeenschappelijk beheer van de gemeentelijke zwembaden of van andere sport- en cultuurinfrastructuren). Er zal een gemeenschappelijke aankoopcentrale worden opgericht met het oog op schaalvoordelen voor de plaatselijke besturen, zowel voor energie als voor andere producten.

L'harmonisation des règlements fiscaux des communes sera poursuivie et rendue effective par un mécanisme de contractualisation.

La Région veillera à la mise en œuvre complète du Plan de Gouvernance Locale visant à améliorer la gestion communale et améliorer la qualité du service aux citoyens. Une réflexion sera menée quant à la transposition des mesures de ce Plan aux CPAS. Des agents motivés et bien formés sont les garants d'une intervention plus rapide, plus efficace et mieux ciblée de l'administration communale. Dans ce cadre, la Charte sociale devra impérativement être modernisée pour être adaptée aux nouvelles réalités communales. En fonction des moyens budgétaires, la revalorisation des agents des pouvoirs locaux bruxellois devra également être poursuivie. L'usage des transports en communs bruxellois et de tous les modes de déplacements doux par les agents des pouvoirs locaux devra être encouragé. Eu égard au coût de la vie en ville, le Gouvernement étudiera la possibilité de mettre en place un avantage salarial aux membres bruxellois du personnel des pouvoirs locaux.

Les efforts en matière de formation des agents seront amplifiés en s'appuyant notamment sur l'ERAP, en particulier dans les domaines tels que les marchés publics, les formations linguistiques, les formations pour les ouvriers des pouvoirs locaux et les formations de base destinées aux agents entrants. L'encouragement de réelles politiques incitations au bilinguisme sera poursuivi au bénéfice tant des usagers des services publics que de leurs agents.

Les communes seront appelées à être un partenaire important dans le cadre de la formation des jeunes en alternance.

3. Renforcer la gouvernance des pouvoirs locaux bruxellois

3.1. Inciter les communes à élaborer un plan stratégique communal

Parallèlement à l'obligation déjà existante pour les exécutifs communaux nouvellement installés de présenter une déclaration de politique générale pour la législature, le Gouvernement obligera les communes à élaborer un plan communal de développement ou à l'adapter dans la foulée de l'adoption du nouveau PRDD.

Le plan communal de développement devra faire l'objet d'une large concertation, tant avec la population, qu'avec les entreprises et le milieu associatif local.

3.2. Encourager la participation citoyenne

Le niveau local constitue par définition un échelon idéal pour mettre concrètement en œuvre des mécanismes de bonne gouvernance et de participation.

De harmonisering van de belastingreglementen van de gemeenten zal worden voortgezet en wordt effectief door middel van een contractualiseringsmechanisme.

Het Gewest zal toeziend op de volledige uitvoering van het Plaatselijk Bestuursplan, dat als doel heeft het gemeentelijk bestuur en de kwaliteit van de dienstverlening aan de burgers te verbeteren. De omzetting van de maatregelen van dit plan naar de OCMW's zal onderzocht worden. Gemotiveerd en goed opgeleid personeel staat garant voor een sneller, efficiënter en gerichter optreden van het gemeente-bestuur. In dat kader moet het sociaal handvest dringend gemoderniseerd worden als aanpassing aan de nieuwe gemeentelijke realiteit. In functie van de begrotingsmiddelen moet de herwaardering van het personeel van de Brusselse plaatselijke besturen eveneens worden voortgezet. Het gebruik van het Brussels openbaar vervoer en van alle zachte vervoersmiddelen door het personeel van de plaatselijke besturen moet worden aangemoedigd. Gezien de kost van het leven in de stad moet de Regering de mogelijkheid onderzoeken om een loonvoordeel in te voeren voor het Brussels personeel van de plaatselijke besturen.

De inspanningen voor de opleiding van personeelsleden zullen worden verhoogd, waarvoor inzonderheid een beroep wordt gedaan op de GSOP, in het bijzonder voor werkterreinen zoals overheidsopdrachten, taalvormingen, opleidingen voor het arbeiderspersoneel van de plaatselijke besturen en de basisopleidingen voor nieuwe personeelsleden. De aanmoediging van reële stimulansen voor tweetaligheid zal worden verdergezet ten gunste van zowel de gebruikers van de openbare diensten als van de ambtenaren.

De gemeenten moeten een belangrijke partner worden voor het alternerend leren van jongeren.

3. Het bestuur van de Brusselse plaatselijke overheden versterken

3.1. De gemeenten ertoe aanzetten een gemeentelijk strategisch plan uit te werken

Parallel met de reeds bestaande verplichting voor pas geïnstalleerde gemeentelijke executieven om een algemene beleidsverklaring voor te leggen voor de legislatuur, zal de Regering de gemeenten ertoe verplichten een gemeentelijk ontwikkelingsplan uit te werken of dit aan te passen in aansluiting op de goedkeuring van het nieuwe GPDO.

Het gemeentelijk ontwikkelingsplan moet onderworpen worden aan een breed overleg, zowel met de bevolking als met de ondernemingen en het verenigingsleven.

3.2. Burgerparticipatie aanmoedigen

Het plaatselijk niveau is per definitie het ideale echelon om concreet mechanismen van behoorlijk bestuur en participatie ten uitvoer te brengen.

Outre plusieurs dispositifs déjà existants (tels le droit des habitants d'interpeller le conseil communal, la consultation populaire communale, etc.), le gouvernement entend :

- donner aux citoyens la possibilité d'assister aux assemblées générales de leurs intercommunales;
- développer le rôle des comités de quartier représentatifs mais aussi et tout particulièrement étendre les mécanismes de concertation qui ont fait leurs preuves tant dans les contrats de quartier (assemblées générales d'habitants, commissions locales de développement intégré) que pour les grands projets communaux;
- développer le mécanisme du budget participatif (par exemple pour certains projets d'aménagement dans les quartiers);
- améliorer l'information des citoyens en mettant à disposition du public toutes les décisions de portée générale des pouvoirs locaux, par exemple via la mise sur pied à terme d'un Moniteur électronique centralisé des pouvoirs locaux, notamment via la généralisation de la mise en ligne des ordres du jour du conseil communal et des documents budgétaires et d'autres actes communaux importants;
- améliorer le contrôle citoyen en ce qui concerne le vote électronique pour les élections communales, voire supprimer ce dernier.

3.3. Renforcer la bonne gouvernance au niveau local

1. Lutter contre les risques de conflits d'intérêts

Afin de contribuer à lutter contre les risques de conflits d'intérêts, le Gouvernement veillera notamment à :

- interdire pour l'avenir le cumul du mandat de membre permanent d'un comité de direction ou de gestion d'une intercommunale avec un mandat de membre d'un organe exécutif local;
- introduire une incompatibilité entre l'exercice d'un mandat exécutif local et une fonction de mandataire ou d'une autre fonction dirigeante dans l'administration régionale (ou biconnunautaire) ou les organismes d'intérêt public soumis ou non au statut, ainsi qu'avec une fonction de membre permanent d'un comité de direction d'organisme d'intérêt public soumis ou non au statut.

Le Gouvernement définira le cadre législatif nécessaire pour :

- limiter le nombre de mandats d'administrateur qu'un élu local ou un mandataire public peut exercer au sein d'intercommunales;

Naast de verscheidene reeds bestaande beschikkingen (zoals het recht van de burger om de gemeenteraad te interpelleren, de gemeentelijke volksraadpleging e.d.) wenst de Regering :

- de burgers de mogelijkheid te bieden de algemene vergaderingen van hun intercommunales bij te wonen;
- de rol van representatieve wijkcomités te vergroten maar ook, en vooral, de overlegmechanismen uit te breiden die hun deugdelijkheid hebben bewezen, zowel bij de wijkcontracten (algemene bewonersvergaderingen, plaatselijke geïntegreerde ontwikkelingscommissies) als bij andere grote gemeentelijke projecten;
- het mechanisme van het participatief budget te ontwikkelen (bijvoorbeeld voor bepaalde aanlegprojecten in de wijken);
- de informatie aan de burgers te verbeteren door alle beslissingen van algemene draagwijde van de plaatselijke besturen bekend te maken aan het publiek, bijvoorbeeld door de oprichting op termijn van een gecentraliseerd elektronisch Staatsblad van de plaatselijke besturen, meer bepaald door veralgemeend de agenda van de gemeenteraad, begrotingsdocumenten en andere belangrijke gemeentelijke handelingen on-line te plaatsen;
- de controle door de burger te vergroten bij het elektronisch stemmen voor de gemeenteradsverkiezingen, of dit zelfs af te schaffen.

3.3. Het behoorlijk bestuur versterken op plaatselijk niveau

1. Risico's op belangenconflicten bestrijden

Om bij te dragen tot de bestrijding van risico's op belangenconflicten zal de Regering er onder meer op toezien :

- dat in de toekomst de cumul van vast lid van een directie- of beheerscomité van een intercommunale met een mandaat als lid van een plaatselijk uitvoerend orgaan wordt verboden;
- dat een onverzoenbaarheid wordt ingevoerd voor de uitvoering van een plaatselijk uitvoerend mandaat met een mandaat of een andere leidende functie in het gewestelijk (of biconnunautair) bestuur of in de instellingen van openbaar nut die al dan niet onderworpen zijn aan een statuut, alsook met een functie van vast lid van een directiecomité van een instelling van openbaar nut die al dan niet onderworpen is aan een statuut.

De Regering zal het wetgevend kader vaststellen om :

- het aantal mandaten van bestuurder te beperken die een plaatselijke verkozene of een openbaar mandataris mag uitoefenen in intercommunales;

- renforcer les règles relatives aux conflits d'intérêts en matière de passation de marchés publics en ce qui concerne toutes les professions.

2. Renforcer les rôles des conseillers communaux

L'élection directe des conseillers communaux par les citoyens est la base même de la démocratie locale. Pour leur permettre d'exercer leur rôle central de contrôle du collège des bourgmestre et échevins, le Gouvernement s'attachera à :

- permettre aux communes de confier l'exercice de la présidence de leur conseil à un conseiller de la majorité autre que les membres du collège des bourgmestre et échevins en fonction; la présidence du conseil, si elle est dissociée, ne pourra être exercée par un membre du collège qui serait en situation d'empêchement, ni par le président du CPAS;
- faciliter le droit des conseillers de poser des questions orales et écrites au collège ou de l'interroger;
- renforcer l'information des conseillers en prévoyant que le secrétaire communal ou un fonctionnaire désigné par lui leur donne les explications techniques nécessaires à la compréhension des dossiers;
- permettre que siègent dans les organes des intercommunales des personnes autres que des conseillers communaux;
- structurer l'information des conseillers en imposant la rédaction d'une note de synthèse compréhensible des points importants inscrits à l'ordre du jour;
- mettre à disposition de chaque élu, par les moyens informatiques régionaux, une adresse électronique officielle personnelle et permettre la transmission par voie électronique des documents relatifs aux points à l'ordre du jour du Conseil ou tout autre document qu'il souhaite consulter;
- veiller à ce que le bulletin d'information communal, soit équitablement ouvert à toutes les listes et/ou formations politiques démocratiques représentées dans les instances de la commune;
- renforcer les formations transversales ou spécifiques à destination des élus communaux par l'intermédiaire de l'Association de la Ville et des communes de Bruxelles ou de l'ERAP;
- strictement encadrer les communications du collège et à tout le moins dans les 3 mois qui précédent chaque élection communale ou toute autre élection.

- de regels te versterken inzake belangenconflicten bij het gunnen van overheidsopdrachten voor alle beroepen.

2. De rol van gemeenteraadsleden versterken

De rechtstreekse verkiezing van gemeenteraadsleden door de burgers is de basis van de plaatselijke democratie. Om hen in staat te stellen hun centrale toezichthoudende rol op het College van Burgemeester en Schepenen te vervullen, zal de Regering zich inspannen om :

- aan de gemeenten de mogelijkheid te bieden het voorzitterschap van hun raad toe te vertrouwen aan een gemeenteraadslid van de meerderheid die geen deel uitmaakt van het zetelende college van burgemeester en schepenen; als het voorzitterschap van de raad wordt ontdubbelde, dan kan dit niet langer worden uitgeoefend door een lid van het College dat verhinderd zou zijn en evenmin door de voorzitter van het OCMW;
- het recht van de gemeenteraadsleden te versterken om mondelinge en schriftelijke vragen te stellen aan het college of dit te interrogeren;
- de informatie aan de gemeenteraadsleden te versterken door de gemeentesecretaris of een door hem aangestelde ambtenaar de nodige technische toelichting te laten verstrekken die vereist is voor een goed begrip van de dossiers;
- toe te staan dat in de bestuursorganen van de intercommunales ook andere personen zetelen dan gemeenteraadsleden;
- de informatie aan de gemeenteraadsleden te structureren door te verplichten dat een begrijpelijke synthesenota wordt opgesteld voor belangrijke punten op de agenda;
- aan elke verkozene via gewestelijke informaticamiddelen een officieel persoonlijk e-mailadres ter beschikking te stellen en de verzending per e-mail mogelijk te maken van documenten die betrekking hebben op punten op de agenda van de Raad of van enig ander document dat deze wenst te raadplegen;
- erop toe te zien dat het gemeentelijk informatieblad op een billijke wijze beschikbaar is voor alle lijsten en/of democratische politieke formaties die vertegenwoordigd zijn in de instanties van de gemeente;
- de transversale of specifieke vormingen voor gemeentelijke verkozenen te versterken via de Vereniging van Stad en Gemeenten van Brussel of de GSOP;
- de mededelingen van het College strikt te omkaderen en dit zeker binnen de 3 maanden die aan gemeenteraads- of andere verkiezingen voorafgaan.

3. Renforcer le contrôle externe et interne des communes

Outre la mise en œuvre du plan de Gouvernance locale qui vient d'être adopté sous forme d'ordonnance, le Gouvernement compte aussi renforcer le rôle du secrétaire et du receveur. En cas d'avis négatif de légalité du secrétaire communal, le collège se doit de l'indiquer dans sa délibération et de la motiver en conséquence s'il s'en écarte.

Par ailleurs sera instauré un mécanisme de sanction des secrétaires et receveurs en cas d'évaluation négative dans l'exercice de leurs fonctions.

Le secrétaire et le receveur feront annuellement rapport sur la situation financière de la commune. Le receveur pourra se voir confier des missions de contrôle à l'égard des organismes paracommunaux.

Les représentants des communes au sein des intercommunales feront rapport annuellement au conseil communal sur la gestion de l'intercommunale concernée ainsi que sur leur propre activité.

Les missions à l'étranger des délégations communales seront strictement réglementées par le biais de la tutelle.

Les fonctions de tutelle et de conseil aux pouvoirs locaux seront exercées dans les buts d'améliorer l'efficacité, d'alléger la charge administrative et de renforcer les missions de conseil et d'aide à la gestion, notamment en matière de marchés publics.

3.4. La commune, maison de tous les citoyens

La commune étant souvent le premier interlocuteur de ses citoyens, elle doit entreprendre les efforts nécessaires pour accueillir, informer et servir au mieux sa population.

Dans cette optique, le Gouvernement soutiendra activement et tout particulièrement les initiatives améliorant l'accueil dans les administrations communales leur accessibilité des bâtiments communaux à tous les publics, l'information préalable des habitants d'un quartier en cas de travaux communaux ainsi qu'en matière d'enquêtes publiques, l'identification des agents traitant les dossiers administratifs...

La Région encouragera d'éventuelles synergies entre certains services communaux et des CPAS.

Par ailleurs, les technologies de l'information et de la communication ayant pris une place centrale dans notre vie, la lutte contre la fracture numérique, nécessite des efforts tant quant à l'accessibilité aux nouvelles technolo-

3. De externe en interne rol van de gemeenten versterken

Naast de tenuitvoerlegging van het Plaatselijk Bestuursplan, dat recent in een ordonnantie werd gegoten, neemt de Regering zich ook voor de rol van de secretaris en de ontvanger te versterken. Als de gemeentesecretaris een negatief advies uitbrengt over de wettelijkheid, dan dient het College dit in zijn beraadslaging te vermelden en moet het zijn beslissing met betrekking hieraan motiveren indien het hiervan afwijkt.

Bovendien zal voor secretarissen en ontvangers een sanctioneringsmechanisme worden ingesteld ingeval van negatieve evaluatie voor de uitoefening van hun functie.

De secretaris en de ontvanger zullen jaarlijks verslag uitbrengen over de financiële toestand van hun gemeente. Aan de ontvanger kunnen controlefuncties op para-gemeentelijke instellingen toevertrouwd worden.

De vertegenwoordigers van de gemeenten in de intercommunales dienen bij de gemeenteraad jaarlijks verslag uit te brengen over het beheer van de betrokken intercommunale en over hun eigen activiteit.

Missies van gemeentelijke delegaties in het buitenland zullen strikt gereglementeerd worden middels het voogdijtoezicht.

Het voogdijtoezicht op en het advies aan de plaatselijke besturen zijn functies die moeten worden uitgeoefend met het oog op meer efficiëntie, minder administratieve last en een versterking van de adviesgevende en beheersondersteunende taken, onder meer inzake overheidsopdrachten.

3.4. De gemeente, huis van alle burgers

Aangezien de gemeente vaak de eerste gesprekspartner is voor de burger moet zij de nodige inspanningen verrichten om de bevolking zo goed mogelijk te onthalen, te informeren en te dienen.

Vanuit dat oogpunt zal de Regering actief steun verlenen aan initiatieven die het onthaal in de gemeentebesturen verbeteren, en dan specifiek met betrekking tot de toegankelijkheid van de gebouwen voor alle doelgroepen, het informeren van wijkbewoners voorafgaand aan werkzaamheden uitgevoerd door de gemeente en bij openbare onderzoeken, de identificatie van de personeelsleden die de administratieve dossiers behandelen...

Het Gewest zal eventuele synergieën tussen bepaalde gemeentelijke diensten en het OCMW aanmoedigen.

Aangezien bovendien de informatie- en communicatietechnologie een centrale plaats in ons leven heeft ingenomen, moeten inspanningen worden geleverd om de digitale kloof te dichten, zowel op het vlak van de beschikbaarheid

gies que quant à leur usage dans une optique de simplification administrative. C'est pourquoi, le Gouvernement se propose de soutenir financièrement les communes afin qu'elles s'équipent correctement en matériel informatique et :

- de systématiser progressivement la publicité active des actes administratifs, en ce compris les enquêtes publiques et les avis des commissions de concertation;
- de veiller à ce que chaque site internet communal devienne une véritable plateforme d'information et de communication à destination des citoyens, des associations et des entreprises et soit accessible notamment aux malvoyants;
- d'amplifier le travail de simplification et de lisibilité entamé sur les formulaires et documents administratifs;
- d'étudier la possibilité d'instaurer la traçabilité des dossiers administratifs
- de soutenir l'augmentation du nombre de formulaires téléchargeables et interactifs, en priorité pour les démarches fréquentes;
- de faciliter la rédaction et l'usage de formulaires intelligents;
- de promouvoir l'utilisation de la carte d'identité électronique comme système d'identification et d'authentification des usagers pour accéder aux services en ligne et d'augmenter le nombre de lecteurs de cartes d'identité électronique dans les communes et de permettre un usage plus large de la signature électronique, en développant, avec le concours de l'Union des villes et communes, et en mettant à disposition des communes un logiciel spécialement adapté;
- de poursuivre le développement des espaces publics numériques qui permettent aux citoyens qui n'ont pas d'ordinateur d'accéder à l'informatique et à Internet, tout en poursuivant les actions menées en vue de favoriser l'achat d'un ordinateur par les ménages les plus démunis;
- de favoriser l'utilisation des formats ouverts et des logiciels libres.

3.5. Assurer aux pouvoirs locaux des moyens adéquats

Pour être en mesure de remplir correctement leurs missions de services publics, il est impératif que les communes disposent de moyens budgétaires suffisants. Le Gouvernement sera dès lors attentif à garantir aux pouvoirs locaux

van nieuwe technologieën als voor wat betreft het gebruik ervan met het oog op administratieve vereenvoudiging. Daarom wenst de Regering de gemeenten financieel te ondersteunen zodat ze zich kunnen uitrusten met behoorlijk informaticamateriaal :

- de actieve bekendmaking van administratieve handelingen geleidelijk te systematiseren, waarbij ook openbare onderzoeken en adviezen van overlegcommissies;
- elke gemeentelijke website te laten uitgroeien tot een echt informatie- en communicatieplatform voor burgers, verenigingen en ondernemingen en specifiek toegankelijk te maken voor slechtzienden;
- de lopende werkzaamheden met betrekking tot de vereenvoudiging en de leesbaarheid van formulieren en administratieve documenten aan te sterken;
- de mogelijkheid te onderzoeken om de traceerbaarheid van administratieve dossiers in te voeren;
- het aantal downloadbare en interactieve formulieren verder te verhogen, en dit prioritair voor veel voorkomende handelingen;
- het opstellen en het gebruik van intelligente formulieren te vergemakkelijken;
- het gebruik van de elektronische identiteitskaart te bevorderen als identificatie- en echtverklaringssysteem waarmee gebruikers toegang krijgen tot diensten online, het aantal elektronische identiteitskaartlezers in de gemeenten te verhogen en een breder gebruik van de elektronische handtekening mogelijk te maken door samen met de Vereniging van Steden en Gemeenten specifiek aangepaste software te ontwikkelen die vervolgens ter beschikking wordt gesteld aan de gemeenten;
- de uitbouw van digitale openbare ruimten verder te zetten, waar burgers die niet over een computer beschikken informatica kunnen gebruiken en toegang krijgen tot het internet, en tegelijk acties te blijven voeren om de aankoop van een computer aan te moedigen in de minstbedelde gezinnen;
- het gebruik van open formats en vrije software aan te moedigen.

3.5. De plaatselijke besturen voorzien van aangepaste middelen

Om de gemeenten op correcte wijze hun opdracht van openbare dienst te laten vervullen, is het absoluut noodzakelijk dat zij over toereikende begrotingsmiddelen beschikken. De Regering zal er daarom op toezien dat de plaatse-

le principe de neutralité budgétaire de ces décisions. Toute décision de la Région ayant un impact devra faire l'objet d'un examen en termes de charges financières et administratives sur les pouvoirs locaux. Le Gouvernement bruxellois continuera à défendre cette position vis à vis des autres niveaux de pouvoir, notamment pour ce qui concerne le financement des services de police et d'incendie ou des CPAS.

4. Une administration régionale moderne

Afin d'assurer la continuité des actions menées par le Gouvernement et de garantir à tous les Bruxellois et aux entreprises bruxelloises un service de qualité, la Région de Bruxelles-Capitale est dotée d'une administration et de para-régionaux qui emploient un personnel important. L'accueil du public, la réactivité face aux demandes, l'accès à l'information sont des conditions-clef pour offrir à la population une administration moderne et efficace.

4.1. Priorité à un personnel motivé

L'égalité d'accès aux emplois de la fonction publique passe par la promotion de l'image de celle-ci. Un accent particulier doit être réservé à la promotion de la diversité et à la lutte contre toute forme de discrimination. A cette fin, il conviendra notamment d'augmenter le nombre d'emplois réservés aux demandeurs d'emploi issus des quartiers bruxellois présentant un haut taux de chômage, au sein des emplois contractuels régionaux et locaux.

Les procédures d'attribution des mandats seront lancées dès septembre 2009, dans tous les organismes où la situation juridique le permet. Elles seront lancées aussi vite que possible au Ministère et dans les autres organismes. Le Gouvernement insistera auprès du Gouvernement fédéral quant à l'urgence d'une modification de la loi linguistique relative à l'établissement des cadres linguistiques.

Le Gouvernement souhaite poursuivre sa politique d'intégration des personnes handicapées dans l'administration et les OIP. Une évaluation de cette politique sera réalisée et, si nécessaire, l'accompagnement des agents concernés sera renforcé.

Les administrations fédérales et régionales constituent un vivier d'emplois potentiels pour la population bruxelloise mais sont souvent trop peu connues ou paraissent inaccessibles. Deux axes peuvent être privilégiés : des campagnes d'informations concernant les examens de recrutement dans la fonction publique belge et une préparation spécifique à ces mêmes examens, à l'attention des chercheurs d'emploi inscrits chez Actiris.

lijke besturen het budgetair neutraliteitsbeginsel genieten voor deze beslissingen. Elke beslissing van het Gewest die een weerslag heeft, moet onderzocht worden met betrekking tot de financiële en administratieve lasten hiervan op de plaatselijke besturen. De Brusselse Regering zal dit standpunt blijven verdedigen ten opzichte van andere beleidsniveaus, en dan vooral voor wat betreft de financiering van de politie- en brandweerdiensten en de OCMW's.

4. Een moderne gewestelijke administratie

Met het oog op de continuïteit van de regeringsinitiatieven en om alle Brusselaars en alle Brusselse ondernemingen een kwalitatief hoogstaande dienstverlening te waarborgen, beschikt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over een bestuur en para-regionale instellingen die een aanzienlijk personeelsbestand tewerkstellen. Onthaal van het publiek, reactiesnelheid voor aanvragen en toegang tot informatie zijn essentiële voorwaarden om de bevolking een modern en efficiënt bestuur te bieden.

4.1. Prioriteit voor gemotiveerd personeel

Voor een gelijke toegang tot betrekkingen in de overheidsdiensten moet het imago hiervan bevorderd worden. Bijzondere nadruk moet worden gelegd op de bevordering van de diversiteit en de strijd tegen iedere vorm van discriminatie. Daartoe dient het aantal betrekkingen voorbehouden voor werkzoekenden uit de Brusselse wijken met een hoge werkloosheidsgraad opgetrokken te worden binnen het geheel van contractuele gewestelijke en plaatselijke jobs.

Vanaf september 2009 worden in alle instellingen waar de juridische toestand dit toelaat, de procedures voor de toekenning van mandaten opgestart. Zij moeten zo snel als mogelijk opgestart worden in het Ministerie en in de andere instellingen. De Regering zal er bij de Federale Regering op aandringen dat de taalwet met betrekking tot het vaststellen van de taalkaders dringend aangepast moet worden.

De Regering wenst haar integratiebeleid van personen met een handicap in de administratie en de ION verder te zetten. Dit beleid zal geëvalueerd worden en indien nodig zal de begeleiding van de betrokken personeelsleden versterkt worden.

De federale en gewestelijke besturen zijn een reservoir van potentiele jobs voor de Brusselse bevolking, maar zijn te weinig bekend of lijken ontoegankelijk. Hiervoor kunnen twee werk-assen worden gevuld : informatiecampagnes over wervingsexamens in de Belgische overheidsdiensten en een specifieke voorbereiding op die examens, gericht op de werkzoekenden die zijn ingeschreven bij Actiris.

En liaison avec les politiques d'emploi, les conventions de premier emploi dans la fonction publique devront être développées et orientées en priorité vers les emplois peu qualifiés.

Il ne peut y avoir de bonnes administrations sans de bonnes conditions de travail pour les agents, en particulier pour les fonctions les plus modestes. La motivation au travail est liée à une bonne organisation du travail. Dans ce contexte, une attention particulière sera accordée à l'application de la législation fédérale sur le bien-être au travail.

La question de la constitution d'un service public de nettoyage pour l'ensemble des bâtiments de la fonction publique régionale sera envisagée (ex. constitution d'une équipe volante de personnes engagées avec des contrats de type "conventions de premier emploi"). Cette proposition permettrait la mise au travail de personnel infraqualifié, en prévoyant un encadrement et un accompagnement spécifique de formation.

La décision de créer une ASBL permettant le transfert du personnel informatique du ministère et du CIRB vers cette asbl sera évaluée afin d'analyser s'il ne convient pas de réintégrer ces services au sein du Ministère et des para-régionaux. Le Gouvernement garantira l'avenir du réseau Irisnet, propriété de la Région, en prévoyant que le CIRB lui remette un ou des cahiers des charges portant sur l'infrastructure et les services pour la fin 2009. Ce processus fera l'objet d'un comité de suivi mis en place par le Gouvernement.

Il sera veillé à développer des zones de connexion publique gratuite à Internet et à généraliser les espaces numériques (au moins un par commune).

Une fonction publique efficace doit être également pensée en termes de bien-être accru pour les agents; plus particulièrement, les dispositifs qui permettent de concilier vie professionnelle et vie familiale seront renforcés (ex. en terme d'accessibilité à la crèche pour tous les agents des para-régionaux).

Le projet-pilote de télétravail au sein du Ministère sera évalué.

Pour qu'une administration régionale soit également composée de personnes présentant un intérêt et une véritable connaissance de leur Région, il importe de tout mettre en œuvre pour que les personnes engagées restent domiciliées à Bruxelles, comme l'instauration d'une prime de « vie chère » pour les agents domiciliés dans la Région. Le Gouvernement étudiera la possibilité de mettre en place un avantage salarial aux membres du personnel de la Région et des organismes d'intérêt public.

In samenhang met het tewerkstellingsbeleid moeten de startbaanovereenkomsten in de overheidsdiensten worden uitgebouwd en prioritair gericht zijn op jobs voor laaggeschoolden.

Het bestuur kan onmogelijk goed zijn als de werkomstandigheden van de personeelsleden niet goed zijn, en dan in het bijzonder voor de meer bescheiden functies. De motivatie om te werken is verbonden aan een goede arbeidsorganisatie. In die context zal bijzondere aandacht worden besteed aan de toepassing van de federale wetgeving op het welzijn op het werk.

De kwestie betreffende de oprichting van een openbare reinigingsdienst voor alle gebouwen van de gewestelijke overheidsdiensten dient overwogen te worden (bv. een vliegend team samengesteld uit personen aangeworven met contracten van het type « startbaan »). Dit voorstel kan leiden tot de tewerkstelling van laaggeschoold personeel met specifieke omkadering en begeleiding door opleiding.

De beslissing om een vzw op te richten waarnaar het informaticapersonnel van het ministerie en van het CIBG kon worden overgeheveld, zal geëvalueerd worden om te onderzoeken of deze diensten niet opnieuw ondergebracht kunnen worden bij het Ministerie en bij para-gewestelijke instellingen. De Regering zal de toekomst van het netwerk Irisnet, dat eigendom is van het Gewest, waarborgen door te bepalen dat het CIBG haar tegen eind 2009 één of meerdere bestekken bezorgt met betrekking tot de infrastructuur en de diensten. Een opvolgingscomité opgericht door de Regering zal dit proces begeleiden.

Er zal worden toegezien op de ontwikkeling van zones waar men gratis kan inloggen op het internet en op de veral gemening van digitale centra (minstens één per gemeente).

Bij het ontwerpen van efficiënte overheidsdiensten moet tevens rekening gehouden worden met een toenemend welzijn voor de personeelsleden; in het bijzonder maatregelen die het mogelijk maken beroeps- en gezinsleven te verzoenen, zullen versterkt worden (bv. de toegang tot een kinderkribbe voor alle personeelsleden van de para-gewestelijke instellingen).

Het proefproject voor telewerk bij het Ministerie zal geëvalueerd worden.

Om ervoor te zorgen dat een gewestelijk bestuur ook zou bestaan uit personen met belangstelling voor en werkelijke kennis van hun Gewest is het belangrijk dat alles in het werk wordt gesteld opdat aangeworven personen in Brussel zouden blijven wonen, zoals het instellen van een « levensduurte premie » voor personeelsleden gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken om een loonvoordeel in te voeren voor het personeel van het Gewest en de instellingen van openbaar nut.

Afin de gérer au mieux la carrière des agents, il convient d'améliorer les possibilités de mobilité des agents tant entre le Ministère et les organismes para-régionaux qu'entre les différents niveaux de pouvoir(Fédéral, communes, CPAS). En effet certains agents régionaux effectuent des tâches très « lourdes » et physiquement usantes (ex. ARP, SIAMU, Bruxelles-Environnement,...). Il convient de permettre à ces agents en particulier de pouvoir effectuer des tâches moins lourdes lorsqu'ils deviennent plus âgés.

4.2. Priorité à une administration au service des Bruxelloises et des Bruxellois

L'effort entamé pour améliorer l'accueil du citoyen aux guichets des administrations doit être poursuivi. Ainsi, en matière d'accessibilité de l'information, l'accent doit être mis sur les procédures de simplification administrative possibles, telles que la clarté des formulaires fournis au public, l'aide au remplissage de ces formulaires et la simplification des procédures (moins d'envois recommandés, délais de gestion plus courts ...). L'accessibilité doit être pensé pour tout public, particulièrement pour les personnes souffrant d'un handicap.

L'accès à l'information régionale sera renforcé via une meilleure collaboration entre la Région et les communes dans un souci de service de proximité.

L'utilisation des formats ouverts et des logiciels libres dans l'administration régionale sera favorisée.

Pour améliorer l'accessibilité, le développement des services en ligne sera également privilégié. Le portail bruxellois doit devenir une véritable administration en ligne, où population et entreprises retrouvent l'ensemble des informations et formulaires dont ils ont besoin.

Le Gouvernement mettra en ligne dans les meilleurs délais un site reprenant la législation bruxelloise et chaque organisme régional devra publier sur son site l'ensemble de la législation et de la réglementation qu'il doit appliquer.

5. Une fiscalité juste au service d'un budget maîtrisé

Indépendamment de la question de la juste redistribution des recettes fiscales relevant de la compétence fédérale, il est indispensable que la Région dispose d'une administration fiscale propre en ce qui concerne les impôts régionaux. Cette administration fiscale régionale sera compétente pour la perception du précompte immobilier (PRI) et s'attachera à permettre aux communes de mieux évaluer leurs recettes.

Om de loopbaan van de personeelsleden zo goed mogelijk te beheren, dienen de mobiliteits-mogelijkheden voor het personeel te verbeteren, zowel tussen het Ministerie en de para-gewestelijke instellingen als tussen de verschillende beleidsniveaus (federaal, gemeenten, OCMW). Bepaalde gewestelijke ambtenaren verrichten immers zeer « zware » en lichamelijk uitputtende taken (bv. GAN, DBDMH, Leefmilieu Brussel...). In het bijzonder deze personeelsleden moeten de mogelijkheid krijgen om minder zware taken te verrichten als ze ouder worden.

4.2. Prioriteit voor een bestuur in dienst van de Brusselaars

De lopende inspanning om het onthaal van de burger aan de loketten van de besturen te verbeteren, moet worden voortgezet. Zo moet inzake de beschikbaarheid van informatie de nadruk gelegd worden op de mogelijke procedures voor administratieve vereenvoudiging zoals de duidelijkheid van formulieren die aan het publiek worden verstrekt, hulp bij het invullen van die formulieren en vereenvoudiging van procedures (minder aangetekende verzendingen, kortere beheertermijnen...). Aan de toegankelijkheid moet aandacht besteed worden voor elk publiek, en in het bijzonder voor personen met een handicap.

De toegang tot gewestelijke informatie zal versterkt worden via een betere samenwerking tussen het Gewest en de gemeenten met het oog op een dienstverlening dicht bij de burger.

In het gewestelijk bestuur wordt het gebruik van open formaten en vrije software bevorderd.

Om de toegankelijkheid te verbeteren, zal de ontwikkeling van on-line dienstverlening gestimuleerd worden. De Brusselse portaalsite moet uitgroeien tot een echte on-line administratie waar bevolking en ondernemingen alle informatie en formulieren vinden die zij nodig hebben.

De Regering zal zo spoedig mogelijk een website met de Brusselse wetgeving on-line plaatsen en elke gewestelijke instelling zal op haar website heel de wet- en regelgeving moeten bekendmaken die zij moet toepassen.

5. Een rechtvaardige fiscaliteit met het oog op een begroting onder controle

Los van de vraag of de fiscale ontvangsten afkomstig van de Federale Overheid rechtvaardig worden verdeeld, is het essentiel dat het Gewest over een eigen belastingadministratie voor de gewestelijke belastingen kan beschikken. Deze gewestelijke belastingadministratie zal bevoegd zijn voor de inning van de onroerende voorheffing en krijgt als taak de gemeenten in staat te stellen hun ontvangsten

La maîtrise de l'outil fiscal permettra également de mener des politiques fiscales incitatives en faveur du logement, de l'environnement et des activités économiques qui amènent croissance et durabilité de l'emploi, au service du projet de ville.

Le Gouvernement étudiera la meilleure formule afin que la taxe régionale forfaitaire à charge des chefs de ménage soit réformée en la basant sur la capacité contributive des personnes, sans modifier le produit de la taxe à population égale. Si les moyens budgétaires le permettent, cette taxe pourra être supprimée.

La maîtrise de l'outil fiscal sera également nécessaire pour éviter les effets d'aubaine et lutter contre les mécanismes utilisés pour éluder les droits d'enregistrement ou les droits de succession, par le biais de mécanismes complexes de démembrément du droit de propriété ou toute autre technique.

6. Réformes institutionnelles : affirmer la place de Bruxelles en tant que Région, capitale nationale et internationale

A l'occasion des négociations dites du groupe « octopus » en janvier 2008, le Gouvernement bruxellois de l'époque a remis une note d'intentions aux négociateurs fédéraux reprenant les principaux axes faisant consensus relatifs aux enjeux institutionnels bruxellois d'une prochaine réforme de l'Etat.

Dans l'hypothèse d'une nouvelle négociation institutionnelle, le Gouvernement bruxellois actuel consultera l'ensemble des formations politiques démocratiques représentées au Parlement régional. La « note Octopus » constituera la base de cette consultation.

Les principaux axes de cette note sont les suivants.

6.1. Un financement adéquat

La Région de Bruxelles-Capitale est une Région créatrice de richesse, créant une forte valeur ajoutée pour l'économie nationale mais dont la richesse ne profite qu'imparfaitement à ses habitants et qui souffre d'un déséquilibre structurel entre les recettes et les dépenses liées à ses différentes fonctions. Le Gouvernement bruxellois demande que dans le cadre des travaux sur la future réforme de l'Etat, une attention particulière soit accordée à un financement juste et équitable de la Région de Bruxelles-Capitale qui reflète plus adéquatement son rôle dans la production de richesse et d'emplois à l'échelle-nationale, des charges spécifiques qui pèsent sur elles en raison de son statut de

better te evalueren. Dank zij de controle over het fiscaal instrument zal een beleid van fiscale stimulansen gevoerd kunnen worden ten gunste van huisvesting, van het leefmilieu en van economische activiteiten die in dienst van het stadsproject leiden tot groei en duurzame tewerkstelling.

De Regering zal onderzoeken wat de beste formule is om de forfaitaire gewestbelasting ten laste van het gezinshoofd te hervormen in functie van de fiscale draagkracht van de personen, zonder de opbrengst van de belasting te veranderen bij gelijk bevolkingsaantal. Indien de begrotingsmiddelen dit toelaten, zal deze belasting worden opgeheven.

De controle over het fiscaal instrument zal tevens noodzakelijk zijn om onverwachte effecten te voorkomen en de strijd aan te gaan met mechanismen om registratie- of successierechten te omzeilen via ingewikkelde mechanismen om het eigendomsrecht te versnipperen of enige andere techniek.

6. Institutionele hervormingen : de plaats van Brussel als Gewest en als nationale en internationale hoofdstad tot uitdrukking brengen

Naar aanleiding van de onderhandelingen van de zogenaamde « octopusgroep » in januari 2008 overhandigde de toenmalige Brusselse Regering de federale onderhandelaars een intentienota met de belangrijkste pijlers waarover een consensus bestond over de Brusselse institutionele belangen bij een volgende staatshervorming.

In de hypothese van nieuwe institutionele onderhandelingen zal de huidige Brusselse Regering alle democratische politieke formaties raadplegen die in het Brussels Parlement vertegenwoordigd zijn. De « Octopus-nota » zal voor deze raadpleging als werkbasis dienen.

De belangrijkste elementen van deze nota luiden als volgt.

6.1. Een aangepaste financiering

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een Gewest dat rijkdom produceert en een grote toegevoegde waarde creëert voor de nationale economie, maar waarvan de welvaart slechts in beperkte mate ten goede komt aan zijn inwoners. Het is een Gewest dat gebukt gaat onder een structureel onevenwicht tussen inkomsten en uitgaven verbonden aan zijn verschillende functies. De Brusselse Regering vraagt om in het kader van de werkzaamheden met betrekking tot de toekomstige staatshervorming bijzondere aandacht te besteden aan een rechtvaardige en billijke financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zodat deze financiering beter afgestemd is op de rol die het Gewest vervult bij

capitale multiple et de l'ambition internationale qu'elle doit maintenir au bénéfice de l'ensemble de la Belgique.

Indépendamment de la question de la forme prise par ce financement, celui-ci devra être structurel et comprendre un mécanisme évolutif de liaison à la croissance des coûts et des besoins.

Le Gouvernement bruxellois souhaite également que le montant de ce financement complémentaire repose sur des éléments objectifs et quantifiables.

Ainsi, à titre d'exemple en matière de mobilité, la compensation des charges directes assumées par les seuls habitants de Bruxelles au bénéfice d'utilisateurs extérieurs peut actuellement être estimée à plus de 200 millions €. Si l'on tient compte de la mise en œuvre du RER et du développement de nouvelles lignes de tram et/ou métro rendant plus efficaces les liaisons Nord/Sud, Est/Ouest et dans le quartier européen, ce montant peut s'élever à plus d'un milliard €.

Par ailleurs, pour les chantiers concernant plus spécifiquement le rôle de capitale de Bruxelles, le mécanisme de l'accord de coopération BELIRIS doit être maintenu et amplifié. Il serait également opportun de consacrer dans la législation spéciale le principe du report des sommes qui n'ont pas pu être effectivement engagées dans l'année tel qu'il est appliqué actuellement. Une évaluation du fonctionnement de Beliris serait nécessaire afin de simplifier les procédures, et de mieux impliquer la Région bruxelloise dans la conception et l'exécution des projets afin de permettre une meilleure prise en compte des spécificités du tissu urbain bruxellois.

Pour l'application de la mainmorte, le Gouvernement bruxellois souhaite la compensation à 100 % de la non-perception des centimes additionnels communaux au PRI résultant de l'immunisation fiscale des bâtiments publics, la mise en place d'une compensation pour la non perception du précompte et des centimes additionnels par les autorités régionales et une bonne application par le Fédéral de l'ordonnance dite « mainmorte bis » de 1994. Le taux des additionnels communaux pris en compte pour le calcul de la mainmorte doit être pouvoir ajusté à la réalité des centimes réellement perçus par les communes.

De manière générale, le Gouvernement bruxellois ne souhaite pas que le refinancement de la Région de Bruxelles-Capitale soit exclusivement pré-affecté à des dépenses précises. Le Gouvernement bruxellois souhaite conserver toute la maîtrise de l'élaboration de son budget

de création de welvaart en werkgelegenheid op national vlak, de specifieke lasten die het moet dragen als gevolg van zijn statuut als meervoudige hoofdstad en de internationale ambitie die het Gewest moet blijven koesteren en die heel België ten goede moet komt.

Deze financiering moet, ongeacht de vorm die zij zal aannemen, van structurele aard zijn en mede-evolueren met de toenemende kosten en noden.

De Brusselse Regering wenst tevens dat het bedrag van deze aanvullende financiering gebaseerd wordt op objectieve en kwantificeerbare elementen.

Zo kan bijvoorbeeld inzake mobiliteit de compensatie van de directe kosten die uitsluitend ten laste vallen van de inwoners van Brussel en waar ook externe gebruikers voordeel uit halen, momenteel geraamd worden op meer dan 200 miljoen euro. Brengt men daarnaast ook de uitbouw van het GEN in rekening en de aanleg van nieuwe tram- en/of metrolijnen die de Noord/Zuid- en de Oost/West-verbindingen en de verbindingen in de Europese Wijk efficiënter moeten maken, dan kan dit bedrag oplopen tot meer dan één miljard euro.

Bovendien moet voor wat betreft de werkterreinen die meer specifiek verband houden met de hoofdstedelijke rol van Brussel, het samenwerkingsakkoord BELIRIS worden behouden en nog verder worden versterkt. Verder zou het aangewezen zijn in de bijzondere wetgeving het beginsel te bekraftigen om bedragen die tijdens het jaar niet vastgelegd konden worden, over te dragen, zoals dit nu wordt toegepast. De werking van Beliris zou moeten worden geëvalueerd om de procedures ervan te vereenvoudigen en het Brussels Gewest beter te betrekken bij de uitwerking en de uitvoering van de projecten, zodat men beter rekening kan houden met de specifieke kenmerken van het Brusselse stadsweefsel.

Inzake de toepassing van de « dodehand » vraagt de Brusselse Regering een volledige compensatie voor de niet-inning van de gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing ingevolge de fiscale vrijstelling van overheidsgebouwen, de invoering van een compensatie voor de niet-inning van de voorheffing en de opcentiemen door de gewestelijke overheid en vraagt ze een behoorlijke toepassing door de federale overheid van de zogenaamde « dodehand bis »-ordonnantie uit 1994. Het percentage gemeentelijke opcentiemen dat in rekening wordt gebracht bij de berekening van de « dodehand », moet kunnen worden aangepast aan de opcentiemen die de gemeenten in werkelijkheid hebben geïnd.

Globaal wenst de Brusselse Regering niet dat de herfinanciering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vooraf exclusief wordt bestemd voor precieze uitgaven. De Brusselse Regering wil de volledige controle behouden over de opstelling van haar begroting, alsook de controle

et de son contrôle par le Parlement régional représentant les habitants de Bruxelles.

Le Gouvernement demande également un refinancement structurel des Commissions communautaires bruxelloises dont les moyens ne permettent plus de faire face aux tâches importantes qui incombent à celles-ci notamment dans le domaine des matières sociales, de l'éducation et de la formation. Ce refinancement devra tenir compte des efforts déjà réalisés par la Région au profit de ses Commissions communautaires. Il devra également être adapté à l'évolution de la croissance des coûts et des besoins.

6.2. Transferts de compétences

Dans le cadre de la discussion sur de nouveaux transferts de compétences de l'autorité fédérale aux entités fédérées, le Gouvernement bruxellois insiste sur la nécessité d'accompagner ces éventuels transferts des moyens humains et matériels suffisants pour maintenir intégralement les politiques existantes.

Sous cette condition, le Gouvernement bruxellois serait favorable au transfert à la Région bruxelloise de certaines matières exercées le cas échéant par l'Autorité fédérale, les Communautés ou les Commissions communautaires.

Ainsi, le Gouvernement bruxellois demande :

- le transfert à la Région de la compétence en matière de tourisme actuellement dévolue aux Communautés et à la Cocof à Bruxelles (et à la Région wallonne en Wallonie) sans exclure la coopération structurelle avec les autres entités .en ce qui concerne le rayonnement international de Bruxelles;
- la régionalisation de la compétence en matière d'infrastructures sportives;
- le transfert de la compétence résiduelle exercée par l'Autorité fédérale à Bruxelles en matière de télédistribution et d'activités de radiodiffusions bilingues actuelle réglée par la loi du 30 Mars 1995 telle que modifiée par la loi du 16 mars 2007 concernant les réseaux de communications électroniques et services de communications électroniques et l'exercice d'activités de radiodiffusion dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale.;
- le transfert complet de la compétence pour réaliser les expropriations pour utilité publique dans le cadre des matières régionales, en ce compris le fonctionnement du comité d'acquisition;

van deze begroting door het Gewestelijk Parlement, dat de inwoners van Brussel vertegenwoordigt.

De Regering vraagt tevens een structurele herfinanciering van de Brusselse Gemeenschapscommissies; deze beschikken niet over voldoende middelen om hun omvangrijk takenpakket inzake maatschappelijke aangelegenheden, opvoeding en opleiding uit te voeren. Deze herfinanciering moet rekening houden met de inspanningen die het Gewest nu reeds levert voor zijn Gemeenschapscommissies. De herfinanciering moet ook rekening houden met de stijging van kosten en behoeften.

6.2. Overdrachten van bevoegdheden

In het kader van de gesprekken over nieuwe bevoegdheidsoverdrachten van de federale overheid naar de deelstaten, dringt de Brusselse Regering erop aan deze eventuele overdrachten te koppelen aan toereikende menselijke en materiële middelen om het bestaande beleid integraal te vrijwaren.

Onder deze voorwaarde zou de Brusselse Regering zich voorstander tonen van de overdracht naar het Brussels Gewest van bepaalde bevoegdheden die in voorkomend geval worden uitgeoefend door de Federale Overheid, de Gemeenschappen of de Gemeenschapscommissies.

Derhalve vraagt de Brusselse Regering :

- de overdracht naar het Gewest van de bevoegdheid inzake toerisme, die momenteel nog toebehoort aan de gemeenschappen en in Brussel aan de Cocof (in Wallonië aan het Waals Gewest), zonder daarmee, voor wat de internationale uitstraling van Brussel betreft, een structurele samenwerking met de andere entiteiten uit te sluiten;
- de regionalisering van de bevoegdheid voor sportinfrastructuur;
- de overdracht van de residuale bevoegdheid die de Federale Overheid in Brussel vandaag uitoefent op het vlak van teledistributie en tweetalige omroepactiviteiten, zoals dit wordt geregeld door de wet van 30 maart 1995, gewijzigd door de wet van 16 maart 2007 betreffende de elektronische communicatiennetwerken en -diensten en de uitoefening van omroepactiviteiten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad;
- de volledige overdracht van de bevoegdheid om onteigeningen van openbaar nut door te voeren in het kader van de gewestelijke bevoegdheden, met inbegrip van de werking van het aankoopcomité;

- qu'une réflexion soit menée pour améliorer le fonctionnement du Selor et mieux répondre aux besoins spécifiques de la Région bruxelloise.

6.3. Modernisation de la législation linguistique applicable à Bruxelles

Le bilinguisme voire le multilinguisme constitue certainement un atout pour Bruxelles et pour ses habitants. Pour certains cependant, la rigidité des législations sur l'emploi des langues en matière administrative et judiciaire peut constituer un frein au bon fonctionnement des services publics locaux et à la résorption de l'arrière judiciaire. Elle a également des conséquences néfastes en matière d'emploi sans pour autant avoir contribué à une réelle amélioration du bilinguisme des personnes habitant ou travaillant à Bruxelles.

Dans la lignée de la politique menée par la Région bruxelloise, l'ensemble du Gouvernement estime que ces législations doivent être modernisées pour permettre d'encourager de réelles politiques incitatives au bilinguisme au bénéfice tant des usagers des services publics que de leurs agents. L'Autorité fédérale pourrait également participer à cet effort en augmentant sa participation dans le financement des primes linguistiques.

Il convient également de trouver une solution légale spécifique et pragmatique au recrutement des agents au sein des services de police bruxellois, suite à l'arrêt de la Cour constitutionnelle du 28 novembre 2007 afin d'assurer une connaissance suffisante par les agents de la seconde langue, adaptée aux services prestés.

6.4. Simplification et rationalité institutionnelle

De manière générale, le principe de subsidiarité en vertu duquel les compétences doivent être exercées au niveau de pouvoir le plus efficace pour les administrés doit préside à la logique institutionnelle. Ce principe vaut tant pour la répartition des compétences entre l'Autorité fédérale et les entités fédérées que pour la répartition entre la région et les communes. Sur ce second point, la Région rappelle les efforts déjà réalisés en la matière et insiste sur le fait qu'elle est seule compétente pour mener cette réflexion.

Le Gouvernement bruxellois souhaite une simplification de son modèle institutionnel en ce qui concerne l'exercice des compétences communautaires dans les matières dites personnalisables qui touchent les Bruxellois appartenant aux deux grandes Communautés.

- dat een denkoefening zou worden gevoerd met het oog op een betere werking van Selor en dat beter zou worden ingespeeld op de specifieke behoeften van het Brussels Gewest.

6.3. Modernisering van de taalwetgeving van toepassing op Brussel

De twee- en zelfs meertaligheid is onmiskenbaar een troef voor Brussel en voor zijn inwoners. Sommigen zijn evenwel van oordeel dat de wetgevingen inzake het taalgebruik in administratieve en gerechtelijke aangelegenheden dermate strak zijn dat zij de goede werking van de plattelijke openbare diensten en de wegwerking van de gerechtelijke achterstand kunnen belemmeren. Deze strakheid heeft tevens nefaste gevolgen voor de werkgelegenheid, zonder dat de tweetaligheid van de personen die in Brussel wonen of werken er daadwerkelijk op vooruit is gegaan.

In navolging van het beleid van het Brussels Gewest is de voltallige Regering de mening toegedaan dat deze wetgevingen moet worden gemoderniseerd, om een volwaardig beleid te kunnen aanmoedigen dat aanspoort tot tweetaligheid en zowel de gebruikers van de openbare diensten als de personeelsleden ervan ten goede komt. De Federale Overheid zou kunnen bijdragen tot deze inspanning door haar aandeel in de financiering van de taalpremies te verhogen.

Verder dient gezocht te worden naar een specifieke en pragmatische wettelijke oplossing voor de aanwerving van personeelsleden bij de Brusselse politiediensten, dit naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 28 november 2007, zodat een toereikende kennis van de tweede landstaal bij het politiepersoneel wordt gewaarborgd, een kennis die is aangepast aan de geleverde dienstverlening.

6.4. Vereenvoudiging en institutionele rationaliteit

Als algemeen principe geldt dat de institutionele logica worden geregeld door het subsidiariteitsbeginsel dat stelt dat de bevoegdheden moeten worden uitgeoefend op het bevoegdheidsniveau dat het meest efficiënt is voor de burgers. Dit beginsel geldt evenzeer voor de bevoegdheidsverdeling tussen de Federale Overheid en de gemeenschappen en gewesten enerzijds, als tussen het Gewest en de gemeenten anderzijds. Wat dit tweede punt betreft, herinnert het Gewest aan de inspanningen die ter zake reeds werden geleverd en legt het er de nadruk op dat alleen het Gewest bevoegd is om deze denkoefening te voeren.

De Brusselse Regering streeft naar een vereenvoudiging van haar institutioneel model voor wat betreft de uitoefening van de gemeenschapsbevoegdheden in de zogenaamde persoonsgebonden materies die de Brusselaars die behoren tot één van de twee grote Gemeenschappen, aanbelangen.

La suppression de la COCOM et le transfert de ses compétences et moyens à la Région de Bruxelles-Capitale permettrait d'améliorer pour les Bruxellois la lisibilité de leurs institutions et de supprimer le système de co-tutelle de ministres appartenant à des groupes linguistiques différents pour la gestion de ces matières sous réserve du maintien du mécanisme de protection des deux communautés qui caractérise le vote des ordonnances dans ces matières.

Afin de confirmer son statut de Région à part entière, le Gouvernement demande également que l'autonomie constitutive lui soit reconnue et que les statuts de ses normes législatives soient identiques à celles des autres entités fédérées. L'autonomie constitutive devrait être soumise au vote avec double majorité et inclure un stand-still au sujet des équilibres et protections des deux groupes linguistiques pour maintenir les garanties existantes aujourd'hui.

6.5. Bruxelles et son hinterland

Des relations de coopération étroites entre Bruxelles et son hinterland sont essentielles dans l'intérêt tant des habitants de Bruxelles que de ceux de sa périphérie et, compte tenu du rôle stratégique de Bruxelles, pour le pays tout entier. Ces relations sont notamment importantes dans domaines des tels que la politique économique et sociale, l'aménagement du territoire, la mobilité ou l'environnement.

7. Relations internationales

La Région de Bruxelles-Capitale a une vocation internationale particulière par son rôle en tant que capitale de l'Union européenne mais aussi en tant que territoire hébergeant de nombreuses institutions et organisations internationales. Cette situation représente une réelle opportunité pour la Région tant au niveau socio-économique que culturel et touristique.

La Région contribue également au processus de décision européen en siégeant dans diverses instances (Comité des régions, divers Conseils des ministres...).

Dans le cadre de la Présidence belge de l'Union en 2010, la Région participera activement à la dynamique générale dans le cadre de ses compétences et en lien avec le Gouvernement Fédéral et les autres Régions.

La Région est également amenée à conclure des accords bilatéraux. Ces accords seront conditionnés à la présence de clauses sociales et environnementales comportant des mécanismes de mise en œuvre et de contrôle effectifs. Le

De afschaffing van de GGC en de overdracht van haar bevoegdheden en middelen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zouden het mogelijk maken de instellingen begrijplicher te maken voor de Brusselaar en een einde te maken aan de situatie waarbij ministers die behoren tot verschillende taalgroepen, een gedeeld toezicht uitoefenen op het beheer van deze aangelegenheden, onder voorbehoud van de instandhouding van het beschermingsbeginsel voor de twee gemeenschappen, die het stemmen van ordonnanties voor deze bevoegdheden kenmerkt.

Om het statuut van volwaardig Gewest te bevestigen, vraagt de Regering tevens de toekenning van de constitutieve autonomie en dat de Brusselse wetgevende normen hetzelfde statuut te krijgen als die van de andere deelstaten. De constitutieve autonomie zou ook onderworpen moeten worden aan een stemming met dubbele meerderheid en voorzien in een stand-still met betrekking tot de evenwichten en de beschermingen van de beide taalgroepen, zodat de vandaag bestaande waarborgen behouden blijven.

6.5. Brussel en zijn hinterland

Gelet op de strategische rol van Brussel voor het hele land zijn nauwe samenwerkingsverbanden tussen Brussel en zijn hinterland van essentieel belang, zowel voor de inwoners van Brussel als deze van zijn rand. Deze betrekkingen zijn inzonderheid belangrijk op het vlak van het economisch beleid, het sociaal beleid, de ruimtelijke ordening, de mobiliteit en het leefmilieu.

7. Internationale betrekkingen

Als hoofdstad van de Europese Unie, maar ook als vestigingslocatie voor tal van internationale instellingen en organisaties heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een bijzondere internationale roeping. Deze situatie vormt voor het Gewest zowel vanuit sociaal-economisch als vanuit cultureel en toeristisch oogpunt een reële opportunitet.

Het Brussels Gewest draagt tevens bij tot het Europees besluitvormingsproces, daar het zitting heeft in verscheidene organen (Comité van de Regio's, verscheidene Raden van Ministers, ...).

Naar aanleiding van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie in 2010 zal het Brussels Gewest zich in het kader van zijn bevoegdheden en samen met de Federale Regering en de overige Gewesten tevens actief inzetten voor de algemene dynamiek.

Voorts moet het Gewest bilaterale akkoorden sluiten. Deze akkoorden zullen gekoppeld worden aan de voorwaarde dat voorzien wordt in sociale en milieugerelateerde bepalingen die doelmatige uitvoerings- en toezichtsmecha-

Gouvernement veillera à l'inclusion des clauses de respect des droits de l'homme et des normes fondamentales de l'OIT (dont les droits syndicaux du travail).

nismen instellen. De Regering zal er tevens op toezien dat bepalingen opgenomen worden inzake de naleving van de rechten van de mens en de basisnormen van de IAO (waaronder de syndicale en arbeidsrechten).